Incipit Zacharias ꝓpheta.
a IN mēſe octauo. Cyrus rex ꝑſarū ꝗ
chaldeorū imperiū deſtruxit: primo
anno regni ſui.l.circiter milia hoīm
captiuorū de babylone remiſit in iu
deā: ⁊ vaſa ꝗ nabuch.
abſtulerat reddidit: ⁊
templū reedificari ꝑce
pit: principeſq; reuer/
tētiū cōſtituit çoroba/
bel ⁊ ieſū magnū ſacer
dotē. Cyro ꝗ.xxx. an/
nis regnauit in ꝑſis
apud maſſagetas īter
fecto a tamyra regina
maſſagetaꝝ cābyſes fi
li⁹ cyri ſucceſſit in re/
gnū: ꝗ explet᷑. viij an
nis duos magos fra/
tres habuit ſucceſſo/
res: ꝗbus occiſis a po
pulo dari⁹ fili⁹ hyſtaſ
pis rex ꝑſarū cōſtitut⁹
eſt: cui⁹ regni āno ſe/
cūdo fact⁹ ē ſermo dñi
ad çachariā.f.b.f. ad/
do. Ergo a primo āno
cyri vſq; ad ſecūdū an
nū darij ſupputant᷑ an
ni.xl.in ꝗb⁹ tm̄ altare
fuerat extructum ⁊ ia/
cta fundamenta tēpli.
vicinis ī circūitu nati
onib⁹ ⁊ cābyſe rege ꝑ
ſarū op⁹ ꝓhibētib⁹ ſi/
cut Eſdras ſcribit. Se
cūdo ḡ anno darij: ag
geus et çacharias ce/
perūt exhortari ppl'm
ad reſtaurationē tēpli
tāto tpe intermiſſam.
a In menſe octauo.
Nouēbri ꝗ cōſūpto ca
lore eſtat᷑ initiū ē hye
mis ꝗ tpe ex lege nul/
la ſolēnitas celebrat᷑.
Erāt ſiquidē tres cele/
bres ſolēnitates. ꝑma
ꝗ dr̄ paſca. ſcđa pente/
coſtes. tertia menſe ſe/
ptēbri ſolēnitas taber
naculoꝝ. Mēſe ḡ no/
uēbri hyemali mittit᷑
ꝓpheta ad ppl'm ad/
huc frigore tribulatio
nū depreſſuꝫ. Zacha
rias memoria dñi: ba/
rachia bñdictio dñi:
addo teſtimoniū ei⁹.
Quoniā ergo popu/
lus ab edificatione tē
pli ꝑpedit⁹ memoriaꝫ
tñ dei habebat: ⁊ ꝓpt
memoriā bñdictioneꝫ
⁊ ꝓpter benedictioneꝫ
teſtimonium. ideo ça/
charias fili⁹ barachie
fili⁹ addo ad conſola/
3.Re.13.b tionem populi mittit᷑. b Addo. Ipſe eſt
ananias qui miſſus eſt ad hieroboam filium
nabaioth ſub quo altare dirutum eſt: et ma/
nus eius aruit rurſumq; ei reſtituta ē ad ꝑces
eius. c Iratus eſt dominus ſuper patres
veſtros. Ira dei non perturbationē eius: ſed
merita et peccata puniendorū ſignat: qui ideo
puniuntur a deo vt emendentur.
Iratus eſt dominus. Ira dei non perturba
tionem eius ſignificat qui non iraſcitur: ſed
eorum

fruct⁹ ligni ſpecioſi: vt leticiā po a
puli ꝑ bene olētis ligni ⁊ ſpecioſi
vmbraculū demōſtraret. Sꝫ hāc b
viſionē ꝗ liberationeꝫ populi et
vindictā de aduerſarijs futuram
demonſtrat: ob hoc noctu ꝓphe/ c
ta ſe vidiſſe memorauit: quia po
pulū iſrl'i prima liberatiōe ꝺ ter/
ra egypti noctu diſceſſiſſe cōſta/
bat. Cui⁹ exēpli: q̄ ꝑſens pplus
aliquā partē i ſe retinere videba
tur: liberatio eiuſdē ac redit⁹ ca/
ptiuitatis de terra chaldeoꝝ per
noctē ꝓphete eſt reuelata.

Finit ꝓlogus.

Incipit argumentum.

ZAcharias memor do
mini ſui: multiplex in
ꝓphetia: ieſū cum ve
ſtibus ſordidis: ⁊ lā/
padē oculorum ſeptē cādelabrū
q; aureuꝫ cuꝫ totidē lucernis ꝗt
oculis: duas quoq; oliuas a ſini
ſtris lāpadis cernit: ⁊ a dextris:
et poſt equos rufos varios: al/
bos ⁊ diſſipatas quadrigas ex
ephraim: ⁊ equū de hierl'm: pau/
perē regē vaticinat᷑: ⁊ ꝑdicit regē
ſedentem ſuꝑ pullū aſine filium
ſubiugalis.

Incipit Zacharias ꝓpheta.

a IN menſe Ca. I d† octauo ī āno ſcđo e
ſ in zacharia.
i darij regis factū ē
a ſ qđ erat i pricipio apud deū. b ſ memoria dñi iterꝑ
verbūm dñi ad ça f
tat᷑. a ſ bñdictio dñi inter
chariā filiuꝫ barā/ g
ꝑtat᷑. a ſ Myſtice qui addo teſtimoniū ei⁹ iter
ꝑtat᷑. b ſ puniuit illos qui ꝑ prophetas ammo/
niti nolebant corrigi..
b c chie filij addō ꝓphaꝫ. Irātus eſt h

a Fruct⁹ ligni ſpecioſi.i.frondes myrti ad deſignādā leticiā ꝑ bene olen/
tis ligni fragrantiā. ſcenopbegia erat feſtū hebreoꝝ ⁊ interꝑtat᷑ tabernacu/
lorū dedicatio ꝗ celebrabat᷑ a iudeis in memoriā expeditionis cū ab egypto
ꝓmoti vel moti in tabernaculis agebant᷑. vide in opuſculo de vocabulis bi
blie. b Sed hanc viſionē. Hic exponit Hieronym⁹ quare dicat᷑ hec viſio
nocte fieri: ⁊ ponit᷑ ratio ſcꝫ cōueniētia liberationis
populi ab vltima captiuitate cū illa ꝗ fuit de egypto
q̄ ſicut in illa liberatione in ꝑte erāt ī tenebris quā
tū ad tēpus ꝑparationis ad exeundū: ⁊ in ꝑte erant
in luce quātū ad ipm exitū: q̄ de nocte ꝑparauerūt
ſe ad exeundū ſicut ptꝫ Exo.xij.et mane egreſſi ſūt:
ſic in iſta liberatione quātū ad aliquā partē erant in
tenebris captiuitatis. quātū ad aliā ꝑtē erāt in lumi
ne libertatis: q̄ primo egreſſu de captiuitate cū çoro
babel.j.Eſdre.ij.multi morati ſunt in terra chaldeo
rū ꝗ poſtea egreſſi ſunt cū Eſdra. vij.anno artaxer/
xis: vt habet᷑.j.Eſdre.vij.A. ⁊ adhuc multi reman/
ſerūt ꝗ cū neemia egreſſi ſunt.xx. anno eiuſdē arta/
xerxis: vt habet᷑ Neemie.ij.A. Sꝫ videt᷑ dubitatio
de hoc qđ dr̄: c Ob hoc noctu ꝓpheta ſe vidiſſe
memorauit: q̄ ppl'm iſrael in prima liberatione ꝺ ter
ra egypti: noctu diſceſſiſſe cōſtabat. Cōtra Exo.xij.
In eadē ipſa die educā exercitū veſtrū de terra egy/
pti. Itē eodē. D. Nullus veſtrum egrediet᷑ oſtiū do
m⁹ ſue vſq; mane. Itē eodē. F. Eadē die egreſſus eſt
oīs exercit⁹ dñi de terra egypti. Cōtrariū videt᷑ hic
in ꝓlogo. Itē Exo.xij. Nox eſt iſta obſeruabilis dñi
quādo eduxit eos de terra egypti. Et ad idem valet
vſus eccleſie ꝗ in bñdictione cerei paſcalis populuꝫ
de nocte egreſſum fuiſſe decantat. Reſpondeo veri/
tas eſt ſicut.s.dictū eſt: q̄ ꝺ die exierunt. q; aūt dicu
tur exiſſe de nocte referendū eſt ad cauſam exitus et
ꝑparationē. de nocte em̄ vrgebāt egyptij populū ꝺ
terra egypti exire: ſicut legit᷑ Exo.xij.E.et de nocte
ſe ꝑparauerūt ad exitū: ſicut dicit᷑ ibidem.
Explicit qualiſcūq; expoſitio iſti⁹ ꝓlogi.

Poſtilla Nicolai de lyra ſuꝑ Zachariam ꝓphe/
tam incipit. Ca. I
b IN menſe octauo. Hic incipit ꝓphetia
çacharie: ⁊ diuidit᷑ in duas ꝑtes.ſ.in
ꝓemiū et tractatū: ꝗ incipit ibi: Ira/
tus eſt. Circa primū primo ponit᷑ hu/
ius ꝓphetie tempus. cū dr̄: In menſe
octauo ⁊c. ⁊ ſic ptꝫ q; hoc fuit poſtq̄
reſūpſerāt opus tēpli dñi: q̄ reſūpſerunt illud anno
ij. darij. vj. menſe. xxiiij. die mēſis. vt hr̄ Aggei.j.
e In anno ſcđo darij: ſcḋm Joſephū iſte fuit darius
fili⁹ hyſtaſpis: ⁊ fuit fauorabilis iudeis: eo q; ante/
q̄ ꝓmoueret᷑ ad regnū fuit familiaris çorobabel: et
fecit votū de reedificatione tēpli in hierl'm ſi eū ꝓmo
ueri cōtingeret ad regnum. Scḋm vero Ra.Sa. iſte
dari⁹ fuit fili⁹ aſſueri et Heſter regine: ⁊ iō fuit fauo/
rabilis iudeis rōne matris ſue. Que aūt iſtarū opi/
nionū ſit veriſimilior: tractaui diffuſi⁹ in principio li
bri heſter: tenēdo q; ſecūda. Secūdo hic ī ꝓlogo no/
tificat᷑ auctor inſtrumētalis hui⁹ ꝓphetie. ⁊ primo ex
ꝓphetie dono. cū dr̄: Factū eſt verbū dñi. Scđo ex
noīe ꝓprio. cū dr̄: f Ad çachariā. ꝗ interꝑtat᷑ me/
mor dei. Tertio ex patre ⁊ auo. cū dr̄: g Filiū ba
rachie ⁊c. ⁊ ſcḋm regulā hebreoꝝ iſti duo fuerūt ꝓphe
ſicut ⁊ çacharias: lꝫ nō habeant᷑ eoꝝ ꝓphetie. Dicūt
aūt hic aliꝗ q; iſte addo fuit ille ꝓpheta ꝗ miſſus fu/
it ad hieroboā. iij. Reg. xiij. et ſcḋm hoc nō fuit auus
çacharie: ſ magis remot⁹: q̄ iter illū et çachariā flux
it valde lōgū tēpus. Dicit᷑ tñ fili⁹ ei⁹: q̄ fuit de gene
re ipſius: ſicut chriſtus in euangelio dicit᷑ filius da/
uid: q̄ de eius genere deſcendit ſcḋm carnē. Sed hoc
dictū de ſcriptura nō habet auctoritatem. quia. iij. Reg. xiij. non exprimitur
q; ille fuerit vocatus addo: nec. ij. Paral. xij. niſi coniecturaliter: ſed non cer
titudinaliter: et dato q; ſic exprimeret᷑: adhuc nō valeret: quia plures ꝓphe
noīati ſūt eodē noīe: ſicut çacharias filius ioiade: ⁊ çacharias fili⁹ barachie
⁊ ſic iſte addo videt᷑ eſſe alius ab illo: etiā ſi vocat⁹ fuerit addo: non em̄ con/
ſuetum eſt q; prophete ſic genealogiçentur. videlicet per patrem et per alium
ſic remotum a patre intermedijs omiſſis. h Iratus eſt dñs. Hic cōſequen
ter ponit᷑ tractatus in quo primo agit᷑ de templi et ciuitatis reedificatione.
ſecūdo de reedificate habitatione ca. v. Prima in duas: quia primo agitur
de dicta reedificatione. ſcđo de edificantiū cōſolatione ca. iij. Prima adhuc
in duas

[Glossa ordinaria]

¶ coꝝ peccata in quos deſeuit: nec iratus vlciſcit̃ ſed corripit ⁊ emē
Pſ.6. det. Vñ: Dñe ne ī furore.t.ar.m.n.i.i.t.c.m. Et alibi: Corripe nos
Hie.10.d domine verũtñ nõ in furore tuo ſed ī miſcdia. a Hec dicit dñs.
Notãdũ ꝙ in paucis verſiculis ⁊ breuib⁹ ſententijs in Aggeo et
Zacharia ſemꝑ addit̃ dicit dñs exercituũ: vt ſciant deũ eſſe q̃ p̃ci/
pit ⁊ aduerſus regis īperiũ ⁊ hoſtes cir
cũfremẽtes ad edificationẽ tẽpli hac fi/
ducia cõcitent̃. b Cõuertimini ad.
Precipit vt reuerſi de babylonia con/
uertant̃ ad deũ: ⁊ de⁹ cõuertat̃ ad eos
ne ſuſtineant filij ꝙ patres ꝓ peccatĩ
coꝝ ſuſtinuerũt. c Verũtamẽ verba.
Et his qui cõuerti noluerũt ⁊ his q̃ fal
† De pe.di. ſis pollicitationib⁹ deceperunt: morte
1.c. porro. ſubtractis: verba q̃ ꝑ ꝓphetas meos
§. h idē.†. locutus ſuz: ꝑmanẽt in eternũ: q̃ cõp̃hẽ
conuertimini.26.q.6.c derunt patres veſtri ⁊ oſtẽderũt vera
ſi aliquis. eẽ q̃ dixi ⁊ veſtri patres exitu rerũ vati
cinia mea vera in ſe cõprobãtes penitẽ/
tes dixerũt: Scdm opera noſtra ⁊ pec/
cata noſtra reddidit nobis deus: ⁊ iu/
ſte acciderunt q̃ patimur. d Undeci
mo m. Undenari⁹ īmũdus ẽ: ⁊ ad car/
nis cõiũctionẽ ꝑtinet. Merito aũt hoc
menſe vident̃ iudaico pplo q̃ ſequunt̃:
qꝛ ſicut februari⁹ eſt acerimus in frigo/
re hyemis: ⁊ ſicut viceſima quarta di/
es mẽſis luna deficiente in tenebras ob
ſcuriorẽ habet noctẽ: ſic populus cui h
annũciabãt̃ ex maiore ꝑte ſui ī medis ⁊
chaldeis ⁊ aſſyrijs exulabat quaſi ceco
⁊ ꝑpetuo noctis ⁊ frigoris horrore de/
preſſus. Sabbath interꝑtat̃ virga: ⁊
ſignat auſterã correptionẽ qua pplus
adhuc deprimebat̃. e Vidi ꝑ noctẽ.
Anteꝗ̃ pplus dei duceret̃ in captiuita
tẽ ⁊ hierlm deſtrueret̃: moyſes facie ad
Eſa.6.a. faciẽ: Eſaias ſuꝑ thronũ excelſum ⁊ ele
uatũ dñm videbãt. ſed pplo ſub graui
ſeruitute ꝯſtituto: hec viſio nocte facta
Allego. refert̃. Allego. Per noctẽ in qua cer
B nit̃ viſio ſignificat̃ myſticorum obſcuri
tas. Vir ſuꝑ equuz rufum ſaluator eſt:
cui⁹ veſtimẽta.i. caro rubea eſt ſangui/
ne paſſionis: qui captiuo pplo in equo
Apo.6.a rufo oſtendit̃: in Apocalypſi Johãnis
iã liberato populo in albis monſtrat̃.
Hic ſtat inter myrteta.i. angelicas po/
teſtates q̃ ei etiã in ꝓfundo.i.ī carne po
ſito miniſtrabãt: ⁊ poſt eũ equi rufi ⁊ va
rij et albi.ſ. apl'i ⁊ apl'ici viri q̃ totũ mũ
dũ ꝑagrãt: quoꝝ et alij martyrio rufi
alij opibus ⁊ doctrina ⁊ diuerſitate ſi/
gnoꝝ varij: alij virginitate ⁊ doctrine ī
tegritate ⁊ cordis puritate albi. Cũ ve/
ro ꝓpheta interrogaret ſaluatorẽ de re/
uelatione ſecretoꝝ ꝓphetalis ſenſus ꝓ
mittit ſe oſtenſurũ qđ cernit: illo ꝓmit/
tẽte nõ ipſe ſed ſtans inter myrteta re/
ſpõdet. Iſti ſunt apl'i q̃ a dño mittunt̃:
vt ſua doctrina totũ orbẽ repleant: q̃ ex
pleto officio redeũt ad magni cõſilij an
gelũ cũ gratiarũactione dicentes: Im/
pleuim⁹ opus iniũctũ ⁊ terra ante de/
ſerta habitat̃ a deo et quieſcit a bellis
vitioꝝ. Et aũt plena miſericordia po/
ſtulat̃: ad h refert̃ ꝙ nec hierlm.i. eccl'ia nec vrbes iude.i. aĩe deũ
cõfitẽtes recipiẽt verã libertatẽ donec trãſactis.lxx. ãnis hui⁹ ſe/
culi vera pax veniat ⁊ ſabbatiſm⁹ īpleat̃. Deniꝗ̃ dñs rñdet vba
1.Cor.13.c bona ⁊ cõſolatoria ꝙ.ſ. ex ꝑte cognoſcim⁹: ⁊ ex ꝑte ꝓphetam⁹. Cũ
aũt venerit qđ ꝑfe.ẽ.e.q.e.ĩp.e. ⁊ liberati de babylone hui⁹ ſeculi
Pſ.125. clamabim⁹: In cõuertẽdo dñs cap.ſion. f Et ecce vir. Hunc ne
virũ putãt hebrei michaelẽ ãngelũ: q̃ vltor ſit pctõꝝ ī iſrl': ⁊ ſtabat
ĩter myrteta q̃ erãt ī ꝓfũdo.ſ. iter ꝓphetas ⁊ ſanctos q̃ erãt ī ꝓfũ
do captiuitat' ppl'i. Hũc virũ ſeq̃bant̃ equi rufi varij ⁊ albi. Qui
dã ordine mutato ꝑ albos ſignificãt ꝑſas ⁊ medos ſub q̃b⁹ capti
uitas dimiſſa ⁊ tẽplũ inſtauratũ ẽ. Per varios macedones: q̃ruz
q̃dã amici: alij ꝑſecutores fuerũt. Per rufos romanos ſãguine/
os et

[Textus]

dominus ſuper patres veſtros
a ſ qui nõ corripiunt̃. ſ tamẽ. b ſ o zacharia. c ſ q̃uis iratus.
a iracũdia. Et dicẽs ad eos. Hec di
a ſ nõ hõ nõ zacharias. b ſ qui timẽdus eſt. ſ in hebreo ſabaoth. c ſ vnde: Accedite ad do minũ et accedet ad vos: ⁊ ecõtra receſſiſtis a me ⁊ ego receſſi a vobis. ſ reuerſi de babylone.
b cit dominꝰ exercituũ: † Cõuerti/ a
mini ad me ait dominus exerci/
tuuz. Et conuertar ad vos dicit b
a ſ ſimiles in pena ſicut in culpa: quaſi: facite vobis periculũ in alijs.
dominus exercituũ. Ne ſitis ſi/ c
a ſ corrigẽdos. ſ aperte.
cut patres veſtri ad quos clama d
a ſ qꝛ tũc tꝑis: Eſaias Oſee Johel ⁊ alij.
bant ꝓphete priores dicẽtes:
a ſ hoc.ſ. b ſ cui reſiſtere inſanire ẽ.
Hec dicit dominus exercituum:
a ſ ad dominum. ſ actionum.
Cõuertimini de vijs veſtris ma/
lis et cogitationibus veſtris peſ
a ſ nõ loquẽtes ꝓphetas: ſed me qui erã in pro/phetis contẽnebant.
ſimis: et non audierunt neꝗ̃ at/ e
a ſ qui noluerunt conuerti.
tenderunt ad me dicit dñs. Pa/ f
ſ pſeudo qui deceperunt eos.
tres veſtri vbi ſunt ⁊ ꝓphete? g
Nũquid in ſempiternũ viuent? h
c Verũtamẽ vba mea ⁊ legitima i k
mea q̃ mandaui ſeruis meis pro l
phetis: nũquid nõ cõp̃henderũt m
patres veſtros? Et cõuerſi ſũt et n
dixerũt: Sicut cogitauit dñs ex/ o p
ercituuz facere nobis ſcdm vias p
noſtras: ⁊ ſcdm adinuẽtiões no/ r
ſ ſic.
ſtras: fecit nobis. In die viceſi/ s
a ſ tertio.i. poſt octauũ ī q̃ prima viſio facta ẽ.
d ma ⁊ quarta vndecimi mẽſis ſab t
ſ iterum.
bath: in anno ſcđo darij: factũ eſt
verbũ dñi ad zachariã filium ba/
rachie filij addo ꝓphetam di/
e f cens: Vidi per noctem: et ecce v x
vir aſcendẽs ſuꝑ equum rufum: y

[Nicolaus de Lyra]

in duas: qꝛ primo agit̃ de tẽpli reedificatiõe. ſcđo de ciui/
tatis reꝑatione ca.ſe. Prima adhuc in duas: qꝛ primo põ
nit̃ populi monitio. ſcđo eiuſdẽ cõſolatio. ibi: In die vice/
ſima. Monitio aũt in hoc cõſiſtit ꝙ nõ ſint increduli ver/
bo dñi ⁊ in peccatis obſtinati ſicut fuerũt patres eoꝝ: ꝓ
pter qđ dñs ꝑmiſit deſtrui ciuitatẽ
⁊ tẽplũ: ⁊ h eſt qđ dr: Irat⁹ eſt dñs
ſuꝑ patres vr̃os: ꝑmittẽdo eos ca/
ptiuari ⁊ ciuitatẽ ⁊ tẽplũ vaſtari ꝓ
pter eoꝝ pctã. iõ ſubdit̃ in perſona
dei: a Cõuertimini ad me. ꝑ ve/
rã pniam. b Et ꝯuertar ad vos.
ꝑ clemẽtiã. c Ne ſitis ſicut pr̃es
vr̃i. in pctis obſtinati. d Ad q̃s
clamabãt ꝓphete priores. tꝑe ſede/ † Ezech.11 et.33.c
chie et ante. e Et nõ audierunt.
ſ mag' cõtẽpſerũt: ꝓpt̃ qđ iuſti pu/
niti fuerunt. iõ ſubdit̃: f Pr̃es
vr̃i vbi ſũt. q.d. ꝑtim fuerũt occiſi
a chaldeis: ⁊ partim in captiuitate
mortui. g Et ꝓphe.ſ. falſi ꝓmit/
tẽtes eis pacẽ ⁊ victoriã. q.d. ĩcur/
rerũt eãdẽ ſniam. Ra. Sa. aliter ex
ponit de ꝓphetis dñi: vt ſit q̃dam
obiectio ꝯ dicta: qꝛ poſſent dicere
illi q̃b⁹ loq̃bat̃ ꝓpheta: ſicut pr̃es
nr̃i ſũt mortui: ita ⁊ ꝓphe dñi: ⁊ ſic
nõ habuerũt aliquã ꝓrogatiuã an̄
pr̃es ſuos ꝓpt̃ ſuã iuſticiã. ⁊ ſubdit̃
rñſio dñi: h Nũq̃d ī ſempiter/
nũ viuẽt. q.d. natura mortalis nõ
ꝑmittit ꝙ ſemꝑ viuãt. i Verũtñ
vba mea. q̃tũ ad mores. k Et le
gitima mea. q̃tũ ad legẽ. l Que
mãda. ſer. ⁊c. vt dicerẽt pr̄ibus ve/
ſtris ꝙ captiuarent̃ ⁊ ĩterficerent̃:
niſi ſe corrigerẽt a morib⁹ malis: ⁊
trãſgreſſionib⁹ legĩ. m Nũq̃d nõ
cõp̃hẽde. pr̃es vr̃os. q.d. ſic: qꝛ ſic
accidit eis vt p̄dixerũt: ⁊ ꝑ ꝯñs fu
erũt veri ꝓphete: ⁊ iõ viuũt ī aĩa lz
mortui ſint corꝑe. n Et ꝯuer. ſũt.
ſcz aliq̃ de patrib⁹ veſtris ī captiui/
tatẽ ducti: afflictiõe dãte eis ĩtelle/
ctũ. o Et dixerũt. cõfitẽtes dei iu
ſticiã ī ſua punitiõe. p Sicut co/
gi. dñs. ſm ordinẽ ſapie ſue.
q Facere nobis. ſm ordinẽ ſue iu
ſticie. iõ ſubdit̃: r Scdm vi. no.
⁊c. ⁊ dicũt̃ hic vie pctã cõſueta: ad/
inuẽtiões aũt enormia ⁊ inſolita q̃
adinuenit hũana malicia. s In
die. Hic ꝯñr ponit̃ ꝓpl'i cõſolatio: ⁊
diuidit̃ ī duas ꝑtes ſm duplicẽ vi/
ſionẽ cõſolatoriã. ſcđa ibi: Et leua/
ui. Prima ī duas. qꝛ primo ponit̃
viſio. ſcđo ei⁹ expoſitio. ibi: Et dixi
Circa primũ ponit̃ tꝑs hui⁹ viſio/
nis. cuz dr: In die viceſima: ⁊.iiij.
mẽſis.xj. ⁊ ſic iſta viſio facta ẽ poſt
p̄cedẽtẽ q̃ facta fuit mẽſe. viij. ãni
ij. darij reg'. t Sabbath. in he/
breo hr̃ Sebeth: ⁊ rñdet ianuario.
expoſitores tñ dicũt cõiter ꝙ febru
ario. ⁊ h ẽ: qꝛ aliqñ ꝯcurrit cũ eo in
ꝑte vel in toto. iudei eñ faciũt mẽ/
ſes ꝑ lunatiões: ⁊ iõ in tertio ãno mẽſis eoꝝ duodecimus
q̃ dr adar duplicat̃. Marti⁹ eñ ſm curſũ feſtoꝝ ẽ p̄m⁹ apđ
hebreos: vt diffuſi⁹ declaraui Geñ. vij. et Exo. xij. Prim⁹
eñ mẽſis ſm ordinẽ feſtoꝝ ſemꝑ incipit apud hebreos a
p̄ma lunatiõe q̃ ẽ ꝓpinquior eq̃noctio vnali: ſiue ſit an̄ ſi/
ue poſt ſiue ī ipo eq̃noctio: qđ q̃dẽ eq̃noctiũ mõ ẽ.xij. die
martij. Cõſequẽter ponit̃ ipa viſio. cũ dr: v Vidi ꝑ no
ctẽ. q̃ rõne quiet' ẽ magis apta reuelatiõib⁹ ꝓpheticis q̃ꝫ
dies. x Et ecce vir.i. angelus in ſpecie viri. y Aſcen/
dens ſuꝑ equũ rufum. In hebreo habet̃: Rubeũ. ⁊ ꝑ hoc
deſignabat̃ vindicta diuina de aduerſarijs iudeoruz per
colorem ſanguineum.

Et ipſe.

Nos ⁊ cruentos q̄ pplm̄ occiderũt ⁊ tēplũ ſubuerterũt. Alij ſequētes ordinē lr̄e: virũ q̄ aſcendit ſuper equũ rufum ⁊ ceteros q̄ ſequunt̄ q̄ttuor regna īterp̄tant̄. Primũ ⁊ ſcd̄m ſanguinariũ aſſyrios ⁊ chaldeoꝝ: quoꝝ p̄mi .x. trib⁹ ſub ſalmanaſar duxere captinas. ſcd̄i iudā ⁊ beniamī incēſa hierl̄m ⁊ tēplo ſubũſo. Tertios ⁊ q̄rtos varios et albos: medos et perſas: quoꝝ alij clemētes vt cyr⁹ ⁊ darius filius hyſtaſpis: ⁊ aſſuer⁹ quē greci artaxerxem vocant. Alij crudeles: vt cambyſes ⁊ ceteri.

a Et ecce oīs ter. Oīa ſub nobis regna tuta ſunt ⁊ pacata: nec aliqua p̄munt̄ anguſtia ex rn̄ſione illorũ: angelus q̄ interpellat ꝓ iſrael accipit occaſionē p̄candi ꝓ pplo: et dicit: cũ tot⁹ orbis quiet⁹ ſit ⁊ pacat⁹: q̄re dn̄e nō 'mſereris hierl̄m: maxime cũ ſm̄ ꝓmiſſa tua tempus captiuitatis expletum ſit. b Clama dic. Ecce verba bona ⁊ ꝯſolatoria q̄bus precipit̄ ꝓpheta clamare. c Zelat⁹ ſum hieruſalē. Cũ hieruſalē ab amore meo deficeret: ego ſicut ſpōſus amator caſtitatis: ꝑ moderata flagella eā ad caſtitatē mee dilectiōis reuocare volebā: ſi nō amaſſē nō çelaſſem. Vñ ex oppoſito ꝑ Eçechielem d̄r ex toto

Ezec. 16. e deſpicienti virũ. Iā nō iraſcar tibi ⁊ çelus meus receſſit a te. Zelat⁹ ſum hieruſalē. Hieruſalē viſio pacis. Sion ſpeculatio ſiue ſpecula. hec eſt que nō bella ſeculi: nec humana ⁊ terrena: ſ; pacē ⁊ ꝯcordiā ſanctorũ celorumq̄ꝫ excelſa deſiderat. Cui ꝓpter vitia et refrigeſcentē charitatem quotidie iraſcens dn̄s: tradit eā pſecutoribus. Aduerſarij vero adimplētes ſuā crudelitatem nō dei voluntatē: a porta vſq̄ꝫ ad portā implēt eam cruore occiſorum. Sed dn̄s ex miſericordia ſe eam reedificaturũ ꝓmittit: et ꝑpendiculũ vel funiculũ ſm̄ menſurā ⁊ ordines ſingulorũ in ea eſſe tēdendũ. Templum aũt eſt corpus dn̄i qḋ ī paſſiōe deſtruxerũt impij: ſed in reſurrectione ſuſcitatũ eſt: quod fuit ſeminarium ⁊ exordium omniũ domorum. de quibus Apoſto

1. Cor. 6. d lus loquitur: Vos eſt̄ templum dei: ⁊ ſpũſſanctus habitat in vobis. d Sup gentes. Iſti ſũt equi quos ſupra nominauit equos rufos: albos ⁊ varios: quib⁹ tradidit iudeos ad corripiendum: ſicut pedagogo filium. Ille vero gētes dei conſiliũ ignorantes: punierunt vt hoſtes: ſeuierũtq̄ꝫ in traditos. e Adhuc cla. Angelus q̄ dixerat prophete: Clama adhuc impellit clamandum.

Allego. f Ciuitates. Allego. Ciuitates eccleſie vel anime

Pſ. 26. ſanctorum quibus vera bona. Vnde: Credo videre bona

⁊ ip̄e ſtabat inter myrteta q̄ erāt a† b
in ꝓfundo: et poſt eum equi rufi c†
a ſ ignorans quid viderim volebam ſcire rationem mee viſionis.
varij ⁊ albi. Et dixi: Q̄ui ſunt iſti † d
dn̄e mi? Et dixit ad me āgel⁹ dn̄i e f
q̄ loq̄bat̄ in me. Ego oſtēdā tibi g
a ſ angelo qui loquebat̄ mecũ reticente.
q̄d ſint hec. Et reſpōndit vir qui h
ſ iſta ſũt regna q̄bus p̄cepit dn̄s vt t̄rā ſue ſubijcerent poteſtati
ſtabat int̄ myrteta: ⁊ dixit: Iſti ſũt i†
quos miſit dn̄s vt perambulent
a ſ angeli qui regnis ⁊ natiōibus preſidebant.
terrā. Et reſpōnderũt angelo dn̄i k
qui ſtabat int̄ myrteta: ⁊ dixerũt:
a Perambulauimus terrā: et ecce l† m†
ſ plena hominibus.
omis terra habitat̄ ⁊ quieſcit. Et n
rn̄dit angel⁹ dn̄i ⁊ dixit: Dn̄e ex- o
ercituũ vſq̄ꝫ quo tu nō miſerebe-
ris hierl̄m: ⁊ vrbiũ iuda q̄b⁹ irat⁹
es? Iſte ſeptuageſimus ann⁹ eſt. p
Et reſpondit domin⁹ angelo qui q
a ſ de futurorũ promiſſione.
loquebat̄ in me verba bona: ver
ſ de preſentium neceſſitate.
ba conſolatoria. Et dixit ad me
b angelus qui loq̄batur ī me: Cla-
ma dicens: Hec dicit domin⁹ ex- r
c ercituũ† Zelatus ſum hieruſalem s
⁊ ſion çelo magno. Et ira magna t v
d ego iraſcor ſuꝑ gētes opulētas.
Quia ego iratus ſum paruꝫ: ipſi x y
vero adiuuerũt in malum. Pro- z a
a ſ q̄r aduerſarij plus q̄ꝫ voluerā depreſſerũt quā zelabam: ideo reuertar.
pterea hec dicit domin⁹: Reuer- b
a ſ non in vna miſericordia ſed in multis.
tar ad hieruſalē in miſericordijs:
ſ .i. tēplũ. ſ ſub zorobabel ⁊ ieſu filio ioſedech.
⁊ dom⁹ mea edificabit̄ in ea ait c
ſ cementariorum.
dominus exercituum: ⁊ ꝑpendi- d
culum extendet̄ ſuper hieruſalē.
ſ non vocis intenſione ſed mentis.
e Adhuc clama dicens: Hec dicit e
ſ quas vides babylonio igne vaſtatas: ſed rurſum omnibus bonis abundabunt: et preſentibus bonis preteritam miſeriam conſolabitur deus.
f dn̄s exercituũ. Adhuc affluent ciuitates mee bonis: ⁊ conſolabit̄ f g

a Et ip̄e ſta. int̄ myr. eſt aũt myrtetũ loc⁹ ī q̄ creſcũt myrti. eſt āt myrt⁹ arbor faciēs pulcherrīa ⁊ odorifera poma. vñ ⁊ Leuit. xxiij. vbi tranſlatio nr̄a h;: Fruct⁹ arbor̄ pulcherrime. loco arbor̄ pulcherrīe. ī heb. ponit̄ eadē dictio q̄ ⁊ h̄ hr̄: ⁊ idē ſignificat. Hiero. in ꝓlogo hui⁹ ꝓphetie dicit ꝙ ꝑ pulchritudinē ligni ⁊ odorē fruct⁹ deſignat̄ gaudiũ affuturũ de reedificatiōe tēpli ⁊ ciuitat̄: ⁊ de rep̄ſſiōe aduerſarioꝝ ſuoꝝ. b Que e. in. ꝓ. i. in valle. in vallib⁹ eni magis creſcũt myrti ⁊ pulchriores et fecũdiores q̄ꝫ alibi. c Et poſt e. eq̄. ru. va. et al. ꝑ h̄ intelligunt̄ perſe greci ⁊ romani: q̄ afflixerũt pplm̄ iudeoꝝ ſm̄ ſucceſſionē regnoꝝ: ita ꝙ ꝑ eq̄s intelligunt̄ iſti ppl̄i. ꝑ aſcēſores eoꝝ angeli eis p̄lati: vt dicũt expoſitores cōit̄. Ra. Sa. vero dicit ꝙ ꝑ h̄ intelligunt̄ angeli diuerſoꝝ ordinũ parati ad exequēdũ volũtatē dn̄i: et huic dicto videt̄ lr̄a ſeq̄ns ꝯcordare: vt videbit̄. C

d Et dixi. Hic ponit̄ dicte viſionis q̄ntũ ad aliquā partē expoſitio: ⁊ diuidit̄ in duas ꝑtes: q̄r p̄mo ponit̄ h̄ expoſitio. ſcd̄o ex hoc ſubdit̄ angeli dep̄catio. ibi: Dn̄e exercituũ. Circa primũ d̄r: Et dixi: ego çacharias. e Qui ſunt iſti. i. q̄d ſignificant iſti equi rufi varij ⁊ albi. f Et dixit ad me angelus q̄ loquebat̄ in me. i. mihi deputatus ad cuſtodiā. g Ego oſtendā tibi. i. faciā oſtendi ꝑ angelũ ſuꝑiorē q̄ p̄eeſt toti populo iudeorũ: ⁊ iſte dicit̄ eſſe michael: Dañ. x. iō ſubditur: h Et rn̄dit vir q̄ ſtabat inter myrteta: id eſt angelus toti pplo p̄lat⁹. i Iſti ſũt quos miſit dn̄s. ad exequendũ ſuā voluntatem. k Et rn̄derunt angelo dn̄i q̄ ſtabat inter myrteta. tanq̄ꝫ ſuꝑiori. l Perambulauim⁹ terram. ꝯſiderando ſtatum regnoꝝ. m Et ecce oīs terra habitat̄ ⁊ q̄eſcit. illo eni tꝑe non erant bella notabilia in regnis p̄dictis. n Et reſpondit. Hic ꝯñr ponit̄ angeli iudeis prelati deprecatio: cũ dicit̄: o Dn̄e exercituũ vſq̄ꝫ quo ⁊c̄. quaſi diceret. ex quo alie terre ſunt in pace in q̄bus ſunt gentiles ⁊ idolatre: quare tardas reſtituere hierl̄m ⁊ templũ ⁊ alia loca iudee ī ſtatũ ſuũ: ⁊ ad h̄ inducit rationē ex ꝓmiſſione dei q̄ habet̄ Hiere. xxix. Cũ ceperint impleri in babylone. lxx. anni: viſitabo vos ⁊ ſuſcitabo ſuꝑ vos verbũ bonũ: quod tp̄s erat iā tranſactũ a tempore Cyri regis perſaꝝ: qui dedit pplo licentiā redeundi. ideo dicit: p Iſte iā annus. lxx. eſt ſupple diu tranſact⁹: ⁊ tamē hieruſalē ⁊ templũ adhuc non ſunt reedificata. q Et reſpondit dominus angelo qui loquebatur in me. vt mihi denũciaret bonum nuncium. ideo ſequitur: † ī. s. a

r Hec dicit dn̄s exercituũ. cuius verbũ nō poteſt eſſe falſum. s Zelatus ſum hieruſalem ⁊ ſion. i. montē in quo erat templũ. t Zelo magno. eſt autē ꝓprie çelus amor ſingularis q̄ vir diligit vxorem: nolens in ea habere participem: ⁊ ideo quādo in hoc delinquit: aſpere eā caſtigat: ⁊ ꝑ h̄ inſinuatur: ꝙ domin⁹ caſtigauerat populũ iudaicũ nō ex odio ſed ex amore: vt reduceretur ad cultũ latrie: ⁊ ſic factũ fuit: q̄r poſt reditum captiuitat̄ babylonice nō legit̄ popul⁹ iudaicus ad idolatriā declinaſſe: niſi aliqui pauci tꝑe antiochi illuſtris. v Et ira magna ego iraſcor ſuꝑ gentes opulentas. i. regna vos affligētia. ⁊ dicit: Ira magna: q̄r fuerũt puniti a deo non tm̄ tꝑaliter: ſed etiā eternaliter. x Quia ego irat⁹ ſuꝫ parũ. ſ. vobis iudeis puniēdo vos pena tꝑali. y Ip̄i vero. i. aſſyrij ⁊ chaldei. z Adiuuerũt in malũ. ſ. pene vr̄e: q̄r fuerũt in hoc executores diuīe iuſticie. a Propterea. ſcꝫ q̄r fuiſtis puniti ſm̄ ordinē mee iuſticie. b Reuertar ad hierl̄m. ꝑ viā miſc̄die. c Et dom⁹ mea edificabit̄ in ea. qḋ fuit impletũ ſub çorobabel duce ⁊ dario regnāte. d Et ꝑpendiculum. i. inſtrumentũ ligneũ in cui⁹ medio pendet chorda habēs plũbum ī extremitate ſua: cũ quo ꝑpendit̄ ſi mur⁹ directe edificat̄. e Adhuc clama. nō ſolũ de edificatiōe tēpli ſed etiā de ꝓſperitate populi. f Adhuc affluent ciuitates mee. i. iudee. g Bonis. qḋ in ꝑte fuit impletũ tꝑe çorobabel ⁊ neemie ⁊ machabei: ſed ꝑfecti⁹ tꝑe xp̄i ibi p̄dicātis ⁊ miracula facient̄: ⁊ plenitudinē ſpũſſancti cōcedentis.

re bona dñi in terra viuentiū. His bonis post incēdia ꝑsecutiōis q̄ a gentilibus vel hereticis ecclie ꝑtulerūt pace reddita affligūt in multitudine virtutū: ⁊ q̄ abiecte erant ꝓ culpa nūc edificate in ꝟtutib⁹ ꝯsolationē hñt spe eternorum.
a Et ecce q̄ttuor cornua. Cōsuetudo scripturarū est per cornua regna significare. Hec q̄ttuor cornua intelliguntur quattuor gentiuꝫ regna. Unū babyloniorū qḋ iam preterierat: qñ hec visio cernebat. Scd̄m medorū ⁊ persaruꝫ qḋ tūc īstabat. Tertiū grecorū ⁊ macedonum. Quartū romanorū. Ista cornua ventilauerunt ⁊ disperserūt iudā. Quattuor fabri intelligunt angeli q̄ obedientes deo reedificāt qḋ gētes disperserāt.

Allego. A

Allego. Per q̄ttuor cornua q̄ regnāt ꝯtra populū dei quattuor passiones ⁊ ꝑturbatiōes animi signant. vñ: Hi metuunt: cupiūtq₃ gaudētq₃ dolētq₃. Contra has quattuor fabri ⁊ quasi boni medici nō cernunt a ꝓpha. per se enī videre nō poterat: sꝫ ondunt a dō: quattuor. s. virtutes: prudētia: iusticia: fortitudo: temperātia. He ꝟtutes edificant quicq̇d vitia destruūt. Sancti q̄ꝫ qui hec remedia possidētes ecclesiā instaurant fabri appellantur. Vñ Apl's:

1. Cor. 3. b Ut sapiens architector fundamentuꝫ posui. Uel quattuor fabri euāgeliste: q̄ oppressum israel: id est sensum videntē deū: ⁊ iudā. i. deū confitentē: ⁊ hierusalem. i. pacis visionē in pristinā sedē restituūt: ⁊ quos gētes vitiorꝫ disperserāt retrahūt ad salutē. Ca. II

b Et leuaui ocu. Quidā putant h̄ ex parte cōpletū sub çorobabel ⁊ alijs ducib⁹ q̇ vsq₃ ad aduentuꝫ saluatoris ppl'm israel rexerunt. Iudei in mille annorꝫ fabulā interp̄tant: corporales corpalia requirentes. Heretici suspicant celestē hierl'm que passa erat ruinam peccatricū animarū: de eis esse restituendū. Sed meli⁹ intelligitur ꝑ hierl'm eccl'ia que in passione ⁊ resurrectione xp̄i ⁊ quotidie edificat ab eo q̇ nouit mensuras ⁊ merita singulorū.

Qui prius eleuatis oculis in quattuor cornib⁹ tristia vidit: nūc rursuꝫ leuat oculos vt videat virum cui oriens

Z. 1. b nomen est, de quo. s̄. Ecce vir a. s. e. r.

Hic edi

---

adhuc domin⁹ siō: ⁊ eliget adhuc
(quam paulo ante proiecerat.)
hierl'm † Et leuaui oculos meos ⁊ a†
a vidi: ⁊ ecce q̄ttuor cornua. Et dixi ad angelum qui loq̄bat in me. b c
Quid sunt hec? Et dixit ad me: d
(a nō oēs simul sed sibiinuicem succedendo.)
Hec sunt cornua q̄ ventilauerūt e
(non ego cōspexi.)
iudam ⁊ isrl' ⁊ hierl'm. Et ostendit f
(a destructores malorꝫ: edificatores bonorū.)
mihi dñs q̄ttuor fabros. Et dixi: †
Quid isti veniunt facere? Qui
(quidem.)
ait dicens: Hec sunt q̄ttuor cornua q̄ ventilauerūt iudā ꝑ singu
(a ītātū q̄ nemo. tāto malorꝫ pōdere depssus.)
los viros: ⁊ nemo eorū leuauit g h
(s. fabri.)
caput suū. Et venerūt isti deterre i k
(regna. subijciant deo.)
re ea: vt deijciāt cornua gentiuꝫ l†
(sup populū dei.)
q̄ leuauerūt cornua sup terrā iuda vt dispergerent eam.

b Et leuaui Ca. II m†
oculos meos ⁊ vidi: ⁊ ec n o
(a xp̄s. b in operatiōe⁊ potestate. mēsura diuidens singul' ꝓut vult.)
ce uir: ⁊ i manu ei⁹ funicul⁹ mensorū. Et dixi: Quo tu vadis? Et p
dixit ad me: Ut metiar hierusa q

---

a Et leuaui. Hic ponit scd̄a visio de deiectione aduersariorꝫ ppl'i iudaici. cū d̄r: Et leuaui oculos meos ⁊ vidi: imaginaria visione. b Et ecce q̄ttuor cornua. sic eñ videbat ei imaginaria visiōe. c Et dixi ad angelū. mee custodie deputatum. d Quid sunt hec. i. q̇d significāt hec q̄ttuor cornua. e Hec sunt cornua q̄ ventilauerūt iudā ⁊c. i. q̄ttuor regna q̄ affixerūt iudeos successiue. s. chaldeorꝫ. persarꝫ: grecorū et romanorꝫ: vt cōiter exponit. Ra. Sa. ꝑ quattuor cornua intelligit aduersarios iudeorꝫ ẜm quattuor ꝑtes mūdi: q² ab oriente fuerūt afflicti ⁊ ab occidēte: a meridie ⁊ ab aquilone: ⁊ hoc ꝑ diuersas gentes circa iudeā habitātes: vt p₃ 4. Reg. ⁊. ij. Paral. f Et ostēdit mihi dñs. iiij. fabros. i. quattuor angelos paratos frangere dicta cornua: q² sunt executores diuīe iusticie. g Et nemo eorum. i. iudeorū. h Leuauit caput suū. i. potuit resistere aduersarijs p̄dictis. i Et venerūt isti. i. dicti fabri. k Deterrere ea. i. p̄dicta regna: vel aduersarios ẜm q̄ttuor partes mūdi: vt dictū est. l Ut deijcient cornua gētiuꝫ. i. potestates earū: quod in christo videm⁹ impletū: cuius imperio submiserunt colla principes gentium. Ca. I

Moraliter.

d† In mense octauo ⁊c. In h̄ capitulo ponunt due visiones. Prima p̄missis q̇busdā p̄ambulis incipit ibi: v† Vidi ꝑ noctem ⁊ ecce vir. i. angelus in specie viri ꝑ quē mystice significatur christ⁹: qui d̄r magni cōsilij angelus Esa. ix. ẜm trāslationē. Lxx. ⁊ vlt'. Lnē. dicit vir potēs in oꝑe ⁊ sermone. y† Ascēdens sup equū rufum. in hebreo habet rubeū. igitur ꝑ equū rubeū significat corpus xp̄i in suo sanguīe rubricatū. a† Et ip̄e stabat inter myrteta q̄ erāt in ꝓfundo. i. inter sctōs patres ad q̄s descēdit in limbo ⁊ transtulit ad celestia. c† Et post eū equi rufi. hebreus h₃ rubei. † Varij ⁊ albi. de quib⁹ d̄r postea. i† Isti sunt quos misit dñs vt ꝑambulent terrā. iō ꝑ istos significant apl'i aliiq₃ discipuli q̄s misit dñs ad p̄dicandū ꝑ orbē vniuersum vt habet Matth. vlt'. Euntes ḡ docete oēs gentes ⁊c. Et Act'. j. Eritis mihi testes in hierl'm et in oī iudea ⁊ samaria et vsq₃ ad vltimum terre. Istorꝫ aūt sic missorꝫ aliqui fuerūt ꝑ martyriū suo sanguine rubricati. ꝓpter qḋ significant ꝑ equos rubeos. Alij vero varijs spūssancti donis decorati: et significant ꝑ equos varios. Alij vero candore virginitatis dealbati: et significant ꝑ equos albos. In istorꝫ aūt ꝑsonis subdit: l† Perambulauim⁹ terrā. exequētes p̄dicationē. m† Et ecce oīs terra habitat et quiescit. sub cultu vni⁹ dei diuersimode tñ. nā idolatria cessauit ꝑ orbem exceptis paucꝭ barbaris in aq̄lone habitātib⁹. Scd̄a visio ponit hic. a† Et leuaui oculos meos et vidi et ecce q̄ttuor cornua. ꝑ que mystice significant quattuor impugnātia moralē hierl'm q̄ est rōnalis aīa. Primū aūt est delectatio praua mulcens animuꝫ. Scd̄m est ꝯsensus in pctm̄. Tertiū oꝑis executio. Quartū ꝯsuetudo. Hec aūt q̄ttuor impugnāt aīam et ducūt eā captiuā. † Et ostendit mihi dñs quattuor fabros. de q̇b⁹ subdit: l† Ut deijciāt cornua. ꝑ istos fabros cornua deijcientes significāt p̄dicatiōes ad q̄s oportet q̄ttuor ꝯcurrere: sicut in corpali fabricatiōe: ad quā req̄runt: artifex: materia dura: ignis ⁊ malle⁹. artifex est p̄dicator. materia dura: pctōr. malleus aūt verbū diuinū: qḋ est malleus ꝯterens petras: vt d̄r Hiere. xxiij. ignis aūt est spūsctūs q̇ mollificat corda dura. Istis autē in predicatione ꝯcurrentib⁹ deijciunt cornua p̄dicta.

† Z. 2. 5. a. et

† Z. 5. a et. 6. a

In ca. j. Zacharie vbi d̄r in postil. Et ẜm regulā hebreorꝫ isti due fuerūt ꝓphete.

Additio. j.

Sicut dictū fuit in additiōe Hiere. j. ca. ⁊ Osee. j. ca. hoc dictū qḋ dicit postillator esse regulā apud hebreos nō est regula sed dictū vnius singularis qui nō habet auctoritatē: ⁊ inquirere circa hoc videt magꝭ curiosum q̄₃ vtile: cū ꝓphetie de huiusmodi patrib⁹ ꝓphetarū nō inueniantur: vt dictum fuit in predictis additionibus. In eodem capitulo vbi dicit in postilla: Est autem myrtus arbor faciens pulcherrima poma.

Additio. ij.

Licet myrtus sit arbor pulchra ⁊ faciat folia ⁊ grana odorifera: nō tamen facit fructū pulchrum: sed quedā grana minuta nigra. vnde Leuiti. xxiij. vbi dicitur: Fructus arboris pulcherrime non ponitur in hebraico dictio significans myrtum: sed alia que significat citrum quod est pomū pulcherrimum. Et in eodem loco vbi ponitur eadem dictio que hic habetur in trāslatione nostra dicitur: Lignum densarum frondium quod pertinet proprie ad myrtuꝫ. vnde in dicto Hiero. in prologo allegato a postillatore nō d̄r de myrto qḋ hab₃ fructū pulchrū sed odoriferū: q² vt dictū est grana myrti q̄ sunt ei⁹ fruct⁹ nō sunt pulchra sed odorifera: ligno vero attribuit pulchritudinē: q² sic est in re. Ca II

m Et leuaui. Hic ꝯñr denūciat reedificatio ciuitatis hierl'm. Circa qḋ sciendū q̄ illa edificatio q̄ facta est ꝑ çorobabel fuit figura edificatiōis ecclie ꝑ christum que dicitur spiritualis hierusalem: vt frequēter. s̄. dictum est: et ideo de vno edificio fit transitus ad aliud. igitur primo nūciatur materiale. secundo spirituale. ibi: Et ecce. Circa p̄mū d̄r: n Uidi. visione imaginaria ⁊ intellectuali. o Et ecce vir: id est angelus in specie viri. p Et in manu eius funiculus mensorum: id est aptus ad mensurandū loca in quibus debent fieri edificia. ideo subditur: q Ut metiar hierusalem. quantum ad ciuitatem metropolim.

Et iudeam

¶ Hic edificat ciuitatē cui⁹ artifex ⁊ ꝯditor de⁹
eſt. Hoc moraliter de animab⁹ credentiuꝫ
poteſt accipi:que quotidie edificant̄ a domi
Allego. no:et cernunt eius pacem. Allego. Hie/
ruſalēꝫ eſt eccl'ia de qua dicta ſunt glorioſa:
in qua magnus do/
minus et laudabilis
nimis.hec habitatur
ab hominib⁹.i.popu
lo legis ad fidē con/
uerſo:et a iumētis.i.
a gentibus ab idola/
tria ad fidē cōuerſiſ.
Uel p homīes rōna/
les et eruditi in ſcri/
pturis. per iumenta
ſimplices intelligun/
tur:iſtis chriſtus eſt
murus: ignis in cir/
cūitu:vt habitātes ī
medio calefiant qui
prius tepidi: ⁊ p illū
cōburāt̄ aduerſarij.
a Et ecce angelus.
Hunc hebrei putant
michaelē:aliuꝫ q̄ oc/
currit gabrielē:q̄ loq̄
tur ad michaelem vt
loquat̄ pphe:q̄ꝫtam
abundantiā oīm rex
et m'ltitudinē hoīm ⁊
iumētoꝝ et firmitatē
muroꝝ ſit habitura
hierl'm: q̄ ī pn̄ti vſq₃
ad fauillas ⁊ cinereꝫ
deſtructa ſit. Hec oīa
iudei ad lr̄am futura
fabulant̄:vt p̄ multi
tudine hoīm ⁊ iumē/
toꝝ hierl'm nō poſſit
hr̄e muruꝫ:ſed mur⁹
illi⁹ dn̄i ſit defenſio:
et illius in medio ha
bitantis ꝑfruat̄ glo/
ria. b O o o fu/
gite. Iuxta ſituꝫ hie/
ruſalē aſſyrij ⁊ baby
lonij qui dei pplm va
ſtauerūt:in terra aq̄/
lonis habitabāt.an/
gelus q̄ loquebatur
ad angelū pphetantē in Zacharia: nūc loq̄/
tur ad illos qui habitabāt in babylone vt a
quattuor ventis in quos fuerāt toto orbe di
ſperſi:reuertant̄ in ſion:et o ſion q̄ nūc habi/
tas in babylone:reuertere ad priſtinā ſedeꝫ.
Aquilo ventus frigidiſſimus qui corda q̄
afflat dura reddit: p̄cipitur his qui ierant
ad frigus aquilonis:et in toto orbe diſperſi
erant:⁊ in nocte hui⁹ ſeculi verſabant̄:vt fu/
giant ad eccl'iam:⁊ humilia relinquentes in
ſublimitate dogmatum conſiſtant.
c Poſt gloriā. Uox ſaluatoris miſſi a pr̄e
inducitur:qui aſſumpta carne poſt gloriā di/
uine maieſtatis mittitur ad gentes que ſpoli
auerunt populū dei:vt qui ante eos fuerant
predati:prede ſint ſeruientib⁹ ſibi:et cogno/
ſcet turba ſeruientiū ꝙ deus omnipotens mi
ſerit eum. d Tetigerit. Tact⁹ ꝓ vexatiōe
accipitur.qui ergo ſctōs dei tangit:ſic eſt q̄ſi
vexare cupiat pupillam eius oculi:vt illum
Mat. 5.b priuet clara luce. Unde in euangelio: Uos
eſtis lux mundi. e Quia ecce ego leuo
ma. Leuat deus manum vt percutiat gentes
aduerſarias:⁊ populum ſuum ad hieruſaleꝫ
reducat vel in eccleſiam:⁊ nunc intelligūtur
per gentes cōtrarie fortitudines que pecca/
tores quotidie ſue ſubijciunt poteſtati.
¶ Lauda

a ſ apparere faciam. b ſ charitas que vſq₃ ad inimicorum dilectionem extenditur.
lem ⁊ videā q̄nta ſit latitudo ei⁹ a
ſ pſeuerantia vſq₃ ad finem.
a et quanta longitudo ei⁹. Et ecce b c
angelus q̄ loquebat̄ in me egre/ d
diebatur:⁊ ali⁹ angelus egredie
ſ q̄ loquebat̄ ad michaelē vt loquat̄ pphete.
batur in occurſum ei⁹:⁊ dixit ad
a ſ ad cōparationē angelo rū omīs humana natura: vel ſcia pueritia dr̄:q2 nō angeli in nos ſed nos in angelis pficimus.
eum: Curre: loquere ad puerum
iſtū dicēs: Abſq₃ muro habitabi e
tur hieruſalē pre multitudie ho/ f g
minū ⁊ iumentoꝝ ī medio ei⁹. Et h
ego ero ei ait dn̄s murus ignis ī
circūitu:⁊ in gloria ero in medio i
a ſ tertia vocatio crebra āmonitio eſt ad fugam.
b eius. O o o fugite de terra aqui/ k
lonis dicit dn̄s:quoniā in quat/ l
tuor ventis celi diſperſi vos di/
cit domin⁹. O ſion fuge que ha/ m n
bitas apud filiam babylonis: q2 o p
hec dicit dominus exercituum:
c Poſt gloriā miſit me ad gentes: q r
que ſpoliauerūt vos. †Qui enim s
d tetigerit vos tanget pupillā ocu
e li mei. Quia ecce ego leuo manū t
meā ſuper eos:⁊ erunt prede his v x
ſ ſic.
qui ſeruiebāt ſibi:⁊ cognoſcetis: y
ſ qui me miſit mecum eſt.
quia domin⁹ exercituū miſit me. z a

a Et videā.quantū ad alia loca in iudea. b Quāta ſit latitudo eius ⁊c.
anteq₃ enī edificent̄ ciuitates ⁊ loca:accipiunt̄ menſure edificioꝝ ſm longitu
dinē ⁊ latitudinē:vt exponūt aliqui ⁊ male:q2 in hebreo habet̄: vt videaꝫ:q2
angelus ſolū loquit̄ de hieruſalē. c Et ecce. Hic ꝯn̄ter ītēdit vt metiat̄ edi
ficiū ſpūalis hieruſalē.illa enī que ſequunt̄ nunq₃ fuerūt in hierl'm p Neemi/
am reedificata:ſed ſemp fuit in timore aduerſarioꝝ ⁊
ſubiectione extraneoꝝ vſq₃ ad eius deſtructionē p ex/
ercitū romanoꝝ.dicit ergo: Et ecce angel⁹:mihi ꝓ cu
ſtodia deputat⁹. d Egrediebat̄.ad habenduꝫ re/
uelationē nouā de futuris ab angelo ſupiori:q2 ſm or
dinē hierarchicū ſupiores angeli illumināt medios:⁊
medij inferiores:⁊ ex hoc ptꝫ ꝙ hec reuelatio eſt de a/
lia re q₃ p̄cedens:q2 eſt de hierl'm ſpūali.ideo ſequit̄:
e Abſq₃ muro ⁊c.q2 eccl'ia nō ꝯfidit in muroꝝ forti
tudine:ſed in diuīa ꝓtectione. f Pre multitudi/
ne.qd̄ impletū videt̄ in fideliū multiplicatiōe p orbeꝫ
vniuerſum. g Hoīm ⁊ iumentoꝝ:q2 credentiū alij
qui ſunt ſapiētes ⁊ lr̄ati q̄ hoīes dicunt̄.alij vero ſim/
plices ⁊ illitterati q̄ iumēta noīant̄. Pſ. lxxij. Ut iu/
mentū factus ſum apud te:⁊ ego ſp tecū. h Et ego B
ero ei ait dn̄s murus.i. ꝓtector ⁊ defenſor. i Et ī
gl'ia ero in medio ei⁹.q2 de⁹ in eccl'ia honorat̄:⁊ iō ad
eā hoīes inuitant̄.cū ſubditur: k O o o fugite de
ter.aq̄lonis.i. de ptāte diaboli. l Qm̄ in q̄ttuor
ventos celi diſpſi vos.i.ſpargi pmiſi per varios erro/
res ante aduentū xp̄i. m O ſion.i.ppl's preuiſus
ad fidem. noīe enī hierl'm ⁊ noīe ſion intelligit̄ eccl'ia
vt declaratū fuit Eſa.ij.que eſt idē qd̄ fidelis ppl's:q2
eccl'ia non eſt ip̄i parietes:ſed fideles. n Fuge.de
ptāte diaboli. o Que habitas apud filiā babylo
nis.i.cultū idolatrie.nō enī pōt hic intelligi ꝯuenient̄
p filiā babylonis ciuitas vel terra babylonie:q2 lōge
ante tp̄s hui⁹ pphetie ciuitas babylonis fuerat de/
ſtructa p Cyrū ⁊ dariū:⁊ iudei remiſſi in iudeā:vt ha
bet̄.j. Eſdre.⁊ licet aliq̄ remanſerūt in terra babylōis
detenti amore vxoꝝ quas ibi accepant:⁊ ꝓlis quam
ibi fecerāt:vt dictū fuit ibidē:tn̄ illi vident̄ ꝓbabilit̄
fuiſſe pauci cōparatiue:q2 oīs naturaliter inclinant̄
ad reuertendū in terrā originis ſue:⁊ maxime de ter/ C
ra in q̄ detinent̄ in captiuitate ⁊ ſeruitute. Nec rōnabi † 2.q.7.c. accuſatio.⁊ in medio.
liter pōt dici ꝙ illi q̄ remāſerūt moneant̄ hic fugere ꝓ
pter vaſtationē īminentē illi terre: q2 a tpe Cyri legit̄ et.8.q.1.c. q̄ vos ſper/
regnū ei⁹ et ſucceſſoꝝ ſuoꝝ ſat' quietū fuiſſe vſq₃ ad tē nit. 6.q.1.
pus alexandri magni:q̄ regnū illud vi armoꝝ ſubie/ c.oues.ibi.
cit ſibi. Itē q2 terra q̄ hic dr̄ filia babylonis īmediate oculos ele/
ſupra dr̄ terra aq̄lonis.babylonia vero nō eſt ad aqui gir.
lonē reſpectu iudee:ſed mag' ad orientē:et iō p baby Luc.10.c
lon que ꝯfuſio interpretat̄:et p aquilonem. de quo dr̄
Hiere.j. Ab aquilone pandet̄ oīe malū:ptās demo/
nis metaphorice ſeu figuralit̄ deſignat̄:ſicut ⁊ beatus
Petr⁹ in fine p̄me canonice ſue dicit: Salutat vos ec/
cleſia in babylone collecta.i.in roma:q2 tūc tpe Neronis ibi vigebat ptās de
monis. p Quia hec dicit dn̄s exercituū.i.angeloꝝ.vn̄ in hebreo ponitur
hic nomē dn̄i tetragrāmaton ſoli deo appropriatū: vbi tranſlatio nr̄a hꝫ: dn̄s.
q Poſt gloriā miſit me. ſm ſeriē text⁹ nō eſt vbū çacharie:ſed dei dicētis ſe
mitti:qd̄ verificat̄ in xp̄o qui eſt ver⁹ de⁹ a pr̄e miſſus ꝓ ſalute gener' hūani:
⁊ huic ꝯſonat q̄dā gloſa hebraica hic a Ra. Sa. inducta:q̄ talis eſt. Poſt glo
riā miſit me. Glo. poſt honorē redditū Eſau veniet meſſias. In antiq̄s etiā glo
ſis hebraicis p̄nceps roman⁹ frequēter eſau ⁊ roma mons ſeyr noīat̄:⁊ ſic im
pletū eſt in dn̄o ieſu xp̄o:q2 poſt gl'iam monarchie adeptā a romano principe
ceſare Auguſto. ꝓpter qd̄ fecit deſcribi orbē vniuerſum tanq₃ ſibi ſubiectum.
nat⁹ fuit xp̄s:vt ptꝫ Luc.ij. r Ad gentes que ſpoliauerūt vos.i.ad iude
os qui fideles primitiue eccl'ie grauiter tractauerūt Act'.viij.q̄b⁹ p̄dicauit do
min⁹ in pſona ꝓpria:et dicunt̄ hic gētes:q2 tūc nō viuebāt ſm legē vt iudei:
ſed trāſgrediētes ꝓpter mādata hoīm:vt ptꝫ in euāgelio. Uel ad gētes.i.ro/
manos p̄ncipes q̄ in p̄mitiua eccl'ia fideles pſeq̄bant̄ in corpib⁹ ſuis et bonis:
q̄b⁹ p̄dicauit xp̄s p apl'os petrū ⁊ paulū et alios doctores ſeq̄ntes. s Qui
enī tetigerit vos ⁊c.i.ſollicite vos cuſtodiā:ſic̄ cuſtodit̄ ocl'i pupilla:licꝫ ei tūc
xp̄s pmiſerit fideles corpal'r pturbari:tn̄ cuſtodiuit eos ſollicite ī ſpūalib⁹ bo
nis ī q̄b⁹ tūc creuit eccl'ia merito ⁊ nūero fideliū mag' q₃ tpe pac'.qd̄ fuit figu
ratū ī filijs iſrl'.q̄ q̄ꝫto mag' affligebant̄ ab egyptijs:tāto mag' m'tiplicabant̄
⁊ creſcebāt Exo.j.iō ſubdit̄: t Quia ecce ego leuo manū meā.i. vtutem.
v Sup eos.i.p̄ncipes romanos ⁊ eoꝝ miſtros. x Et e.p̄.his q̄ ſer. ſibi:q2
p̄ncipes romani ⁊ alij ei ſubiecti q̄ in p̄mitiua eccl'ia affligebāt fideles ſuitute
dura:⁊ eis abſtulerūt bona ſua.mō ſuppoſuerūt colla ſua iugo xp̄i ⁊ ei⁹ mini/
ſtris:dotātes eccl'ias tpalib⁹ bonis. y Et cognoſcet'.p expientiā bonoꝝ et
miraculoꝝ. z Quia dn̄s exercituꝫ.i.deus pr̄ dn̄s angeloꝝ. a Miſit
me ꝓ generis humani ſalute:et ideo ꝓ tanto beneficio īuitat̄ eccleſia ad laudē

¶ a Lauda ⁊ letare. Recte poſt captiuitatē filia ſion ꝓ/
Ps.52. uocat̄ ad gaudiū. Vñ dr̄: Cum ꝯuerterit dñs c.p.ſ.e.i.⁊
l.i. Adhuc v̄ba dñi hortant̄ ppl'm vt poſt captiuitatē
in ſede priſtina reſtitutꝰ gaudeat: ⁊ laudet deū habitan/
tem ī medio eiꝰ in quē gētes ſunt credITURE. b Hieru/
ſalē. Quā tēptatiōi dereliq̄rat
in ꝑſecutionibꝰ iudeoꝝ: alij pu
tāt ſub çorobabel ⁊ ieſu hec eſſe
cōpleta: qñ due tribus q̄ dicūt̄
iuda reuerſe ſunt de captiuitate
babylonis. x. retētis in ꝑpetuo
D exilio. c Quia cōſurrexit.
Surgere dr̄ deus qñ q̄ſi de ſom
no euigilat ad vindictā ꝑpli ſui:
⁊ hoc de habitac'lo. i. p̄riarchis
⁊ ꝓphis apl'is in q̄bꝰ ⁊ cū q̄bus
dñs ad iudiciū ad vindictam ſe
venturū teſtatur. Ca. III
ET oñdit mihi. Prophe/
tata reſtauratiōe hierl'm
cuius miſter erat ieſus ſa
cerdos: ⁊ ꝓ qua etiā ip̄e deū ex
orabat: inducit̄ diabolꝰ aduer/
ſari: volens ꝑplm retinere in ca
ptiuitate: ſꝫ nō potuit p̄ualere.
Ps.109. Dñs ieſus xp̄s ſacerdos ē in
et̄nū ſ'm ordinē melchiſedech.
Qui qm̄ ꝑ ſe videre nō p̄t a do
mino ꝓphe oſtēdit̄ ꝑ carnis aſ/
ſumptionē: ſtans corā angelo ꝑ
quē angelus magni ꝯſilij intel/
A ligit̄: nō ꝙ duas ꝑſonas ī filio
ꝑcipiamꝰ: ſed ꝙ vnꝰ ⁊ idē q̄ſi hō
ſordidatꝰ oñdat̄: ⁊ q̄ſi angelus
mediator dei ⁊ hoīm apparere
dicat̄. Stat aūt q̄ ſtabili cōſiſtit
gradu. Et ſatan ſtabat a.d.e.v.
ad.e. qr̄ dñs tēptatꝰ eſt ꝑ omnia
abſq; pctō: ⁊ tēptator a dextris
ſtat: qr̄ virtutibꝰ xp̄i cōtraire co
natur. Increpet ī te dñs pr̄: nō
ꝙ ip̄e qui loquit̄ increpare non
poſſit: ſed qr̄ ex vnitate nature:
cū alter increpauerit: increpet ⁊
ip̄e qui loquit̄: qr̄ pater ⁊ filius
Joh.14.b vnus eſt dñs. Vnd: Qui videt
B me videt ⁊ patrē. Iſte eligit ec/
† 50.di.c. cleſiam que dei pacē cōtempla/
Jeſus. tur: hic eſt torris erutꝰ ab igne:
De pe.di. quia in ſeculo fuit: nec eiꝰ incen
2.c.ſi enim dio eſt attactus. Ardet eniꝫ ru/
9. Jeſus q̄/ bus ⁊ nō cōburit̄: hic eſt etiā in
q̄ filius. dutus ſordidis veſtibꝰ: quia q̄
2. Cor.5.d pctm̄ nō fecit: ꝓ nobis pctm̄ fa
ctꝰ ē. Sed hec ſordida veſtis eſt
ei ablata: cū nr̄a deleuit pecca/
ta: vt qr̄ ille ſordidis indutꝰ eſt
veſtibꝰ: nos reſurgētes in eo ſꝑ
candida habeamꝰ veſtimenta.
Mutatoria ſunt: caro iā īmorta
lis ⁊ impaſſibilis: Cydaris ſuꝑ
caput ſplendor eſt dīne maieſta
tis: vt idem hō ⁊ deus intelliga
tur. e Sathan ſtabat a de/
Allego. xtris eius. Allego. qr̄ illū popu
lū ei rapuit qui duduꝫ ei dilectꝰ
fuit. Gentilitas que ꝓ ſiniſtro
habita fuerat: credidit: ⁊ iudai/
cus populus q̄ ꝓ dextro ad ꝑfi
diam declinauit: ſed qr̄ reliquie
in fine ſalue fient: dñs remouet ſathan a dextr̄ ſuis di/
cens: Increpet dominus in te. ſ. ⁊ eiuſdem populi libera
tionem indicat qui elegit hieruſalem. Iſte eſt torris eru/
tus de igne: id eſt ab eterni ignis incendio liberatus in
1.Eſd.10.c quem duce perfidia defluebat. Legitur in Eſdra et in
Malachia ꝙ ieſus cum ceteris alienigenam duxit vxorē
vnde vere accuſatur. Cum ergo de cunctis iudeorū vrbi
bus nunc hieruſalem ſit electa: deo nō imputante ei pec/
¶ cata que

¶ ergo. ¶ eccleſia.
a Lauda ⁊ letare filia ſiō: qr̄ ecce ego
a ¶ exiui a patre ⁊ veni in mundū. b ¶ cū homini/
bus conuerſatus eſt.
venio ⁊ habitabo in medio tui: ait
a ¶ poſtula a me ⁊ dabo tibi gētes he. r.
dñs. Et applicabunt̄ gētes mlt̄e ad
¶ patrem. ¶ tunc. ¶ ſicut pr̄i. ¶ peculiarē.
dñm ī die illa: ⁊ erūt mihi in ppl'm.
a ¶ hoc iā qr̄. ¶ ego vobiſcū ſum vſq; ad cōſumma/
tionem ſeculi. ¶ ex hoc.
Et habitabo ī medio tui: ⁊ ſcies qr̄
¶ pater a ¶ in mundū. b ¶ filium. ¶ o eccl'ia.
dñs exercituum miſit me ad te. Et
a ¶ cōfitētes et credētes ī ſe. b ¶ eccl'ia.
poſſidebit dñs iudā partē ſuā ī t'rā
a ¶ non alibi. b ¶ a malis. c ¶ pacem amantes.
ſctificata ⁊ eliget adhuc hie'rl'm. Si/
a ¶ cū dñs ſit poſſeſſurꝰ iudeā et electurus hieruſa/
lem: om̄e genus hominum timeat aduentū domini.
leat oīs caro a facie dñi: qr̄ ꝯſurre/
xerit de habitaculo ſctō ſuo. III
a ¶ orantem pro reditu populi.
ET oſtendit mihi ſacerdotē
a ¶ filiū ioſedech q̄ cū zorobabel prefuit
populo.
magnū ieſum ſtantē corā
a ¶ qui ⁊ ip̄e de reditu populi laborabat. b ¶ ad/
uerſarius diabolus. c ¶ non a ſiniſtris: quia vera
erat eius accuſatio.
angelo dñi: ⁊ ſathā ſtabat a dextr̄
a ¶ vt quaſi indignū dicens q̄ exaudiatur.
eius vt aduerſaret̄ ei. Et dixit dñs
a ¶ accuſatorē. ¶ increpatio dei eius maleuolūtati
effectū auferat. b ¶ deus de ſe ꝑ tertiā ꝑſonā loq̄t̄.
ad ſathan. Increpet in te dominꝰ
ſathan: ⁊ increpet dñs ī te q̄ elegit
hieruſalē. Nunq̄d nō iſte torris eſt
erutus de igne† Et ieſus erat indu/
a ¶ vel ob coniugium illicitum: vel pro peccatis po
puli: vel pro ſqualore captiuitatis.
tus veſtibꝰ ſordidis: et ſtabat ante
a ¶ precipiens ex ꝑſona domini.
faciē angeli. Qui reſpōdit: ⁊ ait ad
¶ alijs angelis.
eos qui ſtabant coram ſe dicens:
¶ de quibus ſupra dixerat.
Auferte veſtimenta ſordida ab eo.
a ¶ cum illi preceptū opere cōpleſſent: idem ange/
lus dixit ad eum.
Et dixit ad eum: Ecce abſtuli a te
a ¶ hec ſunt ſordida veſtimēta. b ¶ iſraelitē cōiu/
gem tibi copulaui.
iniq̄tatē tuā ⁊ indui te mutatorijs.
a ¶ .i. mitrā ꝑ quā ſacerdotij dignitas intelligit̄: qr̄
ablatis ſordibꝰ pctōꝝ iā mūdū habet ſacerdotiū.
Et dixit: Ponite cydarim mūdā ſu

diuinam. cū dr̄: Lauda ⁊ letare ⁊c. a Quia ecce ego venio, per
carnis aſſumptionē. b Et habitabo in medio tui. ꝯuerſando et
p̄dicando. Joh.j. Verbū caro factū eſt ⁊ habitauit in nobis. c Et
applicabunt̄ gentes multe ad dñm: qđ ptꝫ impletū ꝑ ꝯuerſionē gen
tiū ad fidem xp̄i ꝑ orbem vniuerſum. d Et erūt mihi in populū.
qr̄ īter credētes nō eſt diſtinctio iudei ⁊ gre/
ci: nā idem dñs oīm. ad Roma. x. e Et
poſſidebit domꝰ iuda. i. ꝯfitentes deū: quia
corde credit̄ ad iuſticiā: ⁊ ore cōfeſſio fit ad
ſalutē: ⁊ ꝙ ꝑ domuꝫ iuda tales intelligant̄
etiā ſ'm doctores hebreorum fuit oſtenſum.
Hiere. xxxiij. ⁊. xxxiiij. f Partē ſuaꝫ. i.
premiū ſuū. g In terra ſanctificata. i. in
celo: qđ vocat̄ terra viuentiū. h Et eli
get adhuc hieruſalē. ſ. celeſtem. i Sileat
oīs caro. a blaſphemijs dñi nr̄i ieſu chriſti.
k Quia ꝯſurrexit de habitaculo ſctō ſuo:
id eſt ꝯſurget in finali iudicio ad mala pu/
niendū ⁊ bona premiandū. Ca. II
Moraliter. m† Et leuaui o/
culos meos ⁊ vidi
⁊ ecce vir ⁊ in manu eiꝰ funiculꝰ mēſorū ⁊c.
Capitulū iſtud exponunt hebrei ⁊ catholici
cōiter ad l'ram de edificio domꝰ dei ꝑ çoro/
babel ⁊ eiꝰ ſocios edificato ī reditu captiui/
tatis babylonice. ego aūt expoſui ad l'ram
de ſp̄uali edificatiōe eccl'ie ꝑ xp̄m: ꝓpter qđ
de alia ſp̄uali expoſitiōe ꝑtranſeo: ⁊ qr̄ mihi
nō occurrit alia melior hic ponenda.
In. c. ij. vbi dr̄ īpoſtil. Et ego ero ei ait do.
Additio. Suꝑ hoc qđ dicitur: Et
ego ero ei ait dñs murꝰ
ignis. Gloſa interlinearis. Murus. i. defen
ſio ſuis. Ignis hoſtibus. Ca. III
ET oſtendit. Poſt ciuitatis ⁊ templi
reedificationem: hic ꝓpheta ꝯſequē
ter denūciat edificantiū ꝯſolationē.
⁊ primo ieſu ſummi ſacerdotis. ſcđo çoroba
bel ducis. ſe. c. Circa qđ ſciendum ꝙ ſicut
dicit Ra. Sa. ꝓphete p̄ncipaliter locuti ſūt
de diebus meſſie. ideo ꝓpheta primo denū/
ciat conſolationē ſummi ſacerdotis de eius
emundatione. ſcđo de chriſti incarnatione.
ibi: Audi ieſu. Circa primū ſciendū ꝙ iu/
dei redeūtes de babylone peccauerūt graui
ter accipiendo alienigenas vxores: vt habe
tur. j. Eſdre. x. ⁊ ſacerdotes ſicut alij in hoc
peccauerunt: ⁊ cuꝫ eis ieſus filius ioſedech
ſacerdos ſummus: ſed ad exhortationē Eſ/
dre eiecerunt eas: ⁊ hoc eſt quod dicitur: Et
oſtendit mihi ⁊c. corā angelo dñi. ſ. michae/
le prelato toti iudeoꝝ populo: vt p̄dictū eſt.
m Et ſathan ſtabat a dextr̄ eius vt aduer
ſaretur ei: accuſando eū de tranſgreſſione fi
lioꝝ ſuoꝝ: ſic heli fuit rep̄hēſus a dño ⁊ pu/
nitꝰ ꝯ trāſgreſſiōe filioꝝ ſuoꝝ. j. Reg. iij. ñ eī
legit̄ ꝙ iſte ieſus ī ꝑſona ꝓpria vxorē aliēige
nam acceperit. n Et dixit dominꝰ ad ſa
than. hic in hebreo habetur nomen domini
tetragrāmaton ſoli deo appropriatum: vbi
tranſlatio noſtra habet: Dominus: et quia
ponitur hic ter: ⁊ loquendo quaſi de perſo/
na alia: ſatis aperte oſtenditur in deo trini/
tas perſonarum. o Nunquid non iſte.
ſcꝫ ieſus. p Torris eſt erutus de igne:
id eſt q̄ſi Tycio ſemicōbuſtus in tribulatio/
ne captiuitat̄ babylonice. quaſi diceret: ſic:
⁊ adhuc vis eum totaliter totum combure/
re. q Et ieſus erat indutus veſtibus ſor
didis: quia culpam incurrerat ex negligen/
tia arguendi filios ſuos: ⁊ etiam alios ad quod tenebatur ex offi/
cio: cum eſſet pontifex ſummꝰ. r Et ait. ſ. michael. s Ad eos
qui ſtabant coram ſe: id eſt alijs angelis inferioribus. t Aufer
te veſtimenta ſordida ab eo. per hoc deſignabatur remiſſio culpe de
qua penituit: ⁊ filios ſuos ⁊ ppl'm ad abijciendum vxores alienige
nas induxit. v Et indui te mutatorijs. i. gr̄e ⁊ virtutū indumen
tis. x Ponite cydarim. i. mitrā q̄ vtebat̄ ſūmꝰ pontifex: ⁊ ꝑ h' de/
ſignabatur ꝙ digne exerceret officiū culpa ꝑ gratiā deleta.
Et angelus

¶ cata que fecit: cur ieſum conaris obruere qui quaſi Ty-
cio ſemiuſtus de babylonia euaſit. a Si in vijs me
is. Poſt ablutionem ſordide veſtis ⁊ reſtitutaȝ dignita
tem mundi ſacerdotij: precipitur ieſu filio ioſedech vt cu
ſtodiat vias dei: ⁊ preponitur premium ꝙ ideo ſit perſe-
ueratur᷒ iudex ⁊ pontifex ī tem
plo dei: ⁊ habiturus de numero
angelorum qui eo tpe ibi aſta-
bant quorum auxilio cōtra ho-
Allego. ſtes circūuallaretur. Allego.
Dirigitur ſermo ad chriſtū pro
nobis in carne pauperem factū
ad queȝ refertur ſicut ad caput
quicqd de membris eius dicit
et noſter ꝓfectus: eius eſt victo
ria. Cum ergo peruenerimus in
virum perfectum in m. e. p. chri-
ſti: ille iudicabit domum dei: id
eſt nos qui ſum᷒ eccleſia: ꝓ me-
ritis ſingulorum conſtituens in
eccleſijs prophetas: apoſtolos:
doctores: ⁊ huiuſmodi: Unde:
Ps. 81. Deus ſtetit ī ſynagoga d. in m.
autē d. d. diuidens ſingulis ꝓut
vult: ⁊ tunc dabuntur ei angeli
ad miniſtrandū. i. hoīes qui in
carne ꝯſtituti angelicā vitā du-
cent: q̄ nō fluctuabūt ſed aſſiſtēt
ei in eccl'ia cū ieſu ſtāte ſtabiles.
b Audi ieſu ſacerdos m. Pro
miſerat ieſu filio ioſedech ꝙ iu-
dicaret ⁊ domū eius: ⁊ cuſtodi-
ret atria: ⁊ haberet angelos mi
niſtros angelice dignitat᷑: nūc
dicit: et amicis ei᷒. i. diſcipul' ei᷒
⁊ ꝓphetis: q̄ ſunt viri portendē
tes. i. poſiti in ſignū futurorū ꝙ
plenā felicitatē ⁊ ꝑfectā beatitu
dinē ſint habituri: qn̄ ille vene
rit cui nomē eſt oriēs. Qui etiā
lapis angularis dicitur: coniun
gens duos parietes in vnū ſup
queȝ ſeptē oculi de q̄b᷒ Eſaias:
Esa. 11. a Et requieſcet ſup eum ſpūs ſapi
entie ⁊ intellectus: ſpiritus con
ſilij ⁊ fortitudinis: ſpirit᷒ ſcien-
tie ⁊ pietatis: ⁊ repleuit eū ſpiri-
Allego. tus t. d. Allego. Jeſus ma-
gnus ſacerdos: dominus ſalua
tor: amici eius apoſtoli qui ſunt
portendētes viri. i. facta ei᷒ my-
ſtice accipientes vel aſpicientes: et de p̄ſentibus futura
cognoſcentes: qui cecum natum ſuper populo gentiliuȝ
interpretatur. Qui etiā ſm aliā figuraȝ oriens dicitur:
Dan. 2. c pro lumine: ⁊ lapis qui ſm Danielem de monte abſciſus
eſt ꝓ robore: quo omnia regna conterit. dicit ergo chri
ſto: tu ⁊ apoſtoli tui: audite ꝓmiſſiones quas feci implē
das in vobis: ⁊ ſtatim vertitur ſermo ad auditores lo-
quens de ipſo chriſto. Ecce enim ego adducā ſeruū me-
um. dominū. ſ. chriſtū: qui etiā lapis eſt conterens inimi
cos quem ego dedi coram ieſu filio ioſedech: quia poſt il
lum venit: ⁊ in facie ei᷒ datus eſt: quia per ſe intellige-
bat illum prefigurari: in quo vno ſeptē oculi: quia in il-
lo fuit plenitudo totius gratie ſpiritualis. Seruat me
taphoram lapidis. quaſi dicat: hunc lapidem clauis cru
cis ⁊ lancea militis faciā vulnerari: ⁊ in ei᷒ paſſione de-
Ps. 117. lebit iniq̄tas terre: ī vna die de quā d᷑: Hec eſt dies quā
fecit dn̄s exul. ⁊ le. in ea. Et in illa die paſſionis vocabit
vir. i. ꝑfectus vir in xp̄o amicū ſuū. i. credētes ex iudeis
vel gentibus: vt ſint ſub vinea cui᷒ fructus letificat cor
Job. 15. a hominis. ⁊ quit ait: Ego ſum vitis: ⁊ ſubter ficum: id eſt
dulciſſimaȝ refectionem ſpiritusſancti.

Lxx. Ecce ego foueam fodiam. Hoc iudei ad finem
mundi referunt: quando veniet iudicaturus chriſtus
qui fodiet: id eſt in medium proferet opera ſingulorum:
et in illa die vocabit vnuſquiſq̄ ſanctorum amicos: id
eſt alios ſanctos ad requiem: vt operum ſuorum virtu-
te gaudeant.

¶ Et reuerſus

per caput ei᷒. Et poſuerūt cydari
mūdā ſup caput ei᷒: ⁊ induerunt
ſ filium ioſedech.
eū veſtib᷒. Et augel᷒ dn̄i ſtabat: a†
a ſ filium ioſedech. ſ chriſtum.
⁊ ꝯteſtabat᷑ angelus dn̄i ieſuȝ di b
ſ in me.
cens: Hec dicit dominus exerci- c
a ſ Ecce ſanus factus es: iā n. p. n. d. x. a. c.
b ſ ambulauerint membra tua.
a tuum. Si in uijs meis ambula- d
ſ precepta mea cuſtodienda.
ueris ⁊ cuſtodiā meā cuſtodier᷑: e
ſ in ꝑfectis hoc eſt premiū tuū. ſ tāq̄ pōtifex.
tu quoq̄ iudicabis domum me- f
a ſ vn̄: Adorate dn̄m in atrio ſancto eius.
am ⁊ cuſtodies atria mea: et da- g
a ſ tecū q̄ te cuſtodiūt quoꝝ auxilio ſecur᷒ nō ti-
meas hoſtes. b ſ angelis vel ſanctis.
bo tibi ābulātes de hiſ q̄ nūc hic
ſ in conſpectu tuo.
b aſſiſtunt. Audi ieſu ſacerdos ma b+
gne: tu ⁊ amici tui q̄ habitant co i
ram te: q᷑ viri portēdentes ſunt. k
Ecce enim ego adducam ſeruum l+
ſ adducitur.
meum orientem: quia ecce lapis m
ſ iſtum.
quē dedi coraȝ ieſu: ſup lapidem n o
vnū ſeptē ocl'i ſūt. Et ecce ego ce- p q
labo ſculpturā ei᷒: ait dn̄s exerci
tuū: ⁊ auferā iniq̄tatē terre illi᷒ i r s
die vna. Jn die illa dicit dn̄s ex- t
ercituū: vocabit vir amicū ſuum v
ſubter vineā ⁊ ſubter ficum.

a Et angel᷒ dn̄i. ſ. michael. b Cōteſtabat᷑ ieſuȝ. in bono ip̄m cō
firmādo. c Hec dicit dn̄s. q̄ eſt ip̄a veritas. d Si in vijs me
is ambulauer᷑. legē meā cuſtodiēdo. e Et cuſtodiā meā cuſto-
dieris. reuerenter ⁊ debite officiū pontific᷑ exercendo. f Tu q̄ȝ
iudicabis ⁊c. i. in officio pontificis ꝑſeuerabis. g Et dabo tibi
ambulātes de his q̄ nūc hic aſſiſtūt. i. de an
gelis hic aſſiſtētibus dabo tibi adiutores ⁊
directores in officio tuo. h Audi ieſu.
Hic ꝯn̄r ponitur cōſolatio ieſu ſacerdot᷑ de C
xp̄i īcarnatiōe: quā ſūme deſiderabāt p̄res
veter᷑ teſtamenti. iō ſubdit᷑: Audi ieſu. q. d.
rē valde grandē ego ſum tibi dicturus.
i Tu ⁊ amici tui. i. illi q̄ ſūt parati ad abij-
ciendū alienigenas vxores ⁊ legē ſeruare.
k Quia viri portēdētes ſunt. i. in futurū
expectātes. ſ. xp̄i myſteriū. Dicit᷑ enī porten
dētes a portēdo dis: qđ eſt aliq̄d in longin-
quū deſignare vel expectare. Ra. Sa. dicit
ꝙ iſti fuerūt ananias: miſael ⁊ açarias: q̄ de
babylone redierūt cū çorobabel ⁊ ieſu ſacer
dote: ⁊ erūt ei familiares ⁊ amici: et dicūt᷑ h̄
viri portēdētes. q᷑ in eis fuit factum porten
tū. i. mirabile ſignū: qn̄ de camino ignis exi-
erant illeſi: vt h̄r Dan. iij. l Ecce enī ego
addu. ſer. me. oriētē. Jn hebreo h̄r: germinā
tem. ⁊ exponit h̄ Ra. Sa. de çorobabel q̄ d᷑
hic germinās: eo ꝙ genuit Neemiaȝ: vt ip̄e
dicit: q̄ edificauit ciuitateȝ hierl'm: ſic̄ pr̄ ſu᷒
templū an̄ ꝯſtruxerat. Sȝ h̄ nō videt᷑ veꝝ. q᷑
ij. Mach. d᷑ ꝙ iſte neemias erat ſacerdos: ⁊
ſic de tribu leuitica. çorobabel aūt fuit d̄ tri
bu iuda: vt ptȝ Matth. j. Et iō aliq̄ expoſito
res catholici dicētes cū Ra. Sa. ꝙ h̄ ſcp̄tu-
ra intelligit᷑ ad l'ram de çorobabel. dicūt ꝙ
hic vocat᷑ oriens: q᷑ fuit ort᷒ de tribu regia:
⁊ q᷑ ꝓſperat᷒ fuit in edificio tēpli: ſed iſti cū
Ra. Sa. vident᷑ iudaiçare: ⁊ mag᷑ q̄ȝ antiq̄ D
hebrei. vn̄ vbi trāſlatio nr̄a hȝ: Ecce eī ego
adducā ſeruū meū orientē ⁊c. trāſlatio chal
daica apud iudeos auctētica ſic habȝ: Ecce
ego adducā ſuū meū meſſiā ⁊ reuelabit᷑: ex
q̄ ptȝ ꝙ de xp̄o ad l'raȝ itelligit᷑. m Quia
ecce lapis. i. xp̄s q̄ d᷑ lapis abſciſus de mon
te ſine māib᷒: Dan. ij. n Quē dedi coraȝ
ieſu. q᷑ vidit eū ꝑ fidē futurū: ſic̄ ſaluator di
cit Joh. viij. Abraam pr̄ vr̄ exultauit vt vi-
deret diē meū: vidit ⁊ gauiſus ē. o Sup
lapidē vnū. i. xp̄m q̄ ē vn᷒ in ꝑſona: licȝ ī eo
ſit duplex natura. p Septē oculi ſūt. i. ſe-
ptē dona ſpūſſcti: q̄ in plenitudīe ꝯuenerūt ī
xp̄o hoīe: ſm ꝙ d᷑ Eſa. xj. Requieſcet ſup euȝ
ſpūs dn̄i ⁊c. qđ ad l'ram intelligit᷑ de xp̄o etiā ſm dicta hebreoꝝ: vt
ibidē fuit diffuſi᷒ declaratū. q Ecce ego celabo ſculpturaȝ ei᷒: q᷑
corp᷒ xp̄i fuit formatū ⁊ figuratū ī vtero ꝟginis virtute diuina.
r Et auferā iniq̄tatē terre illi᷒. i. mūdi toti᷒: Uel ꝑ ſeptē ocl'os vni
uerſitas āgeloꝝ deſignat᷑. vn̄ Dan. iiij. āgeli dicūt᷑ vigiles. et Mat.
xviij. Angeli eoꝝ ſꝑ vidēt faciē p̄ris. Et iſti ſeptē oculi ſūt ſup xp̄m:
q᷑ ſꝑ ſunt attēti ad exequēdū ei᷒ mādatū: q᷑ ip̄e eſt rex angeloꝝ: et
hec expoſitio mag᷑ ꝯcordat l're ſequēti. s Jn die vna. i. ī die paſſi
onis ſue: ſm ꝙ d᷑ Joh. j. Ecce agn᷒ dei ecce q̄ tollit pctā mūdi. Con
ſiderandū aūt ꝙ hic dicit Ra. Sa. ꝙ ip̄e neſcit q̄ ſit iſta dies: q᷑ non
pōt aſſignare aliquā diē ſup ꝑfidiā iudaicā que negat xp̄m veniſſe:
in qua terra iudee fuerit abſq̄ iniq̄tate: ⁊ iō ex h̄ ꝙ ꝯfitet᷑ hāc igno
rantiā: p̄ter ei᷒ intentionē ꝯfirmat catholicā veritatē. t Jn die
illa. i. tpe xp̄i. v Uocabit vir amicū ſuū ſubter vineā ⁊c. ꝑ talem
modū loquēdi ſignificat᷑ tp̄s magne pac᷑ in plurib᷒ loc᷑ ſacre ſcri-
pture: ⁊ ſic fuit ī natiuitate xp̄i ꝓpter qđ tūc deſcript᷒ fuit orbis: vt
dictū eſt. ſ. oīb᷒ terris ſub imꝑio romanoꝝ pacat᷑. Ca. III

Moraliter.

l† Et oñdit mihi dn̄s ſacerdotē magnū ⁊c. Ad l'ram iſte fuit ieſus fili᷒ ioſedech q̄
fuit bone vite: ſed negligens in regimīe: q᷑ filij ſui ip̄o ſciente acce-
perūt vxores alienigenas: ꝓpter qđ imputatū fuit ſibi in pctm̄. nā
hoc erat ꝯtra diuīe legis p̄ceptū Exo. xxxiiij. Jgit᷑ ꝑ iſtū ſignificat᷑
prelat᷒ bone vite: ſed negligēs in ſubditoꝝ correptiōe: ꝓpter quod
pctā que ꝑ ſuā negligētiaȝ cōmittunt᷑ ſibi imputant᷑. Un̄ Hiero. di-
cit de heli q̄ ſil'r fuit negligens. Jn correctiōe filioꝝ heli ꝓ iniq̄ta-
te filioꝝ ſuoꝝ dānat᷒ eſt: corripuit quidē eos ſed lenitate p̄ris. non
aūt auctoritate pōtific᷑. Et h̄ notat᷑ de iſto cū d᷑: q† Et ieſus erat

E T reuerſus eſt. Nuſq̄ꝫ videt̄ abiſſe q̄ lo/ Ca. IIII
quebat̄ in ꝓpheta: ſed ſciendū q̄tiens humana fragili
tas ſue relinquit̄ imbecillitati deū a nobis: ⁊ angelo/
rū eius auxiliū abire. Ergo ⁊ ꝓpheta ſtupore magne viſionis
attonit⁹ tota mente torpebat: ⁊ clarū lumen veritatis videre
nō poterat. Unde ad aliā viſionē cer/
A nendā quaſi de ſomno excitat̄. Qui
dormit illo ſomno de quo dr̄: Si dor/
mit: ſalu⁹ erit: pōt cantare cuꝫ ſponſa.
Cant.5.a Ego dormio ⁊ cor meū vigilat. Jdō an
gelus interrogat excitatuꝫ: vt illo re/
ſpōdente ſe neſcire nos ab angelo diſ/
camus. b Et ecce candela. Hebre
us dicit ꝑ candelabrū aureū legem ſi/
gnificari. Per lampadē que eſt in ca
pite chriſtum qui eſt caput legis: ⁊ il/
luminat mundū. Per ſeptē lucernas
ſanctiſpirit⁹ ſeptē lucernas q̄ in chri/
ſto plene que ſuꝑ candelabrū: quia di
ctante ſpirituſctō lex ſcripta eſt. Per
ſeptē infuſoria q̄bus mittitur oleuꝫ in
lucernas vt luceant ī candelabro: in/
telligitur ꝙ per legem ſeptē gratie de
celo deſcendunt ad homīes per duas
oliuas que a dextris et a ſiniſtris: int̄
quas media lampas lucet: legem ⁊ ꝓ
phetas interp̄tatur angelum quē pro
pheta interrogat ſenſum intelligit a
deo illuminatum: qui nobis volunta
tem dei indicat: qui nō reſpondet ſed
interrogat: nō ex ignorātia: ſed vt ad
B intelligendum excitet. Non in exerci/
tu nec in robore verbū domini ad ço/
robabel ip̄a eſt interp̄tatio viſiōis de
reductione populi que nō fiet multitu
dine bellatorū: ſed ſpiritu dei reduct⁹
eſt populus: ⁊ aduerſarij deuaſtati.
Per moutē magnū q̄ ſtat coram çoro
babel: diabolus interpretat̄ q̄ aduer/
ſatur ieſu ⁊ eleuatur cōtra çorobabel
⁊ populū iudeorū: ſed videtur in pla/
no: quia ꝓſtratus ⁊ humiliat⁹ ſub pe
dibus iſrael: quo inuito educit de⁹ la
pidem primariū. i. chriſtum filiū ſuuꝫ
qui ſemꝑ auxilium fuit populo iſrael:
⁊ gratia eius lapidis in eos quos re/
duxit de captiuitate: exequauit grām
quam in patres eorum exercuit.
Allego. Allego. Candelabrū eccleſia aurea
propter ſpiritualeꝫ intelligentiam ſcri
pturarum. lampas chriſtus qui in ec/
C cleſia fulget. Septem lucerne et infu/
ſoria earum gratie ſpirituſſancti per
quas oleum miſericordie dei ſuſcipit
eccleſia. due oliue Moyſes ⁊ Helias:
id eſt lex ⁊ prophetie que de chriſti paſ
ſione predicabant. Uel oliue euange
lium quod a dextris: ⁊ lex que a ſini/
ſtris. Mons diabolus ⁊ antichriſtus
qui audet ſe erigere contra chriſtum
Mat. 4.b qui ad çorobabel dicens: Hec omnia
tibi dabo ſi procidens adoraueris me: quem dominus cal/
Ibidem. cant dicens: Uade retro ſathana. Scriptum eſt enim: Domi
num deum tuum adorabis: ⁊ illi ſoli ſeruies. Lapis prima/
rius verbum quod eſt in principio apud patrem: quod educi
tur de ſinu patris in carne: qui equat gratiam legis grē euan
gelij vt equale munus accipiant: ⁊ credentes ex iſrael ⁊ popu
lus gentiū. c Manus çorobabel. Principes reuertentiū
fundamētū templi iecerūt ⁊ ꝯſūmauerūt: ⁊ cū viderit̄ ī tēplo
quod nunc edificatis culmen impoſitum: vos qui nunc dubi
tatis: tunc ſcietis ꝙ ego çacharias quicquid dixi: deo inſpi/
rante annunciaui.
Allego. Allegorice. çorobabel chriſtus qui fundat ⁊ perficiat ec/
cleſiam: in cuius manu corpus ipſius non plumbeum: ſed
ſtāneum ⁊ ab omni peccato puriſſimum ſeptem oculi qui diſ
currunt in vniuerſam terram ſeptem ſunt ſpiritus: quia ni/
hil latet dominum: ſed preteritorum ⁊ futurorum ⁊ preſentiū
Apo.22.c ꝯſcius eſt: ⁊ reddet vnicuiq̄ ſm̄ opa ſua.

a E T reuerſus Ca. IIII a
eſt angelus q̄ loquebat̄
in me: ⁊ ſuſcitauit me q̄/ b
a ſ quietis vel ignorantie.
ſi virū qui ſuſcitat̄ de ſomnō ſuo.
Et dixit ad me: Quid tu vides?
b Et dixi: Uidi: ⁊ ecce cādelabrum c†
aureū totū: ⁊ lāpas ei⁹ ſuꝑ caput d† e
ſ candelabri. a ſ lampadis.
ipſius: ⁊ ſeptē lucerne eius ſuper †
a ſ candelabrū. b ſ erant. c ſ quibus oleū in/
funditur in lucernis.
illūd: ⁊ ſeptē infūſoria lūcernis q̄ f+
erant ſuꝑ caput ei⁹: et due oliue g+
ſ erant. ſ euangelium.
ſuꝑ illud: vna a dextri lampadiſ:
ſ lex. ſ lampadis.
⁊ vna a ſiniſtris eius. Et reſpon/ h+
di: ⁊ aio ad angelū q̄ loq̄batur in
me dicēs: Quid ſūt hec dñe mi?
Et reſpondit angelus qui loque
batur ī me: et dixit ad me: Nun/
quid neſcis quid ſunt hec? Et di/
xi: Non dñe mi. Et reſpondit et
a ſ hec eſt interp̄tatio viſionis quā deus reuelat.
ait ad me dicens: Hōc eſt verbū i
ſ iſtud.
dñi ad çorobabel dicēs: Non in k
a ſ .i. in multitudine. b ſ bellatoꝝ. c ſ fit re/
ductio populi ⁊ vaſtatio inimicorum.
exērcitu nec in rōbore: ſēd in ſpi/ l
ritu meo dicit dominus exercitu
ſ ſed. ſ es.
um. Quis tu mons magne corā m n
a ſ ꝓſtratus ab alto. ſ dñs. b ſ chriſtū qui
primogenitus mortuorum.
çorobabel in plānū. Et educet lā o
pidē primariū: ⁊ exequabit grati p
am gratie eius. Et factū eſt v̄buꝫ
c dñi ad me dicēs: Man⁹ çoroba/ q
bel fundauerūt domū iſtā: et ma r
ſ tunc.
nus eius ꝑficiēt eā: ⁊ ſcietis quia s
Quis eni

indut⁹ veſtib⁹ ſordidis. Sed q2 ieſus iſte correctionē adhibu
it ad monitionē Heſdre. iō ſequit̄. t† Auferte ſordida veſti
mēta ab eo. ⁊ ꝑ hoc ſignificat̄ ꝙ p̄lat⁹ bone vite ſi fuerit bene
correct⁹ defectib⁹ negligētie veſtimēta recuꝑat virtut̄ et grē:
cū hoc ꝓmittit̄ ſibi directio diña ⁊ angeloꝝ cuſtodia cū dicit̄:
a† Et angel⁹ dñi ſtabat ⁊ cōteſtabat̄
⁊c. et ptꝫ ſnīa. b† Audi ieſus ſacer/
dos magne ⁊c. ꝑ h̄ oñdit̄ ꝙ bon⁹ p̄la
tus ꝑ ieſum ſignificat⁹ h̄re debet ami/
cos et familiares q̄ ſunt viri portēdē/
tes. i. aliq̄d in longū expectātes: et ta
les ſunt illi q̄ nō ponūt finē ſuū in bo/
nis p̄ntib⁹ ⁊ trāſitorijs: ſed in futuris
⁊ eternis. l† Ecce eni adducam ⁊c. Za.3.a
Hic ad lr̄am ponit̄ reuelatio de aduē/
tu xp̄i p̄mo: ꝓpter qd̄ de alia expoſiti/
one ꝑtranſeo. Ca. IIII
a E T reuerſus. Hic ꝯñr ponit̄ cō/
ſolatio çorobabel duc̄ de cōſū/
matiōe tēpli futura qd̄ ip̄e fun
dauerat: ſꝫ poſtea op⁹ īpeditū fuerat
vſq̄ ad ſcōm ānū darij reḡ ꝑſaꝝ: in q̄
çorobabel ⁊ ei adherētes reſumpſerūt
opus. vt dictū eſt. ſ. Aggei. j. Igit̄ p̄/
ſens capitulū in duas ꝑtes diuiditur:
q2 primo hui⁹ ꝯſūmatiōis ponit̄ ꝓphe
tica viſio. ſcd̄o hui⁹ viſiōis expoſitio.
ibi: Et rñdi. Circa primū dr̄: Et reuer
ſus eſt angel⁹ mihi ꝓ cuſtodia deputa
tus: q̄ ad horā diſparuerat: b Et
ſuſcitauit me. ad viſionē eni ꝓpheticā
oportet excitari ⁊ eleuari mentē. et ſe/
quit̄ viſio cū dr̄: c Uidi ⁊ ecce can
delabrū aureū. videbat enim viſione
imaginaria candelabrū aureū ſimile
illi qd̄ fuerat in tabernaclō moyſi. de
cui⁹ materia ⁊ forma dictū fuit plena/
rie Exo. xxv. d Et lampas ei⁹. i. ſe
des lucerne que erat de auro mūdiſſi
mo. e Suꝑ caput ipſi⁹. i. in ſūmita
te candelabri: ⁊ accipit̄ hic lāpas ī ſin
gulari ꝓ plurali: ſicut Exo. viij. Uēit
muſca grauiſſima. i. multitudo muſca
rum: q2 ſeptē erant ſedes lucernaruꝫ:
ſicut ⁊ ſeptē lucerne. Uel pōt dici ꝙ h̄
fit ſpecialis mentio de vna illarū que
erat ī medio ſtipit̄ candelabri: et tres
hinc ⁊ tres inde ſuꝑ ſex calamos ei⁹.
f Et ſeptē infuſoria. i. vaſa aurea cū
quib⁹ infundebat̄ oleū in lucernis.
g Et due oliue. i. rami oliuarū in ſu/
periore parte quaſi formā ſpicarū ha/
bentes. h Et rñdi. Hic ponit̄ p̄di/
cte viſiōis expoſitio: ⁊ primo de ſigni/
ficatiōe candelabri. ſcd̄o de ſpicis oli/
uarū. ibi: Et rñdi. Circa primū ſciēdū
ꝙ candelabrū erat vnū de p̄ncipalib⁹
ornamētis tēpli: ⁊ iō non ponebat̄ ibi
niſi poſt cōpletionē ip̄i⁹ tēpli: ⁊ iō ꝑ vi
ſionē candelabri deſignabatur futura
ꝯſūmatio tēpli ſub çorobabel a q̄ fue/
rat inchoatū. ⁊ hoc eſt qd̄ dr̄: i Hoc eſt v̄bū dñi ad çoro/
babel. i. viſio predicta eſt ſignificatiua ꝯſummationis templi:
ſicut ⁊ verbū ſenſibile eſt ſignū rei ſignificate. k Nō in ex/
ercitu neq̄ in robore. i. nō virtute humana ꝯſummabitur tem
plū: ſed diuina. ideo ſubdit̄: l Sed in ſpū meo: q2 deus in/
ſpirauit dario ꝯſummare templū in hierl'm inchoatum: ⁊ ad h̄
prebere neceſſaria ⁊ remouere impedimēta: vt habet̄. j. Eſdre
vj. m Quis tu mons magne. i. diabole per ſuperbiaꝫ ele/
uate qui opus templi impediſti: incitando ad hoc gentiles et
cambyſem filium cyri. n Corā çorobabel in planū. i. deijci
eris ab intento: ita ꝙ amplius impedire non poteris.
o Et educet lapidē primariū. i. çorobabel ſuꝑ lapidē funda/
menti iam ante poſitū educet edificiū in altū. p Et exequa
bit grām grē ei⁹. i. ſicut cyrus dedit licentiā edificādi: ita ꝑ im
petrationē çorobabel dari⁹ dabit grām ꝯſūmandi. iō ſequit̄:
q Man⁹ çorobabel fundauerūt domū iſtā: ſub cyro. r Et
ma. ei⁹ ꝑfi. eā. ſub dario. s Et ſciet̄. ꝓ īpletiōeꝫ verbi mei.
Quia dñs

a Quis enī. Uere çorobabel ⁊ ſocij ei⁹ ꝯfiſi de auxilio dei ꝓ nihilo habebunt dies regum opus dei īpedire volentiū: q2 q̄uis in purpura videāt illos ſplendere: ⁊ exercitu circundatos: tñ intelligent vitā eoꝝ paruā ⁊ malā3: et nihil ꝯtra deum poſſe: ⁊ ita letabunt̄ in expletione opis ⁊ videbūt auxiliū ſaluatoris: q̄ de ſtirpe çorobabel ꝓmittitur q̄ lapis ꝓ fortitudīe ſtāneus mur⁹ fort̄ ⁊ robuſtus. ſicut enī ſtānū alia metalla ab igne defendit: ⁊ cū ſit es vel ferru3 natura duriſſimū ſi abſꝗ ſtāno fuerit vrit̄ ⁊ cremat̄: ſic oīs angelorū3 ⁊ hoīm fortitudo: ſi nō h3 auxiliū ſaluatoris imbecilla eſt ⁊ fragilis.

b Quid ſunt due oliue. Quia h̄ qd̄ q̄ſierā ñ rñdit: q2 ſupra me erat ⁊ audire ñ merui: minora īterrogaui. ſm illud:

Luc. 11. b Pulſate ⁊ apiet̄ vobis.

Supi⁹ dictu3 erāt de duab⁹ oliuis: qd̄ q2 propheta nō retinuit: hic interrogās audire nō meretur: vel qd̄ ibi obſcurius dictū ē: hic manifeſtius audire deſiderat. Ur certe ſilentio angeli ꝯfutatur ei⁹ audacia: q2 maiora ſe ſcire ꝯtēdat. Hebrei dicūt q2 nō totū q̄ſierat qd̄ ſcire debuerat. iō nihil h̄ rñdet̄ ei de oliuis: ſed ip̄e pleni⁹ querit addēs ſpicas: vel ramos oliuarū: de q̄b⁹. ſ. tacuerat.

Allego. Alleg. Per duas oliuas duo teſtamēta: euangeliū ſpūale a dextr̄: lex corpal' a ſiniſtr̄: ⁊ q2 nec totū euāgelium nec totā legē explanare poſſum⁹: q̄ſi ramuſculos ex eis excerpimus: q2 ex parte cognoſcim⁹: ⁊ ex parte ꝓphetam⁹.

1. Cor. 13. c

Alij duos ramos oliuaꝝ: vel ſpicas ⁊ filios olei. i. pinguedīs vel ſplēdoris ſacerdotiū interpretant̄: ⁊ legē q̄ prebeāt gaudiu3 vniuerſe terre. Alij enoch ⁊ helia3: quoꝝ alter in p̄putio: alter in circūciſione placuit deo: ⁊ cum corpore rapt⁹ eſt in celū.

Ca. V

Et ꝯuerſus. Supi⁹ viderat edificationē tēpli: aduētū xp̄i pplm̄ de babylone liberatū nūciauerat: ſ ne ex viſa felicitate tolleret̄: videt ⁊ triſtia vt humiliet̄ ex triſtium cōminatiōe.

d Uolumen vo. In q̄ oīm pctā deſcripta ſunt: vt vnuſquiſꝗ recipiat ſm pctā ſua: ſiue bonū ſiue malū. Ūñ d2: Libri aperti ſunt.

Dan. 7. c

e Grego. Quid ē volumen volans: niſi ſcriptura ſacra q̄ dū de celeſtib⁹ loq̄tur ad ſupiora mēt̄ nr̄e intētionē leuat. Quia dū illā ſup nos eſſe aſpicim⁹: vana attēdere. i. ꝯcupiſcere deuitam⁹. Que latitudinē cubitorū. x. longitudinē v̄o. xx. hr̄e phibet̄: q2 latitudo opatiōis nr̄e ſimpla eſt: ⁊ lōganimitas ſpei in duplū tēdit̄: qñ ꝓ bono ope ⁊ hic nob̄ req̄es mētis: ⁊ illic gaudia eťna p̄parant̄: atteſtāte veritate q̄ ait: Si q̄s reliquerit domos aut

Mat. 19. d

agros

a ſ zachariā.

a dñs exercituu3 miſit me ad vos. a b

a ſ q̄ſi pauci ſūt q̄ deſpiciūt regale faſtigiū: ſ3 çorobabel deſpexit ⁊ ſocij ei⁹.

b ſ deſcriptio humane vite.

Quiſ ei deſpexit dies pruos? Et letabunt̄: ⁊ videbūt lapidem ſtanneum in manu çorobabel. Septe3 ſt̄ iſti oculi dñi q̄ diſcurrunt in vniuerſā terrā. c d e f g

ſ et — a ſ quos vidiſti in lapide.

ſ illo nihil reſpondente.

Et reſpondi: et dixi ad eū: Quid ſunt due oliue iſte ad dexterā cādelabri ⁊ ad ſiniſtrā eius? h b

ſ illo nihil reſpondente.

Et rñdi ſecūdo: et dixi ad eum: Quid ſunt due ſpice oliuaꝝ q̄ ſūt iuxta duo roſtra aurea i q̄b⁹ ſūt ſuffuſoria ex auro. Et ait ad me dicēs: Nunq̄d neſcī q̄d ſūt hec? Et dixi: Non dñe mi. Et dixit: Iſti ſūt duo filij olei: qui aſſiſtunt dñatori vniuerſe terre. i k

a ſ metaphorice: q2 in ſimilitudinē ſpicarū recte erant arbores: ⁊ ſicut ſpica ariſtis ſic iſte vallate ramis ⁊ folijs recte ſurgebāt in ſublime. ſ de ſpicis ſupra nō queſierat. ſ vel rami.

a ſ Lxx. duo rami q̄ in māib⁹ ſunt duarū nariū.

a ſ ad aliā viſionē a let̄ ad triſtia.

Et conuerſus Ca. V ſum † ⁊ leuaui oculos meos: et vidi et ecce volumen volans. Et dixit ad me † Quid tu vides? Et dixi: Ecce ego video volumē volās: longitudo eius. xx. cubitorum: ⁊ latitudo eius. x. cubitorū. Et dixit ad me: Hec ē maledictio que egreditur ſup facie3 c l d m n† e o† p q r† s

a ſ Lxx. falcē volantē. i. iudiciaria3 dei ſententiā que cunctoꝝ delicta ſuccidit.

a Dñs exercituum miſit me ad vos. de edificatiōe tēpli exhortādo. ꝑ impletionē enī ſue ꝓphetie apparuit manifeſte ꝙ fuerat a deo miſſus ſic̄ ꝓpha verus. b Quis enī deſpexit dies paruos. i. ſtatū redeūtiū de babylone: qui deſpiciebant̄ ⁊ affligebant̄ a gētib⁹ circūſtātib⁹: vt ptz. j. Eſdre. iiij. q2 tamē his nō obſtātib⁹ tēplū fuit ꝑ çorobabel ꝯſūmatū. iō ſubdit̄: c Et letabuntur. ſ. iudei pri⁹ deſpecti ⁊ īpediti. d Et vide. lapi. ſtanneū. In heb. hr̄: Plūbatū: ꝑ qd̄ deſignat̄ edificium tēpli recte ſublimatū. e In ma. çorobabel. i. ꝑ ſollicitudinē ⁊ diligentiā ei⁹. Cōſeq̄nter exponit qd̄ dictū eſt. ſ. de oculis ſuꝑ lapidē vnū. cū d2: f Septē ſunt iſti oculi. i. vniuerſitas angeloꝝ deſignata ꝑ ſeptenariū: eo mō loq̄ndi q̄ dixit raphael angel⁹ Tobie. xij. Ego ſu3 vn⁹ ex ſeptē q̄ ſtam⁹ añ dñm: oēs enī angeli aſſiſtūt corā deo inq̄ztū faciē ei⁹ clare vident: ⁊ oēs mittunt̄ in miſteriū: ſm ꝙ d2 Heb. j. Oēs adminiſtratorij ſpūs ſunt ⁊c. inq̄ztū volūtatē ei⁹ exequūtur: licet enī ſuꝑiores angeli nō mittant̄ ad exteriora exequēda ꝓpter qd̄ dicunt̄ aſſiſtētes: alij admīſtrantes: tñ etiā ſuꝑiores mittunt̄ ad inferiora: q2 ſuꝑiores illumināt medios: ⁊ medij inferiores de agendis ſm ordinē dīne volūtat̄. iō ſubdit̄: g Qui diſcurrūt ī vniuer. terrā. q2 oēs agūt ad ea q̄ fiūt circa humanā naturā. h Et rñdi. Hic ꝯñr ponit̄ expoſitio de duabus oliuis ⁊ ſpic̄ eaꝝ: ⁊ roſtris candelabri: ⁊ q2 eadē eſt eoꝝ ſignificatio: iō dat̄ vna rñſio cū ſubdit̄ in fine capituli. ⁊ d2: i Iſti ſunt duo filij olei. i. çorobabel ⁊ ieſus pontifex: q̄ dicunt̄ filij olei: q2 çorobabel erat de tribu regia: ieſus autē de ſacerdotali. dignitas āt vtriuſꝗ officij ꝑ inunctionē debebat ꝯferri: tñ iſta vnctio nō fuit tꝑe ſcdi tēpli ſm hebreos. k Qui aſſiſtunt dñatori vniuerſe terre: fidelit̄ inſiſtētes opi ei⁹ in tēpli edificatiōe. Roſtra aurea ſm viſionē imaginariā erāt due recuruatiōes in cādelabro: in q̄b⁹ pendebāt infuſoria. de oliuis āt ⁊ ſpic̄ eaꝝ dictū eſt. ſ.

Moraliter.

a† Et reuerſus eſt angelus ⁊c. Ca. IIII Seq̄tur: c† Uidi ⁊ ecce candelabrū aureum totū. Per qd̄ ſignificat̄ vniuerſal' eccl'ia ⁊ etia3 q̄libet cathedralis. Apoca. j. Septē candelabra aurea ſeptē eccl'ie ſunt. d† Et lampas ei⁹. i. lāpades: q2 ponitur ſingl'are ꝓ plurali: ſic̄ Exo. viij. Uenit muſca q̄uiſſima. i. muſcarū multitudo. Et ponit̄ hic lampas ꝓ ſede lucerne: ⁊ iō ſicut erāt ſeptē lucerne: ita ſeptē lampades ꝑ quas ſignificat̄ vniuerſitas doctoꝝ ⁊ p̄dicatoꝝ eccl'ie: q̄ nō docēt vel p̄dicāt ꝓpter queſtū vel laudis hūane applauſu3: ſ ꝓpter honorē dei ⁊ ſalutē aīaꝝ: ⁊ de iſt̄ ſedib⁹ lucernaꝝ d2: Aīa iuſti ſedes ē ſapiē. † Et ſeptē lucerne: ꝑ q̄s ſignificant̄. vij. virtutes: tres theologice: ⁊ q̄ttuor cardinales. f† Et ſeptē infuſoria ī lucernis. ꝑ que ſignificant̄ ſeptē dona ſpūſſcti: ⁊ iſta ſunt ī doctorib⁹ ⁊ p̄dicatorib⁹ bonis. g† Et due oliue ſuꝑ illud. ꝑ q̄s ſignificant̄ dilectio dei ⁊ ꝓximi: q̄ d3 eſſe in p̄dicatorib⁹. qd̄ dñs deſignauit Luc. x. qñ miſit diſcipulos binos ad p̄dicandū. qd̄ exponēs Grego. dicit: Binos ꝗ diſcipulos mittit in p̄dicatione3: vt ꝑ h̄ tacit⁹ innuat ꝙ q̄ erga alteꝝ charitatē nō h3: p̄dicationis officiū nullaten⁹ ſuſcipe debet. † Et rñdi ad angelū ⁊c. ab h̄ loco vſꝗ in finē capl'i ponit̄ expoſitio lr̄alis dicte viſiōis. ego āt in h̄ oꝑe nō ago de expoſitione lr̄ali: ſed tm̄ de myſtica vel morali: ⁊ ego iam ip̄am poſui vt patet: ⁊ ideo ꝑtranſeo.

A †. ſ. 1. d; †. j. 6. a; † ſ. 4. a

Ca. V

Et ꝯuerſus ſu3. Hec ē ſcda ꝑs p̄ncipal' hui⁹ ꝓphetie in q̄ ponunt̄ ꝓphetie ſpectātes ad tp̄s habitatiōis ciuitat̄ iā reedificate. ⁊ p̄mo ſb regno pſaꝝ. ſcdo grecoꝝ. ca. ix. tertio romanoꝝ. ca. xj. Sciēdu3 tñ ꝙ h̄ diuiſio nō ē p̄ciſa: ſ freq̄nt̄ de alio tꝑe īuenit̄ ī vna ꝑte ⁊ ecōuerſo: q2 ſic̄ freq̄nt̄ dictū ē. ſ. tal' diuiſio ſic p̄ciſa nō inuenit̄ in ꝓphis: q̄ ſm tactū variū ſpūſſcti de vno trāſeūt ad aliud: aliq̄ occaſiōe habita: ⁊ diuidit̄ ī tres ꝑtes: q2 p̄mo ponitur expulſio multiplic̄ vitij. ſcdo ſucceſſio q̄druplic̄ imꝑij. ca. ſe. tertio ſolutio dubij ca. vij. Pria ī duas ſm duplicē viſionē. ſcda ibi: Et egreſſus ē. Circa p̄mū d2: l Et ꝯuerſus ſu3: ad capiēdā dīnā reuelationē. m Et vidi. viſiōe imaginaria. n Et ecce vo. volās. i. exiēs de tēplo ⁊ ciuitate: cuius q̄ntitas ſubdit̄: o Longi. ei⁹. xx. cubi. ſm latitudinē tēpli. p Et lati. ei⁹. x. añ faciē tēpli: ita ꝙ volumē illud videbat̄ de tēplo egredi. q Et dixit ad me. exponēdo ſignificationē volumīs. r Hec ē maledictio. i. pena ꝓ pctīs iſtiuſ: ſic̄ Ezech. ij. vidit libꝝ in q̄ erāt ſcripte lamētatiōes. s Que egre. ſu. fa. omīs terre. cum iudeis pctōrib⁹ de hierl'm ⁊ iudea captiuatis ad diuerſas partes orbis ꝓpter pctā furti ⁊ ꝑiurij: que ante deſtructionē ciuitat̄ vigebāt ibi: vnde ⁊ ſedechias rex traditus fuit in man⁹ nabuchodonoſor ꝓpter peccatū ꝑiurij qd̄ incurrerat erga ip̄m: vt habet̄. ij. Paral'. vlt̄.

omnis terre: quia omis fur ſicut a+
ſ in volumine. ſ damnabitur.
ibi ſcriptū eſt iudicabit: τ oīs iu/
ſ quia.
rans ex hoc ſilr iudicabit. Edu/ c
cā illud dicit dominus exercitu/ d
um: τ veniet ad domum furis τ
ad domum iurantis in nomine
ſ diu.
meo mendaciter: τ cōmorabitur
ſ interius.
in medio domus eius: τ ꝯſumet e
ſ per ſimile.
eā: τ ligna eius τ lapides eius.
a Et egreſſus eſt angelus q̄ loque f+
b batur in me: τ dixit ad me: Leua
oculos meos τ vide. Quid ē hoc
qd̄ egreditur? Et dixi: Quidnā
ſ vel menſura.
c eſt? Et ait: Hec ē amphora egre/ +
ſ p hanc amphorā oſtendendo tibi peccata populi. ſ Lxx. iniquitas.
diēs. Et dixit: Hic ē oculus eorū +
in vniuerſa terra. Et ecce talentū
plumbi portabatur: et ecce mlier +
vna ſedēs i medio amphore. Et +
ſ angelus.
dixit: Hec eſt impietas. Et proie/
cit eā in medio amphore: et miſit +
ſ quo autem τ quibus portetur concluſa ſequēs lectio docet. ſ amphore.
maſſam plumbeā in os eius. Et
d leuaui oculos meos τ vidi: τ ecce +
due mulieres egrediētes: τ ſpiri/

☞ agros τc̄. cētuplū in h ſeculo. r. τ in f. v. e. p. Centenari⁹ numerus decēplicato denario fit pfect⁹. hic itaqꝫ cētuplū accipit q̄ τ ſi nihil habuerit: ipſa tn̄ pfectiōe mētis iam in h ſeculo nihil hr̄e q̄rit. Quia ḡ p hāc duplū p ſimplo nobis reddit. recte h volumē p. xx. cubitos i longū tendit qd̄ p. x. dilatat. Sed q: hec ipſa ſacra eloq̄a ad eternā dānationē ſunt eis q̄ illa vel ſcire nolūt: vl̄ certe ſciendo ꝯtēnūt. recte de h volumine dr̄: hec eſt maledictio q̄ e. ſ. fa. o. t. τc̄. maledicat adiūgit: q: omīs fur ſic̄ ibi
B ſcriptū eſt iudicabit. Dicūt q̄dā viginti τ. x. q̄ ſunt. xxx. ad etatē xp̄i re/
Job. 5. d ferri: q: pr̄ nō iudicat quēquā: ſed omne iudiciū dedit filio. In viginti q̄ ex duab⁹ decadib⁹ efficit auſtera τ triſtia nūciat. In. x. i. vna decade meliora et pſpera. In his ḡ oīb⁹ numeris pri⁹ triſtia τ poſtea leta dicunt: q: ad h corripit de⁹ vt emēdet: τ p oīa ſupplicia erudit iſrl̄. hec eſt maledictio cōtra eos q̄ putāt furtū τ piuriū eē parua crimīa: dr̄ ꝙ maledictio q̄ in volumine vel falce deſcripta eſt: veniat ſuper domū furis τ piuri: ibi cōmorans τ oīa deuaſtās. Quid ḡ de his q̄ maiora reputant crimīa ſicut adulteriū: homicidiū: ſacrilegiū. a Et egreſ/
C ſus eſt angel⁹. Angel⁹ q̄ loquebat in pph̄a ē egreſſus de eo: τ q̄ſi comin⁹ loquēs p̄cipit vt leuat̄ ocul̄ videat pctā plurium mēſurā coaceruatā: pfecta τ impleta delicta cūctoꝝ. hec amphora eſt oculus. i. oſtenſio pctōꝝ. Ut q̄rū vitia primit⁹ latitabāt diſperſa: in vnū coaceruata oculis oīm panderentur. Quia dū egredit iſrl̄ de loco ſuo p captiuitatē cūctis gentib⁹ qual̄ in terra ſua fuerit mōſtrat. Per maſſā plumbi ſignificat grauiſſimū pondus peccatoꝝ: τ ſup hanc amphorā oīm delictoꝝ media ſedebat impietas. i. idolatria: que excedit oīa pctā iſrl̄: τ in ſuo ſcelere gloriabat: ſed mittit in medio babylonis τ malo captiuitat̄ premit
D ab angelo dei: vt q̄ p̄us letabat in ſcelere: eterno ſilētio ꝯticeſcat. b Leua oculos. Uolens de⁹ oñdere pph̄e humanū gen⁹ ex q̄ culpa maxīe a deo dilabat p imaginē amphore quaſi patens os auaricie deſignauit. auaricia quippe velut amphora eſt: q̄ os cordis in ambitu aptū tenet. Et dixit: hic eſt ocu. e. in vniuerſa terra. Multos obtuſi ſenſus hoīes cernim⁹: τ tn̄ in his q̄ appetūt auaricie ſtimulis excitant: τ q̄ ad bona vidēda ceci ſunt: excitātib⁹ premijs ad p agenda vigilātes fiūt. Et ecce talētū plūbi portabat. Quid eſt talētū plūbi niſi eadē auaricia pōdus peccati. Impietas i medio amphore pijcit: q: nimirū in auaricia ſp impietas tenet. Maſſa plūbi in os mulieris mittit: q: ſ. impietas auaricie pcti ſui pondere grauat. c Hec eſt amphora. Amphora vel mēſura ferebat in aere: cui ipe angel⁹ nomē impoſuit. hic ē oculus. i. oſtenſio oīm pctōꝝ: τ ecce mulier ſedens in medio amphore vel mēſure q̄ eſt impietas: τ cū hec ita cerneret ecce maſſa plūbi inſtar lapidis ferebat: vl̄ ſuo impetu vl̄ dei iuſſione: vel ab alio cui⁹ nomē tacet. Angelus aūt q̄ loq̄bat in pp̄heta exiens ab eo vniuerſa mōſtrabat: q̄ mulierē p̄cipitē miſit i medio amphore q̄ p̄us ferebat libere: τ ſup amphorā ſedens oīb⁹ apparebat: τ ne forte rurſus eleuaret caput τ ſua impietate gauderet: talētū plūbi in modū lapidis mittit i os amphore opprimēs impietatē: τ ꝯcludēs ne poſſit erūpere.
d Et ecce due mlieres. Per duas mulieres iudei interp̄tātur regnū medoꝝ τ macedonū: q̄ꝝ vtrūqꝫ afflixit pplm babylonū: τ ibi ipietas eoꝝ ſedē poſuit: h fingūt ne qd̄ de ſe dictū eſt i ſe itelligat. Due mlieres q̄ egrediunt de terra ſua iuda ſūt decē trib⁹ q̄ ab aſſyrijs τ due q̄ a chaldeis ſūt capte ſt. In alijs q̄ꝝ erat ſpūs. i. ptās diaboli: q̄ a ſpū malo q̄ſi vēto flatuqꝫ rapte celeri volatu ferebant. Miluus auis rapaciſſima: per quē diabolus cui⁹ ptāti tradit iuda τ iſrl̄ vt ab eo i captiuitatem ducant. τ ille mulieres tulerūt amphorā: vel menſurā in ☞ qua
qua clauſa tenebat impietas ſub maſſa plūbi depſſa p aerē inter celū τ terrā. Supra aūt erudit⁹ pph̄a de amphora nō q̄rit q̄d portēt vidēs amphorā deferri: ſed q̄ portēt: τ rn̄det ab angelo vt edificet ei dom⁹ i terra ſennaar. Sennaar cāpus chaldeoꝝ vbi edificata eſt babylon. In babylonē ergo deferūt he mulieres impietatē vt ibi edificetur ei certa dom⁹. Uere eni in babylone certa ſedes eſt ipietat̄. Grego. Quid aliud in his duabus mulierib⁹ accipimus niſi duo p̄ncipalia vitia: ſupbiā ſcꝫ τ inanē gloriā: q̄ impietati abſqꝫ vlla dubitatiōe ꝯiuncta ſunt. Que τ in alis ſuis ſpm̄ hr̄e narrant: q: i actionibus ſuis ſathane volūtati deſeruiunt. Spiritū appellant. de quo in euāgelio: Cū. ſ. e. a. h. Et habebāt alas q̄ſi alas milui. Miluus ſemper rapture ſtudet pulloꝝ. Iſte mlieres ergo alas habent quaſi alas milui: q: actiones eius diabolo proculdubio ſil̄es ſunt: q: inſidiant ſemp rapture paruulorū. Et leuauerūt a. i. t. τc̄. Supbia et vana gloria habent hoc ppriū vt eū quē infecerūt in cogitatiōe ſua ſuper ceteros extollant: τ modo p ambitū rerū modo p deſideriū dignitatū quem ſemel captū tenuerint in honoris altitudinem eleuent. Quia autē inter celū τ terram eſt τ ima deſerit et ad ſupna minime ptingit. Iſte mulieres ſcꝫ ſupbia τ inanis gloria mentē captam: ita leuant quoſlibet primos quaſi deſpicientes deſerant τ alta gloriantes petant: ſic nec equalitate fraternitat̄ in primis: nec tamē ſumma ptingere p̄ualent. Sennaar fetor eoꝝ: ſicut bon⁹ odor ex virtute: ita ecōtrario fetor ex vitio. Radix eni oīm maloꝝ eſt cupiditas. τ quia quodlibet malū p auariciam generat: dignū eſt vt dom⁹ auaricie in fetore conſtruat. Sennaar vallis eſt latiſſima que p ꝯfuſione mentium atqꝫ linguaꝝ babylon dicta eſt: et q: p auariciā τ impietatē certū eſt oīa mala exurgere: merito he in cōfuſione phibentur habitare. ☞ Iſti ſunt 1. Tio. 6. b

Nico. de lyra

a Quia oīs fur ſic̄ ibi ſcriptū ē. i. in volumīe volāte. b Iudicabit. i. puniet. c Educā illud. extra hierl̄m τ iudeā. τ p h deſignat ꝙ reedificata hierl̄m talia pctā nō abūdauerūt i iudea. d Et veni. ad do. fu. τc̄. i. vltio diuia veniet ſup iudeos captiuatos pp̄ter pctā iſta. e Et ꝯſumet eā τ ligna ei⁹. i. totā pgeniem trāſgreſſoꝝ. f Et egreſſus ē. Hic ponit ſcd̄a viſio. videbat eni pph̄a viſiōe imaginaria q̄uādā amphorā de tēplo τ ciuitate egredientē in q̄ ſedebat q̄dā mlier: ita ꝙ p os amphore apparebat deſup. Uidebat etiā talētū plūbi portari ab angelo q̄ depſſit mulierē inter amphorā: oppilans os amphore talento vl̄ maſſa plūbi ne mlier poſſet egredi inde τ deſup apparere. Uidebat vlteri⁹ duas mlieres alatas portātes illā amphorā ad babylonis terrā. Per amphorā aūt q̄ eſt gen⁹ menſure deſignabat ꝙ ppl̄s regni iude doloſe egerat in mēſurādo ea que vendebat: τ pp̄ter h duct⁹ fuit captiu⁹ i babylonē: vt dic̄ Ra. Sa. ſ q: p̄ncipalit fuit ibi duct⁹ pp̄ter idolatriam: vt ptꝫ. iiij. Reḡ. τ. ij. Paral̄. in pluribus locis. iō alij dicūt τ meli⁹ vt videt: ꝙ p amphorā q̄ gen⁹ eſt mēſure intelligit mltiplicatio peccatoꝝ i regno iuda: τ i tāta mēſura ꝙ dīna iuſticia exigebat vt vltio inferretur ſm mēſurā pctōꝝ. ſm illud Deut. xxv. Scd̄m mēſurā pcti erit τ plagaꝝ mod⁹. Per mlierē i amphora ſedentē τ deſup apparētē: itelligit idolatria q̄ ē directe ꝯ deum: τ iō excedit pctā q̄ ſūt ꝯ primū: iō vocat ipietas: q: ſic̄ cultus dei vocat pietas ſm Tulliū: ita τ idolatria ipietas. Talētū vero plūbi ſigt̄ ḡuitatē pcti. Due mlieres amphorā portātes i terrā ſennaar q̄ ē eadē cū terra babylonis: vt ptꝫ Gen̄. xj. ſignificāt duas trib⁹ a q̄b⁹ regnū iuda noiat regnū duaꝝ tribuū: q̄ propter pctm̄ idolatrie p̄ncipalit τ alia ꝯnter fuerunt captiuate τ ducte in babylonē: τ his dictis ptꝫ littera vſqꝫ ibi:

Ut edificet

a Ut edificeť ei.i.idolatrie ⁊ cetere malicie. b Domꝰ.i. manſio. c In terra ſennaar.i.babylonis cū pctōribꝰ ibi captiuatis. d Et ponať ibi ſuꝑ baſem ſuā.i.ſic ſitueť ꝙ non reuertať in iudeā:⁊ ſic factū fuit:qꝛ poſt reditum captiuitat̄ babylonice nō legiť iſte ppl̄s ad idolatriā declinaſſe niſi aliq̄ pauci tpe antiochi:⁊ mag̃ timore tormenti q̄ȝ libidine peccādi. Ca. V

tus in alis eaꝝ. Et habebāt alas quaſi alas milui:⁊ leuauerūt amphoram inter terrā ⁊ celū. Et dixi ad angelū qui loquebať ī me: Quo iſte deferūt amphoraȝ? Et
a b dixit ad me: Ut edificetur ei do-
a ſ excuſſio dentium.
c mus in terra ſennāar:⁊ ſtabiliať
a ſ vt ibi eterna ſtatione quieſcat.
d ⁊ ponatur ibi ſuꝑ bāſem ſuam.

Moraliter. l† Et conuerſus ſū ⁊c. Seq̄tur: † Et ecce volumē volans. Per qᵭ ſignificatur ſacra ſcriptura q̄ modo loquiť de diuinis:modo de humanis:mō de ꝟtutibꝰ:mō de diuitijs:mō de premijs:mō de ſupplicijs:quaſi volās de vno ad aliud. o† Longitudo eiꝰ.xx.cubi.⁊ latitudo eiꝰ.x.cubitoꝝ.ꝑ longitudinē vero vita futura que eterna eſt ſignificať.ꝑ latitudinē vero vita pn̄s q̄ tpalis eſt:⁊ qꝛ ꝓ ope virtuoſo vł vitioſo qᵭ tpaliť trāſit p̄miū vel pena ꝓtendiť in eternū. Et q̄ nīā in ea bn̄dicunť adimplētes eam ⁊ tranſgrediētes maledicunť q̄ ſunt multo plures:ſm ꝙ diciť Eccs.j. Stultoꝝ infinitꝰ ē numerꝰ:⁊ Mat.vij. Lata eſt via:⁊ ſpacioſa eſt porta q̄ ducit ad ꝑditionē:⁊ multi ītrāt ꝑ eā.ideo ſubdiť: r† Hec eſt maledictio q̄ egredieť ſuꝑ faciē oīs terre.i.oīs viuēt̄ ī terrenis cupiditatibꝰ.iō ſubdiť: a† Quia omīs fur ⁊c. Exp̄mit aūt punitioneȝ furti ⁊ ꝑiurij q̄ cōmuniꝰ accidūt inter hoīes:⁊ ꝑ hoc deſignať alioꝝ punitio pctōꝝ. f† Et egreſſus eſt angelꝰ q̄ loq̄bať in me ⁊c. Sequiť: † Et ait:hec eſt amphora egrediēs.ꝑ amphorā que habȝ os latuȝ ⁊ apertū:ſignificať gula.iō ſubdiť: † Hic eſt oculꝰ eoꝝ ⁊c. nā oēs oculū hn̄t ad cibū ⁊ ad potū. † Et ecce mł̄ier vna ſedens in medio amphore.ꝑ quā ſignificať luxuria:qꝛ venter ⁊ genitalia mēbra ſunt vicina:⁊ ex vicinitate membroꝝ deſignať ꝓpinq̄tas vitioꝝ. † Et dixit:hec eſt impietas. nā īmūdicia luxurie ⁊ gule repugnat diuīo cultui q̄ pietas noīatur. † Et miſit maſſam plūbeā in os eiꝰ.ꝑ quā ſignificať falſitas q̄ luxurie eſt annexa. † Et ecce due mulieres ⁊c.ꝑ q̄s ſignificať copia tpaliū ⁊ libertas ad libitū q̄ gulā ⁊ luxuriaȝ portāt ꝑ mūdū. In ca.v.vbi dͬ ī poſtil. Ecce volumē volās ⁊c.

Additio. Expoſitio poſtillatoris de duabꝰ viſionibus in hoc ca.ɔtentis nō videť cōſonare rationi nec littere. Tū qꝛ ppl̄i peccata que iā trāſiuerant in p̄teritū:ſił̄r ⁊ pene q̄ ꝓ eiſdē peccatis fuerūt pplo iā publice inflicte:irrōnabile videť ꝙ ꝓpħa ea denūciaret ſub viſiōe imaginaria ſeu enigmatica:cū iā eſſent oībus q̄bꝰ loquebať patenter nota. Dum qꝛ captiuitas babylonica nō legiť fuiſſe facta in penā furti:ſꝫ potiꝰ idolatrie ⁊ homicidij:vt ptȝ.iiij.Reg.⁊.ij.Paral. Tum qꝛ illa que ſequūtur de amphora et de muliere ⁊ de alijs in ſcđa viſione ɔtētis improprie applicanť ꝓpoſito ⁊ inutiliter traderenť obſcure:cū iā oībus erāt maxime manifeſta. Uñ ad huiuſmodi viſiōes ꝓprie exponēdas quedā videnť eſſe p̄mittēda. Primū eſt ꝙ iudei durāte templo ſcđo ⁊ poſt tp̄s Machabeoꝝ cū incepit ſecta phariſaica oriri finxerūt ꝙ deus dederat moyſi in monte ſynai duas leges. Unā.ſ.ſcriptā q̄ ɔtineť in duabꝰ tabulis ⁊ in toto pentateucho.⁊ aliā quā dederat moyſi nō in ſcript̄ ſed oretenꝰ:et hec lex oretenꝰ vt dicūt data vocať apud eos ſcđa lex:⁊ ī ea ɔtinenť traditiōes phariſaice q̄s dicūt deuteroſas tanq̄ȝ in ſecūda lege p̄dicta ɔtentas:que quidē ꝑuerſa lex fuit redacta in ſcriptis poſt deſtructionē templi ſcđi ꝑ centū annos fere ꝑ quendā qui dͬ Rabbi monoa:ꝑ quē fuit collecta ſeu cōpilata in quodā volumīe in multis libris diuiſo:qᵭ quidem volumen vocať apud eos myſtia.i.ſecunda lex.poſt vero ꝑ ccc.annos fere p̄dictū volumē.ſ.illa myſtia fuit expoſitū valde ꝓlixe ⁊ diſpendioſe ꝑ multos libros q̄ cōiter dicunť thalmud:qᵭ eſt duplex. Primū dͬ hieroſolymitanū:qꝛ fuit cōpoſitū hieroſolymis:⁊ ſcđm diciť babylonicū:qꝛ fuit cōpoſitū ī terra babylonis:⁊ iſtud ſcđm eſt maioris auctoritatis q̄ȝ p̄mum:⁊ teneť cōiter apud hebreos tanq̄ȝ expoſitio vera ⁊ irrefragabilis diuīe legis que ɔtineť in pentateucho:⁊ in p̄dicta myſtia. Scđm p̄mittendū eſt ꝙ in quolibet p̄dictoꝝ operū p̄ſertim in ſcđo ɔtinetur multa falſa ⁊ erronea ⁊ iniqua et etiā abſurda:q̄ repugnāt nō ſolū diuine legi:ſed etiā naturali:⁊ inq̄ȝtū pn̄t nituť doctrine xp̄i q̄ celeſt̄ ⁊ īmaculata ē repugnare ⁊ eā deturpare. De ortu p̄dicte falſe doctrine:⁊ q̄nta ſit auctoritas eiꝰ apud hebreos diffuſe habeť in libris eorum:ſed

rū:ſed breuiť ⁊ determīate hr̄ in ꝓlogo.xiiij.libroꝝ.Ra.moy.egyptij. Tertiū p̄mittēdū eſt ꝙ p̄dictū thalmud ɔtinet mł̄tas abſurdas doctrinas circa credibilia:ꝓut dictū fuit.ſ.in additione circa Eſaiā.xxxiij. Quartū p̄mittēdum eſt ꝙ in dicto thalmud ɔtinenť multa iniq̄ ⁊ enormia ⁊ inimica iuri ⁊ ratiōi circa agibilia.de q̄bꝰ.ī.aliq̄d diceť.

Cōſequēter circa expoſitionē haruȝ viſionū dicēdū ꝙ poſtq̄ȝ ꝓpħa oſtēderat ꝓphetice regimē ſcđi tēpli ī ſuo p̄mordio eſſe bonū ſub ȥorobabel duce ⁊ ieſu pontifice de q̄bꝰ dixerat. Iſti ſūt duo filij oliue q̄ aſſiſtunt dn̄atori vniuerſe terre.ſ.iuſte et fideł̄r oꝑando in edificatiōe tēpli ⁊ in regimīe ppl̄i:nūc aūt ꝓphetat quō circa finē duratiōis huiꝰ tēpli deteriorandꝰ erat ſtatꝰ ppl̄i ꝑ doctrinā leg̃ nephādā q̄ in illis tēporibꝰ debebat oriri:⁊ poſt deſtructionē tēpli in ſcript̄ redigi:⁊ de hͦ dicit: Et ɔuerſus ſum.ſ.ad vidēdū nouiſſima huiꝰ tēpli. Et leuaui oculos meos tāq̄ȝ reſpiciēs a lōge. Et vidi imaginaria viſiōe. Et ecce volumē:ꝑ qᵭ ītelligiť illud volumē de q̄.ſ.dictū ē:qᵭ vocať falſe apud hebreos lex ſcđa:⁊ qꝛ nullā habȝ auctē ī ſcp̄tura ſacra.iō ſubdit: Uolās.q.d.nullū hȝ fundamētū. Uł̄ qꝛ ī ſcp̄tura demōes volucres dicūť vt ī ca.viij. Luc.iō illud volumē dͬ volare q̄ſi hn̄s motū demōiacū. Fuit eī hͦ opꝰ nephādū ꝑ demōes ſemeľ recuꝑatū:vt dictū fuit ī p̄dicta additiōe Eſa.xxxiij. Et qꝛ hͦ volumē p̄ter p̄cepta decalogi ī ꝟa lege moſaica ɔtēta addit alia ficta aſſerēs fuiſſe a dͦ data moyſi oretenꝰ:⁊ a moyſe alijs ſucceſſoribꝰ.iō dič: Longitudo eiꝰ.xx.cubitoꝝ ⁊ latitudo eiꝰ.x.cubitoꝝ.ꝑ qᵭ ītelligiť ꝙ lȝ ī tota latitudīe leg̃ dīne decē p̄cepta ɔtineāť p̄ncipalia.tn̄ hͦ volumen ſe extēdit vſq̄ȝ ad decē alia:qꝛ ī q̄libȝ p̄cepto dič eē aliq̄d de lege ſcp̄ta ꝑ moyſen:⁊ aliq̄d additū de lege oretenꝰ data:⁊ ſm hͦ p̄cepta dicūť eē duplicata.ſeq̄ť: Hec ē maledictio q̄ egredieť ſuꝑ faciē oīs ťre. Uocať eī hͦ doctrīa nephanda maledictio:qꝛ vt dͬ Hiere.xlviij. Maledictꝰ q̄ fač opꝰ dn̄i fraudulenť.cōſtat aūt ꝙ huiꝰ volumīs ſeu doctrīe fabricatores opꝰ dn̄i.ſ.legem eiꝰ fraudulenť faciūt fingētes p̄cepta ſeu expoſitiōes p̄ceptoꝝ leg̃ nō ſič deꝰ p̄cepat.iō īp̄m opꝰ dͬ maledictio. Que egredieť ſuꝑ faciē oīs ťre:qꝛ hͦ doctrīa vbiq̄ȝ ťraꝝ diffundiť:vbi iudei ſūt diſpſi. Qualiť aūt maledictio hͦ defraudat dīnā legē oñdit in duobꝰ dī. Quia oīs fur ſič ibi ſcp̄tū eſt iudicabiť ⁊c.ad qᵭ ſciēdū ꝙ lȝ furtū fuit generaľr ꝓhibitū inter p̄cepta decalogi:Exo.xxij.tn̄ in hac falſa doctrīa ɔtineť qᵭ licitū eſt furari a paganis ſeu gētilibꝰ:⁊ ſic exponūt ꝟbū illud Abacuk.iij.vidit ⁊ diſſoluit gētes. Siľr licȝ ꝑiuriū ſit a deo ꝓhibitū inť p̄cepta in decalogo vbi.ſ.⁊ iteꝝ Num.xxx.de hͦ amplꝰ dͬ: Uir cū iurauerit iuramētū ad obligādū obligationē ſuꝑ aīam ſuā nō irritabit ꝟbū ſuū totū:ſꝫ qᵭ egreſſuȝ fuerit ex ore ſuo faciet:tn̄ iſti falſi interp̄tatores dicūt.ꝙ q̄cūq̄ȝ vnus ſapiēs vł tres idiote pn̄t abſoluere hoīeȝ a voto vł iuramēto qᵭ ē māifeſte ɔ dīnaȝ legē.vn̄ q̄ faceret ſm ſuā falſaȝ interp̄tationē cōmittēdo furtū eēt dānatꝰ.⁊ hͦ eſt qᵭ dͬ: Quia oīs fur ſič ibi ſcriptū ē.ſ.ī volumine nephādo p̄dicto. Iudicabiť.i.dānabiť.ſiľr dicēduȝ ē de ꝑiurio:⁊ de hͦ dič: Et oīs iurās ⁊c. Et ſeq̄ť de dānatiōe furis ⁊ ꝑiuri p̄dictoꝝ. Educā illud dič dn̄s.ſ.illud volumē: Et veniet ad domū fur̄ ⁊ ad domū iurāt̄ ⁊c.i.iſtud volumē erit cā deſtructiōis illoꝝ q̄ talia fingūt ⁊ ſequūť:vn̄ ꝓut ipī tradūt ſuꝑ illud ꝟbū Treñ.j. Sedebūt ad ťrā ſeniores filie ſion tota ordinatio mag̃ iudicū illiꝰ ipī q̄ dͬ canhedica fuit īterfecta a nabucho.tpe ſedechie eo ꝙ abſoluit ſedechiā a iuramento qᵭ iurauit ipī nabuch.de q̄ iuramēto hr̄.iiij.Reg.xxiiij. Siľr ꝓpť fraudes ⁊ vſuras q̄s cōmittūt ɔ xp̄ianos ⁊ etiā paganoſ inť q̄s cōmoranť freq̄nť occidunť ⁊ deuaſtanť ī diūſis regiōibꝰ:⁊ de hͦ dicit: Et ɔſumet eū ⁊ ligna eiꝰ ⁊ lapides. Cōſeq̄nť agit ꝓpħa ī ſcđa viſiōe dͤ ſcđa oꝑe nephādo.ſ.thalmud.de q̄ dič: Et egreſſus ē angelꝰ ⁊ dixit: Leua oculos tuos:qꝛ vt dictū ē ꝑ longuȝ tp̄s pꝰ cōpilationē p̄dicti volumīs fuit thalmud cōpoſitū.de q̄ ſubdit: Hec ē āphora egrediēs:⁊ vbi trāſlatio nr̄a hȝ: Amphora:ī heb.hr̄ ephy.eadē eī dictio poniť Exo.xvj.vbi dͬ: Homor decīa ꝑs ē ephy:⁊ ſic hͦ amphora ſeu ephy ē q̄dā mēſura:⁊ eſt ſenſus:qꝛ thalmud iſtud ē expoſitio volumīs ſupradicti:vt dictū ē:⁊ ſic ē mēſura q̄ ɔtēta ī illo volumīe mēſurāť.⁊ ſeq̄tur: Hec ē oculꝰ eoꝝ ī vniūſa ťra. Et notādū ꝙ vbi nos hēmꝰ ī hͦ loco Oculꝰ:ī heb.hr̄ q̄dā dictio q̄ vno mō ſignificat idē qᵭ oculus:⁊ alio mō ſignificat idē qᵭ color:⁊ alio mō ſignificat idem

qđ iniq̄tas. Et iſto tertio mō intelligit̄ ſm̄. lxx. interp̄tes: ⁊
ſic ē ſenſus: ꝙ ſic̄ angel⁹ dixerat ꝙ dictū volumē erat maledi
ctio: ſic de iſta āphora ſeu ephy angel⁹ declarat ꝙ ē q̄dā iniq̄
tas ſic̄ ꝑma. iō p⁹ pauca dic̄: Hec ē ipietaſ: ⁊ ē rō: q: hec doctri
na thalmudica ꝯtinet multas iniq̄tates inq̄tuꝫ ponit multa
iura iniqua inter ꝓximos: ⁊ multo mag⁹ int̄ extraneos. Eſt
etiā impia erga deū ⁊ parētes: qđ ꝓprie dr̄ impietas: vt dicit
ſctūs Tho. de iniq̄tate iuriū thalmudicoꝝ: q̄ quaſi innume/
rabilia ſunt: ponā quedā q̄ occurrūt ex q̇b⁹ pōt legens de a/
lijs aliq̄d eſtimare. Dicūt enī ī libro q̇ dr̄ canhedrin: vbi agi/
tur de teſtib⁹: ꝙ cum aliq̄ teſtes teſtant̄ falſum ꝯtra ꝓximū:
ſic ꝙ ſi nō cōſtaret de falſitate eoꝝ corā iudice: ꝓximus occi/
deretur ꝑ iuſticiā: ꝙ tunc ſi ꝓximus fuerit occiſus ꝑ falſa te/
ſtimonia predictoꝝ nō ſunt occidendi teſtes: ſed ſi reperta fu
erit falſitas eoꝝ ꝑ iudices anteq̄ꝫ occideret̄ reus: tunc occidē
di ſunt teſtes falſi: ⁊ hec nitunt̄ ꝓbare ꝑ litteram Deut̄. xix.
vbi dicit̄: Si ſteterit teſtis mendax cōtra homiem ⁊c̄. ⁊ infra:
Cumq̄ꝫ diligētiſſime ꝑſcrutātes inuenerint falſum teſtē dixiſ/
ſe cōtra fratrē ſuū mendaciū: reddent ei ſicut fratri ſuo facere
cogitauit. Hec in lr̄a: ex qua arguunt ꝙ reddendū eſt falſo te
ſti ſicut facere cogitauit: nō aūt reddendum eſt ei ſicut fecit: ⁊
iō ſi cogitauit tm̄ ⁊ nō fecit: dicunt ꝙ eſt occidēdus teſtis fal/
ſus: ſed ſi nō ſolum cogitauit: ſed etiā fecit ſic ꝙ occiſus fuit il
le ꝯtra quē mendaciū teſtat⁹ eſt: nunc nō eſt occidēdus teſtis
falſus. Ex quo pōt lector ꝯſiderare quāta ſit inſania fabricā/
tium hanc doctrinā: q̇ aſſerunt maiorē penā deberi cogitanti
aliqđ malū tm̄ ſeu loquēti. q̄ꝫ cogitanti ⁊ loquēti ⁊ explenti:
cum tn̄ a fortiori pn̄t contrarium deducere: quia ſi cogitanti
tm̄ et loquēti pena talionis debet̄: multo mag⁹ cogitanti lo/
quenti ⁊ explenti: ꝑſertim cum in eodē loco ſcriptura de hu/
iuſmodi teſte falſo dicit: Non miſereberis eius: ſed aniam ꝓ
anīa: oculū ꝓ oculo ⁊c̄. Ex quo ptꝫ manifeſte ꝙ ſi ꝑ falſuꝫ te/
ſtimoniū ꝓximus ꝑdidit oculum ꝙ falſus teſtis debꝫ pati ſi
militer. Item in libro canhedrin vbi de homicidijs agit̄ de/
terminant ꝙ crimen homicidij debet diffiniri ꝑ certū nume/
rum iudicū q̇ dicunt̄ canhedrin: ꝙ ſi nō fuerint ꝯcordes ī cō/
demnādo vel liberādo reū: ſicut ꝯtingit in mult⁹ cauſis inter
iudices: ꝙ tunc ſtabit̄ iudicio maioris partis: ſic ꝙ ſi maior
pars ꝯdēnauerit reū: tunc reus eſt occidēdus ⁊ econtra. Di
cunt tn̄ ibidē ꝙ ſi oēs canhedrin. ſ. iudices ordinarij cōcor/
diter cōdemnauerint reū ad mortē: ꝙ in illo caſu reus eſt libe
randus. Ad quod arguunt de quodaꝫ textu friuole ſicut in
p̄cedenti. Ex quo habet̄ maxima inſania p̄dictoꝝ: hoc thal/
mud fabricantiū qui maiorē auctoritatē dant parti q̄ꝫ toti cō
tra illud principiū indemonſtrabile. ſ. ꝙ totum ſua parte eſt
maius. Item determinant in libro qui dicit̄ babainecia ꝙ ſi
aliquis inuenit rem a ꝓximo ſuo ꝑditam in loco vbi rationa
biliter p̄ſumendum eſt ꝙ domin⁹ illius rei deſperat de recu/
peratione eius: vtputa cum ꝑdit eam in loco in quo cōcur/
rit magna multitudo hominū ⁊ huiuſmodi: ꝙ tunc inuentor
non tenetur reſtituere rem inuentam domino ſuo: cum tamē
littera generaliter mādat reſtitui res ꝑditas diligēter. Deut̄.
xxij. Etiā ex dictamine naturalis ratiōis que dictat: Quod
tibi non vis fieri alteri facere noli: talis reſtitutio eſt facien/
da. Contra alienigenas etiam habēt iura iniquiſſima: deter/
minant enim ꝙ ſi corā aliquo iudice hebreo gentilis ſeu pa/
ganus contendat in iudicio cū aliquo iudeo ꝙ tunc ſi iudex
ꝑ aliquam legē iudaicam poſſet iudeum liberare ſeu ei faue/
re ꝙ faciat dicendo. Iſta eſt lex noſtra. Si autē hoc nō poſſet
niſi ꝑ leges paganoꝝ: tunc iudicet eum ſm̄ leges paganoꝝ
dicēdo: Hec eſt lex veſtra. Si autē nec ſic nec ſic poſſet iudeo
fauere: dicunt ꝙ tūc iudex debet q̄rere cauillatiōes taliter ꝙ
nunq̄ꝫ ſententiā ferat ꝯtra iudeum in cauſis gentilium. Iteꝫ
quod deteri⁹ eſt determināt ꝙ ſicut bonum eſt vt homo cōte/
rat caput ſerpētis q̄ꝫtūcunq̄ꝫ ſerpens ſit pulcher: ſic bonū eſt
occidere gentilē ſeu paganū q̄ꝫtūcūq̄ꝫ bonus videat̄: hoc ius
tamē nō exequunt̄ ꝓpter timorē periculi. quāta ſit iniquitas
huius iuris ſatis notū eſt de ſe: ⁊ repugnat etiā manifeſte iu
ri diuino. In decalogo enī homicidiū ꝓhibet̄ ſimpliciter ſeu
indifferēter: nō excipiendo gentiles nec paganos. Iteꝫ Geñ.
ix. Quicūq̄ꝫ effuderit hūanū ſanguinē fundet̄ ſanguis eiuſ.
ad imaginē quippe dei fact⁹ eſt homo. Conſtat autē ꝙ q̇libet
homo fact⁹ eſt ad imaginē dei. ſiue hebreus ſiue gentilis. De
impietate vero hui⁹ doctrine erga diuinū honorē ⁊ reueren/
tiā: ptꝫ ex his que dicta fuerūt in additiōe ſupradicta. ſ. Eſa.
xxxiiij. vbi inter alia dictū fuit ꝙ ipi aſſerūt in libro qui dicit̄
barabot al's bambot: ꝙ de⁹ in certis tꝑib⁹ dolens de deſtru/
ctione hieruſalē ⁊ diſperſione populi iſraelitici dicit: Uemi/
hi quia deſtruxi ciuitatē meā ⁊ cōbuſſi templum meū ⁊ tranſ/
migrare feci filios meos in nationes: quod maxime inſanum
eſt. Ue enim miſeriā ſignificat: que nullo modo attribuenda
eſt deo nec plane nec metaphorice. miſeria enim nedū deo ſed
nec etiam beatis attribuitur. Erga parētes vero patet impie/
tas eorū ꝑ hoc quod dicitur Matth. xv. Munus quodcunq̄ꝫ
ex me eſt proderit tibi ⁊c̄. vbi chriſtus cōfutat phariſeos de in/
honoratione parentum ꝓpter ſuas traditiones: vt ibidem in
additione fuit ſufficiēter expoſitum. Ex quibus ⁊ alijs q̄ꝫplu/
rimis que valde difficile eſſet enarrare in huiuſmodi doctrina
contentis. de phariſeis ⁊ ſcribis qui mendaciter eam finxerūt
ꝓprie verificatur illud Hiere. viij. Quomodo dicitis ſapien/
tes ſumus: ⁊ lex domini nobiſcū eſt. Uere mendacium eſt ope
ratus ſtilus mendax ſcribarum. Et ad inſinuandū cauſam ſue
tante inſanie ſubdit: Uerbum domini proiecerunt ⁊ ſapientia
nulla eſt in eis. Nā poſtq̄ꝫ verbum domini. ſ. filium dei proie/
cerunt intantū caruerūt vera ſapīa ꝙ ad huiuſmodi nephan/
dam doctrinam in ſcriptis ponendam modo predicto proceſ/
ſerunt. Si autem obijciatur cōtra predicta de hoc quod domi
nus dicit Matth. xxiij. Super cathedram moyſi ſederūt pha/
riſei ⁊ ſcribe quicquid dixerint vobis facite: ex quo videtur ꝙ
doctrina eorum ſana erat: ex quo erat opere adimplenda. Di/
cendum ꝙ illud verbum domini intelligitur de doctrina mo/
ſaice legis inquantū eam nō excedebant nec mutabant ꝑ eorū
traditiones: non autem de lege ſecūda per eos ficta vt ſupra
dictum eſt. vnde notāter dixit: Super cathedraꝫ moyſi: vt de/
ſignaret ꝙ loquitur de doctrina in lege moſaica contenta. ſeq̄
tur in littera: Et ecce talentum plumbi portabat̄ ⁊c̄. vſq̄ꝫ ibi:
In os eius. Ad quod ſciendum ꝙ hec doctrina thalmudica a
phariſeis inuenta ſeu ſcripta non ſolum in ſententia habet ma
gnos defectus: vt dictum eſt: ſed etiā in modo tradendi: ⁊ hoc
dupliciter. Uno modo quia valde obſcure et obfuſcate tradit
ea que ibi continentur. vnde quidam de ipa dicebat intelligē/
dum eſſe illud quod dicit̄ in Pš. Collocauit me in obſcuris
ſicut mortuos ſeculi. Scđo quia rōnes ⁊ motiua ſua vt pluri/
mū ſunt inualida ⁊ infirma: ꝓut habet̄ ex ſupradictis eoꝝ ar/
gumentis: ⁊ ideo ad oſtendendū primū dicit ꝓpheta: Ecce ta/
lentū plumbi portabat̄: ⁊ infra: Miſſit maſſam plumbeam in
os eius. q. d. ſic obſcure ⁊ obfuſcate loquitur ac ſi haberet ma
gnum pondus plumbi in ore. Secundū autem oſtendit dicēs
ꝙ mulier ſedebat in medio amphore: ⁊ infra: Et ꝓiecit eam in
medio eius: ꝑ qđ deſignatur ꝙ eius rationes ⁊ motiua q̄ ſunt
media ex q̇bus deducunt̄ concluſiones ſunt infirma ⁊ inuali
da ſicut mulier detenta ⁊ ꝓiecta. Sequit̄: Et leuaui ocl'os me
os ⁊ vidi ⁊ ecce due mulieres ⁊c̄. Pro q̇ ſciendū ꝙ ꝑ iſtas du/
as mulieres intelligunt̄ p̄dicte due expoſitiōes quaꝝ q̄libꝫ di
citur thalmud: qđ intelligit̄ ꝑ amphorā mō p̄dicto: que q̇deꝫ
mulieres dicunt̄: Egrediētes. ſ. de tēplo: q: ibi habuit primor
diū hec doctrina vt dictū eſt. dicit̄: ꝙ aūt habebāt alas quaſi
milui. Miluus aūt eſt auis fradulēta ⁊ rapax impotētiū auiū:
qđ ꝑtinet ad hanc doctrinā que hoīes imbecilles in potentia
intellectiua fraudulent̄ decipit. dicit̄ aūt ꝙ leuauerūt ampho
ram inter terrā ⁊ celū. Nā vt dr̄ in glo. Qđ inter celū ⁊ terraꝫ
eſt: ima deſerit ⁊ ad ſuꝑna minime ꝑtingit: ⁊ ſic doctrina pha/
riçaica ꝑ inanē gloriā mentē eleuat: vt ꝓximos q̄ſi deſpiciens
deſerat: nec tn̄ ſumma ꝑtingere valet. et ſequitur in littera: Et
dixi ad angelū: Quo iſte deferūt amphorā ⁊c̄. vſq̄ꝫ ad finē ca/
pituli: ꝑ qđ oſtendit̄ ꝙ hec thalmudica ⁊ pharịçaica doctrīa
fuit ſtabilita in terra babylonis q̄ eſt terra ſennaar: vbi tanq̄ꝫ
ſuper baſem ſuaꝫ quieſcit. thalmud enim licet duplex ſit: vt di
ctum eſt: babylonicum tamē eſt principalius ⁊ maioris aucto
ritatis tanq̄ꝫ ab omnib⁹ hebreis vniuerſaliter approbatuꝫ vt
dictum eſt. Et notandū ꝙ iudei qui ſepe in ſuis ſcripturis pro
phetant neſciētes exponunt iſtud verbuꝫ: Ecce due mulieres
de duobus vitijs quibus phariſei erant maxime implicati: q̇/
rum vnum dicunt eſſe hypocriſim: aliud vero elationē ſeu ſu/
perbiam mentis. De quibus quidē duobus vitijs cōfutabat
eos chriſtus in euangelio. de hypocriſi enim Matth. xxiij. Ue
vobis ſcribe ⁊ phariſei hypocrite ⁊c̄. ⁊ ſic in multis alijs locis
de elatione ſeu ſuꝑbia mētis: Luc⁹. xviij. vbi dicit̄: Duo homi
nes aſcenderūt in templū: vnus phariſeus ⁊c̄. vbi phariſeos
increpat tanq̄ꝫ ꝯfidentes de ſua iuſticia ⁊ alios ſpernentes: et
ſic notantur de elatione ſuꝑbia mentis. vnde ibidem conclu/
dit: Qui ſe exaltat humiliabitur.

Replica.

In capitulo q̇nto çacharie vbi poſtil. ex/
ponit ad litteram viſiōes ibi ꝯtentas ſm̄
intentionē Gloſe ordīarie. Burgē. derelicta glo. quā ꝯ poſtil.
grandipendere ꝯſueuit mira imaginat̄ de thalmudicis libris
de quibus

a Iſti ſunt Ca.VI
quattuoꝛ venti. Notã
dũ ꝙ climata mũdi in
ſcriptur. ſanct. ſm ſitũ
hieruſalẽ et templi ap/
pellant. Quidã dicũt
quattuoꝛ q̃drigas q̃t/
tuoꝛ euãgelia. Equos
apl'os quoꝝ alij rufi
martyrio: alij obſcuri
⁊ nigri pꝛofunditate ⁊
cognitiõe myſterij: alij
albi gratia virginali:
alij varij ⁊ foꝛtes. gra/
tiam curationum ⁊ di/
uerſarũ virtutũ habẽ
tes. He quadrige mit/
tunt in quattuoꝛ mun
di cardines ad explen
dã dei voluntatẽ. qui/
bus dicit ab angelo:
Ite ⁊ pambulate ter/
ram: in cũctis terre fi/
nibus euãgelium ſemi
nate. Ecce q̃ egrediun/
tur in t. a. Requieuiſſe
dicit ſpũs dñi vel an/
geli quãdo in terra aq̃
lonis duriſſima diabo
li regna: apl'ica p̃dica/
tione ſubuerſa ſunt.
b In qua erant equi
nigri egre. Pꝛĩa qua/
driga in qua equi rufi
quid egerint non dici/
tur. Quando enim p
pheta hoc referebat iã
babyloniozum regnuꝫ
preterierat: ⁊ totaꝫ ali
am medi poſſidebant:
ſub quoꝝ rege dario
anno eius ſecũdo om/
nia viſa ſunt que. ſ. ex/
poſuimus. Nigri ergo
equi egrediebantur in
terrã aq̃lonis ad euer/
tendũ. ſ. regnũ chalde/
oꝝ. c Et varij egreſ
ſi. Reges macedonum
ſequũtur veſtigia me/
doꝝ: ⁊ ſicuti medi chal
deos: ita macedones
medos ⁊ perſas: ⁊ chal
deos ſibi ſubiugauerũt.
d Ecce q̃ egre. Tra/
dũt hebꝛei ꝙ albi eq̃. i.
alexãder ⁊ macedones
q̃ poſt medos ſũt egreſ
ſi in terraꝫ aquilonis:
req̃eſcere fecerũt ſpiri/
tũ ꝓphetalẽ ĩ t'ra aq̃lo
nis: eo ꝙ ꝯ medos dei
impleuerũt volũtatẽ:
⁊ in bꝛeui impiũ medo
rũ ⁊ perſaꝝ a macedo/
nib' ſit deletũ. Grãdis
enĩ illoꝝ q̃ pꝛemunt cõ
ſolatio eſt ſi ſciant ho/
ſtes ſuos cito eẽ peritu
ros. e Sume. mũera
q̃ offerũt: aurũ ⁊ argẽ/
tũ. Oldai. depcatio
dñini. Tobias bon'
domini. Idaia: notus
dñi. Pꝛo oldai poſtea
ponetur helen. i. ſom/
nium: ⁊ ĩ q̃rto loco ad
det hen. i. grã. Capti/
uitas

ſ trãſiui ad aliã viſionẽ.

Et cõuerſus Ca. VI a

a ſ altius ad celũ. b ſ coꝛdis.

ſum: † ⁊ leuaui oculos
meos ⁊ vidi: et ecce quattuoꝛ b c†

a ſ qd ſupꝛa myrteta vmbꝛoſos hic ercos vo cat.

quadrige egredientes de me/ d

ſ illi.

dio duoꝝ montiũ: et montes

a ſ q̃ nulla vetuſtate pñt cõſumi. b ſ erant.

montes erei. In quadriga pꝛi e†

a ſ cruenti ⁊ ſanguinarij erant ⁊ babylonica crudelitate terribiles.

ma equi rufi: in quadriga ſecũ f g†

a ſ regnũ medoꝝ et perſaꝝ qd egrediens per aſſueri regis edictũ moꝛtẽ omniũ iudeoꝝ tri ſti nuncio pꝛecierebat.

da equi nigri: ⁊ ĩ quadriga ter h i†

a ſ macedones ſub quoꝝ rege antiocho ma/ chabeoꝝ victoꝛiam legimus.

tia equi albi: ⁊ in quadriga q̃r k l†

a ſ romani reges quoꝝ alij clementes in iu/ deos vt iulius ceſar: alij pſecutoꝛes vt veſpa/ ſianus.

ta equi varij ⁊ foꝛtes. Et reſpõ m n
di: ⁊ dixi ad angelũ qui loque

a ſ quid ſignificant.

batur ĩ me. Quid ſunt hec do/
mine mi? Et reſpondit angel'

a ſ .i. quattuoꝛ plage mũdi que aſſiſtunt et parent dño: nihil eni hec quattu/ oꝛ regna abſq3 dei fecerunt voluntate.

a ⁊ ait ad me: Iſti ſũt quattuoꝛ p q†
venti celi q̃ egrediunt vt ſtent r
corã dominatoꝛe omnis ter/
b re. In qua erant eq̃ nigri egre s† t
diebantur in terrã aquilonis:
c et albi egreſſi ſunt poſt eos: et v† x†

a ſ .i. romani foꝛtes ⁊ robuſti egreſſi ſunt ad auſtralem plagam: ⁊ totam terraꝫ celeri im/ petu vaſtauerunt.

varij egreſſi ſunt ad terram au y† z
ſtri. Qui autẽ erant robuſtiſſi a†
mi exierunt: ⁊ querebant ire ⁊ b

ſ alias diſcedere. ſ ange/ lus qui loquebatur in me clamat ad romanũ imperium.

diſcurrere p omnẽ terrã. Et di c

a ſ veſtris pedib' cuncta ſubſternite.

xit: Ite et perambulate terrã. d
Et perambulauerũt terrã. Et
vocauit me: et locutus eſt ad
d me dicens: Ecce qui egrediun e†
tur in terram aquilonis: re/ f
quieſcere fecerunt ſpiritu3 me
um in terra aquilonis. Et fa/
ctũ eſt verbũ dñi ad me dicẽs: g†

a ſ ab illis qui de tranſmigratione redierunt: ſcꝫ ab oldai et ab alijs.

e Sume a tranſmigratione ab

ſ depꝛecatio domini.

oldai et a tobia et ab idaia:
⁊ venies tu ĩ die illa ⁊ ĩtrabis

de q̃b' h' facit lõgũ tractatũ: q̃ q2 fidei fauẽt ⁊ traditiões cõ
a tra legẽ repꝛobãt nõ eeijcio ſꝫ ſolũ ad ei' obiectiões ꝯtra po
ſtil. veri' ꝯtra glo. dico. Cũ enĩ pꝛio arguit ꝙ nõ videt cõ/ A
grue tradi ſub figur. ⁊ enigmatib' obſcuris: q̃ trãſierũt in †ſ.1.d
p̃teritũ. Dico ꝙ in mult. ſacre ſcripture paſſib' p̃terita tra cc.2.a
dunt obſcure ſicut moyſes in Gen. Nathan ꝓpha p̃teritũ
peccatũ dauid ſub metaphoꝛa diuitis ⁊ paupis et ouicule
tractauit: vt ptꝫ. ij. Reg. xij. ⁊ in multis alijs locis. Et cũ
ſecũdo arguit ꝙ captiuitas babylonica nõ fuit facta in pe
nã furti de q̃ hic dr in l'ra. Rñdeo ꝙ Eſaias a pꝛincipio ſue
ꝓphetie dixit: Pꝛincipes tui ſocij furũ: ⁊ generalit idola/
tria furtũ dici põt: q2 p ipam ſubtrahit deo ſibi debit' cul/
tus ⁊c. Ca. VI

Et ꝯuerſus ſum. Hic ponit ſucceſſio q̃druplicis re/
gni cui ſucceſſiue ſeruierũt iudei. ſ. regni chaldeoꝝ:
perſaꝝ: grecoꝝ ⁊ romanoꝝ. Et diuidit in duas par/
tes: q2 pmo ponit dicta ſucceſſio. ſcdo iudeoꝝ pſperatio:
tñ ſub ſeruitute. ſcda ibi: Et factũ eſt. Pꝛima ĩ duas: q2 pꝛi
mo ponit regnoꝝ ꝯditio. ſcdo eoꝝ dilatatio. ibi: In q̃. Cir
ca pꝛimũ dr: b Uidi. viſione imaginaria. c Et ecce
q̃ttuoꝛ q̃drige. i. q̃ttuoꝛ regna p̃dicta. d Egrediẽtes de
medio duoꝝ montiũ ⁊c. i. ſuccedẽtes ſibi in oꝛbe ſm dicta
ꝓphaꝝ ſctoꝝ qui de ipis ꝓphetauerũt: vt ptꝫ h ⁊ Dañ. ij.
⁊ in plurib' alijs locis: ⁊ dicunt iſti ꝓphete montes ꝓpter
altitudinẽ ꝯtemplatiõis: ⁊ erei ꝓpter ſtabilitatẽ virtutis:
⁊ duo: q2 fuerũt de duob' regnis. aliq̃ enĩ fuerũt de regno
iude: ⁊ aliq̃ de regno iſrael: vt ptꝫ ĩ libꝛis Reg. ⁊ Paral.
e In quadriga pꝛima. i. in regno chaldeoꝝ. f Equi
rufi. In hebꝛeo habetur: Rubei. quia chaldei multuꝫ ſan/
guinem effuderũt: ⁊ potiſſime de iudeis in obſidione hieru
ſalem ⁊ eius captione. g In quadriga ſecũda. i. in re/
gno perſarũ ⁊ medoꝝ. h Equi nigri. ꝓpter hoꝛroꝛẽ
quẽ incuſſerũt perſe ⁊ medi iudeis tpe aſſueri: qui ſuadẽte
Aman p̃cepit omes iudeos p totum regnũ ſuũ interfici.
i In quadriga tertia. i. in regno grecoꝝ. k Equi al/
bi. q2 pꝛimus rex alexander magnus: licet veniret ꝯtra hie B
ruſalẽ ad deſtruendũ eã: tñ verſus fuit in mãſuetudinẽ: eo
ꝙ ſumm' ſacerdos ⁊ alij ſacerdotes ex reuelatiõe diña exie
runt obuiã ſibi in pontificalib' ⁊ ſacerdotalib' indumẽt.:
⁊ deſcẽdens de equo deũ celi in ſũmo pontifice adoꝛauit di
cens: ꝙ cũ adhuc eſſet in terra ſua de' apparuit ſibi in tali
effigie: ꝓmittẽs ei victoꝛias ꝯ regib' terre: vt habet ĩ ſcho
laſtica hiſtoꝛia. l Et in q̃driga q̃rta. i. in regno romano
rũ. m Equi varij. q2 aliq̃ impatoꝛes fuerũt iudeis man/
ſueti: vt Auguſt' ⁊ Tyberi': ⁊ aliq̃ feroces vt Gaius Ne/
ro ⁊ Veſpaſian'. n Et foꝛtes: q2 regnũ romanoꝝ ĩ foꝛ
titudine exceſſit p̃cedẽtia regna. o Quid ſunt hec dñe
mi. i. q̃d ſignificãt he quadrige ⁊ equi. p Et ait ad me.
viſionẽ exponẽdo. q Iſti ſũt q̃ttuoꝛ vẽti celi. i. q̃ttuoꝛ re
gna ad modũ ventoꝝ p terras diſcurrẽtia: vel q2 oꝛta fue/
rũt in q̃ttuoꝛ ptib' mũdi vñ oꝛiunt venti. r Ut ſtent. in
ptãte ⁊ dominio tpib' ſibi p̃fixis a deo: a q̃ eſt oĩs ptãs ter
rena. s In qua. Hic ꝯñr oñdit vbi inceperũt bellare ad
ſe dilatandũ: tñ de q̃driga pme in q̃ erãt eq̃ rufi non fit hic
mẽtio: q2 regnũ chaldeoꝝ iã erat deſtructũ p cyrũ ⁊ dariũ.
In q̃ erãt eq̃ nigri. i. perſe ⁊ medi: vt dictũ eſt. t Egre/
diebant ad ter. aq̃lo. licet enĩ chaldea nõ eſſet in aq̃lonari
parte reſpectu medie ⁊ pſidis: vt in ſupioꝛib' dictũ eſt: tñ
regnũ chaldeoꝝ extẽdebat vſq3 ad ptes aq̃lonares. vnd ⁊
ex illa parte collegit nabuchodonoſoꝛ exercitũ ad venien/
dũ ꝯtra hieruſalẽ: vt dictũ fuit Hiere. j. ⁊ in illis partib' q̃
ſunt ꝓpinque medie ⁊ pſidi: inceperũt perſe ⁊ medi impu/
gnare regnũ chaldeoꝝ. v Et albi. i. greci. x Egreſſi ſũt
poſt eos. q2 alexãder magn' ibi debellauit dariũ regẽ per/
ſaꝝ ⁊ poꝛũ regẽ medoꝝ. y Et varij. i. romani. z Egreſ
ſi ſũt ad ter. auſtri. ibi ſe dilatãtes reſpectu ſitus rome.
a Qui aũt erãt robuſtiſſimi. iſti ſũt etiã romani q̃. ſ. dicti C
ſũt varij ⁊ foꝛtes. b Exierũt ⁊ q̃re. ⁊c. q2 ſe nõ dilataue
rũt tm ad vnã ptẽ: ſꝫ ad oẽs ptes oꝛbis. idõ ſeq̃t: c Et di
xit. ſ. dñs a q̃ eſt oĩs ptãs. d Ite pambu. ter. ex oĩ pte
ſubiugãdo eã. e Ecce q̃ ingre. in ter. aq̃lonis. impugnã/
do regẽ chaldeoꝝ. f Req̃eſcere fecerũt ſpiritum meũ. i.
iram meam. Loquit enĩ deus de ſeipo ad modũ hominis
irati: cui' ira quieſcit qñ punit. Deus aũt puniuit chalde/
os p perſas ⁊ medos qui balthaſar regẽ interfecerunt: et
regnũ eius occupauerunt: Dañ. v. g Et factũ eſt. Hic
ꝯñr ponit iudeoꝝ ꝯſolatio ꝯ edificatiõe tẽpli ⁊ honoꝛe edi
ficati. Circa qd ſciendũ ꝙ aliqui iudei de bab ylõe venerãt
apportãtes

Cuitas aũt iudeoꝝ.i.ppl'i deũ ꝯfitent':ſũt vitia ꝛ peccata. Qui vero penitẽt reuertunt in hierl'm.i.eccl'iam.ab his in pnīa deũ deꝑcantib⁹ ꝛ bñ placentib⁹ deo:ꝛ notis.i.approbatis a deo: offert aurũ ꝛ argentũ de q̇b⁹ fiunt corone ĩ domo ioſie q̇ dicit ſaluat⁹:ꝛ eſt filius ſophonie.i. viſitatiõis dñi: q̄ viſitat a domino qui prius egrotauerat et ſaluat. He corone iponũt ieſu: id eſt xp̄o qui ĩ mẽbris reuertẽtib⁹ coronat:q̇ eſt fili⁹ ioſedech q̇ interp̄tat dñs iuſticie: q̄ chriſtus reddit vnicuiq̧ iuxta opa ſua. Ipi d̄r: Ecce vir oriẽs nomen ei⁹. Nõ ieſum diuidimus nec duas perſonas de vna facimus. Sed q̇ ieſus d̄r:quia ſaluat:ipe ẽ oriens q̄ in dieb⁹ eius orta eſt iuſticia. Sub h̄ oriente oriet mltitudo credentiũ q̇ edificabit eccleſiaʒ deo:ꝛ ipe in ſingulis membris coronat⁹ portabit gloriã illoꝝ: ꝛ ipe rex ꝛ pontifex ſedebit in throno tã regali q̄ põtificali: ꝛ ꝯſiliũ pac' erit inter vtrũq̧:q̄ vtraq̧ glia conſentiet in dño ieſu. Poſt coronatũ xp̄m ꝓmittit corona etiaʒ his q̇ ſomniant eũ ꝑ ſpeculuʒ in

D Apo.22.c †i.di.c.ec cleſiaſticaꝝ ꝑ docto.ꝓ. i glo.ꝟ.ora/ re.

a qui cuſtos et edituus erat tẽpli dñi et ibi corone eterna ſtatione quieſcent.

domũ ioſie filij ſophonie q̇ venerunt de babylone:et ſumes aurũ

a in domo ioſie. b nõ vnã ſed duas auri et argenti varietate diſtinctas.

ꝛ argentum ꝛ facies coronas et †

vnã ex illis.

pões ĩ capite ieſu filij ioſedech ſacerdot' magni:ꝛ loq̄r' ad euʒ dicẽs: Hec dic̄ dñs exercituũ dicẽſ:

a .i.zorobabel q̇ ideo vocatur oriẽs q̄ ex humili et captiuo in ducẽ populi conſurget.

†Ecce vir oriẽs nomẽ ei⁹. Et ſubt a b

multitudo fidelium.

eũ oriet:ꝛ edificabit tẽplũ dño:

a poſt extructum templum.

ꝛ ipe extruet templũ dño. Et ipe

alterã coronã. ꝑ principis ptãtẽ.

portabit gliaʒ:ꝛſedebit ꝛ dñabit

a ſed ꝛ ieſus fili⁹ ioſedech ſedebit ſuꝑ ſacerdotali ſede.

ſuꝑ ſolio ſuo. Et erit ſacerdos ſu

a iũctis animis ꝛ cõſilijs ppl'm dei gubernabit.

per ſolio ſuo:ꝛ ꝯſilium pacis erit c

a qui de regia ꝛ leuitica tribu deſcẽderunt.

a inter illos duos. Et corone erũt

notus domini.

a ꝓ oldai helen ponit. al's heleti.
c gratia. hic q̄rtũ addit cũ tria tm̃ poſuit.

helen ꝛ tobie et idaie et hẽn filio

viſitatio dñi. ꝛ hoc erit. in ſempiternũ.

ſophonie memoriale ĩ tẽplo do

a deo per peccata.

mini. Et qui procul ſunt veniẽt ꝛ d e f

a vbi habitat deus.
b ꝛ tũc ex euẽtu reꝝ ꝛ ꝓſperitate cognoſcetis q̄ dño iubente omnia predixi.

edificabũt in tẽplo dñi:ꝛ ſciet' q̄ g dñs exercituũ miſit me ad vos.

hec oia erunt ſi preceptis dñi obedieritis.

Erit aũt hoc:ſi auditu audieritiſ h vocem domini dei veſtri.

enigmate:ꝛ q̇bus bon⁹ eſt dñs:ꝛ q̇ noti ſunt a deo ꝛ ei⁹ gr̄a repleti viſitantur ab eo:ꝛ q̇ prius in babylone gemebãt:lõge a iudea ꝑ ſingulos ꝓfectus edificabunt domũ dei:ꝛ oẽs pari mente cognoſcẽt q̄ de⁹ miſerit ꝓphetã ad eos. a Et corone erũt. Hebrei dicũt ananiã:açariam et miſaelem de captiuitate reuertentes aurũ ꝛ argentũ in munera tẽpli:ꝛ coronas pontific' ꝛ ducis attuliſſe:ꝛ hen quẽ.ſ̄. nõ dixerat.i.gratiã danielẽ.ſ.cũ munere veniſſe:ꝛ iõ helen ꝓ oldai poſituʒ eſt:vt ex interp̄tatiõe nois qđ ſomniũ d̄r oſtendat danielẽ ĩ captiuitate poſitum:ꝛ tres pueros regal' ſõnij myſteria cognouiſſe. Ipe ei daniel ꝛ tres pueri orauert̄ dñm: ꝛ ita ꝯſecut⁹ ẽ daniel ĩterp̄tationẽ ſõnij.

Corone ꝑus ĩpoſite capitib⁹ duoꝝ noĩb⁹ illoꝝ a q̇b⁹ oblate ſũt ꝯſecrabunt ĩ tẽplo dei ĩ ſempit'nã mẽoriã: ꝛ tũc de toto orbe gẽtes q̄ ꝓcul poſite ſt̄ veniẽt ꝛ edificabũt ĩ tẽplo dñi vnuſq̇ſq̧ ꝓ virib⁹ ſuis.

Et factũ

apportãtes munera auri ꝛ argẽti ꝓ templi edificatiõe ꝛ ei⁹ veneratiõe:ꝛ in reuelatione diuĩa p̄ceptũ eſt çacharie q̄ ex illo auro ꝛ argẽto faceret coronas:ꝛ poneret eas in capite ieſu pontific':ad denotandũ ꝓfectũ in edificatiõe tẽpli:ꝛ adminiſtratione pontificalis officij:ꝛ q̄ poſtea ille corone ſuſpenderent in tẽplo edificato:in loco patenti ad tẽpli decorẽ ꝛ offerẽtiũ memoriã. Et his dictis ptʒ l'ra paucis exceptis q̄ diſcurrent. a Ecce vir oriens nomẽ ei⁹.i.ieſus pontifex in bono ꝓficiens. b Et ſubter eũ oriet.i.ſub eo edificiũ tẽpli ꝓſperabit. c Et ꝯſiliũ pac' erit inter illos duos.i.inter ieſum pontificẽ ꝛ çorobabel ducẽ. d Et q̇ procul ſunt.nõ ſolũ iudei ſed etiã gentiles. e Veniẽt.in hieruſalẽ ex deuotiõe. f Et edifi.in tẽ.dñi.offerẽdo munera p̄cioſa ad tẽpli edificationẽ neceſſaria.ſm q̄ habet.ij.Machab.iij. Fiebat vt ꝛ ipi reges ꝛ p̄ncipes locũ ſũmo honore dignũ ducerẽt:ꝛ tẽplũ maximis muneribus illuſtrarẽt.
g Et ſciet' ꝑ impletionẽ ꝓphetie mee.ꝛ ſic eſt verbũ çacharie h Erit aũt h̄ ſi auditu audierit' ꝛc̄.ꝑ hoc ptʒ q̄ hec ꝓmiſſio de bono futuro et alie ꝯſiles freq̄nter intelligunt in ſcriptura tali ꝯditiõe.ſ.ſi illi q̇b⁹ fiũt in bono ꝑſeuerẽt:ꝛ ſilr̄ cõminatiões de malo pene ſi ꝑmaneãt in pctīs. Sciendũ autẽ q̄ vbi trãſlatio nr̄a hic hʒ: Ecce vir oriens nomẽ ei⁹.trãſlatio chaldaica apud hebreos autentica ſic habet: Ecce vir meſſias nomẽ ei⁹.et ſic intelligit ad l'ram de ieſu naçareno: q̇ eſt vere meſſias in lege ꝛ ꝓphis ꝓmiſſus: q̇ d̄r hic oriens: q̄ ſm deitatẽ eternaliter orit a pr̄e. Et ſubter eũ oriet:quia tũc erat naſcitur⁹ ſm humanitatẽ tp̄alit' de matre. Et ipe edificabit tẽplũ dñi.i.eccleſiã de fidelib⁹ ſuis tanq̧ de lapidib⁹ viuis. Et ipe extruet tẽplũ.repetitio eſt eiuſdẽ a d maiorẽ aſſertionẽ. Et ipe portabit gl'iam in ſua reſurrectione. Et ſedebit ꝛ dñabit ſuꝑ ſolio ſuo:in ſua aſcenſiõe ad dexterã dei patris:vt d̄r Marci vlt'. Aſſumpt⁹ eſt in celũ ꝛ ſedet a dextris dei. Et erit ſacerdos ꝛc̄.vñ d̄r de eo ad Heb.vij. Hic autẽ eo q̄ maneat in eternũ ſempiternũ hʒ ſacerdotiũ. Et ꝯſiliũ pac' erit inter illos duos.i.inter iudeos ꝛ gentiles ex q̇b⁹ facta ẽ vna eccl'ia:ſub vno paſtore ieſu xp̄o. Cetera exponant ſicut prius. Nec mirandũ q̄ in p̄ncipio hui⁹ part' loquit ſcriptura de ieſu filio ioſedech:q̇ fuit figura re ꝛ nomĩe ieſu xp̄i filij dei:q̄ ꝓpter ſilitudinẽ figure ꝛ figuratũ ſacra ſcriptura freq̄ter trãſit ſub vno ꝯtextu de vno ad alteꝝ:ſicut dictũ fuit Eſa.xiiij.q̄ ſcriptura loquẽdo de rege babylonis: tranſit ad loquendũ de demone ꝑ eũ figurato:ꝛ ſilr̄ fit in pluribus alijs locis.

Ca. VI

Moraliter. a† Et cõuerſus ſum ꝛc̄. Sequit: Et ecce q̄ttuor quadrige. Per q̄s myſtice q̄ttuor euãgelia deſignant:ꝛ ꝑ eq̄s euãgelij p̄dicatores q̇ dicunt egredi de medio duoꝝ montiũ.i.de ſtudio diligenti duoꝝ teſtamẽtoꝝ. † Et montes erei.ꝑ qđ ſignificatur ſtabilitas ꝛ ſonoritas vtriuſq̧ teſtamẽti. c† In quadriga p̄ma equi rufi.in hebreo hr̄ rubei.ꝑ q̇s ſignificant p̄dicatores euãgelij tp̄ib⁹ p̄mitiue eccl'ie:q̇ ꝓ maiori parte fuerũt ꝑ martyriũ ſuo ſanguine rubricati. g† In q̄driga ſcđa eq̇ nigri.ꝑ q̇s ſignificant p̄dicatores euãgelij tanq̧ malefici reputati:ꝛ ſic in fama denigrati:ꝛ in exiliũ deportati. i† In quadriga tertia equi albi.ꝑ q̇s ſignificant predicatores tp̄e pacis puritate mẽtis ꝛ corꝑis dealbati. † In q̄driga q̄rta equi varij ꝛ fortes.ꝑ q̇s ſignificant doctores eccl'iaſtici varijs ſpũſſancti donis dotati. Et de iſtis q̄ttuor modis ſb̄dit: q† Iſti ſũt.q̄t.vẽ.celi.ſic noĩati nõ a vanitate ſ ab obediẽdi velocitate. s† In q̄ erãt eq̇ ni.egreſ.ſũt ad ter.aq̇lo.i.idolatrie ſubditã:ſm illud Hiere.j. Ab aquilõe pandet omĩe malũ. Idolatria xo maximũ malũ ẽ. Et de iſt' d̄r.ſ̄. e† Ecce q̇ egre.in ter.aq̇.req̇.fe.ſpi.meũ.idolatria inde ſublata. v† Et albi egreſ.ſũt p⁹ eos.nam idolatria remota:pax ẽ ibi reddita:ꝛ ſic doctores caſtitate dealbati ibi pacifice habitauerũt. y† Et va.egreſ.ſũt ad ter.au.i.ad gentẽ iã illumĩatã luce fidei vt eã in veritate fidei firmarẽt:ꝛ iſti fuert̄ q̄ttuor p̄ncipales doctores Amb. Hiero. Aug⁹. ꝛ Greg.q̇ dicũt eq̇ varij:q̄ fuert̄ varijs ſpũſcti ḡtijs decorati. a† Qui ãt erãt ro.exie.ꝛ q̄.diſcur.ꝑ o.terrã.iſti fuerũt ap̄lici viri de q̇b⁹ ſcribit Pſ̄.xviij. In oẽm trã exiuit ſon⁹ eoꝝ ꝛc̄. g† Et fa.eſt xo.do.ad me.d.ſume a trãſmi.ꝛc̄. ꝑ viros h̄ noĩatos q̇ attulerũt auꝝ ꝛ argẽtũ in tẽplo dñi offerẽdũ:ſignificant doctores eccl'ie q̇ offerũt in ea auꝝ ſapiẽ ſcribẽdo:ꝛ argẽtũ eloquẽtie docẽdo ĩ ſcholis ꝛ ꝓpl'is p̄dicando. † Et faci.co.ꝛc̄.ex doctrina enĩ eoꝝ facti ſũt:ꝛ fiẽt opa ꝑfectiõis:q̄ corone dicunt:eo q̄ ꝑ figurã circularẽ ꝑfectio ſignificat:ꝛ q̄ ꝓpt̄ opa ꝑfectiõis corone celeſtes reddũt.ꝛ totũ h̄ cedit ad honorẽ ieſu xp̄i põtificis ſummi ꝛ edificationẽ eccl'ie ſue ſancte.

Additio. In ca.vj.vbi d̄r in poſtil.hic ponit ſucceſſio quadruplicis regni. Hoc ca.vj.ſm ꝯtinuatiõeʒ ad p̄dicta videt ſic exponẽdũ. Naʒ poſtq̧ ꝓpha ſcripſerat de bono regimĩe ſcđi tẽpli ĩ ſuo p̄ncipio ꝛ h̄ i.iiij.ca.vbi dixit. Iſti ſũt duo filij oliue ꝛc̄.vt.ſ̄.expoſitũ ẽ.ꝛ ꝯñr ĩ v.ca.tractauit de doctrĩa phariçaica ſeu thalmudica nephãda:ſub q̄ regimẽ ſcđi tẽpli fuit poſt tp̄s Machabeoꝝ vſq̧ in finẽ.in hoc ca.vj.agit de regimĩe ppl'i dei per veraʒ euangelicam legem que diuulgata fuit ꝓpe deſtructionẽ tẽpli ꝛ poſtea.de quo dicit: Et

cõuerſus

conuerſus ſuz ⁊ leuaui oculos meos.i.trāſiui ad aliā viſionē altiorē. Et ecce q̄ttuoꝛ quadrige.ſ.q̄ttuoꝛ euāgelia. Quoꝛum equi alij rufi.ſ.martyrio. Alij nigri.i.obſcuri ꝓfunditate myſterij. Alij albi grā v̄ginali. Alij varij ⁊ foꝛtes grām euratio nū ⁊ diuerſaꝝ virtutū habentes. Dicuntur aūt iſte quadrige egredi de medio duoꝝ montiū.ſ.de medio duoꝝ teſtamētoꝝ qui montes ex firmitate ⁊ ſoliditate ſue doctrine erei dicun/tur:⁊ qꝛ nulla vetuſtate cōſumi poſſunt. Et ibi dicunt̄ q̄ttuoꝛ venti egredientes vt ſtent coꝛaz dn̄atoꝛe vniuerſe terre:qꝛ ad quattuoꝛ partes mūdi predicatio euāgelica diſcurrit:quia in omnē terrā exiuit ſonus eoꝝ ⁊c̄. Sed robuſtiſſim⁹ eoꝝ dixit: ꝙ perambulauerūt terram ⁊ requieuerūt ſeu requieſcere fecerunt ſpiritū in terra aquilonis:ꝑ quod deſignatur ꝙ ſedes apoſtolica in qua reſidet plenitudo eccleſiaſtici roboꝛis debebat quieſcere.i.ſedere rome que eſt in terra aquilonis.ſ.reſpectu hierl̄m:vel qꝛ licet in omnē terrā exiuit euāgelica p̄dicatio:tn̄ in europa q̄ eſt aq̄lonaris reſpectu terre habitabil̄:requieuit ſpirit⁹ domini.i.eccleſiaſtica poteſtas que ꝑ ſpiritum domini exercetur. Et notandū ꝙ licet hec expoſitio videatur eſſe allegoꝛica:preſuppoſito tn̄ ſm continuationē ad precedentia ꝙ in hoc capitulo loq̄tur ꝓpħa de regimine eccl̄ie poſt deſtructionē tēpli:vt dictū eſt litteralis debet cenſeri ſm regl̄as ſupra in queſtione ſuper prologum Geñ.poſitas.

Replica. In capitl̄o ſexto q̄ttuoꝛ quadrigas Burgeñ.exponit de q̄ttuoꝛ euāgelijs:q̄ ⁊ ſi ꝑ myſtica expoſitiōe ſuſtineri pōt:tn̄ ſm l̄ram nō pn̄t reddi ſingula ſingulis. Nā nō eſt ratio quare vnū euangeliū habuerit equos rufos:aliud albos:aliud nigros: aliud varios: qꝛ q̄ꝫuis euāgelia ſūt in ſtilo diuerſa:eſt tn̄ vna oīm materia:vt p3 ꝑ beatū Aug̃.de cōcoꝛdia euangeliſtaꝝ:⁊ ꝑ beatū Greg̃.ſuper Ezech. Et ſpecialiter quadriga cū rubeis equis non dicit̄ proceſſiſſe alijs procedentib⁹ q̄ſi ꝑ martyres eq̄s rubeis ſignificatos euangeliū nō ſit ꝓſperatū. Alie enī quadrige cum ſuis equis ad diuerſas mūdi partes dicunt̄ in littera ꝓceſſiſſe: cum tamen euangelium:⁊ eius ſonus in omnem terrā per has ⁊ illas indifferenter exiuit. Unde ſi expoſitio Burgeñ.accipit̄ vt myſtica:nō opoꝛtet figurā ⁊ figuratū ꝑ omnia ꝯcoꝛdare:vt dictum eſt ſupra circa capitulū primū Oſee.

Glo. oꝛdi.

a Et fa Ca. VII a
e ctū ē i. Hebrei
autumant ſa/
raſar ⁊ rogomelech ⁊
ceteros q̄ cū eis erāt
fuiſſe perſas:⁊ duces
regis Darij timētes
deū:q̄ audiētes tem/
plū eſſe ꝯſtructū ꝑ le
gatos q̄rebāt a ſacer
dotib⁹ ⁊ ꝓphis ſi ſm
prioꝛē ꝯſuetudinē q̄n
to mēſe q̄ a nabuch.
hierl̄m ſubuerſa eſt
adhuc duraret cau/
ſa ieiunij ⁊ fletus:cū
iā eſſet reſtituta hie/
ruſalē:an poti⁹ cau/
ſa reſtitutiōis mutaſ/
ſent triſticiaz in gau/
diū: Ut perſe timen/
tes deū ſicut cū flen/
tib⁹ iudeis fleuerūt:
ita cū gaudentibus
gaudeant. Poſtq̄ꝫ
aūt ſciſcitantiū exple
ta eſt legatio:fit ſmo
dei ad çachariā ipe/
rans vt loquatur ad
vulgus ⁊ ad ſacerdo
tes q̄d reſpōdere de/
beāt legat̄. b Nū/
quid nō ſūt. Quaſi:
cur tanta ſcrupuloſi
tate q̄ritis qn̄ debea/
tis ieiunare ⁊ plāge/
re:cū ego iā ꝑ Eſaiā
⁊ ꝑ alios ꝓpħas mā/
daui oī tp̄e eſſe ieiu/
nādū a mal̄:⁊ ſtudē/
dū in opib⁹ miſcdie.
c Judiciū ve.iudi.
Moyſeſ. Sic magnū
iudicabis vt paruū:
nec accipies pſonaz:
⁊ pauperi non miſe/
reberis in iudicio:qꝛ
iudicium dei eſt.
Hec magis volui:
hec queſiui:hec faci/
unt commēdabile ie/
iunium: que non fa/
cientes traditi eſtis
captiuitati non que/
ro ieiunium deſolati
onis ⁊ moꝛtis quin/
ti ⁊ ſeptimi menſis.
Et nolue

Et factū eſt in anno Ca. VII a†
q̄rto darij reg̃:factū eſt verbū
dn̄i ad çachariam in q̄rta noni b
menſis qui eſt caſleu. Et miſerūt ad do/ c d
a ſ.i.ad templū quod iam erat inſtauratum.
mum dei ſaraſar ⁊ rogomelech ⁊ viri q̄
erant cum eis ad precandū faciē domi/ e
a ſciſcitarentur a ſacerdotibus.
ni:vt dicerent ſacerdotib⁹ domus dn̄i f+
exercituum ⁊ ꝓphetis loquētes: Nun/ g
a ſ modo cū reſtituta eſt hieruſalē. ſ ꝓpter memoꝛiam deſtructionis. b ſ qui appellatur iulius.
q̄d flēndū eſt mihi in mēnſe quinto:vel h
ſ fletus et ieiuniū ſanctificatio dicitur:quia ꝑ abſtinentiā curari ſanctificantur.
ſanctificare me debeo ſicuti iā feci mul/
tis annis? Et factū eſt verbū dn̄i exer/ i+
a ſ tu propheta ex perſona mea.
cituū ad me dicēs: Loquere ad omnez
a ſ qui terreno affectu ieiunat vel comedit.
populū terre:⁊ ad ſacerdotes dicēs † Cū k
a ſ abſtineretis a cibis. b ſ planctu exterioꝛi amiſſa temporali leticia. c ſ qn̄ capta hieruſalē. d ſ qn̄ godolias occiſus eſt ab iſmahele.
ieiunāret̄ ⁊ plāgēret̄ i q̄ntō ⁊ ſeptimō l
a ſ deſolationis templi et ſubuerſionis hieruſalem.
c ſ nunquid proderat mihi ꝙ ieiunabatis.
ꝑ hos.lxx.ānos:nūnq̄d ieiuniū ieiuna/ m n
a ſ et ecōtrario ſi qn̄ comediſtis vel manducaſtis.
ſtis mihi? Et cū cōmediſtis et bibiſtis o
a ſ nō mihi neq̧ enī his reb⁹ placat̄ de⁹ ſed bonis opib⁹: qꝛ eſca nō cōmendat nos deo:ſed precepta faciamus.
nūnq̄d n̄ vobis comediſt̄ ⁊ vobiſmet/ p+
a ſ quaſi nō muto ſententiā que dixi adhuc ſtante hieruſalem:dico poſt reedificatam.
b ipis bibiſt̄? Nunq̄d nō ſt̄ vērba q̄ locu q+
tus eſt dn̄s in manu ꝓphaꝝ prioꝛū cū r
adhuc hierl̄m habitaret̄ et eēt opulēta:
a ſ in montana regione.
⁊ ipa ⁊ vrbes in circūitu ei⁹:⁊ ad auſtrū
⁊ in campeſtrib⁹ habitaret̄? Et factū eſt s
verbū domini ad çachariā dicens: Hec
a ſ ne vobis impropetur vſq̧quo iudicatis iniquitatem.
c ait dn̄s exercituū dicēs: Judiciū veruz t+
a ſ poſt iudicij veritatem ſequatur clementia in cunctos: maxime fratres vel eiuſdem ſanguinis vel eiuſdem fidei.
iudicate:et miſericoꝛdiam et miſeratio/ v x
nes facite vnuſquiſq̧ cum fratre ſuo. y

Nico. de lyra

a† Et factū eſt. Hic interponit̄ ſolutio cuiuſdā dubij:⁊ diuiditur i duas:quia p̄mo queſtio ꝓponitur:et Ca. VII A
b ſcd̄o ſoluit̄.ibi: Et factū eſt. Circa p̄mū ſciendū ꝙ poſt deſtructionē ciuitat̄ ⁊ tēpli tempo/
c d re ſedechie iudei poſtea ieiunauerūt annuatī illa die:⁊ qꝛ ppl̄s redierat de captiuitate:⁊ tēplū erat ꝓpe ꝯſummationē.iō iudei qui remā
e ſerant in babylone miſerūt nūcios in hierl̄m ad ꝓphetas ⁊ ſacerdotes q̄rendo ſi deberent
f+ ab illo ieiunio ceſſare:⁊ h̄ eſt q̄d d̄r: Et factum eſt in āno.iiij.darij reg̃:in cui⁹ āno.vj.tēpluz
g fuit ꝯſūmatū. b In q̄rta.ſ.die mēſis.ix.q̄ eſt caſleu:cui apud nos coꝛreſpōdet nouēber: ⁊ ſic accipit̄ non⁹ mēſis ſm oꝛdinē feſtoꝝ:in q̄
h oꝛdine marci⁹ eſt p̄m⁹:vt declaratū fuit diffuſe Geñ.vij.⁊ Exo.xij. c Et miſerūt.de babylone. d Ad domū dei ſaraſar.iſte p̄ncipal̄ erat int̄ nūcios. e Ad p̄candū faciez dn̄i: B
i+ qꝛ oī bono negocio p̄mittēda ē oꝛatio. f Ut dicerēt ſacerdotib⁹ ⁊c̄. q̄ debēt rn̄dere de lege ⁊ de alijs dubijs. g Nunq̄d flēdū ē mihi.i. ppl̄o iudaico. h In q̄nto mēſe.licz enī ciuitas fuerit capta q̄rto mēſe:tn̄ nō fuit cōbu/
k ſta vſq̧ ad mēſez.v.vt dictū ē.ſ̄.Hiere.xxxix. ⁊ h̄r.iiij.Reg̃.vlt̄. i Et factū ē.h̄ ꝯn̄r q̄ſtio ꝓpoſita ſoluit̄:i q̄ ſolutiōe ſic ꝓcedit̄:qꝛ p̄rio increpant̄ de mō ieiunādi p̄terito.ſcd̄o ꝯſolant̄ † Eſa.58.b
l de bono futuro.ca.ſe.tertio cōplet̄ q̄ſtiōis ſolutio v̄ſus finē eiuſdē ca.ibi: Et factū ē. Prīa ī duas:qꝛ p̄mo ꝓpħa arguit modū indebituz
m n ieiunādi.ſcd̄o inducit ad rectū modū viuēdi. ibi: Et factū ē. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ licz iudei ī
o dieb⁹ ieiunioꝝ ſuoꝝ abſtinerēt ab aliq̄b⁹ cibiſ: nō tn̄ abſtinebāt a vitijs: ꝓpt̄ q̄d erāt rep̄hēſibiles:ſm ꝙ diffuſe oñdit̄ Eſa.lviij.iō ibidem
p+ d̄r: Nolite ieiunare ſic̄ ad hāc diez:⁊ h̄ mō arguit eos ꝓpħa dicēs: k Cū ieiunaret̄ ⁊ plā geretis ī q̄nto.ſ.mēſe ꝓ ciuitat̄ ⁊ tēpli deſtructione. l Et ſeptīo.ꝓ interfectiōe godolie:
q+ ad quā ſecuta ē diſꝑſio reliq̄aꝝ ppl̄i iude.
r m Per hos.lxx.ānos.ſ.captiuitat̄. n Nūq̄d ieiu.ieiu.mihi.i.ad honoꝛē meū.q.d.non. qꝛ nō abſtinuiſt̄ a pctīs. o Et cū come.⁊ bibiſtis.laute poſt ieiuniū: p Nūq̄d nō vob̄ comedi.⁊ bibiſt̄.i.ad veſtrā voluptatez.q.d. C
s ſic:⁊ nihil paupib⁹ dediſtis. q Nūq̄d non ſunt v̄.q̄ lo.eſt dn̄s.de mō ieiunādi indebito. r In ma.ꝓpħaꝝ p̄oꝝ.ſic̄ allegatū ē ꝺ Eſaia: q̄ ſuo tp̄e arguit ieiunātes male. s Et fa.ē. h̄ ꝯn̄r inducit ppl̄m ad debitū viuēdi moduz.
t+ cum ſubditur: t Judiciū verum iudicate. nō deferētes alicui ꝯtra iuſticiā timoꝛe aut fauoꝛe. v Et miſericoꝛdiā.q̄ꝫtū ad ment̄ af/
v x fectum. x Et miſerationes.q̄ꝫtū ad multiplicem effectum. y Facite.cū pſonis indi/
y gentibus cuiuſcūq̧ ꝯditionis aut ſexus.

Uir fratri.

℞ a Et noluerũt at. Poſſunt hec
referri ad eos q̄ in eccl'ia nolũt
audire deũ: ſed cor aggrauant:
⁊ ideo delinquentes in eccleſia
proijciunt̃ de terra cõfeſſionis:
⁊ fit indignatio dei ſup eos: et
diſperſi ſunt ꝑ omnia regna vi/
tiorũ: ⁊ deſolata eſt terra eorũ:
vel anima: vel corpus non ha/
bens deũ habitatorem: nec in ſe
ſpiritũ reuertentem: ⁊ terra q̄n/
dam deſiderabilis: que erat ho
ſpitium trinitatis verſa eſt ĩ de/
ſertum ⁊ habitationẽ draconũ.
b Ut adamantem. Adamas
lapis fortiſſim⁹: qui oĩa metal/
la confringit: ⁊ a nullo confrin
gitur. Unde indomabilis dr.

Et factũ eſt Ca. VIII
ver. Iſraelitic⁹ ppl's in
captiuitate cũ aſſyrijs et
chaldeis fornicat⁹ eſt: ſꝫ poſtq̃
ab amatoribus ſuis illuſus: et
priſtino decore nudat⁹ eſt: me/
Oſee. 2.b mor priſtine felicitatis dic̃: Re/
uertar ad virũ meũ priorẽ: ⁊ il/
℞ le ſuſcipiens in cõiugio dicit: ȥe
latus ſum. d Zelatus ſuȝ.
Quanto prius indignat⁹ ſuȝ:
ꝙ a multis amatoribus detur/
pata maculauerit thorũ meuȝ:
tanto amplius nunc ȥelo eaȝ ꝙ
egit pñiam: ⁊ edificauit tẽpluȝ
in quo habitabo in medio ei⁹.
e Reuerſus ſum. Per ſion ⁊
hieruſalẽ accipiunt̃ aĩe fideli/
um ſpeculantes deũ ⁊ vidẽtes
pacem: quibus peccantib⁹ ira/
ſcitur deus tradens eas capti/
uitati vt deum per mala ſenti/
ant: quẽ ꝑ ꝓſpera ⁊ bona non
℞ ſenſerãt: ⁊ cũ ipi pñiam egerĩt:
dñs ad eos reũteẽ: ⁊ ĩ q̄b⁹ ꝑus
regnabãt mẽdacia vitioꝝ habi
tabit xp̃s veritas: ⁊ vocabunt̃
mons dom⁹ dñi. f Adhuc
habitabo. Tãta erit ꝓſperitas
oĩm rerũ vt nullo hoſte rema/
nẽte vterq̃ ſex⁹ vſq̃ ad vltimã
ꝑueniat etatẽ: ⁊ trementes art⁹
baculo regente ſuſtẽtent.
Platee hierl'm. i. eccl'ie ſũt
ṽtutes in q̄b⁹ habitant ſenes:
nõ etate ſꝫ q̄ꝝ cani ſũt ſenſuſ: hi
hñt ⁊ baculos ĩ manib⁹. i. corre
ptionẽ dicẽtes diſcipulis ſuis:
1. Cor. 4.d Quid vult'? In ṽga veniã ad
vos: an ĩ ſpũ lenitat'. Et cũ ſe/
nib⁹ habitabũt anus: de q̄bus
1. Ti. 5.a Paulus: Honora viduas que
vere vidue ſunt. Implebit̃ etiã
ciuitas pueris ⁊ puellis ludẽti
bus: q̄s pſalmiſta ad canendũ
Ps. 148. dño hortat̃ dicens: Iuuenes ⁊
virgines ſenes cũ iunioꝛib⁹ lau
dent nomẽ dñi. g Si vide/
bitur. Cũ tpe ꝑſecutiõis ꝯcilia
bula xp̃ianoꝝ deſtruerent̃: ĩſu/
le exilij fideliũ implerent̃: di/
uini libri cremabãt̃: q̄s tũc cre/
deret eccl'ias ꝯſtruẽdas ab ipiſ
q̄ eas deſtruxerunt. Cũ reli/
quijs ppl'i q̄ d̃ captiuitate vene
rat tãtã felicitatẽ ꝓphetaſſet vi
debat̃ incredibile. Cõtra qđ ꝓ
pheta: Nõ ſunt mea que reſpõ/
deo: nec mea voce vtor: dei ſũt
ꝓmiſſa que replico.
℞ Ecce ego

ſ quoꝝ cura a deo vobis cõmittitur. ſ hunc ꝑegri
natio: hunc egeſtas humilem facit.
† Et viduã ⁊ pupillum ⁊ aduenã et
paupem nolite calũniari: ⁊ malum
a ſ oĩs hõ frat̃: q₂ oẽs ex vno p̃re. b ſ nedũ faciat.
vir frãtri ſuo nõ cõgitet ĩ corde ſuo. a b
a ſ cũ hec preceperã illi noluerũt attendere. b ſ ex
habitu corporis mea imperia reſpuentes.
a Et nõluerũt attẽdere ⁊ aũterũt ſca c
a ſ ſicut aſpis ſurda ⁊ obturans aures ſuas.
ſ cordis. ſ nõ dei. ſ onere.
pulã recedẽtes: ⁊ aũres ſuas aggra
ſ deum precipientem. ſ ſponte.
uerũt ne audirẽt: ⁊ cor ſuum poſue
ſ quaſi. ſ durũ lapidem.
b rũt vt adamantẽ ne audirẽt legẽ: et
verba q̄ miſit dñs exercituũ in ſpiri
a ſ Eſaie Oſee: q̄ mũdas habuerũt manus.
tu ſuo ſctõ ꝑ mãnũ ꝓphetarũ prio/
ſ ideo. ſ pro magnis peccatis.
rum. Et facta ẽ indignatio magna d
a ſ completa ſunt verba dñi par pari referentis: vt ſi
cut illi ambulauerunt ad eũ peruerſi: ⁊ ipe ad eos ꝑ/
uerſus incederet.
a deo exercituum. Et fãctũ eſt: ſicut
ſ dñs premiando. ſ me.
locutus ſum et non audierunt: ſic
ſ ad me. ſ eos.
clamabũt ⁊ nõ audiã dicit dñs exer
ſ imo. a ſ aſſyrioꝝ: medoꝝ: chaldeo
rum: perſarum et alioꝝ.
cituũ. Et diſperſi eos ꝑ õmia regna e
ſ omnis iudea.
quȩ neſciũt: et terra deſolata eſt ab f
ſ a ſuis habitatiõibus. ſ regnis.
eis: eo ꝙ ſi eẽt trãſiẽs ⁊ reũtẽs: ⁊ po
a ſ q̄ ad cõparationẽ aliaꝝ ꝓpter abũdãtie multitu
dinẽ lacte ⁊ melle manabat: verterũt in ſolitudinẽ.
ſuerũt tẽrrã deſiderabilẽ ĩ deſertũ. g

c Et factũ eſt verbũ VIII h
dñi exercituũ dicens: Hȩc
a ſ afflixi iudeos q̄ me
dimiſſo idola coluerunt.
d dicit dñs exercituũ. Zẽlat⁹ ſũ ſion i
a ſ q₂ magna pctã eoꝝ. b ſ q₂ cũ multis amatoribus
proſtituta maculauit thorum meum.
ȥelo mãgno: ⁊ indignãtiõe magna
ſ ſed. ſ q₂ penituit.
ȥelat⁹ ſum eã. Hȩc dicit dñs exerci/ †
ſ ſed. ſ in tẽplo edificato.
e tuũ: Reuerſus ſuȝ ad ſion ⁊ hãbita/ k l
bo in medio hierl'm. Et vocabitur
a ſ que ante erat vrbs mendacij.
hieruſalẽ ciũitas veritatis: ⁊ mons †
a ſ in q̄ imolant̃ victime: ⁊ cerimoniaꝝ ordo ſeruat̃.
dñi exercituuȝ mõns ſanctificatus.
f Hȩc dicit dñs exercituũ: Adhuc ha m†
bitabũt ſenes ⁊ anus in plateis hie
ruſalem: ⁊ viri bacul⁹ in manu eius †
prȩ multitudine dierũ. Et plateȩ ci/ ‡
a ſ in pace vrbiũ ſolet fieri vt laſciua etas luſibus ⁊
choris gaudia cõcelebret. ſ geſtu corporis mentis
leticiam indicantes.
uitat' cõplebunt̃ ĩfãntib⁹: ⁊ puell' lu †
dẽtib⁹ ĩ plateis ei⁹. Hȩc dic̃ dñs ex/ n
ſ ab his q̄ vidẽt vrbẽ penit⁹ deſtructã. b ſ ⁊ quaſi
impoſſibile eſt quod ſpondeo.
g ercituũ. Si vidẽbit̃ difficilẽ ĩ ocul' re o
ſ puſillanimis. ſ qñ edificata ẽ hierl'm. ſ qui
ore meo ꝓmitto cui nihil impoſſibile eſt.
liq̄aꝝ ppl'i hui⁹ ĩ dieb⁹ ill': nũq̄d ĩ ocu

a Vir fratri ſuo. i. ꝓxĩo ſuo. b Non
cogitet ĩ cor. ſu. ma. ex q̄ ptȝ falſitas Io/
ſephi dicẽt' libro antiq̄tatũ. xij. ꝙ cogita † Exo. 2 Hiere.
tio nõ ẽ pctm̃ niſi ꝓcedat ad effectũ.
c Et no. attendere. ad ṽba ꝓphaꝝ p̃res
vr̃i q̄ erãt in hierl'm ⁊ regno iude añ de/
ſtructionẽ hierl'm: ſed mag' ꝓphas ꝑſecu
ti ſunt ad mortẽ. d Et facta ẽ indi. ma
gna a dño. q̄ ꝑ chaldeos ciuitatẽ ⁊ tẽplũ
deſtruxit: ppl'm partim occidẽdo ⁊ parti
captiuãdo. iõ ſequit̃: e Et diſꝑſi eos ꝑ
oĩa regna. i. ꝑ multa: vt ꝑ regna aſſyrio/
rũ: chaldeoꝝ: ꝑſaꝝ ⁊ medoꝝ. f Et ter.
deſo. eſt ab eis. i. ꝓpter eorũ demerita.
g Et poſu. ter. deſiderabilẽ. i. iudeã que
fuit deſiderabil' p̃rib⁹ ſctĩs: non tã ꝓpter
ei⁹ fertilitatẽ: q₂ terra egypti eſt fertilior:
ſꝫ ꝓpter mũdi redemptorẽ qui in ea ope
ratus eſt ſalutem. Ca. VII

Moraliter. a† Et factũ eſt
in anno q̄rto da
rij reg' ⁊c̃. Sequit̃: f† Ut diceret ſacer
dotib⁹ dom⁹ dñi exercituũ ⁊ ꝓphis loq̄n
tes: nunq̄d ⁊c̃. Per hoc oñdit̃ ꝙ illi q̄ ſunt
dĩne leg' ignari recurrere debẽt ad p̄latoſ
⁊ doctores ad q̄rẽdũ ĩ dubijs ṽitatẽ: ⁊ il
li tenent̃ rñdere Malach. ij. Labia ſacer/
dot' cuſtodiũt ſciaȝ: ⁊ legẽ ex ore ei⁹ req̄/
rẽt: q₂ angel⁹ dñi exercituuȝ ẽ. i† Et fa.
eſt ṽ. do. ⁊c̃. Seq̄tur: Nũq̄d ieiu. ieiu. mi
hi ⁊c̃. q. d. nõ. et ꝑ hoc oſtendit̃ ꝙ abſtinẽ
tia a cibis nõ ẽ deo accepta niſi cũ hoc ſit
abſtinẽtia a vitijs: ⁊ ieiuniũ comitentur
opa pietat'. iõ ſubdit̃: p† Nũquid vo
bis come. ⁊ vobiſ. bibiſtis. poſt ieiunium
vos laute reficiẽdo ⁊ nihil paupib⁹ cõfe/
rendo. q† Nunq̄d nõ ſunt ṽba q̄ locu/
tus ẽ do. ĩ ma. p. ⁊c̃. q. d. nõ. ĩmo ꝯtrari/
um. vñ Eſa. lviij. Quare ieiunauimus ⁊
nõ aſpexiſti. Et ſubdit̃ ibidẽ rõ cũ ſubdi/
tur: Ecce in die ieiunij vr̃i inuenit̃ volun
tas vr̃a: ⁊ oẽs debitores vr̃os repetitis.
Ecce ad lites ⁊ ꝯtẽtiões ieiũat' et ꝑcutit'
pugno impie. iõ ſubdit̃ de opib⁹ iuſticie
⁊ miſericordie: r† Iudiciũ veꝝ indica/
te: ⁊ miſcdiam ⁊ miſerationes facite ⁊c̃. et
patet littera. Ca. VIII

Et factũ ẽ. Hic poſt ppl'i increpati
onẽ põit ꝓpha boni ꝓmiſſionẽ: vt
bon⁹ ſamaritan⁹ p⁹ vinũ mortifica
tiuũ ĩfundẽs oleũ lenitiuũ: ⁊ diuidit̃ ĩ du
as ꝑtes: q₂ prĩo põit̃ dicta ꝓmiſſio. ſcđo
ꝓmiſſiõis ꝯfirmatio. ibi: Hec dicit. Pro
miſſio ṽo iſta ẽ de ꝓſpera hitatiõe ciuita
tis hierl'm reedificate. Premittit̃ tñ p̄te/
rita caſtigatio. cũ dr ĩ ꝑſona dei: i Ze/
at⁹ ſũ ſiõ. ſic̃ vir vxorẽ: q̄ acrit̃ corripit eã
delinquẽtẽ: ⁊ accipit̃ hoc ſion ꝓ ppl'o q̄ ibi
cõueniebat ad tẽplũ: ⁊ etiã ꝓ tẽplo: quia
ppl's caſtigat⁹ fuit ꝑ captiuitatẽ: ⁊ tẽplũ
incẽſuȝ ꝓpt̃ ppl'i malciã. k Reũſus ſũ
ad ſion. ĩ dulcedĩe clemẽtie. l Et ha.
in me. hieru. q₂ poſt reedificationẽ tẽpli
ibi viguit cult⁹ dei: ⁊ etiã ibi erat m'titu/
do populi. iõ ſeq̄tur: m Adhuc ha. ſe.
⁊ an⁹ ⁊c̃. q₂ nõ interficient̃ in iuuẽtute ſic
antea. Cetera patẽt in lr̃a. n Hec dicit.
Hic ꝯñr ſeq̄t̃ dicte ꝓmiſſiõis ꝯfirmatio:
⁊ diuidit̃ ĩ duas ꝑtes: q₂ prĩo ꝯfirmat̃ ra
tiõe. ſcđo exẽplo. ibi: Hec dic̃: Nõ aũt ac/
cipit̃ ex dei potẽtia cui nihil ẽ difficile. ⁊ hoc
eſt qđ dr: o Si vide. diffi. in ocu. reli.
po. hui⁹. ꝓpt̃ paucitatẽ eĩ plebis tpe ȥa/
charie videbat̃ hoĩb⁹ ꝙ de cetero hierl'm
nõ poſſet ſufficienter populari: ſed hoc non
obſtat potentie dei. iõ ſubdit̃: Nunquid
in oculis meis ⁊c̃. ⁊ ſubditur modus po/
pulationis. cum dicitur:
Ecce ego

¶ a Ecce ego ſal. Quidaꝫ iudeoꝝ dicūt h̄
eſſe cōpleta ſub ȝorobabel ⁊ neemia edifi/
cato tēplo:⁊ muris ciuitatꝭ extructꝭ:⁊ ſta
tu iudaici ppl'i reſtituto a machabeis⁊ di
uerſis ꝓncipibꝰ q̇ vſqꝫ ad herodeꝫ rexere
iudeā:alij ad ꝯſūmationē ſeculi referūt:
⁊ ſub xp̄o quē fruſtra ꝓſtolant̄ explenda
cōmemorāt. Poſſumꝰ dicere h̄ ex ꝑte
eſſe cōpleta tp̄e ȝorobabel qn̄ reducto po
pulo ſub figura futuri deus habitauit in
hierl'm: Vn̄ appelatꝰ eſt ppl's dei: et dn̄s
appellatꝰ eſt deus eoꝝ:nō in mēdacio et
iniq̇tate:ſed in veritate ⁊ iuſticia: ⁊ in ec/
cleſia ſub xp̄o maxīe implent̄:qn̄ mlt'i de
oriente ⁊ occidēte veniūt et accumbūt cū
abraam ⁊ iſaac ⁊ iacob in regno celoꝝ:et
diſcedente vmbra veteris legis: veritas
euāgelij ⁊ iuſticia xp̄i declarat̄. b Cō/
fortent̄ ma. Cū Aggeus ⁊ Zacharias iā
exhortati fuiſſent ppl'm ad edificandum:
nūc iā ſ̄m āmonitionē eoꝝ extructo tem/
plo hortant̄:nūc iterū ⁊ duces ⁊ ppl'm vt
exꝑti veritatē in his q̄ ꝓus audierāt:nūc
etiā accōmodēt fidē his q̄ mō ꝓmittunt̄:
nec timeāt impetum medoꝝ:nec inſidias
nationū ꝑ circūitū īpedire volētiū:ſed cō
fortēt̄ ꝑ hos ꝓphāꝝ ex die q̇ iā iacta ſt̄ fū
damēta tēpli:vſqꝫ ad diē q̇ ſuꝑedificatuꝫ
eſt templū ⁊ audiant q̄ ſequunt̄. Dicit̄
eccl'ie:Confortent̄ manꝰ vr̄e ꝑ bona oꝑa
in q̇bꝰ fundat̄ domꝰ dei:qn̄ iaciunt̄ fun/
damēta fidei:⁊ extruit̄ tēplū qn̄ multitu
do fideliū roborat̄:⁊ ita viuit vt templū
dei eſſe mereat̄:ꝟ an̄ hāc edificationē q̇c/
q̇d boni oꝑis hr̄e videbant̄:vel hoīes.i.
rōnales:vel iumēta.i.ſimplices:īde nul/
lā mercedē apud deū ꝯſeq̄bant̄:ſed erāt
in eis bella ⁊ diſcordie⁊ tribulatio:frater
frēm ſupplātabat:⁊ inimici homīs dome
ſtici eiꝰ:qꝛ carebāt pace quā xp̄s vadens
ad pr̄em reliq̇t apl'is. Quicq̇d boni oꝑis
facit:vel iudeꝰ vl' hereticꝰ:vel gentil' abſ/
qꝫ fide xp̄i ſine mercede agit:ſed recepta
fide xp̄i q̇ ꝓ pctīs captiui tenebant̄ ī mū
do:⁊ babylonio igne vrebant̄:iā hn̄t fru
Ioh.15.a ctū vinee q̄ dicit:Ego ſum vitꝭ vera. His
Ps.125. dat terra fuctū:vt q̇ in lachrymis ſemina
Ibidē.18. uerūt ī gaudio metāt:⁊ celi qui enarrant
gloriā dī dabūt rorē diuini eloquij. ⁊ hec
omīa.i.pacē ⁊ abundantiam terre habe/
būt reliquie ppl'i:quas reliq̇t nobis dn̄s
ſabaoth. c Et erit ſic̄ eratis. Promit
tit q̄ futura erant poſt edificationē tēpli:
vt ſicut prius inter gentes erāt in maledi
ctione ⁊ ſibilo:ſic ſaluate ⁊ reuerſe in iu/
deam erūt in benedictiōe. Tempore ꝑ/
ſecutionis chriſtiani gentibꝰ ꝑ circūitum
ſunt in maledictū ⁊ in exemplū:qꝛ offen/
derunt in deū ſuū:ſed poſtea reddita pa/
ce ſunt in benedictiōe:qꝛ deꝰ miſeret̄ hie/
ruſalē.i.viſioni pacis:⁊ iude.i.fidem dn̄i
ꝯfitentibꝰ. Singuli etiā credētiū: qui ꝓ/
pter vitia tradunt̄ ſathane:cū egerint pe
nitentiā reuertent̄ in priſtinū ſtatū:et vi/
debūt pacē dei ⁊ ꝯfeſſionis ſue gloriā poſ
ſidebunt. d Sicut cogi. vt. Iratꝰ.xij.
tribubꝰ tradidit captiuitati: ꝯuerſus ad
miſcdiaꝫ relicto iſrl' in captiuitate benefa
cit hierl'm ⁊ domui iuda. Cogitaui vt
benefaciā:vt igitur ꝑmaneat mea ſnīa:⁊
nō fiat irrita pollicitatio:facite hec q̄ ꝓci/
pio. e Veritatē ⁊ iu. In iudicio ꝓma ē
veritas ⁊ iuſticia:deinde ſeq̇t̄ miſcdia.h
enī ē iudiciū pacꝭ:vt iudex ꝓpoſitū habe
at pacificare diſcordes. In ꝓceptꝭ que
ad vitā ꝑtinent:⁊ ſunt ꝑſpicua:nō debe/
mus querere allegoriaꝫ:ne iuxta comicū
queramus noduꝫ in ſcyrpo.

¶ Et factū

lis meis difficile erit dicit dn̄s exercituuꝫ:
a Hec dicit dominꝰ exercituuꝫ: Ecce ego ſal/ a
a ſ multi venient ab orien
te ⁊ occi.et reg.cū abraam ⁊ iſaac et iacob in regno celorū.
uabo populū meuꝫ de terra orientis:⁊ de
ſ veniet ex ſion qui eripiat ⁊ auertat iniquitatem iacob.
terra occaſus ſolis:⁊ adducā eos ⁊ habita
ſ eccleſie.
bunt in medio hieruſalem:et erunt mihi in
a ſ obedientes. b ſ erit vnus grex ⁊ vnus paſtor.
c ſ protectorem.
populum:⁊ ego ero eis in deum in verita/
te ⁊ in iuſticia. Hec dicit dominus exercitu b
ſ ad cetera.
b um: Confortentur manus veſtre qui audi c d
a ſ quarto anno darij quarto die menſis qui dicitur caſleu.
b ſ de promiſſione futurorum.
tis in diebus his ſermones iſtos per os ꝓ
a ſ qui ceperunt loqui a die quo fundari cepit domus do.
ſ qui prophauerunt ervt r.e.
phetarum in die in quo fundata eſt domꝰ
domini exercituum vt templū edificaret̄.
a ſ audire deberis quia.
ſ certe.,b ſ antecꝫ edificaretur domus dei oīs labor veſter irri
tus:⁊ tam hoīes q̄ꝫ iumenta in diuerſis operibꝰ caſſis conatibꝰ
fruſtrabantur foris aduerſarij domi ſeditio frater fratri inſidie/
batur:per hec omnia pax rumpebatur.
Siquidem ante dies illos merces homi/ e
num nō erat:nec merces iumentorū erat:
necꝫ introeūti necꝫ exeūti erat pax pre tri/ f
a ſ omnes inter ſe hoſtili odio diſſidebant.
bulatione:⁊ dimiſi omnes homines vnū/
a ſ quia iam domus domi/
ni fundamenta ſunt iacta ⁊ templum edificatum.
quecꝫ contra proximū ſuū. Nunc aūt non g†
a ſ reuerſis de captiuitate babylonis.
iuxta dies priores ego faciaꝫ reliquijs po/ h
puli huius dicit dominꝰ exercituuꝫ: ſed ſe/ i+
a ſ chriſtꝰ.b ſ que prius ſterilis. ſ ariditatē et famē priſtini tē
poris futura abundantia cōpenſabit. ſ ſalutē hūani generis.
men pacis erit. Vinea dabit fructū ſuum: †
a ſ que prius auferebat.
⁊ terra dabit germen ſuuꝫ. Et celi dabunt ‡
a ſ contra priorem ariditatem. ſ irrigatione pluuiarū ⁊ ro/
re nocturno omnia pullulabunt. b ſ pro edificatione.
rorem ſuum:et poſſidere faciam reliquias
ſ que dixi.
c populi huiꝰ vniuerſa hec. Et erit ſicut era/ k+
ſ o due tribus.
tis maledictio in gentibus domus iuda ⁊
ſ .x.tribus.
domꝰ iſrael ſic ſaluabo vos ⁊ eritis benedi l+ m
a ſ aduerſarios rebellantes. b ſ ꝓmiſſione dei. c ſ vt imple
ant opera que ceperunt.
ctio. Nolite timere. Confortent̄ manꝰ vr̄e:
a ſ qui poteſt implere que promittit.
d qꝛ hec dicit dominꝰ exercituū.† Sicut cogi/
ſ captiuitati traderem.
taui vt affligerē vos:cū ad iracundiaꝫ me
ſ vt vel ſic vos erudirē.
ꝓuocaſſent pr̄es vr̄i dicit dn̄s ⁊ nō ſum mi
ſ in preſenti tempore.
ſertus:ſic ꝯuerſus cogitaui in diebꝰ iſtis vt
benefaciā hieruſalē ⁊ domui iuda. Nolite
timere. Hec ſunt ergo verba q̄ facietis. Lo n o
a ſ proximus omnis homo.
quimini veritatē vnuſq̇ſqꝫ cū ꝓximo ſuo.
a ſ vbi ſedebant ad iudicandum.
e Veritatē ⁊ iudiciū pacꝭ iudicate ī portꝭ ve p q
a ſ q̇ ſcūs ē nec affligit aīcū nec ꝯ eū malignitatē machīat̄.ī cordꝭ
ſtrꝭ:⁊ vnuſq̇ſqꝫ malū ꝯ amicū ſuū ne cogi/

a Ecce ego ſaluabo
⁊c̄.qꝛ reedificata ciui/
tate ⁊ ſtatu eius ꝓſpe/
rante:mlt'i iudei de di/
uerſis partibꝰ mundi
inſtinctu dei venerunt
ad habitandum ibi:
b Hec dicit. Hic dn̄r
ꝯfirmat̄ exēplo ꝑ h̄ qꝛ
antecꝫ reſumeret̄ ree/
dificatio tēpli: populꝰ
erat in miſero ſtatu:et
oꝑe reſūpto cepit me/
liorari.iō dr̄: c Con
fortent̄ manꝰ vr̄e.in tē
pli oꝑe. d Qui au/
ditꝭ ⁊c̄.ꝑ os ꝓphāꝝ.ſ.
Aggei ⁊ Zacharie ad
edificiū tēpli exhortan
tiū. e Siq̇dē ante
dies illos merces ho/
minū nō erat ⁊c̄.i. ho/
mines⁊ iumēta labora
bant q̄ſi fruſtra: qꝛ nō
cedebat eis ad lucruꝫ.
f Necꝫ intro. necꝫ ex
eunti erat pax. ꝓpt̄ in
ſidias aduerſariorū.
g Nunc aūt.i.poſt o/
peris reſumptionem.
h Nō iuxta dies prio
res.in q̇bꝰ ppl's erat ī
miſeria mag̃. i Sed
ſemē pacis erit.i.ppl's
poterit pacifice ſemina
re ⁊ metere: ⁊ erit etiā
abūdātia fructuuꝫ.iō
ſubditur: Vinea dabit
fructū ſuū ⁊c̄. k Et
erit ſicut eratis male/
dictio in gentibꝰ:quia
quando gentiles ma/
ledicebant alicui dice/
bant: ſic tibi cōtingat
ſicut miſeris iudeis.
l Sic ſaluabo vos.de
malis. m Et eritis
benedictio.quia bene/
dicens alicui dicet: Fi/
at tibi ſicut iudeis. Li/
cet autem iſtud aliqua
liter fuerit impletū tē/
pore templi cōſumma/
ti:⁊ ciuitatis reedifica
te:tamen multo perfe/
ctius impletū fuit tem/
pore chriſti ⁊ apoſtolo/
rum. Cetera patent vſ/
qꝫ ibi: n Hec ſunt
ergo verba que facie/
tis.vbi concludit qꝫ ꝓ
miſſio dictorum bono/ † 76.di.c. ieiunium.
rum implebitur in eis
ſi permaneant in iuſti/
cia:ideo ſubditur.
o Loquimini verita
tem ſine dolo ⁊ decepti
one. p Veritatem
⁊ iudicium pacis iudi/
cate. ſine perſonarum
acceptione. q In
portis veſtris.in por/
tis enim ciuitatis ſede/
bant antiquitus iudi/
ces:vt omnes tam in/
digene q̄ꝫ aduene ī ꝓm
ptu poſſent eos inueni
re. Cetera patent.

Et factum

a Et factuꝫ eſt ver. do. Ad id qđ. ſ. ſaraſar ⁊ rogome lech ꝑ legatos queſierāt vtrū in mēſe. v. ⁊. vij. deberent ie iunare ⁊ plāgere: an poſt edificationē tēpli finire ieiuni um: luctūq̧ deponere: multꝰ in medio poſitꝰ que facere ⁊ ſperare deberēt: tandē ex ꝑſona dñi rñdet ꝓpħa. Ieiuniū quarti mēſis iudei arbitrant̄. i. iulij eſſe die ſeptimo et decima eiuſdem mēſis qñ moyſes de mōte deſcendens tabulas legꝭ fregit: ⁊ iuxta Hieremiā muri ciuitatis tunc p̄mū ſunt rupti. In q̇nto. i. auguſto ꝓpter exploratores t̄re ſctē orta eſt ſeditio in ꝓp̄lo: ⁊ iuſſi ſt̄ montē nō aſcēdere: ſed ꝑ. xl. ānos longis a t̄ra ſctā circūire diſpendijs: vt exceptꝭ duobus ioſue ⁊ caleph oēs ī deſerto morerent̄. In ħ etiā mēſe p̄us nabucho. ⁊ poſtea tyrꝰ tēplū hieroſolymis deſtruxit: ⁊ vrbeꝫ bethel cepit ad quā ꝯfugerāt multa milia iudeoꝝ. Aratū etiam tēplū ī ignominiā oppſſe gētꝭ a tito ānio rufo. In ſeptio. i. in octobri: occiſus ē godolias ⁊ tribꝰ iude: ⁊ hierl̄m reliq̇e diſſipate. Decimo. i. ianuario Ezechiel in captiuitate poſitꝰ: ⁊ ꝓp̄ls captiuoꝝ audiuit tēplū eē ſubūſuꝫ. v. mēſe. He ſūt cauſe luctꝰ ⁊ ieiūioꝝ q̄ hactenꝰ habuerūt: ſ; deꝰ pollicet̄ hos dies ꝯtēdos ī gaudiū: ⁊ ſolēnitates ſi pacē ⁊ veritatē dilexerint. Ieiunium q̄rti ⁊ q̇nti: ſeptimi ⁊ decimi vertet̄ in ſolēnitates iudee q̄ priꝰ deſerte frequēti habitatione celebrēt̄: ⁊ vna ciuitas ꝓgat ad alterā ⁊ ſe mutuo cohortēt̄ dicētes: Per lxx. ānos hierl̄m eſt oppſſa luctu ⁊ amaritudīe: ſ; nūc pace reddita ꝑgamꝰ hierl̄m: ⁊ iuxta p̄cēptū legis victimas īmolemus. Et rñdet alia ciuitas: vadā etiā ego: ⁊ tunc pp̄li multi ꝯiūcti: ⁊ gētes īnumerabiles ⁊ fortes adorabūt dñm.

Hiere. 1. b

Myſtice. Myſtice tūc ieiunamꝰ qñ aufert̄ a nobis ſpōſus nec meremur eius p̄ntiā: ſ; cū reuerſus cogitat bñfacere triſticia vertit̄ in gaudiū: ⁊ fames priſtina ſermōis dei: p̄ſentia doctrine eiꝰ ⁊ celeſtis panis ſaturitate penſabat̄. b Uſq̧ q̇ ve. Qđ ſ̄m lr̄am de hierl̄m ⁊ zorobabel đr: ad xp̄m ⁊ eccl̄iam refert̄ ad quā de toto orbe pp̄l̄i cōcurrūt vt offerant in tēplo ſacrificia deo: et tp̄e ꝑſecutiōis magiſtri eccl̄ie ꝓmittūt credentibꝰ ꝙ rurſum edificande ſint parochie: ⁊ pax reddenda et facies dñi dep̄canda. c In diebꝰ illis. i. in aduētu xp̄i decē viri quos req̇rit dñs in ſodomis app̄hendent xp̄m ī carne cupientes herere eius veſtigijs: qꝛ deus eſt cū eo. Uel q̇cunq̧ de linguis ⁊ natiōibus crediderint app̄hendent apl̄os qui de iudeis ſunt ⁊ dicent: Ibimꝰ vobiſcū: qꝛ audiuimus ꝑ ꝓphetas ꝙ chriſtꝰ dei filius vobiſcū eſt. Dꝛ in

Eſa. 4. a Eſaia legit̄: Septē mulieres apprehendēt virū vnū. i. eccleſie chriſtū: in Zacharia ꝑ decē viros ideꝫ ſignificatur. Per ſeptē intelligit̄ eccleſia ſeptiformi gratia plena. ꝑ. x. eccl̄ia eadē: qꝛ q̇nq̧ ſenſus carnis ⁊ ſp̄us mundat: vt cuꝫ lampadibꝰ bonoꝝ opeꝝ chriſto occurrat. Iota etiā lr̄a ex qua nomen ſaluatoris exordium ſumit: non ſolum apud grecos ſed etiā apud hebreos denariū numeꝝ ſignificat. Qui ergo chriſtiano noīe cenſentur: ⁊ chriſto adherēt ꝑ denarium numerū ſignantur. Quidam ex iudeis hec ſub zorobabel dicunt eſſe completa: Alij ſub chriſto ſuo implenda quem venturum expectant.

d Decem homines. i. eccleſie que comparantur virginibus: quia quinariū numerū duplicāt: ⁊ ſunt ſctē corpore ⁊ ſpiritu. qui etiam in p̄ſenti bene regit ſenſus corꝑis: duplicato numero accipiet in futuro decem ciuitates.

Onus

tetis in cordibus veſtris: ⁊ iuramentū mēdax ne diligatis. Omnia enim hec ſunt q̄ odi dicit dominus. a Et factum eſt verbū dñi exercituū ad me dicens: Hec dicit dominus exercituum. Ieiunium quarti ⁊ ieiuniū quinti et ieiuniū ſeptimi: ⁊ ieiunium decimi

ſ vertetur.

erit domui iude in gaudiū et leticiam: ⁊ ī ſolēnitates preclaras.

ſ hoc tm̄ querit deus.

Ueritatem tm̄ ⁊ pacem diligite. Hec dicit dominus exercituum.

ſ vndiq̧.

b Uſq̧quo veniāt populi et habi-

ſ eccleſijs prius deſolatis.

tent in ciuitatibus multis: et vadant habitatores vnus ad alte-

ſ qui audit dicat veni.

rum dicentes: Eamus ⁊ deprece-

a ſ filium q̇ imago patris. Qui videt me videt et patrem. ſ bene oꝑando.

mur faciem domini: et queramꝰ dominum exercituū. Uadā etiā

ſ prece: fide: opere. a ſ vt martyres.

ego. Et veniēt pp̄l̄i m̄lti et gētes

ſ immolando.

robuſte ad q̄rendū dominū exer-

a ſ nō eſt locus veri ſacrificij extra eccleſiam.

cituū in hieruſalē: ⁊ dep̄candā faciem domini. Hec dicit dominꝰ

ſ hec predicta fient.

c exercituū. In diebus illis in q̇bꝰ d apprehendent decē hoīes ex omnibus linguis gentiū: ⁊ app̄hen-

a ſ ieſu q̇ de iuda: ⁊ apoſtoloꝝ q̇ de iudeis.

dent fimbriā viri iudei dicentes:

a Et factū eſt. Hic ꝯñr ponit̄ impletio ſolutiōis de queſtiōe. ſ. poſita: ⁊ diuidit̄ in duas ꝑtes: qꝛ p̄mo ponit̄ ſolutiōis cōpletio. ſcđo aduentꝰ xp̄i denūciatio. ibi: Hec dicit: qꝛ principalꝭ intentio ꝓphetaꝝ eſt nūciare dies meſſie: vt dicit Ra. Sa. j. ſequē. cap̄. ⁊ alij doctores hebrei. iō frequēter loquēdo de alijs interſerūt de pertinentibꝰ ad aduētū xp̄i. Circa p̄mū ſciendū ꝙ queſtio fuit mota de ieiunijs q̇nto menſe ⁊ ſeptimo: ⁊ occaſiōe huiꝰ fit mentio de alijs ieiunijs q̄ apud iudeos fiebāt ꝑ āni circulū. cū đr: b Ieiuniū q̄rti. ſ. mēſis: in q̇ capta fuit ciuitas hierl̄m. vt p̄ꝫ. iiij. Reg. vltꝭ. c Et ieiuniū q̇nti. ī q̇ templū ⁊ ciuitas hierl̄m fuerūt cōbuſta. d Et ieiuniū ſeptimi. in die expiatiōis: ⁊ ꝓpter mortē godolie: vt p̄dictum eſt. e Et ieiuniū decimi. qꝛ tunc Ezechiel et pp̄ls exiſtens in babylonia audierūt rumores de ſubuerſiōe hierl̄m ⁊ templi. f Erit domui iude in gaudiū. i. vertet̄ ad eoꝝ ꝓſperitatē ⁊ ſolatiū: ſi tm̄ ieiunent debite. ſ. a vitijs abſtinēdo ⁊ oꝑa iuſticie faciendo. iō ſequit̄: g Ueritatē tm̄ et pacē diligite. iuſte ⁊ pacifice cum ꝓximo ꝯuerſando. h Hec dicit. Hic ꝯñr denūciat̄ multiplicatio fideliū in aduentu xp̄i. cū đr in ꝑſona dei: i Uſq̧quo veniant ⁊c̄. ⁊ ꝯtinuat̄ ſic cū p̄cedēti lr̄a: Ueritatē tm̄ ⁊ pacem diligite. iuſte ⁊ pacifice ꝯuerſando. Uſq̧quo veniant pp̄l̄i. multi ad fidem xp̄i in lege ⁊ ꝓphetis promiſſi. k Et habitēt in ciuitatibꝰ multis. ꝑ orbem diffuſis: ſicut videmꝰ impletū ꝑ orbem vniuerſum. l Et vadāt habitatores ⁊c̄. ſe inuicē exhortātes ad bona opera. m Uadā etiā ego. qꝛ deꝰ in humana natura aſſumpta venit in hierl̄m: vbi oblatꝰ fuit in templo: vbi frequenter orauit ⁊ p̄dicauit pp̄l̄m exhortando. n In diebꝰ illis in q̇bꝰ ⁊c̄. ⁊ qꝛ ſūt. lxx. lingue q̄ multiplicate ꝑ. x. faciūt ſeptingētos: et iteꝝ in pallijs iudeoꝝ erāt q̄ttuor fimbrie ꝑ quattuor angulos. Septingenti vero ducti ꝑ quaternariū faciunt duo milia octingentos: ⁊ dicit hic Ra. Sa. ꝙ tot gentiles de oībus linguis ſequentur quēlibet iudeū cōuerſi ad iudaiſmū: ⁊ qꝛ hoc nō fuit impletū a reditu captiuitatꝭ babylonice vſq̧ ad tp̄s iſtud ſ̄m ip̄m: iō cogitur hoc reducere ad tp̄s futurū in q̇ dicit meſſiā futurū: ſed qđ dicit implēdū: iam impletū eſt a tp̄e apl̄oꝝ q̇ fuerunt iudei natione: qꝛ ad p̄dicationē eoꝝ in ſortibus ſuis nō ſolū de gentilibꝰ adheſerunt vni apl̄o duo milia octingenti: ſed etiam multo plures ad fidē xp̄i ꝯuerſi. đr tm̄ ħ: o Apprehendent decē hoīes ⁊c̄. qꝛ denarius eſt primꝰ limes numeroꝝ: vt habet̄. iij. phiſicoꝝ: ⁊ ſequētes numeri ſunt replicationes denarij: vt. xx. bis decē. xxx. ter deceꝫ: ⁊ ſic ꝯñter: ⁊ ideo ꝑ denariū notat̄ multitudo adherentiū apl̄is ad ſequendū chriſtum. p Ex omibꝰ linguis. ꝓpter hoc donū linguarum in die pentecoſtes fuit datum apoſtolis vt fidem chriſti predicare poſſent in omnibus linguis.

Ca. VIII

Moraliter. h† Et factū eſt verbū domini exercituum ⁊c̄. Sequit̄: k Hec dicit dñs exercituum: reuerſus ſum ad ſion ⁊ habitabo ī medio hierl̄m ⁊c̄. Nominibus ſion ⁊ hierl̄m ſ̄m ſenſum allegoricū ſignificat̄ eccl̄ia vt frequēter dictū eſt ſupra: que dupliciꝭ poteſt accipi. Uno modo ꝓ eccleſia vniuerſali: ⁊ ſic deus nō recedit ab ea Matth. vltꝭ. Ecce ego vobiſcū ſum oībꝰ diebus vſq̧ ad ꝯſummationē ſeculi. Alio modo ꝓ aliqua particulari eccl̄ia: ⁊ ſic deꝰ dicit̄ recedere ab ea qñ ꝓpter defectū boni p̄lati vitia multiplicant̄: ⁊ ad eam reuerti qñ ꝓuidet ei de bono prelato ꝑ cuiꝰ ſollicitudinē reſecant̄ vitia ⁊ virtutes reformant̄: ⁊ tūc illa eccl̄ia dicit̄ ciuitas veritatis: qꝛ bonꝰ p̄latꝰ ſtudet ibi ſtabilire triplicē veritatē. ſ. vite: iuſticie ⁊ doctrine. † Et mons dñi exercituū ⁊c̄. nā ibi debite celebrat̄ officiū diuinum. m† Adhuc habitabūt ſenes ⁊ anus ⁊c̄. nā viri ⁊ mulieres moꝝ maturitatē hñtes habitāt in dioceſi illa: ⁊ de tali vero ſenectute đr Sap. iiij. Etas ſenectutis vita īmaculata. † Et viri baculus in

manu

a O Nus.Lxx.aſſūptio. Ca.IX
Omīs hec viſio ſiue pōdus et
onus vbi dei ꝑtinet ad vocati/
onē gētiū ⁊ extructionē eccl'ie: ⁊ ē ordo
vboꝝ: h̄ onus vbi dn̄i ē. ī t'ra adrach.
ad acutū. rach.
molle. Notat ꝙ
vbū dn̄i auſterꝝ
nō credētibus:
molle ⁊ clemēs
iuſtis de iudea
aſſūptis. Qui/
dam adrach. ad
iudeos exceca/
tos: damaſcum
ad gētes aſſum
ptas referunt.
Sup adrach ꝙ
onus eſt auſteri
tatis: ī damaſco
clemēs requies
dn̄i. Quia ꝗ an̄
conuerſionē bi/
bēs ſāguinē in/
terp̄taƭ: iā ↄuer
ſa ad pn̄iaꝫ req̄/
es dn̄i d̄r. Ideo
autez de vtroqꝫ
ꝓl'o ↄſtrueƭ tē/
plum: q̄ dn̄i eſt:
ꝗcūqꝫ de gētib⁹
vel d̄ iudeis re/
ſpicit deū ⁊ cre/
dit in eum:
b Quia dn̄s ē
⁊c̄. Lxx. Quia
dn̄s reſpicit ho/
mines ⁊ oēs tri/
bus iſrl': ꝗ dn̄s
fidem gētiū ⁊ ꝑ/
fidiam iudeoꝝ
abſqꝫ ꝑſonaruꝫ
acceptione reſpi
cit: illi ſententie
pōd⁹ imponens
in credētiū fide
quieſcens.
c Emath q̄ꝫ.
Emath ipā ē ea
dem que antio/
chia: ciuitas ſy/
rie: Ut impleaƭ
Ps.44. h. Adorabūt eū
filie tyri in mu/
Mat.15.b nerib⁹. Et muli/
er chananea a fi
nib⁹ tyri ⁊ ſydo
nis egreſſa ē oc/
currēs dn̄o. Iudei dicūt oēs ꝓl'os h̄
noīatos magno regi ſuo x̄po quem ex/
pectant ſeruituros: ita vt null⁹ audeat
eleuare manū ↄtra: oīb⁹ in circūitu pa/
catis. d Aſſūpſerūt ꝗp. ⁊c̄. Intātū
vt ſophiſmatib⁹ ⁊ dialecticis argumen
tationib⁹ reſiſterent vbis veri pacifici
x̄pi: ⁊ argētum. i. nitorē eloquētie: ⁊ au
rū. i. ſenſuū calliditatē q̄ cōꝑanƭ pulue/
ri ⁊ luto ↄculcato: ↄgregauit vt regnū
idolatrie qd̄ munierat firmiter poſſide
ret: ſ; nihil ↄ̄ veritatē poſſūt: q̄ ecce do
min⁹ poſſidebat eā euertēs oēm altitu/
dinē erigētē ſe ↄ̄ ſciētiā dei: ⁊ ī amariſſi
mo mari hui⁹ ſeculi ꝑcutiet: vt nihil pri
ſtine ſapiē ⁊ timoris ī ea remaneat: ſed
excoqueƭ ⁊ mūdabiƭ igne quē dn̄s ve/
nit mittere ī terrā. e Uidebit aſcalō.
Aſcalon q̄ pri⁹ erat ignis ignobilis et
vſqꝫ ad meſurā ⁊ pond⁹ pctōꝝ excreue/
rat: ⁊

a ſ ad patriā celeſtē de virtute in virtutē.
ſ a ꝓphetis.
ibimus vobiſcū. Audiuimus eni
a ſ ego vobiſcū ſū vſqꝫ ad cōſūmationē ſeculi.
quoniā de⁹ vobiſcū eſt.

a O Nus verbi Ca.IX a†
ſ eſt.
domini in terra adrach b†
a ſ in terra. ſ ſcꝫ.
b ⁊ damaſci requiei ei⁹. Quia do/ c† d
minus eſt oculus hominis ⁊ om
ſ indignatio.
c nium tribuuꝫ iſrael. Emath quo/ e†
a ſ damaſci vel terre adrach vt credāt in domio ſaluatore. ſ erit. ſ anguſtia.
qꝫ in terminis eius: et tyrus et ſi f† †
ſ venatio. ſ q̄ an̄qꝫ crederent. ſ mūdanā.
d don. Aſſūpſerunt ꝗppe ſibi ſapiē/ g
tiam valde. Et edificauit tyrus h
munitionē ſuā: ⁊ coaceruauit ar/ i
gētū quaſi humū: et aurū vt lutum
plateaꝝ. Ecce dn̄s poſſidebit eā: k
⁊ ꝑcutiet in mari fortitudinē ei⁹: l
e ⁊ hec igni deuorabitur. Uidebit m†
a ſ ignis ignobilis vel pōderata. b ſ fortis vel ī perium. ſ ſterilis vel eradicata.
aſcalon ⁊ timebit: et gaça ⁊ dole †
bit nimis: et accharō quoniā cō/ n †
fuſa ē ſpes ei⁹. Et ꝑibit rex de ga
ça: ⁊ aſcalon nō habitabiƭ. Et ſe/ o†
a ſ azotū ignis generās: vl' ignis patrui vl' ignis mammille.
debit ſeꝑator ī açōto: ⁊ diſperdā
ſuperbiā philiſtinorum. Et aufe/ p
ram ſanguineꝫ eius de ore eius:
⁊ abominationes eius de medio q r
dentiū ei⁹. Et relinqueƭ etiā ipſe s t
deo nr̄o: ⁊ erit quaſi dux in iuda: et v x
ſ conculcata.
accharō quaſi iebuſe⁹. Et circunda/ y
bo domū meā ex his qui militāt z

manu ei⁹. vir d̄r ā virtute: ideo ſignificaƭ ī morib⁹ virtuoſū: bacul⁹ in manu ſignificaƭ
ꝑtāteꝫ iudicādi: tales aūt iudices bon⁹ p̄lat⁹ ī ſua dioceſi. † Pre multitudine die/
rū. i. noticiarū diuine legis ⁊ hūane ꝗ debēt ī bonis iudicib⁹ eſſe. † Et platee ciui
tatis cōplebūƭ infantib⁹. i. iuuenib⁹ taciturnis ⁊ modeſtis. Eccl. xxxij. Adoleſcēs lo
q̄re in cauſa tua vix. Iđo tales dicūƭ infātes quaſi nō fantes. † Et puellis ludētib⁹:
id ē deum deuote laudātibus. De tali ludo dixit dauid. ij.
Reg. vj. Uiuit dn̄s q̄ ludā an̄ dn̄ꝫ ⁊c̄. g† Nūc aūt ⁊c̄. Se
quiƭ: i† Sꝫ ſemē pacis erit. ſcꝫ in eterne ⁊ fraƭne ⁊ poſtea
ſupne. † Uinea dabit fructū ſuū. i. eccl'ia q̄tū ad clerum.
† Et t'ra dabit germē ſuū. q̄tū ad cōmunē ꝓl'm. † Et ce/
li dabūt rorē ſuū. i. doctores dabunt ſalutiferā doctrinam.
k† Et erit ſicut eratis maledictio. ſ. tꝑe mali p̄lati. l† Sic
ſaluabo vos ⁊ eritis bn̄dictio. ſcꝫ tꝑe boni. Reſiduū huius
capl'i exponaƭ ſicut in expoſitione litterali. Ca.IX A

a O Nus verbi. Poſtqꝫ poſite ſunt prophetie reſpicien/
tes tempus hieruſalem reedificate ſub dominatu ꝑ
ſarum: hic ponunƭ ꝓphetie ad idem ſub tēpore re/
gni grecorū: ⁊ diuiditur in duas ꝑtes: quia primo nunciaƭ
conſolatio iudeis ex aduerſariorū deiectiōe. ſecūdo ex chri/
ſti miſſione. ibi: Exulta ſatis. tertio ex bonorū multiplicati/
one ſequēti capl'o. Primaꝫ vo partem exponit Ra. Sa. de
ſubiectione terrarū ⁊ ciuitatum que nominanƭ hic tempore
meſſie: quem expectant iudei venturꝝ: ſed q̄ iam hoc trāſijt
in p̄teritum: ideo alij exponūt d̄ victorijs machabeorū: ſed
quia victorie eorum non videnƭ aliqualiter tantū ſe extēdiſ
ſe vt littera ſonat. ideo alij exponunt et melius vt credo dē
victorijs alexādri magni qui fuit primus rex in monarchia
grecorum: ⁊ deſtruxit monarchiam perſarum ⁊ medorū: igi
tur ſm̄ hanc ſententiam exponiƭ ſic littera: Onus verbi do
mini. i. ꝓphetia de malo pene ſupuēturo terris infra nomi/
natis: ⁊ deijciente earū poteſtatem: ſicut onus graue deijcit
hominis portantis virtutem. b In terra adrach: id eſt
ſyrie. c Et damaſci requiei eius. quia damaſcus erat ca
put ſyrie: vt habetur Eſa. vij. et ideo ī ipā quieſcebat ſyria:
ſicut in metropoli ⁊ fortiori ciuitate. d Quia dominus
ē oculus hominis ⁊ omniū ⁊c̄. i. quia dominus preuidet et
diſponit omnia ſuper homines ventura: ⁊ potiſſime reſpicit
populum iſrael inq̄tum aſſumpturus erat humanam natu
ram de eo. hoc auteꝫ hic introducitur ad ſignificandum qꝫ
tribulationes hic nunciate ſuper terras iſtas venture per
alexandrum magnum: venerunt ꝓpter mala que fecerunt
populo iudeoruꝫ: ſaltem pro parte. e Emath quoqꝫ. no
men eſt ciuitatis ſyrie prope termīos iudee. f Et tyrus
et ſydon. ſimiliter vt patet ex. iij. Regl'. g Aſſumpſerūt
quippe ſibi ſapientiam. ſcilicet terrenam. ideo ſubditur:
h Et edificauit tyrus munitionem ſuā, vt non timeret ho
minem. i Et coaceruauit argentum quaſi humum: id ē
in magna valde abundantia: et hoc ex mercibus que affere
bantur ibi per mare ex terris diuerſarum gentium: vt habe
tur Ezechiel. xxvij. ſꝫ quia ſapientia terrena non valet con
tra dominum. ideo ſubditur: k Ecce dominus poſſi/
debit eam. per alexandrum. l Et percutiet in mari for/
titudinem eius. tyrus enim erat vndiqꝫ mari circūcluſa: ſed
alexāder magnus lignis et lapidibus et terra impoſitis cō
tiguauit eam propinquo litori: ⁊ ſic cepit eam ⁊ cōbuſſit.
m Uidebit aſcalon et timebit: ⁊ gaça et dole. ⁊c̄. iſte enim
ciuitates philiſtinorum erant ſite ſuper mare mediterraneū
et propinque tyro et ei confederate: ⁊ ideo videntes deſtru
ctionem eius timuerunt deſtructionem propriam. ideo ſubditur: n Quoniam
confuſa eſt ſpes eius. quam habebant in fortitudine et auxilio tyri. o Et ſedebit
ſeparator in açoto. que eſt ciuitas philiſtinorum. et dicitur hic ſeparator Alexander
qui bona terre ſeparauit et diuiſit ſuis bellatoribus. In hebreo habetur: Et ſedebit
ſpurius in açoto: et hoc conuenit Alexandro qui fuit natus de adulterio: Nectane
bus enim per illuſiones magicas ſub ſpecie ammonis dei libye cognouit matrē Ale
xandri et eum genuit: vt habetur in hiſtoria Alexandri. p Et auferam ſangui/
nem eius de ore eius. ſcilicet Alexandri: qui indignatus contra iudeos dixit ſe vel/
le deſtruere hieruſalem et iudeorum effundere ſanguinem: ſed viſo ſummo ſacerdo/
te verſus fuit in manſuetudinem: vt dictum eſt ſupra ca. vj. q Et abominatio/
nes eius: id eſt blaſphemias de deo iſrael: quibus dicebat ipſum impotentem ad de/
fendendum populum iſrael contra ipſum. r De medio dentium ei⁹: id eſt de lin/
gua eius qui eſt in medio dentium. s Et relinquetur: id eſt ſeruabitur.
t Etiam ipſe deo noſtro. quia Alexāder deo ſacrificauit in hieruſalem ſm̄ pontifi/
cis oſtenſionem: ꝑut dicit Joſephus libro antiquitatū. xj. v Et erit quaſi dux in
iuda. quia libertates populo dedit. vt ibidem habetur. x Et accharō quaſi iebu
ſeus. q̄ illam ciuitatē ſubiecit iudeis: ſicut iebuſe⁹ fuit ſubdit⁹ per expugnationē da
uid. ij. Regl'. v. y Et circūdabo domum meam: id ē templum. z Ex his qui mi/
litant mihi: id ē ex iuda machabeo et fratribus eius: qui templum ↄtra duces antio/
chi illuſtris recuperauerunt ⁊ mundauerunt. j. Machab. iiij. B

Erat: ⁊ gaça q̃ fortis ⁊ indomabilis: imperiũ ſibi oĩm ꝓmitte/
bat: ⁊ accharõ q̃ ſterilis ⁊ abſq; lege videbũt ꝑcuſſas emath
⁊ alias ciuitates ꝓdictaſ: ⁊ dolebũt ⁊ terrebũt agẽtes pniaz:
q: ſpes eoꝝ deſtrueẽ: ⁊ nõ erit rex in gaça: ⁊ aſcalon habitato
res nõ habebit. ⁊ ſedebit ſeꝑator.i.dñs q̇ ſeparat grana a pa
leis ĩ açoto vbi ignis quẽ dñs mittit
ĩ terrã generat baptiçatos ĩ ſpiritũſã/
cto: vbi ẽ etiam fratruelis ⁊ patruus:
L quem ĩ cãtico ſpõſa deſiderat: Ubi eſt
1.Cor.3.a etiã ignis mãmille. Uñ apl's: Lac vo
bis potũ dedi nõ eſcã. His explet᷑ diſ
perdã.ſ.p. Philiſtijm cadẽtes pocu/
lo: q̇ inebriati erãt calice babylõis: ſ̃ ĩ
aduẽtu xp̃i depoſita ſuꝑbia: humilem
ieſũ ſequeẽ: de quoꝝ ore auferet ſan/
guis.i.vba blaſphemie: ⁊ abominati
ones.i.cultura idoloꝝ ⁊ eſus idoloti/
coꝝ de medio dẽtiũ: ⁊ his ablatis ipẽ
ipẽ ꝑpl's philiſtijm relinqueẽ dño: vt
repudiat᷑ iudeis: ipẽ ſit dux ĩ iuda.i.
in ꝑplo ↄfitẽte: ⁊ accharõ quõdã ſteri
lis: ⁊ eradicata erit ſicut iebuſeꝰ: id ẽ
hierl'm. Eadez ciuitas tribꝰ noĩbꝰ d̃r:
Et circũdabo inq̇t domũ meã.i. eccle
ſiã muniã ꝑ hos qui militãt mihi va/
rijs miniſterijs: et ad meũ ĩperiũ huc
illucq; diſcurrũt vel muniam auxilio
angeloꝝ. Et nõ trãſibit.ſ.e. exactor.i.
q̇ foras ſeducit: ⁊ victos trahit ĩ capti
uitatẽ. Quia nũc.v.ĩ.o.m.i.ꝑ ꝓphas
⁊ ſãctos vidi gentiũ aduocationez: et
eccl'ie ſecuritatẽ. a Exulta ſatis fi.
Hoc ĩpletũ ẽ qñ exierũt xp̃o obuiã cũ
Mat.11.b ramis palmaꝝ clamãdo: Bñdictꝰ qui
venit ĩ noĩe dñi o.in ex. Sion et hie
ruſalẽ eadẽ ciuitas: q: ſion arx ẽ ĩ hie/
ruſalẽ. b Et diſperdã. Juxta lr̃az
ꝓmittit deꝰ pr̃ q̄ nõ erũt ꝓlia: oĩbꝰ in
xp̃i natiuitate pacat᷑. Ephraim fru
ctificatio ⁊ ſignat multitudinẽ hereti/
Ps.77. coꝝ: de q̇bꝰ d̃r: Filij effrem .i.t.⁊.m.
Ps.19. a.ſ.i.d.b. De his etiã d̃r: Hi ĩ curribꝰ
Ps.32. ⁊ in equis n.a.t.n.d.m. Sed equꝰ eo/
rũ fallax: id̃o diſpergaẽ d̃ hierl'm ⁊ vo
Ibidẽ. 31. catur ad pniaz per dicẽtes: Nolite fie
ri ſicut equꝰ ⁊ mulus. Hoc non ẽ ex/
tenuandũ ꝑ allegoriã: ſed credẽdũ eſt
Ps.2. vere eſſe cõpletũ. iuxta illud: Poſtu/
la a me ⁊ dabo tibi gen.h.t.⁊.p.t.t.t.
c Tu vo. Poſtq̃ pr̃ nũciauit ſion ⁊
D hierl'm de aduentu xp̃i q̄ mitis ⁊ po/
tens eẽt aduenturꝰ: facit apoſtrophã
ad ipm xp̃m: de q̇ ẽ vaticiniũ. Judei
ita dicũt: O xp̃e quẽ expectamꝰ ventu
rũ q̇ regnaturꝰ es ĩ oĩ terra ĩ ſanguine
t.t.hoſtiariũ.ſ.q̃ ex ꝓcepto legis ꝓci/
piebaẽ offerri ĩ q̃ lege teſtabaris bo
na dãda filijs tuis: emiſiſti iſrl' popu/
lũ tuũ de lacu captiuitatis chaldeorũ
in quibꝰ nulla miſcđia. Propterea o
iſraelite qui vincti eratis ⁊ ſperabatis in dño: reuertimini ad
munitiſſimã hierl'm qm̃ hodie habetis dñm pollicentẽ vobis
q̄ ꝓ breui iniuria captiuitatis: oĩa duplicia recipiatis. Qm̃
extẽdã mihi iudã: h̃ ad machabeoꝝ tempora referũt: q̇ vice/
rũt macedones: ⁊ tẽplũ ſordidatũ idolatria: poſt tres annos
⁊ dimidiũ mũdauerũt. Quaſi arcũ impleui ephraim: eos hic
ſignificari putãt: q̇ de decẽ tribubꝰ q̃ dicunẽ iſrl' venerũt ſub
eçechia: q̇bus etiã ioſias regnaſſe memoraẽ. In reſurrectio
ne xp̃i iuſti q̇ ꝓ peccato Ade vincti in inferno tenebãẽ reſur/
Gen.37.e rexerunt apparuerũt in hierl'm multis. In ſignũ huiꝰ laci Jo
Dan.6.e ſeph a fratribꝰ miſſus ẽ in lacũ vbi nõ erat aq̃: Daniel a chal/
Hie.38.a deis: Hieremias a iudeis: Banaias quoq; tp̃e niuis et frigo
2.Re.23.c ris deſcendit in lacũ: vt ibi leones ĩterficeret. d Duplicia
Rom.8.d reddã. In terra ſua duplicia poſſidebũt. Et apl's: Non ſũt cõ
digne paſſiones huius ad fu.g.q.r.in.n. e Qm̃ extendi.
Per iudam ſaluator q̇ a patre mittiẽ in mundũ q̇ eſt ſagitta/
Ps. 44. rius ⁊ arcus. Uñ: Sagitte tue acute potentiſſime. Ipſe eſt et
Ibi. 10. ſagitta. Uñ: Poſuit ſagittã electã: ⁊ ĩ pharetra ſua abſcõdit
me: id eſt

mihi eũtes ⁊ reuertentes: et non
trãſibit ſuꝑ eos vltra exactor: q:
a ſ quia per meam operationem mala iſta ſũt in
a nũc vidi ĩ oculis meis †Exulta ſa
te ceſſatura exulta. ſ omnium prophetarum va/
tis filia ſiõ: iubila filia hierl'z. Ec
ticinijs repromiſſus. ſ ieſus.
a ſ dominus iuſtus ⁊ iuſticias di.
ce rex tuus veniet tibi iuſtꝰ et ſal
e.v.v.c. a ſ cum diues eſſet.
uator: ipſe pauper et aſcẽdens ſu
a ſ populũ circũciſionis iugo legis preſſum.
b ſ populũ gentium nulla lege gubernatũ ſed in
ꝓcipicia idolatrie eliſum: ſed modo ſeſſionẽ dñi re
ctos greſſus facientem.
per aſinã: ⁊ ſuꝑ pullũ filiuz aſine.
b Et diſperdaz q̃drigã ex ephraim
a ſ vt non mittanẽ ignita iacula ad percutienda
corda voluptuoſorum.
et equũ de hieruſalem: et diſſipã
a ſ filiꝰ. b ſ pacẽ do vobis pacẽ relinq̃ vobis.
bitur arcus belli. Et loquetur pã
cem gentibus: ⁊ poteſtas eius a
ſ al's fluminibꝰ.
mari vſq; ad mare: et a flumine
ſ o chriſte fili.
c vſq; ad fines terre. Tu vo in ſan
a ſ paſſiõis tue eos q̇ tenebanẽ vincti in carceri/
bus inferni in q̃ nõ eſt vlla refrigerans miſericor
diã quã diues q̃rebat liberaſti tua miſcđia.
guine teſtamenti tui emiſiſti vi/
ſ huius mundi.
ctos tuos de lacu in quo non eſt
a ſ ergo. ſ rurſus dirigitur ſermo ad eos q̇ vin
cti erãt et xp̃i miſcđia liberãdi. ſ qui nũc tenemi
ni terribili inferno: q̇ in aduẽtu xp̃i ſperatis ſolu/
tionem peccatorum: Cõuertimini ad munitionem
id ẽ habitationẽ paradiſi. vt ꝓ breui tribulatione
eterna recipiatis premia.
aqua. Conuertimini ad munitio
nem vincti ſpei. Hodie quoq; an
d e nũciãſ duplicia reddã tibi. Quo
niã extendi mihi iudã quaſi arcũ
ĩpleui ephraim. Et ſuſcitabo fili/
a ſ catholicos qui eccleſiam defendant.
b ſ philoſophos praui dogmatis magiſtros.
os tuos ſion ſuꝑ filios tuos gre/

a Euntes ⁊ redeũtes.i.ad bella ↄtra aduerſarios inurgen/
tes: ⁊ hoc fuit poſt tempus Alexãdri: vt p̃z.j. Machab.j.
b Et non tranſibit ſuꝑ eos vltra exactor.ſ.tributi. vñ.j. Ma/
chab.xiij. diciẽ: Anno.clxx. ablatum eſt iugum gentiũ ab iſrl'.
c Quia nũc vidi in oculis. clementie afflictionẽ populi: ⁊ di
ciẽ in ꝑſona dei. d Exulta. Hic con
ſequenter annunciaẽ aduentus chri/
ſti quem ſumme deſiderabant patres
antiqui: ⁊ diuidiẽ in duas. quia ꝑmo
denunciaẽ aduentus chriſti. ſc̃do mul †Esa.6
tiplicatio fidelis populi. ibi: Conuer/ Mat.
timini. Circa primũ diciẽ: Exulta ſat̃
filia ſion ⁊c̃. qđ patet impletũ de dño
ieſu chriſto. Matth.xxj. vbi allegaẽ
hec auctoritas tũc impleta qñ chriſtꝰ
veniens in hieruſalẽ ad paſſionẽ ſuã:
fuit receptus in ciuitate ⁊ ĩ templo cũ
leticia et exultatione populi. e Ec
ce rex tuꝰ veniet tibi.i.ad ſalutẽ tuaz.
vnde dicit h̃ Ra.Sa. q̄ ſcriptura iſta
non poteſt ĩtelligi: niſi de rege meſſia.
f Juſtus ⁊ ſaluator. ſaluauit enĩ nos
per viam iuſticie ſeipſum morti offerẽ/
do. g Ipſe pauper. pauperẽ enim
vitam duxit a ꝓncipio natiuitatis ſue
vſq; ad horam mortis: vt patet ex de/
curſu euangelij. h Et aſcendẽs ſu
per aſinam ⁊ ſuꝑ pullum. ſuꝑ vtrunq;
enim aſcendit ſucceſſiue tunc veniens
in hieruſalem: vt patet Matth.xxj.
i Et diſperdã quadrigã ex ephraim
⁊c̃. quia non vi armoꝝ triũphauit: ſ;
euidentia miraculorũ: vnde dicit hic
Ra.Sa. q̄ meſſias non indigebit bel/
latoribus ad ſubiugandũ ſibi multi/
tudinem gẽtiũ: ſed erronee dicit futu/
rum: qđ iam eſt ꝓteritum per ꝓdicati/
onem apoſtolorum. ideo ſubditur:
k Et loqueẽ pacem gentibus. q̃ con
uerſe ſunt: non violentia ſed ꝑſuaſio/
ne pacifica. l Et poteſtas eiꝰ a ma/
ri ⁊c̃. q: in omnibus partibꝰ orbis ſũt
aliqui fideles xp̃m ↄfitentes: ⁊ Mat.
vlti. dicit: Data eſt mihi omnis ptãs
in celo ⁊ in terra. m Tu vo o chri/
ſte. ⁊ mutatur modus loquendi d̃ ter/
tia ꝑſona ad ſc̃daz. n In ſãguine:
id eſt in virtute ſanguinis tui in cruce
effuſi. o Teſtamenti tui. quia ſan/
guis ille eſt cõfirmatio noui teſtamen
ti. Matth.xxvj. p Emiſiſti vinctos
tuos ⁊c̃.i. patres in inferni lymbo de/
tentos eduxiſti. q Conuertimini.
Hic ↄſequẽter inducunẽ populi ad fi
dẽ xp̃i: aliq̇ tñ exponũt reſiduuz huiꝰ
ca. de iudei qui fugerãt tp̃e ꝑſecutiõis
regis antiochi: ſ̃ audito q̄ iudas ma/
chabeꝰ ⁊ fratres eiꝰ ꝓualuerãt aduer/
ſus duces antiochi: redierũt de diuer
ſis partibus cuz iuda fortiter ↄ aduer
ſarios preliãtes: ⁊ ad hoc ſatis poteſt applicari littera: Sz ſal
uo meliori iudicio mihi videtur melius exponi ↄſequenter ad
litteram ꝓcedentem de vocatiõe ad chriſti fidem. cũ diciẽ: Cõ/
uertimini ad munitionem.i.ad chriſti fidem q̃ eſt tanq̃ fortali
tium credentibus: ſm illud Prouer.xviij. Turris fortiſſima
nomẽ dñi. ad ipam currit iuſtus ⁊ ſaluabiẽ r Uincti ſpei.i.
vincti ad inuicẽ charitate ⁊ ſpe retributionis eterne. s Ho
die quoq;.i. noui teſtamẽti: qđ d̃r dies: ad Roma.xiij. Nox ꝓ/
ceſſit dies aũt appropinquit. t Annũciãs duplicia reddã
tibi. tp̃e enĩ noui teſtamenti ꝓdicaẽ publice duplex glĩa fideli/
bus reddẽdi.ſ. aĩe ⁊ corꝑis. v Qm̃ extẽdi mihi iudã.i. ie/
ſũ xp̃m de tribu iuda ſm carnẽ natũ. x Quaſi arcũ. in cru
ce: q̇ arcu ẽ ꝑcuſſus demon. y Impleui ephraim.i. apl'os q̇
oẽs vel fere oẽs fuerũt d̃ regno decẽ tribuũ: qđ vocaẽ ephraim
frequẽter in ſcriptura veteris teſtamẽti: eo q̄ hieroboã primꝰ
rex fuit de tribu ephraim: hos aũt apl'os impleuit dñs ſpiritu
ſãcto. Act᷑.ij. z Et ſuſcitabo filios tuos ſion.i. apl'os.
a Suꝑ filios tuos grecia. in q̃ plures apl'i ꝓdicauerũt fidez
chriſti.

me.i.ỽbũ ĩ carne. Hac impleť ephraim: vt cum ar/mat⁹ fuerit ad bellũ: ipe cũ gentib⁹ dñi ſagitt vulnereť. Ex cui⁹ tribu prim⁹ hieroboã populũ ſcidit q̄ hereticos ſignat. ⁊ o ſion.i.eccleſia: ſuſcitabo.f.t. ad vigiliã ſup eccleſiã p̄ quos ꝯtraria dogmata et gentiliũ philoſóphorũ aſſertio deſtrueť: q̄ ipe domin⁹ gladius fortiũ ẽ: quo vulnerati inimici fiunt amici.

Qm̃ extẽdi ⁊c. Extẽſo inda in arcũ: ⁊ gẽtib⁹ ⁊ hereticis occiſis a filijs ſion: apparet gloria dñi: ⁊ egredieť vt ful.ia.e.h fulgur et ſplẽdor et tuba ⁊ clangor diciť quo excitanť ad audiendũ aures prius ſurde. ⁊ vadet i.t.a. terret ⁊ cõminat vt penitentia miſereať: et poſtea ꝓtegit q̄s prius terruerat.

a Et dñs deus in tu. Hec etiã referunt iudei ad tẽpora machabeoꝝ q̄bus vincẽtibus antiochũ dñi fuit pugna ⁊ victoria: cuius potentia ſicut fulgur apparuit et victis hoſtibus more turbinis diſperſis protexit iudeos. b Et deuorabunt. Protectis filijs ſion: ⁊ domino terrente aduerſarios: tanta erit ruina grecorũ: vt non tm̃ gladijs: ſed iactib⁹ lapidum obruantur: et fiãt preda hoſtiũ. Filij ſion.i. gr̃e ꝓtecti a deo ſuo deuorabunt inimicos: ⁊ ſubijcient la.fun. cõminatiõib⁹ ſcp̄ture rotatu oris emiſſis de ſuperbis humiles faciũt: ⁊ bibẽtes in.q.vino.amore eternorũ obliuiſceñť terrena et ſeip̄os. Ebrietaſq̧ illa placebit deo: ſicut ſacrificiũ altaris. ſaluabitq̧ eos d.d.e. i.d.i. vt g.po.ſ. q̄ lapides .i.ſãcti q̄uis graues onere carnis: ita alleuiabunť: vt in alto poſſint poni in edificio xp̄i. c Frumentũ electoꝝ. Frumẽtuȝ ſaluator q̄ ipe ẽ panis q̄ d̄ celo deſcẽdit. ⁊ ꝯfirmat cor electoꝝ

Job.6.d q̄ bibiť ab his q̄ ſãcti ſũt corpe ⁊ ſpũ: q̄ ĩtroducti in cellã vinariã gaudẽtes ſequũť agnum q̄cũq̧ ierit.

Ideo machabei auxiliãte deo eijciẽt macedones de t̃ra iſrl̃: vt mũdeť tẽplũ: ⁊ legis p̄cepta fueñť: ⁊ eruditio ſcripturaꝝ rurſus germinet ỽgines.i.populũ credẽtẽ ĩ vnũ deũ: q̄ prius cultibus idolatrie conſtuprabať. Ca. X

d P Etite plu. Promittiť magna felicitas que tpe machabeoꝝ videť ĩpleta qñ lex iſraelitica creuit ĩ mai⁹: ⁊ dñs cũcta ꝓſpera ꝯceſſit deſtructis idolis ⁊ ſacerdotib⁹ eoꝝ falſificatis. Alij iudei dicũt h eẽ ĩplẽda tpe xp̄i ſui. Petite plu. Extremo tpe iã mũdo declinãte ad finẽ: qñ iã debẽt impleri ꝓmiſſa ꝓp̄haꝝ: Petite a deo p̄re pluuiã.i.xp̄ȝ: cui⁹ doctrina corda nutriũť: ⁊ ipe dñs xp̄s miſſus a p̄re faciet niues ad refrigerãdũ: ⁊ pluuiã.i. abundãtiã euangelici imbris ad irrigandã ſiccitatẽ terre: per quẽ dabit ſingulis fidelibus herbam boni op̄is in agro mũdi: ⁊ tũc credẽtes ĩ xp̄m tã de gẽtib⁹ q̄ȝ de iudeis ĩtelligẽt ſe fruſtra coluiſſe ſimulacra et diuinorũ vel ſomniãtiũ fruſtra audiſſe mẽdacia: ⁊ idõ a diabolo ducti ſũt ĩ captiuitatẽ ⁊ afflicti: nõ habẽtes deũ paſtorem. Petite plu. Poteſt dici ꝙ credẽtes in xp̄m adhortať de⁹ vt petãt pluuiã in ꝯſũmatione ſeculi qñ plenitudo gr̃e danda ẽ: q̄ tũc deſtruẽda ſũt oĩa ſimulacra: qd̄ de hereticis etiã ĩtel/

ligiť ⁊

§ o fili.
cia: ⁊ ponam te q̄ſi gladiũ fortiũ. a
Et dominus deus ſup eos vide b
a § incendens ⁊ lucens.
bitur: ⁊ exibit vt fulgur iaculum c
a ei⁹. Et dominus deus in tuba ca d
§ non aquilonis.
net: ⁊ vadet ĩ turbine auſtri. Do/ e f
a § hebrei grecos.
b min⁹ exercituũ ꝓteget eos. Et dẽ g h
§ ſeruituri.
uorabunt ⁊ ſubijcient lapidibus i k
a § victores q̄ſi ebrij cũ deſperatiõe pugnabũt.
fũde. Et bibẽtes inebriabũť qua l
a § ſic placebũt dño vt libatio ſup altare. phialis enim ſup altare liba. funduntur.
ſi a vino: ⁊ rẽplebũť vt phiale: et m n
a § nõ vt armat⁹ exercit⁹ ⁊ inſtruct⁹ arte bellandi cõtra macedones pugnabit: ſȝ veniet q̄ſi grex paratus ad mortẽ ⁊ dño auxiliante ſupabit.
quaſi cornua altaris. Et ſaluabit o
eos dominus deus eorũ ĩ die il/
a § q̄liber ſancti duri: ſed tñ cõculcati eleuabunť de humilitate ſua vt ſint glorioſi in terra illius.
la vt gregem populi ſui: quia la/ p q
pides ſancti eleuabuntur ſup ter r
§ dei.
ram eius. Quid enim bonũ eius ſ
a § i.lex que cibat eruditos ⁊ delectat vt ei⁹ aucto
c eſt: ⁊ q̄d pulchrũ ei⁹ niſi frumen/ t
ritate vtanť ad colendũ vnũ deum.
tum electorum et vinum germi/ v x
nans virgines?

d P Etite pluuiam Ca. X y†
a domino in tempore ſe z
rotino: et dñs faciet ni/ a

xp̄i. ideo ſeq̄ť: a Et ponã te. ⁊c. p̄dicãdo dei ỽbũ quod ẽ gladi⁹ ſpiritus. Eph.vj. b Et dñs de⁹ ⁊c. in miraculis viſibilib⁹ diuina virtute fiendis ad ĩuocationẽ apl̃oꝝ. c Et exibit vt fulgur iaculũ ei⁹.i. effectus ſue ꝑtãtis ita manifeſtabiť ſicut fulgur egrediẽs de nubib⁹. d Et dñs de⁹ ĩ tu.ca. ĩ tuba ſcȝ p̄dicatiõis p apl̃os: de q̄ d̄r Eſa.lviij. Quaſi tuba exalta vocẽ tuã. e Et vadet ĩ ⁊c.i. idola aufe ret ſic vẽt⁹ turbinis ſtipulã. f Dñs exercituũ.i. angeloꝝ. g Proteget eos. dãdo eis ꝯſtãtiaȝ ꝯ ꝑſecutiões tyrãnoꝝ. h Et deuorabunt.i. incorporabũt xp̄o gẽtes p ſuſceptionẽ fidei. i Et ſubijciẽt. iugo xp̄i. l Lapidib⁹ fũde.i. p̄dicationib⁹ ꝓcedẽtib⁹ ex charitate q̄ p fũdã deſignatur: eo ꝙ de chorda efficiť. l Et bibentes ⁊c.i. delectabũť ĩ ꝯuerſione gẽtiũ ſicut delectãť illi q̄ bibũt vinũ. m Et replebũť vt phi. merit ĩ dicta ꝯuerſiõe. n Et q̄ſi cornua alta. ſcȝ holocauſtorũ: vbi ĩter cornua ponebãť carnes ꝯcremande ad honorẽ diuinuȝ. o Et ſaluabit ⁊c.i. tpe noui teſtamẽti: vt p̄dictũ eſt. p Ut gregẽ p̄pl̃i ſui.i. ſicut bon⁹ paſtor diligẽter cuſtodit gregem ſuũ. q Quia lapides ſancti.i. electi dei. r Eleuabũť ſup t̃rã. p̄mo p meritũ gr̃e: ⁊ poſtea p p̄miũ gl̃ie: ex h aũt qd̄ d̄r hic: Lapides ſancti: apparet manifeſte ꝙ ꝓp̄ha loquiť metaphorice: q̄ lapides materiales nõ ſũt ſãctitat vl̃ vitij capaces. ideo ſubdiť adhuc metaphorice. ſ Quid enĩ bonũ ⁊c.i. q̄d ẽ placẽs coram deo. t Niſi frumentũ electoꝝ.i. corp⁹ xp̄i ꝯſecratũ ĩ pane frumẽti q̄ nutriũť ſp̄ũaliter electi. v Et vinũ.i. ſanguis xp̄i ſub ſpecie vini. x Germinãs ỽgines.i. multiplicãs ỽgines ĩ eccl̃ia dei ſequẽtes veſtigia xp̄i paſſi. Ca. IX

Moraliter.

a† Onus ỽbi dñi ⁊c. Scḋm ſenſũ l̃ralẽ h deſcribiť deſtructio triũ ciuitatũ ĩ ſyria: p Alexandrũ magnũ: p quẽ ſignificať de⁹ rõne regie maieſtatis ⁊ liberalitatis: q̄ ſicut d̄r Jacobi.j. Ipſe dat oĩb⁹ affluẽter ⁊ nõ ĩproperat. ⁊ Apoc. xvij. d̄r: ꝙ eſt rex regũ ⁊ dñs dñantiũ. ⁊ ſic Alexãder pugnauit ꝯ ſyriã ſic de⁹ ꝯ ſupbiaȝ. Sic ergo d̄r: Onus ỽbi dñi.i. põd⁹ punitiõis eius. b† In t̃ra adrac.i. in ſyria q̄ ſublimis ĩterp̄tať. idõ ſupbiã ſignificat: q̄ ſemp tẽdere facit ad ſubliniora q̄ȝ debeat. c† Et damaſci. q̄ ĩterp̄tať bibẽs ſanguinẽ: qd̄ etiã cõpetit ſupbie: q̄ facit ſãguinẽ inferiorũ bibere. e† Emath q̄ȝ. q̄ ĩterp̄tať indignãs q̄ ꝓprietas ẽ ſupbie. f† Et tyr⁹. q̄ ĩterp̄tať anguſtia. Supb⁹ enĩ anguſtiať de h ꝙ ipe non põt attingere excellentiã maioꝝ. † Et ſidon. q̄ venatio ĩterp̄tať. nã excellẽtiã maioꝝ attingere inq̄ȝtum põt conať. m† Uidit aſcalon. q̄ interpretať ignobilis. ſupbia ỽo oẽm deſtruit nobilitatẽ. Uñ verſus. Si tibi copia ſi ſapiẽtia formaq̧ deť. Deſtruit oĩa ſola ſupbia ſi comiteť. † Et gaça. q̄ ĩterp̄tať fortitudo. ſupb⁹ enim fortiorẽ ſe eſtimat q̄ȝ ſit ĩ veritate. † Et accharon. q̄ interpretať turbãs populũ qd̄ facit ſupbia. Prouer. xiij. Inter ſupbos ſemp iurgia ſũt. o† Et ſedebit ſeparator in açoto. que ĩterpretať ĩcẽdiũ. ⁊ h cõpetit ſupbie q̄ ſemp accẽdit animũ ſupbi: p irã et inuidiã: ⁊ ip̄m finaliter inducit ĩ gehẽne flãmã. Iſtas ſupbie ꝯditiones dictas deſtruit deus q̄ eſt noſter Alexander magn⁹. d† Exulta ſatis filia ſion. Iſtud litteraliter expoſui de aduentu p̄mo chriſti. idõ de alia expoſitione ꝑtrãſeo. Ca. X

y P Etite a domino. Hic ꝯñter ꝯſolať populũ de bonoꝝ multiplicatione: et diuidiť in duas ptes. q̄ p̄mo ꝓp̄heta denũciat bonorũ multiplicationẽ. ſcḋo diſperſoꝝ ꝯgregatiõeȝ. ibi: Sibilabo eis. Prima ps ab hebreis expoſitorib⁹ ⁊ catholicis cõiter exponiť d̄ abũdãtia terrenaſcẽtiũ: ⁊ d̄ victorijs machabeoꝝ: ⁊ ſat põt ad h applicari l̃ra: ſed ſaluo meliori iudicio videť mihi exponẽda de bonis ſp̄ũalib⁹ hic p corporalia metaphorice deſignatis: dicẽdo ꝯſequẽter ad p̄cedẽtia ⁊ ſubſequẽtia: vt videbiť. In pte enĩ ĩmediate p̄cedẽti locut⁹ fuerat ꝓpheta de vocatiõe ad fidẽ xp̄i ⁊ nutritiõe in ea cibo ⁊ potu ſacramentali: ad q̄ diſponit ỽbũ diuinũ. idõ ꝯſequẽter dicit ꝓp̄ha: Petite a dño pluuiã.i. doctrinã euãgelicã: ſicut d̄r Deutero. xxxij. Concreſcat vt pluuia doctrina mea: fluat vt ros eloquiũ meũ ⁊c. z In tpe ſerotino.i. tpe noui teſtamẽti: qd̄ d̄r ſerotinũ reſpectu tp̄is veter teſtamẽti: vnde d̄r.j. Joh.ij. Nouiſſima hora ẽ: p h qd̄ d̄r h ĩ tpe ſerotino: videť ꝙ ñ loquať d̄ pluuia materiali ꝓ terrenaſcẽtib⁹: q̄b⁹ pluuia primitiui tp̄is eſt tantũ vel pl⁹ neceſſaria. a Et dñs faciet niues ⁊ plu.i. doctrinã euãgelicã: q̄ d̄r nix: q̄ refrigerat ꝯcupiſcẽtie eſtũ: ⁊ pluuia: q̄ multiplicat boni op̄is fructũ.

G ligiť ⁊ eoꝝ dogmatib⁹:q̃ cū xp̄i nomē habeāt tñ nō habent
xp̄m paſtorē:⁊ ido affligēť diabolica captiuitate. a Su/
per pa.ira. Quidā iudei hec ī aduētu xp̄i īplēda dicūt. Alij
tp̄e machabeoꝝ dicunt īpleta h̃ mō. Uitio ſacerdotū pp̄ľs il
le tradit⁹ fuerat ī man⁹ pſecutorū:ꝫ poſtea ſuſcitauit de⁹ Iu/
dā machabeū:⁊ alios q̃s poſuit q̃ſi
equum glie in p̄lio. Ex ip̄o iuda.i.ex
ſtirpe illi⁹ fuerūt duces ī pp̄ľo q̃ erāt
angul⁹:qꝛ regia ptāte populū ꝯtine/
bant:⁊ erāt paxill⁹.i.ſacerdotes fixi
ī dñi tēplo:⁊ arc⁹ p̄lij qꝛ primi ad p̄/
liū p̄ſiliebāt. Ex ip̄o.e.o.e.ſ. Nulla di
gnitas erit ī exercitu q̃ non illi⁹ arbi
trio diſponať:⁊ ip̄i fortes conculca/
būt macedones ī bello q̃ſi lutū via/
rū:⁊ h̃ poterūt:qꝛ dñs erit cum eis.
Sup pa.ira. Nri h̃ referūt ad tp̄a
pſecutionis:qꝛ ꝓ vitijs ſacerdotū ſe
pe tradiť populus aduerſarijs:⁊ tñ
poſtea misereť de⁹ domui iuda.i.ore
⁊ corde ꝯfitētib⁹ deū:q̃s facit equos
q̃ deū ferāt ꝯtra hoſtes ī bellū:⁊ an/
gulos nūcios diuine volūtatꝫ:⁊ pa/
xillū colūnā ⁊ firmamentū in domo
dei:p q̃s etiā diſponeť oīs eccľiaſti/
ca dignitas:⁊ ip̄i ī martyrio concul/
Pš.55. cāt aduerſarios dicēdo: Nō timebo
q̃d faciat mihi hō. b Et erūt quaſi
for. Hec q̃z iudei vel ſub machabeis
dicūt trāſacta:vel ſub xp̄o implēda:
cū iudas ita cōculcauerit aduerſari/
B os:tūc oīs equitat⁹ grecie corruet:et
dom⁹ iuda.i.tribuū duarū:⁊ ioſeph
id ē.x.ꝯuerteť de captiuitate ī qua
fuerāt:⁊ erūt ſicut añ captiuitatē:p
h̃ ꝙ exaudiā depcātes.⁊ ephraim q̃
nūc captiui teneť:poſtea laxati ad
tantā leticiā veniēt:vt eos vino ma/
didos arbitrerꝫ:⁊ filij eoꝝ cernētes
triūphos patrū letabuť in dño per
quē victoriā ꝯſecuti ſūt. Cuz deus
viſitat domū iuda.i.eccľiaz ꝯfitētē:
ſubmergiť in mari rubro pompa dia
boli ⁊ ſupbia hui⁹ ſeculi:que q̃ttuor
pturbationib⁹ quaſi quattuor rotis
ad p̄cipitia trahuť:niſi p bonū au/
rigā regaň:tūc dñs ꝯfortat domū
C iuda ⁊.d.i. vt q̃ regnāte hieroboam
diuiſi ſūt:imperāte xp̄o ſocieť ī vnū
gregē. c Sibilabo eis. Habebūt
ſignū ꝯgregationis ſue vľ ſub mace/
donib⁹:vel in ꝯſūmatiōe mūdi meū
ſibilū q̃ me p̄ſentē oſtendā ad cōgre/
Allego. gandū. Sibilabo eis. Alleg. His
q̃ captiui erāt in peccatis ſignat dñs
p clementiā vt ꝯgregeň ad eū ſicut
Mat.11.d ad redēptorem dicēs: Tollite iuguz
meū.ſ.v. Hos multiplicat ñ carnali
ꝫ ſpūali benedictione:hi ſeminaň ī
Ibi.28.d populis q̃bus diciť: Euntes docete
oēs gētes. Et p illos ſeminatos pp̄ľi
lōge poſiti p idolatriā:recordabuť
dñi:in cui⁹ ꝯſpectu adorabūt vniuer
ſe familie gentiū. Et viuēt cum fi.ſ.⁊
r.vt pri⁹ mortui ī infidelitate viuant
1.Coꝛ.3.c fide.hi ſūt filij q̃b⁹ Paulus lac mi/
niſtrabat in potū. Et reducā eos de
t.e.⁊.d.a.d terra in q̃ imperabat rex
Ezec.29.a pharao q̃ dicebat: Mea ſūt flumīa:
⁊ ego feci ea:⁊ in q̃ terra dominaba/
tur rex aſſyri⁹:id ē magn⁹ ſenſus.ſ.
ſuperbus diabolus:qui etiam argu/
ens vel cōuincens interp̄tatur.hi ta
les duceň in terraz galaad.i.d car
nalibus ad ſpūalia. Galaad enī teſtimoniū trāſmigratiōis
interp̄tať. Et ad libanū.i.dealbationē vt de tenebris mūdi
educti dealbenť. Et tunc non inuenietur locus ī illis:quia
non ſtringentur anguſtijs terre:ſꝫ celi latitudine pfrueňť.
G Et ſemiabo

ſ ſic.
ues et pluuiā imbris:⁊ dabit eis a
a ſ heretici q̃ attendunt.
ſingulis herbā in agro. Quia ſi/ b c
mulacra locuta ſūt iutile:⁊ diui/ d
ſ populo. ſ alš ſomniatores.
ni viderunt mendacium:et ſemi/
ſ vana pmittebāt.
natores locuti ſūt fruſtra:⁊ vane
a ſ a diabolo i captiuitatē babylonis quaſi grex diaboli.
conſolabuntur. Idcircō abducti e
a ſ ſicut oues in inferno poſiti ſūt.
ſunt quaſi grex affligentur quia f g
a ſ qui dicit: Ego ſum paſtor bon⁹.
a non eſt eis paſtor. Sup pāſtores h
a ſ vel agnos. ſ qui applaudebant peccatis paſtorum. ſ petuleos luxurioſos. b ſ vel ad
irātus eſt furor me⁹:⁊ ſup hircōs i k
ſ puniam. ſ poſtea vere.
viſitabo. Quia viſitauit domi/ l
nus exercituū gregē ſuū domuz m
iuda:et poſuit eos quaſi equum n
glorie ſue in bello. Ex ip̄o angul⁹ o p
ex ip̄o paxillus:ex ip̄o arcus p̄lij: q r
et ex ip̄o egredieť omnis exactor s t
ſimul. Et erūt quaſi fortes cōcul/ v
cātes lutū ī medio viarū ī prelio.
Et bellabunt quia dominus cū x
eis. Et confundentur aſcenſores y
a ſ chriſti qui de iuda.
equoꝝ. Et confortabo domū iu/ z
a ſ chriſti qui famē mundi ſua ſatiauit preſentia ſicut ioſeph famem egypti.
da:⁊ domum ioſeph ſaluabo. Et a
ſ de captiuitate.
cōuertam eos quia miſerebor eo
ſ vnū in fide. ſ hec oīa in pſecutiōib⁹ poſſūt accipi q̃ſi deſparis oīb⁹ ſeruos ſuos exaudit deus.
rum:et ērūt ſicut fuerunt quādo b
nō proiecerā eos. Ego enim do/
minus de⁹ eorū et exaudiaz eos.
a ſ q̃ pri⁹ infirmi ⁊ debiles:ſicut fortes fructificabunt. a ſ cū biberint vinum de ſoreth.
b Et erunt quaſi fortēs ephraim:⁊ c
letabitur cōr eoruz quaſi a vino
ſ imitatores eoꝝ.
Et filij eorū videbunt ⁊ letabun d e
a ſ qui p̄bet oīa bona.
tur:⁊ exultabit cor eoruz in dñō
a ſ quaſi paſtor. b ſ de captiuitate.
ſ ad fidem. c ſ diſperſos.
c Sibilābo eis:⁊ cōgrēgabo illōs f g
a ſ ſanguine agni. ſ extēdo brachio.
b ſ ſic erit ſemē tuū ſič ſtelle celi.
qꝛ rēdemi eos. Et mū ltiplicabo h i
eos ſicut añ fuerāt multiplicati:

a Dabit eis ſingulis herbā.ſicut enī frumentū p̄mo facit her/
bam poſtea ſpicā:⁊ vltimo granū:ſic fructificatio ſpūalis d mi/
nus pfecto ꝓcedit ad debitū augmētū. b In agro.ſ.dñico
q̃ eſt eccľia. Matth.xiij. c Quia ſimulacra locuta ſunt inuti/
le.gentilib⁹ enī ante ꝯuerſionē in idolis dabanť reſponſa:q̃ nō
ſolū erant inutilia ſed etiam nociua.
d Et diuini ⁊c.talibus enī erant inten
ti gētiles añ ꝯuerſionē ad fidē. e Id
circo adducti ſūt.a recta via p varios
errores. f Affligenť.remanentes in
erroriꝫ. g Quia nō ē eis paſtor.i.
doctor verus:ſed falſus.ideo ſubdiť:
h Sup paſtores.i.ſacerdotes idolorū
⁊ doctores gentiū. i Irat⁹ eſt furor
me⁹.qꝛ ñ ſolū ſūt mali ꝫ etiā alios ptra
hunt ad malū.de q̃b⁹ ſubdiť: k Su
per hircos.i.ſup reprobos q̃ dicuň he
di vel hirci. Matth.xv.⁊ accipiť hic vi
ſitatio ꝓ malo pene:qđ autē ſubditur:
l Quia viſitauit dñs ⁊c.accipiť viſi/
tatio in bonū:vtroq̧ modo frequenter
accipiť viſitatio ī ſcptura. m Domū
iuda.i.cetū apľoꝝ xp̄m cōfitentiū:qꝛ p
domū iuda intelliguň xp̄m ꝯfitentes:
etiam ꝺm hebreos:vt dictū fuit Hiere.
xxiij.⁊.xxiiij. n Et poſuit eos quaſi
equū glie ſue.qꝛ deduxit eos ꝓ ſua vo
lūtate ad declarādū gliaz maieſtatꝫ ſue
p opa miraculoſa. o In bello.ꝯ hu/
mani generis inimicū. p Ex ipſo.i.
apľoꝝ cetu ⁊ ſucceſſoꝝ ſuoꝝ. q An/
gul⁹.ꝯiūgēs iudeos ⁊ gentiles ī vna ec
cleſia. r Ex ipſo paxill⁹.ſuſtentās de
biles ⁊ infirmos. s Ex ipſo arc⁹ pre/
lij.ꝯ hereſes ⁊ errores inſurgētes:⁊ ma
xime tp̄e antixp̄i. t Et ipſo egredie/
tur.i.abijcieť. v Oīs exactor.i.an/
tixp̄s cuz ſuis ſatellitibus:q̃ a dño ieſu
xp̄o interficieť.ij.ad Theſſaľ.ij.ideo ſe
quiť poſtea: x Quia dñs cuz eis.i.
dñs ieſus xp̄s. y Et ꝯfūdēť ⁊c.i.mi
lites antixp̄i. z Et ꝯforta.do.iuda.⁊
do.ioſeph.qꝛ aliq̃ apľi fuerūt de vtroq̧
regno.vel p domū iuda intelligūť fide
les de iudeis credētes:⁊ per domū io/
ſeph q̃ interp̄tať accreſcēs:fideles d gē
tibus q̃ ſūt in magno numero. a Et
ꝯuertā eos.reducēdo ad veritatē fidei
aliq̃s auerſos ab ea tp̄e antichriſti.
b Et erūt ſicut fuerūt ⁊c.i.ante pſecu/
tionem antixp̄i:in qua videbuť fide/
les quaſi a deo ꝓiecti. c Et erūt q̃ſi
fortes ephraim.in fide firmati. d Et
filij eorū vi.i.ab eis edocti ⁊ regenerati
p baptiſmum. e Et leta.de deiectiōe
antixp̄i. f Sibilabo eis. Hic ꝓpħa de
nūciat diſperſoꝝ ꝯgregationez.et dicit
hic Ra.Sa.ꝙ hec congregatio referen
da eſt ad tempus futurum quod vocat
tempus meſſie:⁊ in hoc dicit verum:ſꝫ
qđ dicit futurum:iam impletū ē p chri/
ſtum in vocatione fidelium:qui congre
gati ſunt in vna eccleſia non locali mo/
tione:ſed fidei ⁊ charitatis vnione:⁊ h̃
eſt quod dicitur: Sibilabo eis:inſpirā/
do ſpiritum deuotionis. g Et cōgre
gabo illos.fide ⁊ charitate. e Quia
redemi eos.mea paſſione.vnde dicitur
Ioh.xi.ꝙ ieſus moriturus erat:nō tm̄
ꝓ gente:ſed vt filios dei q̃ erant diſper
ſi per varios errores gentilium congre/
garet in vnum modo predicto. i Et
multiplicabo eos ſicut ante fuerāt mul
tiplicati:ſcꝫ tēpore dauid et ſalomonis
in quo fuerūt multi fideles eccleſie:quia vna eſt eccleſia fideliū
a primo abel iuſto vſq̧ ad vltimum electum qui in fine mūdi na
ſciturus eſt:vt dicit Greg⁹.homeľ.vij.⁊ non ſolum tot īmo mul/
to plures fideles multiplicati ſunt tp̄e noui teſtamēti q̃ȝ veterꝫ.
Et ſeminabo

a Et ſeminabo eos ī po. Ut diſperſio ī populis non vi/deatur eſſe diuiſio ſed ſemētis operatio: et filioꝝ ſegete multiplicata viuent cum filijs ſuis ⁊ reuertent̄: non tm̄ de egypto ſed etiā de aſſyrijs ad iudeam ⁊ galaad et li/banum: que loca decem tribus prius poſſederant: ⁊ tā/tus erit numerus reductoꝝ vt multitudineꝫ terra non capiat.
b Et tranſibit in ma. Dicūt he/brei iudeos non ſolum ī perſas et medos ſed etiam in boſphoꝝ ⁊ ſeptentrionaleꝫ plagam ab aſ/ſyrijs ⁊ chaldeis eſſe trāſlatos: et inde eos ex parte dei clemen/tia reductos vel reuocatos. vñ ait: Tranſibit in maris .f.i. an/guſtias ꝓpontidis: que conſtā/tinopolim et calcidonē diuidit: et percutiet dominus vadens ante populū ſuū fluct⁹ maris: ⁊
Joß.3.c cōfundentur o.pꝛo.f. vt olim fa
Exo.14.c ctum eſt ſiccato ioꝛdane: vel ru/bꝛo mari: et ſic humilitat̄ inimi cis gloꝛiabunt̄ in terra iſrael in
Allego. nomine dñi. Allego. Prece/dente domino tranſimus fretuꝫ hui⁹ ſeculi. In hoc mare vbi co artātur ſancti deſcenderūt apo/ſtoli: et pꝛimus dominus deſcē/dit vt nos de amaris fluctibus liberaret: et calcato freto cōfun dentur o.pꝛo.f. vt in fluminib⁹ mundi pꝛedicantes pede tranſ/eant: et humiliato diabolo im/perium eius a ſanctis recedat: et liberati cōfoꝛtabuntur: ⁊ glo riabuntur in domino dicentes:
Gal.6.d Mihi abſit gloꝛiari niſi ī cruce domini noſtri ieſu xp̄i. Ca.XI

c Aperi libane. Pꝛedicta captiuitate iſraelitici po puli per aſſyrios et ba/bylonios: ſuppoſuit etiaꝫ de re/ſtauratione templi: ⁊ ſequēti po puli felicitate: nūc tranſit ad ea que per romanos facta ſunt ī tē plo et hieruſalem: ꝓpter vindi/ctam ſāguinis chꝛiſti. Per liba num itaqꝫ templum ſignificatur quod apertū eſt: vt intret roma nus exercitus. Per nomina ar boꝛum que ſupponūtur ſignifi/cātur pꝛincipes et ſacerdotes il/lius populi. d Uox vlulatus paſtoꝝ. Per aliam metaphoꝛā q̄s magnificos vocauerat: nūc paſtoꝛes .i. pꝛ̄ncipes et doctoꝛes vocat: quos inuitat ad luctum qꝛ magnificentia eoꝝ vaſtat̄ .i. templū de quo gloꝛiabantur.
e Uox rugitus. Sicut altitudi nem templi iuxta ſituꝫ iudee ter re altitudini libani cōparauit: qꝛ libano in terra pꝛomiſſionis nihil eſt excelſius aut nemoꝛoſius: ſic ioꝛdani q̄ maxim⁹ in iudea eſt iuxta quē moꝛant̄ leones: fremitū iungit leo num ꝓpter ardoꝛem ſitis. vel ob deſerti viciniā. vñ dici
Hie.50.g tur: Aſcendit leo de ioꝛdane .i. nabuch. ꝯtra hieruſaleꝫ de ſedibus ſuis: tanq̄ leo de cubili. Uox ergo leonuꝫ .i. frementiū romanoꝝ audit̄ ꝯtra hieruſalē. f Hec di/cit dñs. Quia aptus eſt libanus ⁊ omnis ſupbia ioꝛda/nis vaſtata. idcirco hec dicit dñs de⁹ me⁹: Pa.pe.oc. id eſt nūc interim nutriant̄: et creſcat: qꝛ poſtea ab hoſtib⁹ occidēdus ē q̄ſi oues et pecoꝛa. Quicūqꝫ doctoꝛes tā ī veteri teſtamēto q̄ ī nouo negligenti⁹ agūt ⁊ minimis ſcādaliçant: ipſi pecoꝛa occiſionis nutriūt: nec cōpatiūt̄ ſup illos: ſed vendūt ſibi creditos: et ex moꝛtib⁹ aliaꝝ di uitias ꝯſequūt̄: laudantes eos q̄ pꝛedā agūt: miſeris et iniq̄s bñdicētes. Nec mirū ſi hoſtes occidebāt et ven/

a ⁊ ſeminabo eos ī populis. Et de longe recoꝛdabunt̄ mei: et viuēt cuꝫ filijs ſuis ⁊ reuertentur. Et re ducam eos de terra egypti: et de aſſyrijs ꝯgregabo eos. Et ad ter/rā galaad ⁊ libani adducam eos: a b c d e f
b ⁊ nō īuenietur eis loc⁹. Et tranſi bit ī maris freto: ⁊ ꝑcutiet ī mari g h i k
ſ minas ꝑſecutoꝛis. ſ ſic.
fluctus ⁊ cōfundētur omnia pꝛo l
ſ tunc.
funda fluminis. Et humiliabitur m
ſ diaboli.
ſupbia aſſur: ⁊ ſceptrū egypti re/
ſ ⁊ ſic. ſ foꝛtitudo mea. ⁊.l.m.d. ſ filio
cedet. Confoꝛtabo eos in domi/ n
a ſ chꝛiſtiano. b ſ cum domino: ſicut enoch. ſ de virtute in virtutē.
no: et in nōmie eius ambulabūt o
dicit dominus.
ſ vt intret romanus exercitus. ſ tēplū a zoꝛobabel inſtauratū.
c a Aperi libane Ca.XI p†
ſ vel ignis cuncta vaſtabit vel hoſtilis imper⁹ duces ⁊ ſacerdotes cō
poꝛtas tuas: ⁊ comedat ignis ce ‡
ſumet. a ſ ſacerdotes et pꝛincipes mutua ſe deploratione lugeant.
dros tuas. Ulula abies quia ce/ q†
a ſ qd̄ obſcure poſuerat manifeſti⁹ exponit.
cidit cedr⁹: quoniā magnifici va r
a ſ confuſionis ⁊ ignominie.
ſtati ſunt. Ululate quercus bāſā s†
a ſ qꝛ templū qd̄ inexpugnabili firmitate erat cō ſtructum a romanis eſt deletum.
quoniā ſūcciſus eſt ſalt⁹ munit⁹. t
ſ auditur.
d Uox vlulatus paſtoꝛū: quia va/ v† x†
ſ al's: ſuperbia. a ſ quos pꝛius arboꝛes poſtea paſtoꝛes nūc leones vocat qui ploꝛant de
e ſtata eſt magnificētia eoꝛū. Uōx y†
ſtructo templo in quo nutriebant̄ quidam iuſti et potentes et bellatoꝛes quaſi leones.
rugit⁹ leonū: quoniā vaſtata eſt z†
ſ aque decurrentis.
f ſupbia ioꝛdanis. Hec dicit dñs a b†
ſ o zacharia.
deus meus. Paſce pecoꝛa occiſi/ c†

a Et ſeminabo eos in populis. ꝑ pꝛedicatoꝛes miſſos ad diuerſas partes oꝛbis. b Et de longe .i. de lōginquis partibus. c Re/coꝛdabuntur mei .i. beneficioꝝ meoꝛum. d Et viuent. vita grē. e Cum filijs ſuis: id eſt imitatoꝛibus ſuis. f Et reuertent̄ et re/ducam eos de terra egypti: ⁊c. quia ꝺ diuerſis partibus oꝛbis ante tempus antichꝛiſti venient fideles et occu/pabunt hieruſalem et terram ꝓmiſſionis.
g Et non inuenietur eis locus. hoc dicitur ad deſignandum magnam multitudineꝫ ve nientium. h Et tranſibit. ſcꝫ dominus. D
i In maris freto. dando eis tranſitū ꝓſpe/rum. ideo ſequit̄: k Et percutiet in mari fluctus. faciens eos quieſcere. l Et ꝯfun dentur omnia ꝓfunda fluminis .i. terra egy pti: vt dicit hic Ra. Sa. eo ꝙ inundat̄ inun/datione nili. m Et humiliabit̄ ſuperbia aſ ſur ⁊c. in his terris habitant ſaraceni: qui a chꝛiſtianis debellabunt̄: quia lex machome ti a gladio incepit: et per gladium tenetur: ⁊ gladio terminabitur. n Confoꝛtabo eos in domino .ſ. chꝛiſtianos. o Et in nomine eius ambulabunt. non pꝛeſumētes de ſua po tentia: ſed diuina. Ca. X

Moraliter. Petite pluuiā a do mino ⁊c. Capituluꝫ iſtud exponūt ad litteram iudei ⁊ aliqui do/ctoꝛes catholici de multiplicatione bonoꝛuꝫ tempoꝛaliū in iudea poſt reditum de captiui/tate babylonica. Ego autē litteraliter expo/ſui de multiplicatione bonoꝝ ſpiritualiū in aduentu chꝛiſti ꝓpter qd̄ expoſitio mea litte ralis eſt etiam ſpiritualis reſpectu aliarum: ideo de illa ꝑtranſeo. Ca. XI

p Aperi libane poꝛtas. Iſtud capitulū varie exponit̄ ab hebꝛeis et latinis: et omnes expoſitoꝛes mihi vident̄ ī A aliquibus a littera diſſonare: ꝓpter qd̄ ſine p̄iudicio intendo ꝺ diuerſis expoſitionibus aliqua aſſumere. et aliqua addere ad litterā ꝯcoꝛdandā. Pꝛeſens igit̄ capl'm in tres par tes diuidit̄. qꝛ pꝛimo deſcribit̄ ſcd̄i templi de ſtructio. ſcd̄o deſtructiōis ratio. ibi: Hec dic̄. tertio antichꝛiſti ꝑſecutio. ibi: Et dixit dñs. Pꝛima ꝑs nō ſolū a latinis: ſed etiaꝫ ab he bꝛeis antiq̄s exponit̄ de deſtructiōe tēpli fa/cta ꝑ romanos. vñ in libꝛo q̄ ꝺꝛ ioma apd̄ he bꝛeos: ꝺꝛ ꝙ ante deſtructioneꝫ tēpli poꝛte ei⁹ de nocte aꝑiebant̄ ſine hoīe. ⁊ dixit Ra. Jo/hānā: Templū q̄re deſtruis teip̄m: ſcio enī ꝺ te ꝙ finis tuus erit deſtructio: ſuꝑ te nāqꝫ ꝓphetauit çacharias: Aperi libane poꝛtas tuas: et comedat ignis cedros tuas: romani enī capta ciuitate incenderunt templum.
q Ulula abies qꝛ cecidit cedrus. que eſt te maioꝛ. ⁊ ſubdit̄ expoſitio: r Qm̄ magni/fici vaſtati ſunt .i. illi q̄ erant maioꝛes in po/pulo iudeoꝝ in hierl'm exiſtentes: ⁊ ideo alij̄ exiſtētes ī locis alijs debebāt diffidere de ſe/ipſis. s Ululate querc⁹ baſan .i. habitato res vltra ioꝛdanē: vbi erat terra baſan: in q̄ tunc habitabant aliqui iudei. t Qm̄ ſuc ciſus eſt ſaltus munitus .i. hieruſalem q̄ tāq̄ metropolis erat magis munita contra roma nos alijs ciuitatibus. v Uox vlulatus paſtoꝝ .i. ſacerdotum q̄ tunc regebant populum. x Quia vaſtata eſt magnificentia eo/rum .i. templū de quo gloꝛiabant̄ et magnifice viuebant. y Uox rugitus leonum .i. pꝛedonū qui ante deſtructionē templi habitabāt in iudea: vt dicit Joſephus lib. de iudaico bello. z Qm̄ vaſtata eſt ſuperbia .i. diuitie que ſunt materia ſupbiendi. a Joꝛdanis .i. iudee ſup ioꝛdanem ſite. b Hec dicit. Hic ꝯñter deſcribit̄ p̄dicte deſtructiōis ratio: que fuit iudeoꝝ ingratitudo: ⁊ diuidit̄ in duas partes. qꝛ pꝛimo ponit̄ magnitudo beneficioꝝ diuinoꝝ. ſcd̄o ingra titudo iudeoꝝ. ibi: Et dixi: Pꝛima in duas. qꝛ pꝛimo ponunt̄ vitia beneficia dei in exitu de egypto. ſcd̄o in iudee territoꝛio. ibi: Et aſſūpſi. Circa p̄mū ꝺꝛ: Hec dicit dñs de⁹ me⁹: recolēdo bñficia iudeis p̄ſtita.
c Paſce pecoꝛa occiſiōis .i. dic ꝙ paui filios iſrl' q̄ dicebāt̄ pecoꝛa occiſionis in egypto: qꝛ maſculi naſcētes in flumīe ꝓij̄ciebāt̄: et ad ulti duris laboꝛib⁹ affligebant̄: intātū ꝙ vita eoꝝ ad amaritudinē

debāt: cū deducebāt̄

debāt:cū ipſi eoꝝ paſtores nō pepcerūt eis: et ꝓ
culpa eoꝝ grex lupis tradit⁹ ē. a Ecce ego tra.
Poſt euerſionē tēpli q̄ ideo accidit:qꝛ p.xlij.an/
nos penitere noluerūt:traditi ſūt vnuqſqꝫ ī ma/
nu ꝓximi ſui:qꝛ mutua ſe nece trucidabant.
Ecce ego tra. Qn̄ hie/
ruſalē obſidebatur a ro/
manis tāta inꝫ ipos iu/
deos erāt bella:⁊ diſcor
die ciuiles: vt ī tres par
tes ppl's diuidereꝫ:ſicut
in hiſtorijs legiꝫ. b Et
ꝯcidēt.i.deſtruēt roma/
ni oēꝫ terrā:⁊ vniuerſas
vrbes iudeoꝝ ⁊ nō eruā
eos de manu romanoꝝ:
ſꝫ ſub eis eterna captiui
tate depmēꝫ: ⁊ depaſcā
pec⁹ occiſiōis vt ſemp iu
dei nutrianꝫ ad morteꝫ.
Quia dn̄i ē ſnīa. o vos
paupes.i. iuſti de iſrl': q̄
ſuſcepiſtis dei filiuꝫ:au
B dite q̄ dicunꝫ ⁊ ſequētis
capl'i ſacramenta cogno
ſcite. c Et aſſūpſi mi.
Quia ſupius dixerat ir
reparabileꝫ vaſtitatē tē
pli et hierl'm:qꝛ poterat
ħ videri de ſolo iudaico
ppl'o dictū q̄ īterfectis ꝓ
phetis etiā ipm̄ dei filiū
Mat.27.c occidit dicēs: Sanguis
ei⁹ ſup nos et ſup filios
nr̄os: nunc creator vni/
uerſitatis exponit myſte
ria ſui orbis dicēs ſe ha/
buiſſe duas ṽgas ⁊ in il
lis vinctū populū paui
ſe. Et aſſūpſi mi. Crea/
tor vt paſtoris habitum
demōſtraret aſſūpſit vir
gas duas vel baculos:
vnam vocauit decorē.i.
oē humanū gen⁹:inſtau
rato mūdo ſb noe anq̄ꝫ
pctīs ſorderet ſua bn̄di/
C ctione ꝓterit. Et idō vo
catio cūctaꝝ gētiū deco/
ra dr: qꝛ nihil iuſtius q̄ꝫ
vt oīm pr̄em oēs īuocēt
eq̄liter ab eo geniti: ⁊ al
terā vo.fu. Cū eſſent ter
mini gētiū iuxta numeꝝ
angeloꝝ dei. Jacob fu/
it ppl's dei:⁊ funicul⁹ he
reditatis ei⁹. Et paui g.
iſrl' et cū iſraele totū hu/
manū genus. Et ſuc.⁊c̄.
Tres paſto. Moyſes et
aarō ⁊ maria: q̄ꝝ maria
in pmo menſe q̄ niſan dr
mortua ē ī deſerto ſin:et
⁊ ī eodē loco ⁊ in eodem
mēſe ꝓpter aquā ꝯtradi
ctionis:moyſes ⁊ aaron ꝯdēnati ſūt:ne intrarēt
in terrā ꝓmiſſiōis:ſic factū ē vt ð tribu iuda pre/
ſenti morte ſuccidereꝫ duo ſnīa future mortis: et
ꝯtracta ē aīa mea ī eo:ſup tres paſtores q̄s ppo/
ſuerā gregi meo. Siq̄dē ⁊ a.e.v.ī.m.qꝛ non glori
ficauerūt me ad aquā ꝯdictiōis. Vel ppl's varijs
modis ꝯ me pugnauit:huc et illuc inꝫ me et ido/
la fluctuās. Idō indignat⁹ dixi ad moyſen: Nō
paſcā v.ħ ꝙ m.m.et ꝙ.ſ.ſ. Corpa oīm ruāt in ſo/
litudine et verſi in ſeditionē quaſi beſtie mutuis
lacerenꝫ morſib⁹ nulluſqꝫ terrā ꝓmiſſionis ītret.
d Et tuli virgam. Aſſūpto iſraele q̄ funicul⁹ eſt
dn̄i totius orbis natiōes a cultu dei ſepate idola
coluerūt

a romani. iure victorie. imiſericorditer.
onis q̄ qui poſſederāt occidebāt a b+
a ꝓ tāta crudelitate. b quoſdā reſeruabāt nō ꝓpter clementiam ſed propter pcium.
et non dolebāt:et vendebant ea c+
a hoc dicebāt romani iudei deum peccatis ſuis offenderunt ideo oppreſſimus eos ⁊ precio eorum diuites facti ſumus.
dicentes: Benedictus dn̄s:diui d+ e
tes facti ſumus. Et paſtores eoꝝ f
a quia paſtores eoruꝫ nō parcebant eis:⁊ ideo ego non parcam habitatoribus iudee.
non parcebant eis:⁊ ego nō par f b+
cam vltra ſuper habitantes ter/
a ram dicit dominus. Ecce ego tra i+
dam homines vnūquēqꝫ in ma/
nu proximi ſui:et in manu regis †
b ſui:et concidēt terrā: ⁊ nō eruam k
de manu eoruꝫ:⁊ paſcam pecus l+
occiſionis propter hoc o paupes m n
ad regendum.
c gregis. Et aſſumpſi mihi duas o+
humanū genus.
virgas:vnaꝫ vocaui decorem:⁊ p+ q
.ſ.iudeos.
alteram vocaui funiculū et paui r
gregem. Et ſuccidi tres paſtores s
in menſe vno: et contracta ē aīa r+
mea in eis. Siquidem et anima v+
eorum variauit in me. Et dixi: x+
Non paſcam vos. Quod moriꝫ ‡
moritur:⁊ quod ſucciditur ſucci/ †
daꝫ:⁊ reliqui deuorent vnuſq̄ſqꝫ y+
d carnē proximi ſui. Et tuli virgaꝫ z+
meā q̄ vocabatur decus:⁊ abſci/ a
a exponit q̄d p virgam decoram intellexerit ſcꝫ oēs nationes que a deo abijciuntur.
di eaꝫ: vt irritum facerem fedus b
meū quod percuſſi cū omnibus c
populis:et in irritum deductum d
qn̄ aſſumptus eſt iſrael.
eſt in die illa. Et cognouerunt ſic e+
popul⁹ iſrl'. mādata mea ad meū honorē.
paupes gregꝭ q̄ cuſtodiūt mihi: f g
qꝛ voluntas dei ē abijcere gētes negantes ⁊ in abraam aſſumere iſrael confitentem.
qꝛ verbum dn̄i ē. Et dixi ad eos: h+ i

deducebaꝫ:vt habeꝫ Exo.j. a Que q̄ poſſederāt.ſ.egyptij. b Occi/
debāt.modo pdicto. c Vendebant ea,quia principes egypti habebant
eos ſeruos:⁊ vnus aliqn̄ vendebat alij. d Dicentes:bn̄dictus deus.q̄
tradidit iſtos manibus nr̄is. e Diuites facti ſumus.quia vendens glo
riabaꝫ de pcio:et emens ð mancipio. f Et paſtores eoꝝ.i. dn̄i eorum:
g Non parcebāt eis. a laboribus duris. h Et
ego non parcam vltra ſuphabitantes terram.i.egy
ptios quos multis plagis afflixit:et poſtea in mare
ſubmerſit: Exo.xiiij. i Ecce ego tradam homies
⁊c̄.quia multi eorū ſequentes regē ſubmerſi ſūt cuꝫ
eo:⁊ remanētes poſtea cōtendebant ad inuicem:qꝛ
vn⁹ imponebat alteri ꝙ fuerat in cauſa detentionis
filiorum iſrael in egypto ꝯtra preceptuꝫ dn̄i: ex qua
ſecute fuerant plage egypti. k Et concident ter/
ram.i.lacerabunt ſe inuicē. l Et paſcam pec⁹oc/
ciſionis.i.filios iſrael quos pauit ī deſerto māna ce
leſti.xl.annis. m Propter hoc.i. ꝓpter afflicti/
onem quā ſuſtinuerunt ab egyptijs. n O paupe
res gregis.i.o vos hebrei q̄ fuiſtis in egypto depau
perati. o Et aſſumpſi. Hic cōſequenter recolunꝫ
beneficia in iudea pſtita.in qua pduxit populuꝫ ad
honorem regiū tēpore dauid et ſalomonis:et q̄uis
ſalomon demeruiſſet annihilationē regni:tn̄ deus ħ
non fecit:ſed regnū in duo diuiſit.iij. Reg.xj. ⁊ hoc
ē quod diciꝫ: Et aſſumpſi mihi duas virgas.i.duos
reges. p Vnā vocaui decorē.ſ.hieroboā q̄ locu/
tus fuit populo pulchre ꝓmittens ei libertatem.
q Et alterā vocaui funiculū.ſ. roboā q̄ locut⁹ fuit
populo dure dicēs: Pater meus cecidit vos flagel/
lis: ego aūt cedā vos ſcorpionib⁹. Eſt autē ſcorpio
gen⁹ flagelli:a cui⁹ manubro depēdēt chordule no/
dulos habētes ferreos aut plumbeos in extremita/
te:et ideo vocaꝫ ſcorpio:tū quia grauiter pcutit: tū
qꝛ in pcutiendo finē chordulaꝝ ſup corpus percuſſi
reflectit:ſicut ſcorpio reflectendo caudā pūgit: ppt̄
qð roboā hic vocatur funiculus. r Et paui gre/
gem.i.ſuſtentaui populū iudaicū ī vtroqꝫ regno abſ
qꝫ meritis eoꝝ:cum declinarent ad idolatriā: ꝓpter
quā ſubdiꝫ: s Et ſuccidi ⁊c̄.q̄ fuerunt.ſ.iorā rex
iſrael:et ochoçias rex iuda:et ieçabel:q̄ cum ioram
filio ſuo regnuꝫ admīſtrabat: vt habeꝫ ex.iij.⁊.iiij.
Reg. Iſtos enī tres interfecit dn̄s p iehu filiū nam/
ſi:eo ꝙ erant idolatre peſſimi: vt patet. iiij. Reg.ix.
ideo ſubdiꝫ: t Et ꝯtracta ⁊c̄.i. retracta ab eis ꝓ
pter nimiā eoꝝ maliciā.ideo ſubdiꝫ: v Siq̄dem
et anima eoꝝ variauit in me.in multiplici actu ido/
latrie. x Et dixi:non paſcam vos:id eſt demeri/
ta veſtra exigunt ꝙ non ſuſtentem vos. vnde.iiij.
Reg.x.dicitur: In diebus illis cepit domin⁹ tedere
ſuper iſrael:percuſſitqꝫ eos açabel ⁊c̄.idō ſubditur:
Quod moritur moriatur ⁊c̄. y Reliqui deuorēt
vnuſquiſqꝫ ⁊c̄.quia nō ſolum occidebātur ab extra/
neis:imo etiam diſſenſionibus inteſtinis: et ꝓpter
hec mala ſubditur: z Et tuli virgam meā que vo
cabatur decor:id eſt regnū iſrael qð domin⁹ per ſal/
manaſar tempore oſee abſtulit.iiij. Reg.l.xvij.
a Et abſcidi eam.quia illud regnū non fuit reſti/
tutum:nec captiuitas illa redijt. b Vt irrituꝫ fa/
cerem fedus meū.li vt teneꝫ hic conſecutiue: qꝛ hec
irritatio ſecuta eſt. c Qð percuſſi cuꝫ omnibus
populis:ꝙ ſcilꝫ non dominareꝫ iudeis q̄ꝫdiu iudeꝫ
ſeruirent fideliter mihi:et per talem modum loquē/
di dicitur Oſee.ij. Et percutiam eis fedus meuꝫ in
die illa cum beſtia agri:et cum volucre celi ⁊c̄.ſcꝫ ꝙ
non noceant populo meo: vt patet ibidem. d Et
in irritum deductum eſt in die illa:quādo enim regnum iſrael fuit tranſla/
tum in aſſyrios:manifeſte patuit ꝙ fedus predictum erat irritatum.
e Et cognouerunt ſic pauperes greges:id eſt pauperes populi iſrael.
f Qui cuſtodiunt.ſcꝫ legem. g Mihi.i. vt obediant mihi: ⁊ iſti erāt iu
ſti in populo illo: qui a maioribus erant depauperati:quia iuſtos pſeque/
bantur. h Quia verbum domini eſt.ſ.talis trāſlatio regis ⁊ populi ꝓ
pter peccata.hoc enim predixit dominus per moyſen. Deutero.xxviij. Du
cetqꝫ te domin⁹ ⁊ regem tuum quem conſtitueris ſup te in gentē:quā igno
ras tu et patres tui ⁊c̄. Juſti enī de populo iſrael qui cuſtodiebant legem
moyſi:viderunt tunc hoc domini verbū eſſe impletū. i Et dixi. Hic cō/
ſequēter poniꝫ iudeoꝝ ingratitudo: que maxime apparuit in ꝓcuratione
mortis chriſti:⁊ q̄ꝫtū ad hoc diciꝫ: Et dixi ad eos.i. ad iudeos remanētes
poſt captiuitatē pdictam:⁊ etiam poſt captiuitatem babylonicam.
Si bonū

¶ coluerūt. a Et appē. Judei malicioſi iter/ ptāt: p trigīta argētea trigīta mādata legis q̄ facere iubebant: ⁊ rurſū. xxxvj. alia q̄ pro/ hibebant: ⁊ dicit eis vt argentū mādatorū dn̄i reddāt deo ſuo plaſte ⁊ factori: qd̓ q2 fa/ cere noluerūt: ꝓiecti ſūt. b Proijce il. Statuariū: vl̓ ſtatari us: pōdus. Inde ſta/ tuari⁹. i. pōderator. c Ad ſtatuarium. i. ad fuſorē ſtatuax: qd̓ alij plaſten dicunt. i. fictorē: vel figulum: vbi oīm creator d̓ p̄/ cio iudicet: qd̓ decox ironice vocat. q. d. Popul⁹ quē elegi in filios tā vili p̄cio me vēdēdū emēdūq3 iu/ dicauit. d Et ꝓieci il. in domum dn̄i feci eos a ꝓditore reddi ſacerdotib⁹ et phari/ ſeis q̄ ex eo emerunt agrū figuli. i. creato/ ris oīm i q̄ ſepeliunt pegrini et aduene le/ gis ſāguine xp̄i redē pti. e Ut diſſolue. Sic pri⁹ iſrl̓ et iudas ab inuicē fuerūt ſepa rati: ſic poſt xp̄3 apl̄i ⁊ illi q̄ pn̄ia3 egerūt: rurſū dicūt iudas. i. dn̄m ꝯfitentes. Qui nō pmāſerunt ī duri/ cia cordis. dicendo:
Joh. 19. c Nō habem⁹ regē niſi ceſarē: vocant iſrael: ephraim: ioſeph. ſic d̓ eodem ppl̓o credētes diuidit: q̄b⁹ nō facit irritū teſtamētū dei: ſ vſq3 hodie manum porrigit: alios in infi delitate relinquit. f Adhuc ſu. Qui p̄/ us ſūpſerat vgas: q̄ ſuo vitio diuerſis tē/ porib⁹ ꝓiecte ſunt: et tādē ſoluta germani tate: gētiles ī bonam oliuā ſūt inſerti: rur/ ſus p̄cipit aſſumere vaſa ſtulti paſtor̓. i. vaticiniū antixp̄i. g Et carnes pi. co. Si quid in charitat̓ et ſapientie pinguedi ne vigebat: deuora/ bit ⁊ vngulas arietū et ouium diſſoluet: et peruertet ne recto pe/ de gradiantur. h O paſtor et idolum. Tam ſceleratus es vt non cultor idoloru3 ſed idolum nomineris dum vis ab homini bus adorari qui derelinquis gregem a be/ ſtijs deuorari: quem dominus toto tempo re cuſtodierat. Iſte paſtor ideo cōſurgit in iſrael: quia verus paſtor dixerat: iam nō paſcam vos: hic alio nomine abominatio deſolatiōis vocatur: ſeſſurus in templo dei tanq̄3 ſit deus. Ideo gladius domini ſu/ per brachium ⁊ oculum dextrum erit: vt ro bur eius et oīs iactantia fortitudinis ei⁹ ariditate ſiccetur: ⁊ ſcientia3 quam ſibi fal/ ſo nomine promittebat eternis tenebris ob ſcuretur.

¶ ſi placet libero arbitrio.
Si bonum eſt in oculis veſtris: a†
a ¶ q2 vos paucos aſſumpſi ⁊ gētes abieci: ſuate mea p̄cepta. b ¶ ſi nō vultis reddere mercedē nec meo noīe cēſeri apte renuit facite qd̓ vultis.
afferte mercedē meam. Et ſi nōn b+
a ¶ q̄ dixerūt: oīa q̄ p̄cepit de⁹ faciem⁹: poſtea. xxx. argēteos dederūt iude ꝓditori p meo ſanguine.
a **q̄eſcite. † Et appenderūt mercedē** c†
meā triginta argenteos. Et dixit d e†
¶ pr̄ ad filiū vl̓ de⁹ ad ꝓphetā. ¶ n̄ dicit depone ſ3 ꝓijce vt iudicio fictoris merces dn̄i pōderet.
b c **dn̄s ad me. Proijce illud ad ſta/** f g
¶ alij conflatorium.
tuarium decorum precium: quo h+ i
¶ ait dn̄s p ꝓph̄a3. ¶ ſicut mihi fuerat īperatū.
appreciatus ſū ab eis. Et tuli tri k
a ¶ ꝓiect̓ argēteis ī tēplo abiēs laqueo ſe ſuſpē/ dit.
d **ginta argēteos: ⁊ ꝓieci illos ī do**
¶ crucifixo dn̄o ⁊ p̄cio
mo domini ad ſtatuariū. Et pre/ l+
ei⁹ dato in ſepulturā nō differt deus dare ſn̄ia3 cō tra hierl̓m q̄ erat ꝓprie ps eius ⁊ funicul⁹: ſ3 mō ꝓijcitur. ¶ populū peculiarem.
cidi virgā meam ſecūdā q̄ appel
a ¶ nō enī veni pacē mittere iu terrā ſed gladiū.
e **labat funiculus: vt diſſoluerem** m+
¶ fedus ⁊ cōcordiā q̄ inter iudā ⁊ iſrl̓ fuerat.
germanitatē inter iudā et iſrael.
¶ ꝓpheram.
f **Et dixit dominus ad me: Adhuc** n+
¶ . i. inſignia ⁊ habitū antixp̄i ī q̄lis vētur⁹ ē: nō ſolū voce ſ3 ⁊ habitu oſtendas. ¶ peram: baculū: fiſtulam: ſibilum.
ſume tibi vaſa paſtoris ſtulti. o p
a ¶ paſtor bon⁹ egrotātia pecora viſitat: diſp̄ſa r̄/ quirit: relicta affert: laſſa ſuſtentat: malus paſtor econtrario oīa peruerſa agit.
Quia ecce ego ſuſcitabo paſtorē q r
ī t̄ra q̄ derelicta nō viſitabit: diſp s
ſū nō q̄ret: ⁊ ꝯtritū nō ſanabit: et
g **id qd̓ ſtat n̄ enutriet: ⁊ carnes pi** t†
guiū comedet: ⁊ vngulas eoru3 v
¶ deſcripto paſtore ad ip̄3 ſmo ꝓph̄alis ꝯuertit.
h **diſſoluet. O paſtor et idolū: ⁊ de** x
relinquēs gregē. Gladius ſuper y† z
a ¶ quo ſe acuti⁹ oībus ꝓphetis iactabat cernere ſacramēta dei intātū vt dei filiū ſe vocaret.
brachiū ei⁹: ⁊ ſup oculu3 dextrū. a

a Si bonu3 ē ⁊c. i. ſeruite mihi de cetero fideliter p beneficijs vobis a me col latis. b Et ſi nō. q̄eſcite. ſ. a mea ſuitute: h̄ nō dixit inducēdo ad malū: ſ3 p h̄ inſinuās ꝙ dimittit hoīes ī libertate arbitrij bonū vel malū faciēdi: p h̄ tn̄ qd̓ d̓r h̄: Et ſi nō: q̄eſcite. ſm modū loquēdi dat itelligi ꝙ nō ſeruirēt deo ſicut gra ti: ſ3 magis agerēt ꝯ eū vt ingrati: ip̄m ī natura aſſūpta pſequēdo. ideo ſubdit: c Et appēderūt ⁊c. i. p̄ciū p corpe meo ſibi tradēdo: ſi cut merces equi d̓r p̄ciū q̄ vendit et emit. d Triginta argēteos. ip̄i iude ꝓditori: ſm ꝙ habet Mat. xxvj. et xxvij. vbi Matthe⁹ ſpūſancto illuminat⁹ dicit hāc pro phetiā tunc fuiſſe impletā. e Et dixit dn̄s ad me. za/ chariā. f Proijce il. i. h̄ p̄ciū p̄dic ꝓijciēdū. g Ad ſtatuariū. i. fuſorē ſtatuarū: vt dicūt expoſitores nr̄i: p quē itelligit ip̄e de⁹ q̄ ē formator oīm: ⁊ ē ſenſus: Pro/ ijce illud ad ſtatuariū. i. p̄dic iſtud corā deo ponendū: vt videat ⁊ iudicet h̄ factū. h Decox p̄ciū. i. vile: ⁊ eſt h̄ modus loquēdi ironice: etiā ſm hebreos q̄ itelli/ git oppoſitū: ſicut de nano ironice d̓r: ecce magnus gi gas. † Mat. 27. a i Quo appreciat⁹ ſū ab eis. i. empt⁹ a iudeis iu da vēditore. q. d. tā paruo ⁊ vili p̄cio nō debui appreci/ ari. Hebrei dicunt ꝙ hec ē lr̄a: Proijce illud ad theſau rariū vel ad figulū. dictio enī hebraica h̄ poſita ē equi/ uoca ad theſaurariū vel formatorē. ⁊ formator pōt di/ ci figul⁹ q̄ format vaſa de t̄ra: et ſtatuari⁹ q̄ format ſta/ tuas de alia materia: trāſlatio nr̄a accipit hāc vltima3 ſignificationē. ſ. tertiā. Hebrei vo aliq̄ accipiūt p̄ma3: aliqui ſcd̓am: ⁊ illox acceptio magis ꝯſonat euāgelio: vbi d̓r ꝙ iudas retulit. xxx. argēteos ſacerdotib⁹ q̄ cu/ ſtodiebāt theſauros tēpli: ⁊ ꝙ ex illa pecunia emerunt agrū figuli: Mat. xxvij. Sic igitur pōt hec lr̄a exponi: Proijce illud ad theſaurariū. i. p̄dic p̄cium xp̄i coram ſacerdotibus q̄ erant theſaurarij ꝓijciendum: ſicut di citur Matth. xxvij. ꝙ iudas ꝓiectis argenteis corā ſa cerdotib⁹ receſſit. Uel Proijce illd̓ ad figulu3. i. p̄dic ꝓijciendum ad emendū inde figuli agrū: tamen li ad non eſt intelligendū cauſaliter: ſ3 ꝯſecutiue: q2 emptio agri conſecuta eſt ad illā ꝓiectionē. Decorū p̄cium ⁊c. exponat vt ſupra. k Et tuli. xxx. argēteos ⁊c. ſic vi debat ꝓphete viſiōe imaginaria: ac ſi accipet. xxx. de/ narios et ꝓijceret in domo dn̄i: per qd̓ deſignabat ſic fiendū de p̄cio chriſti a iuda ꝓditore: q̄ ꝓiecit illud in templo. l Et p̄cidi virgā meam ſcd̓am. ſ. regnu3 iu da: vt oſtenſum eſt ſupra qd̓ non fuit p̄ciſum in captio/ ne ſedechie: quia illa captiuitas redijt de babylone: et habuit populus duces vt zorobabel ⁊ plures alios: et poſtea aliquos reges ante aduentū chriſti: vt habet in ſcholaſtica hiſtoria: ſ3 ꝓprie fuit preciſum in deſtructi/ one hieruſalē per tytum et veſpaſianū: quoniā tunc iu dei fuerūt p orbem captiuati non habentes ducem nec principē: et illa captiuitas adhuc manet. m Ut diſ/ ſoluerē germanitatē inter iudā ⁊ iſrael. i. inter chriſtia/ nos chriſto de tribu iuda ſm carnē adherētes: quorū plures fuerūt ad litterā de tribu iuda: et iudeos ī infi/ delitate pmanentes. et hoc fuit figuratu3. iij. Reg. xij. vbi dicitur ꝙ iſrael ſeparauit ſe a iuda dicens: Nō eſt pars nobis in dauid ⁊c. vn̄ et iudei ſūt odioſi chriſtia/ nis: et ecōuerſo. n Et dixit. Hic cōſequēter agit de pſecutione antichriſti: ⁊ ꝯtinuat ſic lr̄e p̄cedenti: quia iudei p maiori pte negauerunt verum chriſtum ipſum repellentes. ideo iuſte pmittent a deo recipe antichri/ ſtum q̄ falſo dicet ſe eſſe chriſtū: ⁊ ſic ab eo decipi. ⁊ hoc p̄dixit chriſtus Joh. v. Ego veni in nomine patris mei et non accepiſtis me. ſi autem alius venerit in nomine ſuo illum accipietis. Sic ergo ꝓceditur: quia primo ponitur pſecutio antichri/ ſti breuiter et ſuccincte. Secundo magis diffuſe. ſequenti ca. Circa primū dicit: o Sume tibi vaſa. i. inſtrumēta vt virgā et peram paſtoralem: et huiuſmodi. inſtrumenta enim cuiuſlibet artis dicuntur vaſa ſm ꝓprietatem idiomatis he/ brei. p Paſtoris ſtulti. in ſignum ꝙ iudei recepturi ſunt antichriſtū qui erit tante amentie ꝙ dicet ſe eſſe deum. ij. Theſſal̓. ij. Qui extollitur ſupra omne qd̓ dicitur deus aut quod colitur. q Quia ecce ego ſuſcitabo: id eſt ſuſcitari p mittam. r Paſtorem in terra. i. antichriſtum dominaturum in ea. s Qui derelicta non viſitabit ⁊c. i. nullū opus pietatis exhibebit: ſed erit ma xime crudelitatis erga iuſtos. ideo ſubditur: t Et carnes pinguium come/ det. eorum bona rapiendo. v Et vngulas eorum diſſoluet. corporaliter eos affligendo et occidendo. x O paſtor et idolum. idolum dicit quod pro deo colitur ⁊ non eſt. et ſic erit de antichriſto qui ſedebit in templo dei tanq̄3 ſit de⁹. ij. Theſſal̓. ij. y Gladius. i. ſententia dei. z Super brachium eius: id eſt ſuper virtutem eius corporalem. a Et ſuper oculum dextrum eius. i. ſup ani mam in qua eſt intellectus: qui dicitur oculus.

¶ Un⁹ vbi

a Onus ꝟbi dñi. Ab h loco vſq ad illū locū Ca.XII vbi dicit̃:framea ſuſcitare:triplex expoſitio fit. Quidam enī iudeoꝝ putāt hec iā ex ꝑte cōpleta a ɀoroba/bel vſq ad Caiū pōpeiū q̄ prim⁹ romanoꝝ iudeā cepit:⁊ templū ſicut dicit ioſeph⁹: alij ī fine mūdi cōplēda qñ inſtaurata erit hierl̃m. Chriſtiani ꝟo q̄tidie hec ī eccl̃ia cōpleri dicūt vſq ad finē mundi. Quid aut̄ cui aptādū ſit:ex īterpoſitionis varietate prudēs lectoꝛ ītelligat b Ecce ego po.⁊c̃. Ut q̄cunq limen ei⁹ ī habitādo attigerit:inebrietur:⁊ crapula p̄ſſus coꝛruat. Uel ipm̃

A ſuꝑliminare coꝛruet:⁊ oppꝛimet eū a
Allego. q̄ ɔtinget. Allego. Perſecutores q̄ ɔ̄ domū dei dimicāt inebꝛiant̃ eo cali
Hie.25.d ce quē hieremias vniuerſis gētib⁹ pꝛopinat vt bibāt ⁊ inebꝛient̃ ⁊ cadāt: et vomāt ⁊ inſaniāt. Tꝑe enī ꝑſecutiōis multi xp̄iani pugnare ɔtra eccl̃iā cō pulſi ſūt:⁊ leuant q̄dē lapidē ⁊ manibus ſuis ſuſtentāt ꝓ ira dei q̄ coꝛripit peccatores:ſ3 ip̄e qui eleuat non erat impunitus:dei gladio contra ſe dimicante. ☞ Lapidē

eius. Brachiū eius ariditate ſic/ a
cabitur: et oculus dexter eius te b
nebꝛeſcens obſcurabitur.

ſ in ſequētib⁹ verbis oſtēdit̃ quāto onere de⁹ pꝛeſſur⁹ ſit hieruſalē.

a Onus verbi. Ca.XII c†
dñi ſuꝑ iſrael: dixit dñs d e
ſ ſicut pellem. ſ alta mole ſolidauit.
extēdēs celū ⁊ fundās terrā:⁊ fin f g
ſ .i.animam.
b gens ſpiritū hoīs in eo. Ecce ego h†
ponā hieruſalē ſuꝑliminare cra/ i†
pule omnibus populis in circūi k
a ſ capt⁹ ab hoſtib⁹ ⁊ illoꝝ tranſiēs ſocietatē cogeť obſidere ſuā metropolim hieruſalem.
tu:ſed ⁊ iuda erit ī obſidione cō/ l†

Nico.de lyra

a Brachium ei⁹ ⁊c̃.q2 coꝛp⁹ eius ꝑ michaelē de p̄cepto xp̄i fulminabitur.
b Et ocul⁹ dexter eius tenebꝛeſcēs obſcurabit̃:q2 ei⁹ aīa ad tenebꝛas exterioꝛes ī infernū deducet̃. Ca. XI

Moraliter.

a† Aperi libane poꝛtas tuas ⁊c̃. Capl̃m iſtud exponūt ad l̃rā iudei ⁊ doctoꝛes catholici cōmuniter de cōbuſtiōe tēpli dñi ꝑ exercitū romanoꝝ. Moraliter autē pōt exponi de cōbuſtione cleri ꝑ cupiditatis incēdiū:q̄ tñ p̄ ceteris debēt eē dei tēplū. Et ſic dicit̃: Aperi libane poꝛtas tu.i.aperuiſti oēs vias tuas cupiditati. † Comedet ignis.ſ.cupiditatis ⁊ carnalitat̃. † Cedros tuas.i.maioꝛes eccl̃ie. q† Ulula abies ⁊c̃.i.īferioꝛes clerici cupiditatē ſuꝑioꝝ imitātes. s† Ululate querc⁹ ba.q̄ pīguedo īterp̄tat̃.iō ꝑ iſtos religioſi pīgues redditib⁹.ſignificāt̃ q̄ frequēter cupiditatē ſil̃r imitāt̃. v† Uox vlulatus pa.q̄ deberēt clamare ɔ̄ vitia. x† Quia vaſtata ē magnificētia coꝝ.ſ.in ꝟtuoſis oꝑib⁹ ⁊ miraculoſis:nā añ ānos iſtos in eccl̃ijs cathedralib⁹ erāt hoīes tātaꝝ ꝟtutū ꝙ de⁹ ꝑ eos faciebat oꝑa miraculoꝝ ſ3 modo fiūt oꝑa ſpoliationū.idō ſubdit̃: y† Uox rugit⁹ leonū.i.crudeliū paſtoꝝ. z† Quia vaſtata ē ſuꝑbia ioꝛdanis.i.vite clerical̃.ioꝛdanis enī īterp̄tat̃ riuus iudicij. Clerici ꝟo mō ſūt in oī iudicio eccl̃iaſtico ⁊ ſeculari et eoꝝ ſuꝑbia deijcit̃ in moꝛte cuiuſlibet:tūc enī cōmuniter deficit eis ſenſus:nec mirū q2 vēdiderūt ipm̃. b† Hec dic̃ dñs. qm̃ ꝑpl̃s cōmunis nō paſcit̃ a clero pabulo ꝟbi ⁊ exempli:vt deberet:ſ3 magis occidit̃ ꝟbis malis ⁊ exēplis.idō dicit dñs ꝓp̄he:ꝑ quē ſignificat̃ p̄dicatoꝛ bone vite ⁊ doctrīe. c† Paſce pecoꝛa occiſiōis q̄ q̄ poſ.ſ.curati ⁊ p̄lati mali. c† Occidebāt.exēplis mal̃. d† Et venūdabant.q̄rētes ex eis pecunias leuare dicētes: e† Bñdict⁹ de⁹ di.⁊c̃.gaudēt enī d̃ ſūma pecunie leuate ⁊ nō de eoꝝ ſalute. h† Et ego nō par.⁊c̃. ſ3 puniā tales paſtoꝛes. i† Ecce ego tradā ho. ⁊c̃. ꝑmittēdo diſſenſiōes fieri īter eos. † Et ī manu re.ſui.i. diaboli qui ē rex ſuꝑ oēs filios ſuꝑbie:vt d̃r Job.xlj. l† Et paſcā pec⁹ occiſiōis.i.ſimplices laicos dure tractatos a mal̃ cleric̃. Et ſubdit̃ mod⁹ paſcēdi cū d̃r: o† Et aſſūpſi mi.⁊c̃.i.duos oꝛdīes ſc3 p̄dicatoꝝ ⁊ minoꝝ de q̄b⁹ ſ̃bdit̃: p† Unā vocaui ⁊c̃. Et ſuccidi tres pa.ſubtrahēdo grãz meam ab eis. † In menſe vno.i.ꝓ eodē defectu.mēſis enī d̃r a mene qd̃ eſt defect⁹. Et ꝑ iſtos tres paſtoꝛes poſſunt ītelligi ep̄i archidiaconi et curati mali q̄ deficiūt in cura regimīs ꝑpl̃i q̄rētes ei⁹ pecuniā ⁊ ñ ſalutē.iō ſubdit̃: v† Siq̄dē aīa eoꝝ ⁊c̃.q2 nō q̄rūt honoꝛē diuinum p̄ncipalit̃ ſ3 queſtū ſuū. x† Et dixi.ſc3 eis ꝓpt̃ ſuā malitiā. † Nō paſcā vos.pabulo gr̃e mee. † Qd̃ moꝛit̃ moꝛiatur.i.q̄ moꝛit̃ d̃ vob̃ moꝛte culpe moꝛiat̃ moꝛte gehēne. † Et qd̃ ſuccidit̃ ſuccidat̃.i.q̄ ſucciditur de vita p̄nti ſuccidat̃ ꝑpetuo d̃ ſocietate dei. x† Et reliq̄e deuo.⁊c̃.int̃ clericos enī malos frequēter oꝛiūt̃ diſſenſiōes. z† Et tuli ꝟgā ⁊c̃.nā libertas p̄dicādi ⁊ ɔfeſſiones audiēdi paupeꝝ religioſoꝝ frequenter reſcindit̃ ⁊ impedit̃ in p̄iudicium cōis ꝑpl̃i.ideo ſequitur: e† Et cognouerūt ſic pau.⁊c̃.i.ꝑpl̃s cōis. h† Quia verbū dñi ē.i.ei⁹ vicarij pōtificis ſūmi:q̄ dedit pauꝑibus religioſis ptātem

ptātez p̄dicādi ⁊ ɔfeſſiōes audiēdi:quā reſcindūt ꝓut poſſūt paſtoꝛes inferioꝛes duri. i† Et dixi ad eos.i. ad populares xp̄ianos.q̄b⁹ de⁹ loq̄t̃ ꝑ p̄dicatoꝛes ſuos. a† Si bonū eſt in oculis ⁊c̃.in ſuiēdo fidelit̃ ⁊ deuote. b† Et ſi nō q̄eſcite. nā ſeruitiū deo nō placet niſi fiat libere. c† Et appenderūt mer. ſuā .triginta ɔſurgunt ex ductu denarij ꝑ ternariū ⁊ ſic ſignificat īpletionē decalogi ī fide trinitatis. e† Et dixit dñs ad ⁊c̃.i.pone añ deū q̄ ē foꝛmatoꝛ oīm vt remunerat īpletiōez dictā decē mādatoꝝ. h† Decoꝝ p̄ciū q̄ ⁊c̃.i.q̄ ſuierūt mihi.⁊ iſtud p̄ciū pōt dici decoꝛū abſolute:q2 deo placitū:pōt etiā dici iuxta ſenſū l̃ralē decoꝝ ꝑ oppoſitū id ē vile reſpectu obſuatiōis decalogi cū ɔſilijs euāgelij. l† Et p̄ſcidi ⁊c̃.i. vidi eā p̄ſcindēdā qd̃ factū ē ꝑ reciſionē emolumēti qd̃ p̄dicti religioſi de ſepultur̃ habēt. m† Ut diſſoluerē germanitatē ⁊c̃.i.i vt tenet̃ ɔſecutiue. nā ex h ſecuta ē diminutio charitatis int̃ frēs q̄ ſignificāt̃ noīe iſrl̃:eo ꝙ ſūt intēti ſtudio:⁊ ſacerdotes curatos q̄ ſignificāt̃ noīe iude eo ꝙ audire ɔfeſſiones ad eos ꝑtinet d̃ iure. o† Adhuc ſume tibi vaſa ⁊c̃. Iſtud vſq ad finem ca.l̃raliter expoſui d̃ antixp̄o. pōt etiā exponi d̃ Liberio papa q̄ d̃r paſtoꝛ ſtultus eo ꝙ fuit finalit̃ arrian⁹:⁊ illo tꝑe ꝑ ipm̃ et Luciū ep̄m arrianū facta eſt ḡuis ꝑſecutio xp̄ianoꝝ: d̃ q̄ ſcribit Rufin⁹ ſic: Eo q3 tꝑe lucius arriane ꝑtis ep̄s poſt fugas ciuiū ⁊ exilia:p⁹ cedes ⁊ toꝛmēta flāmaſq q̄b⁹ īnumeros ɔdēnauit:ad mōaſteria ſui furoꝛis arma ɔuertit:vaſtat heremū ⁊ bella q̄eſcētibus indicit:tria milia ſimul aut eo ampli⁹ viros ꝑ totā heremū ſecreta ⁊ ſolitaria habitatiōe diſꝑſos oppugnare pariter aggredit̃:mittit armatā peditū ⁊ eq̄tū manum: ⁊ illi ecōtra gladijs obiectabāt ceruices:⁊ nihil aliud dicebant:amice ad q̄d veniſti. Et iō de iſto paſtoꝛe ſtulto ſubdit̃: t† Carnes pinguiū co.⁊c̃. Et d̃ pena ei⁹ ſubdit̃: y† Gladi⁹ ſuꝑ bꝛa.ei⁹ ⁊c̃.i.dñi ſnīa p̄ſcindet̃ de p̄nti vita ⁊ obſcurabit̃ in gehēna. Ca.XII

Onus. Iſtd̃ capl̃m ab aliq̄b⁹ doctoꝛib⁹ nr̃is q̄tū ad ſui p̄ncipiū expōit̃ d̃ deſtructōe hierl̃m ꝑ romanos:ſ3 huic videt̃ obuiare qd̃ h d̃r:S3 ⁊ iuda erit ī obſidione ɔtra hierl̃m. Itē qd̃ ſ̃bdit̃: In die illa dic̃ dñs: Percutiā oēm equū ī ſtupoꝛē ⁊ aſcēſoꝛē ei⁹ ī amētiā:q2 ñ legit̃ trib⁹ iuda fuiſſe cū romanis ī obſidione hierl̃m ɔ̄ iudeos obſeſſos: nec ꝙ exercit⁹ romanoꝝ a d̃o tūc fuerit ſic ꝑcuſſ⁹:īmo valde ꝓſpere triūphauit d̃ iudeis:ſm ꝙ declarat diffuſe ioſeph⁹ libꝛo d̃ iudaico bello. Pꝛopt̃ qd̃ alij expoſitoꝛes nr̃i exponūt h d̃ ꝑſecutiōe eccl̃ie p̄mitiue a iudeis ⁊ p̄ncipib⁹ romanis:ſ3 h expoſitio videt̃ magis myſtica q̄3 l̃ralis. Ponūt̃ etiā h ī textu aliq̄ q̄ videt̃ ad h eſſe diſſona:vt videbit̃. Ra.Sa.ꝟo exponit h capl̃m ⁊ q̄ſi oīa ſequētia vſq ad finē hui⁹ ꝓp̄hie d̃ bello gog ⁊ magog ɔ̄ iudeos q̄s dic̃ ꝑ regē meſſiā vētuꝝ debellādos:ſ3 h fūdat̃ ſuꝑ falſū fūdamētū:ſic̃ dixi d̃ gog ⁊ magog. Ezech.xxxviij.⁊ q2 ibidē dixi ꝙ ꝑ gog ⁊ ꝑ magog ītelligit̃ antixp̄s ⁊ ei⁹ exercit⁹. iō h ɔſil̃r: ſaluo tñ melioꝛi iudicio videt̃ text⁹ de ꝑſecutiōe antixp̄i exponēdus vſq ad finē hui⁹ ꝓp̄hie:l3 aliq̄ alia īterſerāt̃.⁊ idō ſicut dixi capl̃o p̄cedēti h deſcribit̃ ꝑſecutio antixp̄i mag̃ diffuſe: ⁊ diuidit̃ ī tres ꝑtes:q2 p̄mo ꝑſecutio antixp̄i deſcribitur. Scd̃o q̄ſtio tacita ſoluit̃ ca.ſequēti.ibi: Framea ſuſcitare. Tertio ꝓpoſitū reſumit̃.ca.xiiij. Pꝛima adhuc ī tres.q2 p̄mo ponit̃ antixp̄i ꝑſecutio.ſcd̃o ei⁹ deiectio.ibi: In die il.tertio iudeoꝝ cōuerſio.ibi: Et effūdā. Circa p̄mū d̃r: On⁹ ꝟbi dñi.i. ꝓp̄hia d̃ afflictiōe futura ex oꝛdinatiōe dei. d Suꝑ iſrl̃.i.ɔgregationē fideliū:ad quā nomē iſrl̃ ī nouo teſtamēto ē trāſlatū.ſic̃ declaraui diffuſe. Eſa.xliiij.⁊ hr̃ ad Ro.ij. e Dixit dñs ⁊c̃. h d̃r q2 celū ad modū tētoꝛij ſuꝑ t̃rā extēdi videt̃. f Et fū.terrā.q2 nihil ē ſ̃b ea cū ſit infimū elemētū. g Et fingēs ⁊c̃.q2 aīa a deo creat̃ ⁊ infūdit̃ coꝛpoꝛi oꝛganiɀato. h Ecce ego ⁊c̃.i. eccleſiā q̄ vocat̃ hierl̃m. Eſa.ij. vt ibidē dictū fuit diffuſe:⁊ Apo ca.xxj. Uidi ciuitatē ſāctā hierl̃m deſcēdētē d̃ celo ſic̃ ſp̄oſā ⁊c̃. i Suꝑlimīare cra.ad qd̃ hebꝛei īpingūt:q2 antixp̄s ⁊ ei⁹ exercit⁹ poſt ꝑſecutiōez eccl̃ie deijciet̃:vt dictum ē. In hebꝛeo hr̃: Bacinū amaritudinis:q2 eccl̃ia amaricabit̃ ī ꝑſecutione antixp̄i:⁊ poſtea ip̄e ⁊ ei⁹ exercit⁹.iō ſubdit̃: k Oib⁹ po.q2 d̃ oībus ꝑpl̃is aliq̄ adherebūt antixp̄o.iō ſ̃bdit̃: l Sed ⁊ iu.⁊c̃. q2 tunc aliq̄ xp̄iani timoꝛe ducti erunt in exercitu antichꝛiſti.

In die illa

a Lapidē oneris. Mos erat ī iudea in aliquo celebri loco poni lapides rotundos grauiſſimi pōderis quos iuuenes ꝓ varietate viriū ꝓbandarū: alij vſq; ad genua: alij vſq; ad vmbilicum vel etiā ſup ceruicē extollebant: nec prius ad agonē deſcēdebant q̄ ex eleuatione pōderis ſciret q̄s cui comparari deberet. Eſt ḡ ſenſus: Ponaz hierl'm gentibus quaſi grauē lapidē ſubleuamentū ⁊ leuabunt eā: ⁊ pro viriū varietate vaſtabūt. Sed grauis lapis dū leuabitur in leuantiū corporib⁹ ſciſſionē vel raſurā relinquet. b In die illa.i.qñ obſeſſa erit hieruſalē: ita vt iudas q̄z obſidere eam cogat̄: ꝑcutiet dñs et carnaliter et ſpūaliter equos aduerſarioꝝ ita vt qui viderint percuſſos ſtupeāt: ⁊ aſcēſores eorum preſſi magnitudine ꝑiculi vertūtur in amētiā: ⁊ ſup domū iuda qui cogebāt̄ pugnare cōtra ſuā metropolim: aperiet os ſuum: quia miſertus eorum ſuo dignos facit aſpectu: ſed equos populorū ꝑcutiet eterna captiuitate.

Allego. Allego. Ecce laceratio lapidis quā in aduerſarios qui hierl'z vexare conati ſūt: domin⁹ cominatur ꝙ ⁊ equos malos q̄ proni ſunt ad currendū in malū. ⁊ aſcēſores.i.demones vel falſos magiſtros vertet in ſtuporē ⁊ in amentiaz vt nihil ſapere cōuincant̄: ſed palpabiles ꝑmāt

Exo.10.c eos tenebre quales fuerūt qñ egyptioꝝ primitiua ꝑcuſſa ſūt: ſed ſup populū cōfitētē q̄ timore videbat̄ eſſe in numero ꝑſequentiū apiet oculos vt electos reſpiciat ⁊ ſit eis lumē eternū. c Et dicēt duces. Aptis oculis dñi ſup iudā: ⁊ hoſtib⁹ ꝑcuſſis cecitate: duces iuda q̄ cogebant̄ pugnare ꝯ hierl'm facient vota in cordib⁹ vt hierl'm vincat: ⁊ ipſi victi cum hoſtib⁹ vincāt cū ſuis ciuibus.

Myſtice Myſtice. Duces ⁊ tribuni ſūt apl'i et apl'ici viri q̄ nolūt ſibi ꝯiūgi niſi habitātes hierl'm.i.in viſione pacis: ⁊ q̄ habitāt in dño deo ſuo. d In die illa po.

2. Teſ.2.b du.iu. Cum dñs interfecto aduerſario ſpū oris ſui pacē reddiderit eccl'ie: tunc duces chriſtiani noīs deuorabūt infructuoſas arbores: ſicut camin⁹ ligna: et ſicut fax ſtipulaz que caret fructu: et oī vēto circūfertur a dextera et a ſiniſtra. Via dextra parcitas q̄ phylargiria grece: ſiniſtra luxuries: media rectaq; frugalitas. Oēs ḡ quales in dextra vel in ſiniſtra ſūt flāma ꝯſumet: q̄bus ſublat' eccleſia ad priſtinū redibit ſtatum: ⁊ tabernacula.i.cōciliabula xp̄ianorū toto orbe diſpſa ſaluabit de⁹: de q̄b⁹ q̄ſi tētorijs cupim⁹ ire ad hierl'm non manufactā. e Ut nō ma.glo. Nō pōt dicere dom⁹ regia ⁊ inclyti ⁊ magnifici de tribu iuda: ⁊ habitatores hierl'z ꝙ ſuo cōſilio vl' ꝟtute gubernet̄ tota trib⁹ iude: ſʒ ſciāt ꝙ dñi ſit ī vtriuſq; victoria. Nō obſeſſis ꝑncipib⁹ eccl'ie ⁊ in fugā verſis ſaluat de⁹ oēs q̄ xp̄iano cēſent̄ noīe ne putēt doctores eccl'ie ſua ſapientia: ſed dei auxilio pacē eccleſijs redditam.

f In die illa ꝓte.do.ha. In illo tp̄e qñ dño ꝓtegēte iudas a dextr' ⁊ a ſiniſtr' ꝑcutiet aduerſarios: ꝓteget de⁹ obſeſſos hierl'm: ⁊ tantā ꝓſperitatē dabit: vt q̄ viliſſim⁹ putabat̄ ſit q̄ſi domus regia: ⁊ q̄ ꝺ domo regia erit q̄ſi de domo dei quaſi nuncius dei ⁊ angelice dignitatis in ꝯſpectu eoꝝ q̄ eo tp̄e erūt ſaluati. Proteget deus habitatores eccl'ie pace poſt ꝑſecutionem reddita: ⁊ ita glorificabit eos q̄ ꝑ eccl'ia militauerūt: vt etiā minim⁹ q̄ q̄ſi homo in aliquo ſuo facto vel verbo offendit in ordine magiſtroꝝ ponat̄: ⁊ magiſtri q̄ ſuū ſeruauerūt gradū ſint q̄ſi domus dei ⁊ q̄ſi angeli dei: hoc enī in terra poſiti omni ſtudio querimus: vt angelis in celis equales ſimus.

g Et erit in die illa queram con. Hec iudei ex parte iam facta ⁊ plenius in conſummatione mundi futura commemorant.

Quñ xp̄s

℣ preter ſupradicta.

tra hieruſalem. Et erit in die illa a†

℣ hoc ſcʒ.

a ponā hieruſalem lapidez oneris

cūctis populis. Oēs q̄ leuabūt

a ℣ lapidē. b ℣ nō impune ferēt. c ℣ onere lapidis. d ℣ q̄ congregabunt̄ cōtra hierl'm.

eū ꝯciſiōne lacerābunt̄: ⁊ colligē b

tur aduerſus eā oīa regna terre.

b In die illa dicit domin⁹: ꝑcutiaz c† d†

omnē equum in ſtuporē: ⁊ aſcen †

ſorē eius in amētiā. Et ſuper do e†

mū iuda aperiam oculos meos f†

⁊ omnē equum populorū percu

c tiā cecitate. Et dicēt duces iuda g†

a ℣ q̄ loq̄ libere nō audebūt. b ℣ ne captiuet̄. ℣ ꝓ meo velle.

in corde ſuo: Confortentur mihi b

a ℣ obſeſſi: vt qui ſua imbecillitate victi ſunt: tuo ſuperent auxilio.

habitatores hieruſalem in domi

d no exercituum deo eorū. In die i†

a ℣ quando hec dicent duces iuda.

illā ponam duces iuda ſicut ca

a ℣ vt deuorent aduerſarios quib⁹ ſimulata amicitia iungebantur.

minum ignis in lignis: et ſicut fa

a ℣ vel ſtipula. ℣ viri iuda.

cem ignis in feno: et deuorabūt †

a ℣ eos qui declinauerunt ad dexterā.

ad dexteram ⁊ ad ſiniſtram om

nes populos in circūitu. Et ha k†

℣ vltra non timens hoſtiles impetus.

bitabitur hieruſalem rurſus ī lo

co ſuo ī hieruſalē: ⁊ ſaluabit dñs l

a ℣ vrbes ⁊ oppida ⁊ villas trib⁹ iude q̄ vaſtate fuerāt inſtaurabit ſicut fuerāt anteq̄ vaſtarent̄.

tabernacula iuda ſicut in princi m

e pio: vt nō magnifice glorietur do n

mus dauid: ⁊ glia habitātiū hie

℣ ſubiectam plebem.

f ruſalē cōtra iudā. In die illa ꝓte o

get domin⁹ habitatores hieruſa

lē. Et erit qui offenderit ex eis in p†

die illa quaſi dauid ⁊ domus da q r†

uid q̄ſi dei: ſicut angelus domi †

g ni in cōſpectu eius. Et erit in die s†

illa querā conterere omnes gen

a In die illa ponā hierl'm lapidē oneris. Lapis enī pōderoſus qñ mouet̄ de loco ſuo affligit motores: ſic antixp̄s ⁊ ei⁹ exercitus querētes tollere ſtabilitatē eccl'ie affligēt ⁊ turbabūt fideles: ⁊ hʒ ē qḋ ſubdit̄: Oēs q̄ leuabūt eum ⁊c̄. b Et colligent̄ aduerſus eam oīa regna terre.i.aliquid de oībus regnis adherentes antixp̄o. c In die illa. Hic ꝯſiter ponit̄ antichriſti ⁊ ſui exercitus deiectio. cum dicitur: d Percutiam omnez equum ī ſtuporem: ⁊ aſcenſorez eius ⁊c̄. quia ip̄e fulminabitur vt dictum eſt ⁊ magna pars ſui exercitus peribit. e Et ſuper domum iuda: id eſt ſuper chriſtianos in eius exercitu exiſtentes ex timore. f Aperiaz oculos meos. miſericordie: quia non peribunt cuz ceteris antichriſto adherentibus volūtarie. ideo ſubditur: g Et dicent duces iuda.i.principales ī illis chriſtianis: antichriſto timore adherentibus. h Confortent̄ mihi habitatores hieruſalē. quia chriſtiani timore antichriſti in eius exercitu futuri: deſiderabunt corde ꝓſperitatē chriſtianorū obſeſſorum: lʒ hoc oſtēdere nō audeant manifeſte. Hec autem littera videtur diſſona illi expoſitioni: que exponit paſſum iſtū de ꝑſecutiōe primitiue eccleſie per principes iudeorum: vt patet in Act'. apoſtorum. B Item illud quod poſtea dicitur hic: Et ſaluabit domin⁹ tabernacula iuda: quia iudei perſequentes eccl'iam primitiuā: non deſiderauerunt ꝓſperitatem chriſtianorū: nec fuerunt ſaluati aduenientibus romanis cōtra hieruſalē: ſʒ magis occiſi ⁊ deſtructi. i In die illa ponam duces iuda ⁊c̄. quia chriſtiani exiſtentes in exercitu antichriſti: antichriſto fulminato: et pereunte exercitus eius parte: timore depoſito contra reliquos remanētes de parte antichriſti pugnabunt. k Et habitabitur hieruſalem rurſus. a chriſtianis pacifice mortuo antichriſto: ⁊ eius exercitu diſſipato: et accipitur hic hieruſalem non ſolum pro eccleſia militante: ſed etiam pro ipſa ciuitate ad litteram inq̄ztum antichriſtus veniet ante ipſam: ⁊ ibidē interficietur: obtenta tamen prius ciuitate ⁊ templo. l Et ſaluabit dominus tabernacula iuda: id eſt res ⁊ corpora chriſtianorum cum antichriſto timore exiſtentiū: vt ꝑdictum eſt. m Sicut in principio: id eſt anteq̄ eſſent cum antichriſto. n Ut non magnifice glorietur dom⁹ dauid ⁊c̄. C id eſt ne fideles impugnati ab antichriſto ex timore ſequentes antichriſtum deſpiciāt chriſtianos: dicendo ꝙ merito periſſent ſicut infideles: ſi fuiſſent mortui cum alia gente antichriſti: non enī ꝯtra ſuos venient voluntarie: ſed coacti timore: q̄ remoto ad ſuos reuertentur. ideo ſequitur: o In die illa ꝓteget dñs habitatores hieruſalem. ab impugnatione antichriſti. p Et erit qui offenderit ex eis. timore ductus modo ꝑdicto: vel deceptus ab antichriſto: quia multi chriſtiani tūc decipient̄ credentes ip̄m eſſe vere xp̄m. q Quaſi dauid.i.cito miſericordiaz conſequetur ſicut dauid ſi vere peniteat ſicut ip̄e dauid: vt patet.ij. Reg.xij. vbi dicitur ꝙ ipſo confitēte peccatum ꝑpetratum cuz bethſabee nathan ꝓpheta ſtatim dixit ei: Dominus trāſtulit peccatū tuum. r Et domus dauid quaſi domus dei: id ē ſicut illi qui ſtabunt in fide chriſti. s In die illa queram conterere omnes gentes.i.antichriſtum ⁊ ei adherentes: ita ꝙ eſt repetitio eius: qḋ ſupra dictū eſt ad maiorem aſſertionem.

Et effundā

Qñ chriſtus ꝓtegit eccliam: querit etiã ↄterere gentes aduerſarias vt incipiunt eſſe de eccleſia: quia creator diligit creaturaȝ ⁊ copioſe illumĩat ſenſũ eorum per ſpiritũ ſanctũ quem diffũdit in cordibus eorum qui ſũt domus dei: ꝑ queȝ multas gratias ⁊ affectum orandi preſtat. vnde qui poſtulat ꝓ ſãctis gemitib⁹ inenarrabilib⁹.

a Et aſpicient ad me. Cum iudei videbũt chriſtum regnanteȝ in ſua et patris claritate dolebunt a ſe crucifixum: intelligentes fuiſſe vnigenitum: ⁊ primogenitum totius creature.

b In die illa magn⁹ erit plã. Adrẽmon vrbs ẽ iuxta ieçrahel que maximiano polis hodie vocatur in campo mageddõ. In q̃ ioſias rex iuſt⁹ a pharaone nechao vulnerat⁹ eſt: ſuper quo lamẽtationes ſcribit Hieremias. Sicut ğ eo tempore poſt reges peccatores oĩs ſpes ppl'i erat in ioſia: ⁊ illo occiſo magnus plãctus in vrbe cõmotus ẽ: ita crucifixo ſaluatore renouabit plan ctus in hierl'm. In die iudicij qñ oĩa nomĩa dignitatũ deponẽt: ⁊ ĩpletũ fuerit qđ ſcriptũ ẽ: Ecce hõ ⁊ opa eius: et palee a tritico erunt ſeparate: tunc erit planctus magnus non in alio loco ſed in hieruſalẽ. Plaga enĩ a ſanctis incipiet: reges ⁊ ſacerdotes ⁊ ꝓphete ⁊ doctores tũdent pectora manib⁹ cuȝ viderint eũ quẽ crucifixerunt: regnãtẽ ĩ ſua et patris maieſtate.

c Familie dom⁹ dauid. In dauid: trib⁹ regia accipitur. In nathan: ꝓphetalis ordo. In leui: ſacerdotes. In ſemei: doctores. Ex hac enĩ tribu magiſtroꝝ agmĩa pullulãt: reliq̃ trib⁹ tacẽt q̃ nõ habẽt aliqđ ꝑuilegiũ dignitat'. Et ꝟo ſeorſum plãgũt ſignificat q2 tꝑe tribulatiõis non debemus ſeruire ↄiugijs ⁊ opibus nuptiarũ. Igitur nũc trib⁹ dom⁹ dauid ⁊ alie trib⁹ ſeparant̃ ab vxorib⁹ ſuis vt plangãt dñm ieſum de q̃ dixerãt: Sanguis eius ſuꝑ nos ⁊ ſuꝑ filios nr̃os.

d In die illa erit fons Ca. XIII patens. Ut omnes renaſcamur in chriſto ⁊ in aqua baptiſmat' nobis peccata condonẽtur: et in aqua ſpiritualis doctrine ſcientia ſcripturarum tribuatur.

Et erit

Margin: D; 4. Re. 23. f; 2. Pa. 35. d; A; Mat. 27. c

tes que veniẽt contra hieruſalẽ. Et effundã ſuper domũ dauid ⁊ ſuper habitatores hieruſaleȝ ſpiritum gratie ⁊ precũ. Et aſpiciẽt ad me quem confixerunt: ⁊ plangent eum plãctu quaſi ſuper vnigenitũ: ⁊ dolebunt ſuper eum vt doleri ſolet ĩ morte primogeniti. In die illa magnus erit plãctus in hieruſalem ſicut planct⁹ adrẽmon in cãpo mageddon. Et plangẽt terre familie ⁊ familie ſeorſũ. Familie dom⁹ dauid ſeorſum: et mulieres eorum ſeorſuȝ. Familie domus nathan ſeorſum: ⁊ mulieres eorum ſeorſũ. Familie dom⁹ leui ſeorſum: ⁊ mulieres eoruȝ ſeorſum. Familie ſemei ſeorſum: et mulieres eorum ſeorſũ. Omnes familie relique familie et familie ſeorſũ: ⁊ mulieres eoꝝ ſeorſum.

(interlinear: a ſ q̃ dicebat: Sãguis ei⁹ ſuꝑ nos ⁊ ſuꝑ fi. nr̃os. b ſ trib⁹. ſ trib⁹. c ſ diuiſa alia ab alia. — ſ viri de tribu dauid plangent. — ſ viri de tribu nathan. — a ſ viri de tribu leui. — a ſ viri de tribu ſemei. — a ſ diuerſe tribus. — a ſ tribus a tribu. ſ mulieres ſingulaꝝ tribuum diuiſe a viris ſuarum tribuum. — a ſ poſt aſcenſionẽ xp̄i.)

In die illã. Ca. XIII erit fons patens domui

(interlinear: a ſ oib⁹ ſitiẽtib⁹. b ſ eccl'ie xp̄i.)

a Et effundã. Hic conſequẽter deſcribit̃ iudeoꝝ ↄuerſio. ⁊ ſcđo eoꝝ regeneratio. in ꝑncipio capl'i ſequẽtis. Circa ꝑmũ ſciẽduȝ ꝙ ſicut dicit ſãct⁹ Methodi⁹ martyr: detecta falſitate antichriſti ꝑ enoch ⁊ heliã: iudei q̃ prius adheſerũt ſibi ↄuertẽt̃ ad xp̄m fideliter parati ꝓ ei⁹ fide mori: ita ꝙ. cxliiij. milia coronabunt̃ martyrio ex oĩ tribu filioꝝ iſrl': vt dr̃ Apoc. vij. ⁊ ħ eſt qđ dr̃: Et effundã ſuꝑ domũ dauid. i. iudeos reuertentes ad xp̄m. b Et ſuꝑ habitatores hierl'm. i. ſuꝑ oẽs generaliter credẽtes in xp̄m. c Spiritũ grẽ. inq̃tuȝ illos reducet ad fideȝ verã. d Et ꝑcũ. q2 alios fideles ꝓteget ab impugnatiõe antixp̄i exaudiẽs ꝑces eoꝝ. e Et aſpicient ad me. ſ. iudei q̃ tũc vere ↄuertent̃. f Quẽ ↄfixerũt. tũc enĩ ↄfitebunt̃ ꝙ ieſus naçaren⁹ ab eis crucifixus. i. a patrib⁹ eoꝝ fuit ⁊ ẽ verus xp̄s in lege et ꝓphetis ꝓmiſſus. g Et plangẽt eũ. i. dolebũt de ħ ꝙ eũ offenderunt in oꝑe: ⁊ mutat̃ hic modus loquẽdi de ꝑma ꝑſona ad tertiam: qđ frequẽter fit in ꝓphis: vt ſupra dictũ ẽ. h Quaſi ſuꝑ vnigenitũ. i. ita dolebũt ex vera ↄtritione ſicut ſolet homo dolere de ꝑmogeniti ſui morte: q̃ dolor apud hoĩes ſolet eſſe maximus. i Et dolebũt ſuꝑ eũ ⁊c̃. repetitio ẽ eiuſdẽ ad maiorem expreſſionẽ: ⁊ q2 tũc in eccl'ia nõ ſolũ erit planct⁹ de xp̄o modo ꝑdicto: ſ3 etiã de iudeis martyriçatis ab antixp̄o: qui plangent̃ a ↄtribulib⁹ ſuis remanentib⁹. ideo ſequitur: k In die illa ⁊c̃. ſicut planct⁹ adrẽmon: nomẽ ẽ ciuitatis ꝓpinque cãpo mageddo: ĩ q̃ fuit ioſias occiſus: de cui⁹ morte fuit magn⁹ plãct⁹ ĩ tota t̃ra iſrl': vt pꝫ. ij. Paral'. xxxv. ⁊ incepit ĩ illa ciuitate adrẽmon q̃ erat ꝓpinqua loco occiſionis. l Et plãgẽt t̃re familie ⁊c̃. i. q̃libet trib⁹ mortuos de ſua tribu. Ra. Sa. ꝟo dic̃ ħ ꝙ q̃libet trib⁹ planget ſpecialiter mortuos ſuos ĩ bello gog ⁊ magog: ⁊ in hoc ↄuenit mecũ q̃tũ ad aliq̃d q2 ꝑ gog ⁊ magog intelligo antichriſtũ ⁊ ei⁹ exercitum: vt dictũ ẽ ſupra. m Familie dom⁹ dauid ſeorſũ: ⁊ mulieres eoꝝ ſeorſũ. q2 in loco oratiõis vbi ſolet fieri talis plãctus: mulieres erãt ſegregate a viris apud hebreos. ⁊ ſimiliter ẽ apud chriſtianos in eccl'ia ꝓpter honeſtatẽ ſeruandã: ⁊ nominant̃ ħ expreſſe familie ꝑncipaliores. ꝑmo Regũ: cuȝ dicit̃: Familie dom⁹ dauid. Scđo ꝓphetaꝝ. ibi: Familie domus nathan ⁊c̃. Tertio ſacerdotũ ⁊ leuitaꝝ. ibi: Familie domus leui. Et quarto cuiuſdã notabilis viri. ibi: Familie ſemei. Quinto relique ĩ generali. ibi: Oẽs familie ⁊c̃.

Moraliter.

c† Onus ꝟbi dei ſuꝑ iſrl'. Ca. XII Iſtud litteraliter expoſui de ꝑſecutiõe antixp̄i. Moralit̃ aũt põt exponi ď grauamĩe populi xp̄iani ex malicia cleri ꝑuerſi cũ dr̃: On⁹ ꝟbi dñi ſuꝑ iſrl' ⁊c̃. i. graue põdus a deo ꝑmiſum ſuꝑ populũ chriſtianum: et q̃d ſit illud ſubdit̃ cũ dr̃: b† Ecce ego ponã hierl'm. i. eccleſiã ꝓ clero acceptã. i† Suꝑliminare crapule. i. exceſſiuaȝ ĩ cibis ⁊ potib⁹ manifeſte. l† S3 ⁊ iuda erit ĩ obſidi. ⁊c̃. i. ↄ clerũ. põt etiã ħ dicere q̃libet ↄfitens ꝟitatẽ. a† Et erit in die illa ponã hierl'm in lapidẽ oneris cũct' ꝑplis. tm̃ enĩ põdus citationũ: excõmunicationũ: interdictoꝝ ⁊ alioꝝ grauaminũ ponitur ſuper populum chriſtianum ꝙ ſub onere iacet depreſſus. Unde dicit Auguſtinus ad inquiſitiones ianuarij. Ipſam religionem noſtram quam in pauciſſimis celebrationibus domin⁹ voluit eſſe liberam quidaȝ adeo ſeruilibus premunt oneribus vt tolerabilior ſit conditio iudeorum qui non humanis ꝑſumptionibus ſed diuinis ſubijciũt̃ inſtitutis. c† In die illa. ſc3 mortis que dicit̃ dies illa quia debet eſſe cunctis memorabilis. d† Percutiam omnẽ equũ. i. brutaliter viuentẽ ſicut equus ⁊ mul⁹. † Et aſcenſorẽ ei⁹. i. inducẽtem eũ ad vilia. e† Et ſuꝑ domũ iuda. i. ↄfitentiũ veritatẽ verbo ⁊ facto. f† Aperiã ocl'os meos. ſc3 clementie. g† Et dicent duces iuda in corde ſuo confortent̃ ⁊c̃. hoc fit quando boni religioſi ⁊ alij deuoti orãt deuote ꝓ emendatione cleri. i† In die illa ponam duces iuda ſicut caminum ignis. i. ꝑdicatores ex feruore charitatis. † Et deuorabunt ad dexteram ⁊ ſiniſtram: id eſt indifferenter ſine acceptione deſtruent vitia. k† Et habitabit̃ hieruſalẽ rurſum in loco ſuo. nam ꝑ bonã emendationẽ cleri reſtituitur eccleſia ad ſtatũ debitũ. p† Et erit qui offenderit ex eis in die illa quaſi dauid. i. remiſſionem inueniet ꝑ ſuam penitentiã ſicut dauid qui grauem incurrerat offenſam. r† Et dom⁹ dauid. i. penitentiũ. † Sicut angel⁹ domini incõſpectu. nã vere penitentes erũt ſicut angeli in celo quod eſt domus dei. s† Et erit in die illa queram cõterere omnes gentes: id eſt demones qui gentes dicunt̃ eo ꝙ in idolis a gentib⁹ colebant̃: iſpi ꝟo ꝑ oꝑa bona penitẽtiũ affligunt̃. a† Et effundam ſuꝑ domum dauid ⁊c̃. q2 preces infuſionẽ gratie ſequẽtes ſunt efficaces. e† Et aſpicient ad me. deuote deꝑcãdo. f† Quẽ ↄfixerũt. ſc3 prius peccatis offendẽdo. g† Et plangẽt ⁊c̃. ꝓpter offenſas ꝑteritas. † Sicut planctus adrẽmon. i. ſicut planctus ꝓ morte ioſie. l† Et planget terra familie et familie ſeorſum. ꝑ hoc notat̃ ꝙ plãct⁹ ꝓ peccatis eſſe debet in locis occultis ⁊ ſequeſtratis. † Et mulieres eorũ ſeorſum. tempore nanq3 planctus ab amplexibus eſt cauendum. Ca. XIII

n In die illa. Hic conſequenter deſcribitur iudeoruȝ regeneratio ꝑ baptiſmũ. Et diuiditur ĩ duas partes: quia primo ponitur hec regeneratio. ſecũdo idolatrie et falſitatis remotio. ibi: Et erit. Circa primũ dicitur: In die illa. in q̃ detegetur falſitas antixp̄i. o Erit fons ⁊c̃. q2 oẽs iudei tũc ↄfluẽt ad baptiſmũ.

In ablutionẽ

B a Et erit cuȝ ꝓphetauerit ⁊c. Sublatis nominibus idoloruȝ de terra ⁊ īmundo ſpiritu ꝗ loquebatur ī pſeudo prophetis. ſi quis illorū ampliꝰ aliquid ex perſona domini voluerit ꝓphetare: parētes ipiꝰ ꝓferent in illuȝ ſentētiaȝ mortꝭ. b Nec operiētur ſacco. Nos erat ꝓphetis indui ſacco quando populum ad penitentiam ꝓuocabāt. vnde
Eſa.20.a Eſaie precipitur vt auferat ſaccū de lumbis ⁊ nudus incedat: qꝛ nō erat tempus penitētie: īminēte iam captiuitate. Non ergo ꝓphetali habitu ſimplices decipiet: ſed agriculture deditus ꝓbabit ſe ſubiectum dei ſentētie qua
Geñ.3.c Ade dicit: Maledicta terra in operibꝰ tuis. c His plagatꝰ ſum. Non mirū ſi pater oblitus carnalis affectꝰ ꝓfert ſententiaȝ mortis ꝯtra peccantem filiū: cū ex volūtate dei patris vnicus filius: lȝ īmunis a malo traditus fuit in morteȝ ꝓ delictis hoīm. d Framea ſuſci. ⁊c. Prophetata deſtructiōe idoloruȝ ⁊ pſeudo prophetarū: et totius mēdacij ſubiungit de paſſione chriſti: que patris volūtate adimpleta eſt: per quā paſſionem reprobatio falſitatis: et illuminatio facta eſt credētiū. e Percute paſtorem ⁊ diſper. Cuȝ paſſiōe dñi territi fugerunt apl̄i dicꝭ Matth. tūc ꝓphiaȝ iſtā impletā fuiſſe in
Mat.26.c ducēs deū pr̄eȝ loquentē: Percutiā paſtorē et diſpergēt oues. Greg.

dauid et habitātibus hieruſalē
a ſ minorum peccatorum.
in ablutioneȝ pĕccatoris ⁊ mē/ a
a ſ maiorū nihil: enī immūdius menſtruata: ꝗ quicꝗd attigerit immundū facit: ⁊ huius tamē ſordes abluunt in chriſti baptiſmate. ſ quā crebro commemoraui.
ſtruāte. Et erit ī die illa dicit do b†
minus exercituum: †diſperdam c
a ſ ſimulacra idolorum vel figmenta hereticorū ſicut enim idola manu artificis fiūt: ita puerſa doctrina hereticorꝫ ꝗcꝗd ſimulat vertit ī idolū: ⁊ facit ꝓ xp̄o adorari antichriſtum.
nŏmina idoloruȝ de terra: ⁊ nō
a ſ pſeudo: ⁊ ab ethnicis ſacerdotes idolorū ꝓphete vocantur.
memorabunt vltra. Et pſeŭdo d†
prophetas ⁊ ſpiritum imūdum e
a auferam de terra. Et erit cum ꝓ f g
ſ pſeudo.
phetauerit quiſpiaȝ vltra: dicēt
ſ obliti paterne pietatis ⁊ ardore diuine ſeruitutis nō expectātes publicū iudicium.
ei pater eiꝰ et mater eius qui ge
nuerunt eum. Non viues: quiă
a ſ quaſi eo auctore.
mendaciuȝ locutus es in nŏmi
a ſ verberibus ⁊ compedibꝰ.
ne domini. Et configent eū pă/
ter eius et mater eiꝰ: genitores
a ſ cum falſo ꝓphans iudicio parentum condēnabitur: confundetur ex mēdacio falſe viſionis.
eius cuȝ prophetauerit. Et ĕrit h
in die illa cōfundent prophete
vnuſquiſqꝫ ex viſione ſua cuȝ ꝓ
b phetauerit: nec cooperiētur pal i
lio ſaccino vt mentiantur. Sed
ſ ipſe conuictus.
dicet: nō ſum propheta. Homo
a ſ humani generis principes.
agricola ego ſū: quoniaȝ adăm k
a ſ vt comedam panem meū in ſudore vultꝰ ⁊c.
exĕmplū meuȝ ab adoleſcentia
a ſ ab alijs. ſ cum ille oſtenderit ſe natum ad hoc vt in ſudore comedat panem.
mea. Et dicetŭr ei: Quid ſunt
ſ quid cōmiſiſti vt manus tue configerentur clauis.
plage iſte in medio manuuȝ tu/
a ſ in tm̄ fugabitur mendacium: et veritas obtinebit locum vt etiam ipſe qui ſuo punitus eſt vitio: ſe iuſte ꝑpeſſum fateatur. ſ hec vulnera accepi iudicio parentum condemnatus qui nō oderunt me ſed diligebāt etiā dū punirent.
c arum: Et dicet: His plăgatus l
ſum in domo eorum qui dilige
a ſ anguſtia mortis. ſ que occidit ſeruos occidat ⁊ heredem.
d bant me. Frămea ſuſcitare ſup m† n
păſtorem meuȝ: ⁊ ſup virum co o
a ſ qui dicit: Ego ſum paſtor bonus.
ſ qui idē mecū. vñ: Ego in patre ⁊ pr̄ in me.
herentem mihi: dicit dominꝰ ex
a ſ ira ſuſcitate. ſ vt percutias paſtorem ⁊ occidas. ſ ſic.
e ercituum† Pĕrcute paſtorem et p
a ſ diſcipuli omnes relicto eo fugerūt. b ſ relictis ſuperbis iudeis humilis magiſter colligā humiles diſcipulos.
diſpergentur ouĕs. Et cŏnuer/ q
tam manuȝ meā ad paruulos. r

a In ablutionem peccatoris ⁊ menſtruate. Per menſtruatam intelligitur peccatum originale quod cōtrahitur in matris ventre. per peccatorem peccaum actuale. vtrūqꝫ enī lauat baptiſmus in adultis ad baptiſmum venientibus quales erunt tunc venientes pro maiori parte: vt patet ex predictis. b Et erit in die illa dicit do. Hic conſequenter ponitur abiectio idolatrie: et ſecundo falſe prophetie. ibi: Et erit. Circa primum ſciēdum ꝙ lȝ per predicationem apoſtolorum aliorūqꝫ ſuccedentium doctorum idolatria ceſſauerit per mūduȝ pro maiori parte: vt frequenter ſupra dictum eſt. †Eſa.30.d tamen adhuc aliquid remanſit: quia in partibus aquilonaribus ſunt aliꝗ populi ⁊ in magna multitudine qui dicūtur viuitarij: ⁊ illud viuū quod eis primo occurrit qualibet die venerantur vt deum ſuum pro illa die: ſicut relatione fidedigna intellexi. Antichriſtus etiaȝ faciet ſe adorari ſicut deū: vt habetur .ij. ad Theſſal. ij. ⁊ ideo vſqꝫ poſt mortem eiꝰ non ceſſabit totaliter idolatria: tunc enim omnes viuent in fide catholica. et hoc eſt quod dicit: Et erit in die illa ſcȝ mortis antichriſti. c Diſperdam nomina idolorū de terra. quia ſicut dictum eſt: tunc omnino ceſſabit idolatria: ⁊ ſm iſta illud qđ ego dixi in aliquibus locis ſupra ſcȝ ꝙ ad p̄dicationem apoſtolorum ⁊ aliorū doctorum ſequentiū ceſſauit idolatria per mundum: intelligendum eſt ſimpliciter: non tamē totaliter ſicut ethiops dicit niger ſimpliciter ꝗuis ſit albus ſm dentes: que albedo ē modica reſpectu nigredinis. ⁊ ideo quaſi nihil computatur ſm ſententiam philoſophi .ij. phyſicorū: vbi dicitur ꝙ illđ quod ē modicum quaſi nihil reputatur. Et etiam ſm cōmunem modū loquendi: illud quod eſt modicum nihil dicitur. ⁊ ſic eſt in propoſito: quia illa idolatria que remanſit in aliquibꝰ gentibus barbaris: vt aſſerit: illa eſt modica et quaſi ꝓ nihilo cōputanda reſpectu illius que ceſſauit per alias ptes orbis. B d Et pſeudo ꝓphetas. Hic cōſequenter ponitur ceſſatio falſe ꝓphetie cum dicitur: Et pſeudo ꝓphetas: id eſt falſos: qui per ſuam maliciaȝ fingunt ſe eſſe prophetas propter queſtum. e Et ſpirituȝ immundum: id eſt ꝓphetantes per prophetias a demone acceptas: ⁊ omnibus alijs modis ꝑ reſponſa demonum. f Auferam de terra. quia nihil remanebit de tali prophetia. g Et erit cuȝ prophetauerit ⁊c. id eſt ſi aliquis vellet predicto modo prophetare: amici ſui etiam intimi non ꝑmitterent: ſed ipm̄ grauiter punirent. ideo dicitur. h In die illa confundent prophete. quia nullus audebit ꝓphetam ſe dicere nec etiam oſtendere. ideo ſubditur: i Nec cooperientur pallio ſaccino. i. veſte aſpera. tali enī veſte vtebant antiquitus ꝓphete ſaltē aliqui. vt patȝ de helia .iiij. Regꝭ. j. Et C ꝯſimilē habitū accipiebant falſi ꝓphete vt magis crederent eis. k Adam exemplū meum. i. intentus agriculture exemplo ipſius Ade: de quo dicitur Geñ. iij. Emiſitqꝫ eum dominus deus de paradiſo voluptatis vt operaret terrā de ꝗ ſumptꝰ ē. In hebreo habet: Hō pecudiauit me. i. ꝯduxit me ad cuſtodiēdū pecora. q. d. nō ſum ꝓpheta. Quid ſūt plage iſte ⁊c. l Et dicet: His plagatꝰ ſū ⁊c. i. iſta nō ſūt mihi facta ex odio ſ ex amore ꝓ mea correctiōe. m Framea. Hic ſoluit tacita q̄ſtio. ⁊ p̄mo q̄ſtio ſoluit. ſcđo ex h̄ m̄ltiplicatio fideliū ꝯcludit. ibi: Et erūt. Queſtio aūt ortū habet ex p̄miſſis: qꝛ dictū eſt ꝙ fideles ꝗuiter affligēt ab antixp̄o ⁊ ſatellitibꝰ ſuis: ex hoc poſſet aliꝗs admirari ⁊ q̄rere quō deꝰ ſic ꝑmittet iuſtos affligi ab iniꝗſſimo hoīe. ⁊ reſpōdet ꝙ nō ē mirandū: qꝛ ꝓprio filio ſuo nō pepcit deꝰ: ſ ꝓ nobis oībꝰ tradidit illū morte acerbiſſima ꝯdēnāduȝ: ⁊ h̄ ē qđ dr̄: Framea. i. gladiꝰ acerbe afflictiōis. n Suſcitare ſup pa. meū. i. ſuper xp̄m ꝗ dicit de ſeipō Joh. x. Ego ſum paſtor bonꝰ ⁊c. o Et ſup virū cohercētē mi. qꝛ humanitas xp̄i inſeparabiliter iuncta ē deitati. Ra. Sa. hic exponit de imperio romano ꝑ meſſiam deſtruendo: ꝓpter mala que fecit romanū imperiū populo iudaico: et apparet ꝗꝫ valde extorte ⁊ male exponit: qꝛ imꝑatorē romanū vocat nequā ⁊ peſſimū: ⁊ ſic ſm eū nō pōt dici paſtor dei nec inherēs ſibi: qꝛ talis inherētia amicitiā ſignificat. vñ in hebreo dr̄: Sup virū mihi aſſociatū: quod de xp̄o optimo exponit: vt dictū ē. p Percute pa. ⁊ diſper. D oues. hoc fuit impletum qñ apl̄i in paſſione reliquerūt chriſtum vt dicit ſaluator Matth. xxvj. ex ꝗ patet ꝙ hic paſſus ĭ† telligitur de chriſto. q Et cōuertā manū meam. i. ꝓtātem Mat.26.e meā. r Ad paruulos. i. ad apl̄os qui dicunt hic paruuli Mar.14.e eo ꝙ timore fugerunt in paſſione xp̄i: ꝗ poſtea ꝟtute diuina ſic fuerunt firmati ⁊ ſolidati ꝙ gaudebāt in tormētis ſm ꝙ dr̄ Actꝭ. v. Ibant apl̄i gaudentes a cōſpectu ꝯcilij: quoniā digni habiti ſunt ꝓ nomine ieſu contumeliam pati.

Et erūt

ꝟ greg. volūtate enī dei pr̄s celebrata ē paſſio xp̄i: in q̄ ⁊ iſte ꝓpheta ꝯſentit dicens ex voce dei: O framea ꝑcute paſtorē et diſ. oues gre. a Et ducā ⁊c. Judei hec ad chriſtū referūt: ⁊ in vltimo tp̄e futura ꝯtendūt. Sed h̄ inter nos et illos eſt:
Luc. 12. f q: nos iā expleta dicimꝰ: illi explēda cōmemorant. Ignem veni mittere ī terrā ⁊ apl'i baptiçati in
Ps. 16. ſpū dei: ⁊ igne nos examinaſti.

b Ecce dies dn̄i ve. Ca. XIIII Solet accidere vt q̄ ſubito impetu ī ciuitate dei ſūt direpta: extra ciuitatē dei ſunt direpta: ⁊ extra ciuitatē diuidant̃ ne forte hoſtes ſuꝑueniāt. Hic aūt tanta deꝑ̄ſſio incūbit vt rapina raptorībꝰ in medio ciuitat' diuidat̃ pro ſecuritate victorie. Judei hec ſub gog ⁊ magog dicūt eſſe cōplenda: alij tēporibꝰ macedonū ⁊ egyptiorū ⁊ aliarū gentiū ex ꝑte eſſe tranſacta. c Et vaſtabūt̃ do. Non ſolū capiet̃ hierl'm cūctis gentibꝰ ꝯ eū in ꝓliū ſuſcitatis: ſ etiā domꝰ in dolore dn̄oꝝ vaſtabunt̃ et mulieres ī dolore meritoꝝ polluent̃: q: ita timebūt mortem vt nec ſalutē pueroꝝ: nec pudiciciā vxorū defendere audeāt. d Et egrediet̃ media ꝑs. Et ī captiuitate q̄ ꝑ romanos ⁊ ī alijs captiuitatibꝰ ſeptētrionalis inferiorꝗ ꝑs vrbis capta ē. Mons ꝟo templi ⁊ ſion: in q̄ arx erat regni integra māſit. e Et egrediet̃ ⁊c. Egrediet̃ do. de loco quietis ⁊ clemētie ſue qn̄ exigentibꝰ meritis quietē
A interrūpere ⁊ flagella ad emēdationē inferre cogit̃. ꝟ Et ſtabūt

Et erunt in omni terra dicit dn̄s a†
a ſ iudeoꝝ ⁊ gētiliū. b ſ que pariter pereunt ī paſſione chriſti.
partes due in ea: diſꝑgent̃ et de b† c
a ſ pereuntibꝰ incredulis iudeis ⁊ gentibꝰ: tertiꝰ populꝰ chriſtianorū ſuccreſcit: ⁊ ſolus vite virtutum ⁊ habitationi eccleſie reſeruatur.
ficient: ⁊ tertia pars relinquetur d†
a ſ et ne iſta tertia pars ſit delicata et ſecura per ignem tribulationis ꝓbatur.
a in ea. Et ducā tertiā partem per e
ignē: et vrā eos ſicut vritur ar f
gentū: et probabo eos ſicut pro
a ſ cū ſic ꝓbati erūt paruuli ſuꝑ q̄s deꝰ manū cōuerterit: ꝑ eos turba nationū crediderit: tūc credēs populꝰ vocabit xp̄m ſuo noīe ⁊ illo dicēte: Tu es populꝰ meꝰ, reſpōdebit: Tu es deus meus.
bat̃ aurum. Ipſe vocabit nomen g
meum: ⁊ ego exaudiā eum. Et di h
cam: populus meus es: ⁊ ipſe di i
cet: dominus deus meus.
ſ captiuitatis.
b Ecce dies. Ca. XIIII k†
dn̄i veniunt dicit dn̄s: ⁊ l
ſ o hieruſalē.
diuident̃ ſpolia tua ī medio tui. m
a ſ q: iudei ꝯ xp̄m aſtiterūt: ⁊ in vnū cōuenerūt ad eū crucifigendū: ⁊ poſt paſſionem indulto tp̄e ad penitētiā penitere noluerūt. ideo dn̄s hec mala ſuꝑ eos induxit.
Et ꝯgregabo oēs gentes ad hie n
c ruſalē ī ꝓliū: ⁊ capiet̃ ciuitas ⁊ va o
a ſ magna miſeriis.
ſtabunt̃ domꝰ: ⁊ mulieres viola p
d bunt̃. Et egrediet̃ media ꝑs ciui q
a ſ templum ⁊ mons ſion.
tatis ī captiuitatē: et reliquū ꝓpl'i r†
e non auferet̃ ex vrbe. Et egrediet̃ s†
a ſ que vaſtauerunt hieruſalem.
dn̄s: ⁊ ꝓliabit̃ ꝯtra gentes illas: t
a ſ cum pharaonē in mari ſubmerſit ⁊ ꝓ populo ſuo dimicauit.
ſicut ꝓliatus ē in die certaminis. v†

Nico. de lyra

a Et erunt. Hic incipit verſus in hebreo: vbi agit̃ de fideliū multiplicatione ad paſſionē xp̄i ſequente: ſm q' dicitur Joh. xij. Niſi granū frumēti cadens in terrā mortuū fuerit: ip̄m ſolū manet. ſi autē mortuū fuerit multum fructū affert. Sciendū igit̃ q' poſt paſſionē xp̄i ⁊ publicationē euāgelij: populus totiꝰ mūdi in tres ꝑtes diuiſus eſt: quaꝝ vna ē iudeoꝝ obſtinatorū. alia eſt gētiliū in infidelitate remanētiū. ⁊ de iſtis dicit̃: b Partes due ī ea. i. in terra. c Diſpergent̃ ⁊ deficient. ⁊ hic defectꝰ pōt dupliciter ītelligi. vno modo de defectu gr̄e et ꝟtut': ⁊ ſic a tp̄e publicationis euāgelij in q̄ oēs tenent̃ ad fidē catholicam: defecerūt due ꝑtes iſte. alio modo de ceſſatione vtriuſq ſecte: ⁊ ſic deficiēt in morte antichriſti qn̄ oēs iudei et gentiles ꝯuertent̃ ad fidem xp̄i. Tertia ꝟo ꝑs eſt chriſtianoꝝ. de q̄ dicit̃: d Et tertia ꝑs relinquet̃ ī ea. i. in terra alijs duabus deficientibꝰ modis ꝑdictis. e Et ducam tertiā ꝑtem ꝑ ignem. ſ. acerbe tribulationis: q: chriſtiani primo fuerūt afflicti a iudeis: vt ptꝫ in Actibꝰ apl'oꝝ in pluribus locis: ⁊ poſtea a romanis principibꝰ ⁊ alijs tyrānis: et grauiꝰ affliget̃ in ꝑſecutione antichriſti. Verūtn̄ q: hec tribulatio ē ad ꝓbationē electoꝝ ⁊ augmentū gl'ie ipſoꝝ. ideo ſubdit̃: f Et vrā eos ſicut vrit̃ argentū ⁊c. vt nulla in eis remaneat īmundicia: et q: ꝑ̄ces talium ſunt exaudibiles. ideo ſequit̃: g Ip̄e vocabit nomē meū. i. inuocauit me in oratiōe deuota. h Et ego exaudiā eū. ad nutum. i Et ip̄e dicet ⁊c. q: ꝯfitebit̃ me ꝑ fidē ⁊ ego eū ꝑ approbationē. Ca. XIII

Moraliter.

n† In die illa erit fons patens domui dauid ⁊c. Per fontē iſtū intelligitur largitas miſericordie diuine: q̄ apitur omnibꝰ ad deū reuertentibus ꝑ opa penitentie. b† Et erit in die illa dicit dominꝰ exercituū: diſperdam noīa idoloꝝ. i. vitioꝝ quoꝝ nomina a vere penitentibꝰ ſunt excluſa. Eph. v. Fornicatio aūt ⁊ omnis īmundicia aut auaricia nec nominet̃ in vobis: ſicut decet ſanctos ⁊c. d† Et pſeudo ꝓphetas ⁊ ſpiritū īmūdum ⁊c. ꝑ iſtos ſignificant̃ heretici q̄ cū deꝑhendunt̃ a patre ſpirituali ⁊ a matre grauiter puniunt̃: et ſi fuerint obſtinati tradūtur iuſticie ſeculari: ⁊ ſi reuertant̃ ad veritatē eccl'ie ꝯfitentur ſe fuiſſe punitos nō ex odio ſed ex charitate. m† Framea ſuſcitare ſuꝑ paſtorem meum ⁊c. hoc ad l'ram exponit̃ de chriſto Matth. xxvj. Moraliter aūt pōt exponi de bono ꝑlato quē deus aliqn̄ ꝑmittit tēporaliter affligi ad augmentū ſui meriti. Quia tn̄ ad hoc ſequit̃ frequēter diſperſio gregis ꝑ diuerſa vitia. Seq̄t̃: a† Et erūt in om̄i t̃ra. ſcꝫ dioceſis dicti ꝑlati. b† Partes due ī ea diſpergent̃. et ⁊c. q: maior ꝑs ꝓpl'i dimittit ꝑlatum ī ꝑſecutiōe tyrāni. d† Et tertia ꝑs adherēs ſibi q̄ cū eo vrit̃ igne tribulatiōis: ſicut cōtigit de ſācto Thoma cantuarienſe cuiꝰ cognatio tota poſt ip̄m de anglia fuit crudeliter eiecta.

In capitulo. xiij. vbi d' in poſtilla. Perdam nomina idolorum ⁊c.

Additio.

Q' autem idolatria. Poſt aduētū chriſti primū ceſſauit per mundū nō ſolum ſimpliciter: ſed etiam totaliter ſatis habetur in mult' locis ſpecialiter: Eſa. ij. vbi dicitur: Et idola penitꝰ conterentur. Nec obſtat quod dicitur de aliquibus barbaris quia hec ceſſatio intelligitur ſm conſtitutiones ſeu conſuetudines reipublice: quia nulla eſt gens que cogat colere idola ſicut fiebat ante aduentum chriſti: licꝫ in multis partibus remaneant aliqui non ſolum apud barbaros: ſed etiam apud alias natiōes peccantes in idolatria: ſicut etiam inter fideles multi errāt ſuperſtitioſa facientes: cum hoc tamen ſtat q' idolatria penitus ceſſauit cum nullꝰ ſit rex nec aliqua poteſtas publica que cultum idolorum compellat ſicut ante aduentum chriſti.

Replica.

In capitulo. xiij. vbi dicit̃: Perdā nomina idolorum. exponit poſtillator de tempore antichriſti: ante cuius mortem nō ceſſabit in tota idolatria. Burgen. autem per modum redargutiōis dicit q' poſt aduentum chriſti primum ceſſauerit omnis idolatria non ſolum ſimpliciter ſed etiam totaliter. Sed illud non videtur verum ante tempora Silueſtri et Conſtantini quando tota reſpublica romana fuit idolatrie dedita: et cogebat ad idolatrandū. cui cōpulſioni reſtituerunt ſancti martyres vſq ad mortem incluſiue: vide huius materie correctionem ſupra Dan. ij. et vij. de ſtatua ꝑcuſſa. Ca. XIIII

k Ecce dies. Hic ꝯſequenter reſumit̃ perſecutio antichriſti ad hoc q' aliquid explicet̃ q' non eſt ſupra explicatum. ⁊ diuidit̃ in duas partes. quia primo ponitur dicta perſecutio. ſecūdo ponunt̃ aliqua ad ip̄am ſequentia. ibi: Et veniet. Circa primum dicit̃: Ecce dies domini veniunt. i. a deo diſpoſiti et preuiſi. l Et diuidēt̃ ſpolia tua. ab antichriſto et eius exercitu. m In medio tui capta. ſ. ciuitate. d' qua ſubditur: n Et congregabo omnes gentes ad hieruſalem in prelium ⁊ capiet̃ ciuitas: quia de omnibus gentibus aliqui erunt in exercitu antichriſti. o Et vaſtabuntur domus. q: inde bona rapientur. p Et mulieres violabūt̃. antichriſtꝰ enim adherentibus ſibi laxabit habenas ꝯcupiſcētie. q Et egrediet̃ pars ciuitatis in captiuitatē. vēdita per ſatellites antichriſti. r Et reliquū populi non auferet̃ ex vrbe. q: aliqui ibi moriētur: et aliqui obedient antichriſto: partim timore: et partim decepti ab eo: vt dictū ē ſupra: et qm̄ vbi deficit humanū remediū ſolet adeſſe diuinū. ideo ſubdit̃: s Et egredietur dn̄s. ꝑ effectum ſue iuſticie. t Et ꝓliabitur ꝯtra gentes illas. i. contra antichriſtum et eius exercitū. v Sicut ꝓlatꝰ eſt in die certaminis. qn̄ regē egypti pharaonē cū exercitu ſuo filios iſrl' inſequentē ſubmerſit in mari rubro. Exo. xiiij.

Et ſtabūt

a Et ſtabũt pe.ei⁹. Iudei litterã ſequẽtes dicunt dñm ſtare ſup mõtẽ oliueti: ⁊ ipm mõtẽ in duas partes eſſe diuiſum: vt cõtra orientẽ vni⁹ partis ſciſſura habeat principiũ: ⁊ altera ps finẽ tendat ad occidentẽ. Et in media valle ꝑcipiti: alia ps montis ad aq̃lonẽ: alia ad auſtrũ diuidatur. Rurſus alia ſciſſura fiet ab aq̃lone ĩ auſtrũ: ⁊ quattuor plagas oriẽtis: occidentis: aq̃lonis et auſtri ſciſſura tẽdatur: ⁊ ita mõte oliueti ĩ quattuor ꝑtibus diuiſo: fugiet⁊ inquit ad vallẽ q̃ eſt inter tẽplũ et ſion. bi eñi duo mõtes templi ⁊ ſion appellãt mõtes dei: q2 illa vallis montis oliueti q̃ ꝑruptis hinc ⁊ inde mõtibus cingit vſq3 ad mõtẽ tẽpli q̃ ſãctus eſt ſciſſurã ſuã tẽdit.

Et ſtabũt pe.e. Cũ ſteterit: nõ ſtabit ĩ valle et locis humẽtib⁹: ſ3 ĩ mõte q̃ nõ infructuoſas arbores habet: ſ3 olíueta ĩ q̃b⁹ lumẽ eternũ alitur: ⁊ ſoluit infirmitas ⁊ requies lapſis daſ. b Et ſcindet mõs. Scindet media ps mõtis ad orientẽ in qua ſũt arbores plãtate de gẽtib⁹ de q̃bus vna loquit: Ego aũt ſicut oliua fru. in.d.d. et alia media ps q̃ eſt circũciſionis incredule ſcindetur ad occidẽtẽ: ipſa dico diuiſa valde grandi ꝑruptione.

Ps.51.

c Et ſeparabit mõt. Poſtq̃ mõs oliuaꝝ ad oriente ⁊ occidẽtẽ vocatiõe gẽtiũ ⁊ abiectione iudeoꝝ fuerit ſeparatus: fiet alia ſciſſura aq̃lonis ⁊ auſtri vt circũciſio q̃ in occidẽte ẽ ſtet ad aq̃lonẽ. i. ſiniſtra parte: ⁊ chriſtian⁹ ppl̃s q̃ in oriente ſtet ad auſtrũ. i. ad dexterã partẽ. d Et fugietis ad. Cũ tãta erit duoꝝ populoꝝ in toto orbe diuiſio: vt alij ad dexterã alij ad ſiniſtrã ſeparẽtur. Tũc quicũq3 ſãct⁹ ẽ fugiet ad vallẽ mõtiũ dei. i. duoꝝ teſtamẽtoꝝ: q2 illa vallis. i. q̃eta ſedes ⁊ concordia duoꝝ teſtamẽtoꝝ tendit nõ vſq3 adeo vt idẽ ſint: ſ3 vſq3 ad ꝓximũ. duo eñi teſtamẽta magis vicina et cõueniẽtia q̃3 vnita: multa eĩ veteris amiſim⁹ ⁊ noue grẽ multa ſuſcepim⁹. e Et fugietis ſicut f. Sicut ſub oꝫia terremot⁹ mortalium corda ꝑterruit ⁊ territos huc illucq3 diſꝑſit: ita duorũ populoꝝ deſꝑatio: ⁊ rurſũ ĩ vnã fidẽ ſocietas credẽtiũ: inter duos mõtes placabili ſede requieſcet q2 vet⁹ et nouũ teſtamẽtũ ſibi cõiũgẽt. f Et veniet dñs. Poſt ĩpletionẽ hoꝝ veniet dñs ad iudiciũ: et ſãcti q̃ alibi nubes vocãt cũ ipſo. Cũ dies aduẽtus ei⁹ fuerit ĩplet⁹: nõ erit lux ĩpĳs ſ3 frigus ⁊ gelu: ꝓ refrigerata charitate ⁊ maloꝝ multitudine q̃b⁹ depreſſis erit iuſtis vna ⁊ ꝑpetua dies nequaq̃3 luce ⁊ tenebris ſibi ſuccedẽtib⁹: ſ3 dñs erit lux oĩm.

2.Pa.26.d

g Et erit dies vna. Quaſi vna dies ⁊ vnũ tp̃s eſt a primo aduẽtu vſq3 ad ſecũdũ. h Et erit in die illa. Aque q̃ de hierl̃m. i. eccl̃ia exit: doctrina eſt ſaluatoris et baptiſm⁹ quarũ vna pars vadit ad mare oriẽtale. i. populũ circũciſionis: q̃ in apoſtolis ⁊ per apoſtolos electus eſt: ⁊ pars ad mare nouiſ. q2 ab oriente ⁊ ab occidente veniẽt qui recũbent cũ a.⁊.i. et.i. He aque nec eſtate ꝓſperitatis: nec hyeme ꝑſecutionis ceſſabũt. Cũ tales aq̃ vtrũq3 mare fuerint ingreſſe et amaras aquas dulci flumine mitiga

Fuerint

a ſ nõ mouebũt hi q̃bus dñs miſert⁹ fuit.
a Et ſtabunt pedes ei⁹ in die illa a
a ſ nõ ĩ tenebris nõ ſole declinãte poſt meridiẽ.
ſup mõtẽ oliuarũ q̃ eſt cõtra hie
a ſ vnde oriet ſol iuſticie.
b ruſalẽ ad oriẽtẽ. Et ſcindet mõs b†
oliuarũ ex media ꝑte ſui ad oriẽtẽ: ⁊ ad occidentẽ ꝑrupto grandi †
c valde. Et ſeparabit montis mediũ ad aquilonem: ⁊ mediũ eius
d ad meridiẽ. Et fugietis ad vallẽ †
montiũ eoꝝ: quoniã coniunget c
a ſ ꝓximitate vt parũ differant.
vallis montiũ vſq3 ad ꝓximũm. d
e †Et fugietis ſicut fugiſtis a facie e f
a ſ qui vſurpãs ſacerdotiũ lepra ꝑcuſſus eſt ad cui⁹ ĩpietatẽ tota terra mota eſt.
terremot⁹ in dieb⁹ oꝫie regis iu
f da. Et veniet dñs de⁹ meus: oẽs g h
q3 ſancti cũ eo. Et erit in die illa i
g non erit lux ſed frigus ⁊ gelu. Et k l
a ſ iudici: nõ hoĩ. non eñi poterit ignorare quam creauit. ſ nõ viciſſitudo diei vel noctis. m
erit dies vna q̃ nota ẽ dñõ: non n o
a ſ cũ ipĳs obtenebreſcet. b ſ vel pere.
dies neq3 nox et ĩ tẽpõre veſperi p
a ſ ſanctis. b ſ que ſoli deo nota eſt.
h erit lũx. Et erit ĩ diẽ illa exibunt q r
a ſ que dant vitã.
ãque viue de hierl̃m. Mediũ ea s
a ſ quod mortuum dicit: eo q in eis aquis nihil poſſit viuere.
rũ ãd mare orientale: ⁊ mediũ ea
a ſ qd̃ ducit ad egyptũ. b ſ nec calore ſiccabũtur: nec hyeme cõſtringentur.
rũ ad mãre nouiſſimũ. In eſtãte t
a ſ tũc cognoſcet dñs de⁹ noſter q̃3 admirabile eſt nomen tuũ.
et in hyeme erunt: ⁊ erit dõmin⁹ v
i rex ſuper omnẽ terram. In die il x
la erit dñs vnus: et erit nomen y

a Et ſtabũt pedes ei⁹ in die illa ⁊c. q2 in mõte oliueti fulminabit antichriſtus: vt dictũ eſt. ſ. ⁊ q2 in talib⁹ dei vindictis ſolet cũ fulgure eẽ terremot⁹. ideo ꝓbabiliter põt dici q in fulminatiõe antichriſti erit etiam terremotus quo peribit aliqua ps ſui exercit⁹. ideo ſubdit:
b Et ſcindet mõs oliuarũ ⁊c. exponũt aliq̃ hanc ſciſſionẽ in quattuor ꝑtes fieri. ſ. ad orientẽ: occidentẽ: aquilonẽ: et meridiẽ. Ra. Sa. vo dicit ipſam fieri in duas ꝑtes: ita q vna pars mõtis inclinabit ad aq̃lonẽ: alia ad meridiẽ: ⁊ ſciſſura erit ĩtermedia ita q longitudo ei⁹ erit ab oriente in occidentẽ: ⁊ hoc cõſonat ei qd̃ poſtea ſubdit:
c Q̃m cõiunget vallis mõtiũ. i. vallis ioſaphat q̃ eſt inter mõtẽ ſion ⁊ mõtem oliueti: ita q habet mõtẽ oliueti ab oriẽte: ⁊ mõtẽ ſion ab occidente. d Uſq3 ad ꝓximũ. ſ. locũ dicte ſciſſure: q̃ ſciſſio mõtis oliueti iunget valli ioſaphat. e Et fugietis timore ducti. f Sicut fugiſtis a facie terremot⁹ in dieb⁹ oꝫie regis iuda: q̃ ſm qd̃ habet. ĳ. Paral. xxvj. voluit ſibi vſurpare pontificis officiũ: ⁊ tũc fuit ꝑcuſſus lepra: ⁊ fact⁹ eſt terremot⁹: vt de tali ꝓſũptione oſtenderet ira diuina. g Et veniet. Hic cõſequẽter ponũt tria ſequẽtia mortẽ antichriſti. ſ. finale iudiciũ: ⁊ bonoꝝ ꝓmium ibi: Et erit. ⁊ ſtatus eccleſie poſt antichriſti exterminiũ ibi: Et reuertet. Circa primũ dicit: Et veniet dñs deus meus. ſ. ad iudiciũ: nõ tñ ĩmediate poſt mortẽ antichriſti: ſed erit ibi tẽpus mediũ: vt pleni⁹ dixi Ezech. xxxix.

†
2.Pa.26.e

h Oẽſq3 ſãcti cũ eo. quia cũ ipſo iudicabũt reprobos: ⁊ maxime apl̃i: q̃b⁹ dr̃ Matth. xix. Sedebitis ⁊ vos ſup ſedes duodecim iudicãtes ⁊c. i In die illa. ſ. iudicĳ. k Nõ erit lux. ſ. reprobis quorũ erit maior numerus. ſm q dicit Matth. vĳ. Lata eſt via q̃ ducit ad ꝑditionẽ ⁊ multi intrant ꝑ eã. l Sed frigus ⁊ gelu. i. horror ⁊ timor q̃ per gelu ⁊ frigus deſignant: eo q ex frigore timor cauſat refugiente ſanguine ad cor: ⁊ ſic mẽbra exteriora reddunt frigida ⁊ trementia. m Et erit dies vna. ſ. iudicĳ. n Que nota eſt dño. ſm q dr̃ Matth. xxiiĳ. De die illa ⁊ hora nemo ſcit: neq3 angeli ĩ celo: ſed pater ſolus: ꝑ hoc tñ nõ excludunt fili⁹ ⁊ ſpũſſanct⁹ quorũ eſt vna noticia cũ patre. o Nõ dies neq3 nox. ſ. ꝓprie. dies eñi ꝓprie eſt latio ſolis ſup terraꝫ: ⁊ nox latio ei⁹ ſub terra. In generali vo reſurrectiõe mortuoꝝ corꝑa erunt incorruptibilia: ⁊ ſic ceſſabit generatio ⁊ corruptio in elementis: ⁊ motus celi q̃ eſt cauſa generationis ⁊ corruptionis: ⁊ ſic nõ erit dies ⁊ nox ꝓprie que cauſatur ex motu ſolis. p Et in tp̃e veſperi erit lux: id eſt ceſſante tp̃e qd̃ cauſatur ex motu celi erit lux ꝑfecta beatis in gloria celeſti: ſicut dictuꝫ eſt de reprobis q nõ erit eis lux ſed frigus et gelu. q Et erit. Hic ponit ſecũdũ. ſ. retributio ꝓmĳ. cũ dicit: r In die illa exibunt aque viue de hierl̃m. ſ. celeſti. de qua dicit Heb. xĳ. Acceſſiſtis ad ſion montẽ ⁊ ciuitatẽ dei viuẽtis hierl̃m celeſtẽ: ⁊ ꝑ aquas viuas intelligit h̃ vita btã ſm q dr̃ Apo. vĳ. Agn⁹ q̃ reget eos deducet eos ad vite fõtes aq̃rũ: q̃ dicunt hic exire de hierl̃m: q2 deriuabũt ad oẽs beatos. iõ ſubdit: s Mediũ eaꝝ ⁊c. q2 beata vita deriuabit equaliter: ſuppoſita equalitate meritoꝝ ad electos q̃ ĩ principio mũdi nati ſũt: ⁊ ad alios q̃ in fine mũdi ſũt naſcituri. Q2 aũt ꝑ mare intelligat cõgregatio hoĩm ꝑ3 Apo. xvĳ. vbi dr̃ q ꝑ aquas multas intelligũt ppl̃i multi: mare vero dr̃ cõgregatio aquaꝝ Geñ. j. Cõgregatiõeſq3 aquarũ appellauit maria. t In eſtate ⁊ hyeme erũt. i. ꝑpetuo. duratio eĩ ꝑpetua a ꝑte finis ẽ de rõne beatitudinis: q̃ ꝑpetuitas hic deſignat ꝑ ſucceſſionẽ eſtatis et hyemis: nõ q2 tũc ſint ꝓprie: cũ ſint differentie tp̃is qd̃ tũc ceſſabit: ſ3 q2 ꝑpetuitas nõ põt ſignificari a nobis niſi ꝑ ꝑtes tp̃is. Sic eĩ dr̃ de eternitate diuina. Apo. j. Qui eſt ⁊ q̃ erat et q̃ venturus eſt.
v Et erit dñs rex ſup oẽm terrã: q2 tũc ceſſabit ꝓlatio ⁊ dominiũ non ſolũ in hoĩb⁹: ſ3 etiã in angelis: inquãtũ reſpicit officiũ adminiſtrationis: ſm q dr̃. j. ad Corinth. xv. q xp̃s euacuabit oẽm principatũ ⁊ poteſtatẽ cũ tradiderit regnũ deo ⁊ patri. iõ ſubdit: x In die illa erit dñs vn⁹. hoĩm et angeloꝝ. y Et erit nomẽ ei⁹ vnũ. in ꝓñti eñi noĩat a nobis plurib⁹ noĩbus: q2 nominam⁹ eũ ſicut cognoſcim⁹: in cognitionem aũt dei deueniem⁹ ex ꝑfectionib⁹ creaturaꝝ: q̃ ſunt plures ⁊ diſtincte: ſ3

B

pp in patria

uerint:tūc dñs erit.r.ſ.o.t. Uel ꝑ duo maria duo teſtamenta q̄ niſi
flumine ſpūalis intelligētie fuerint dulcorata amara ſunt: littera occi
dente ⁊ ſpū viuificante. i In die illa erit. Dicūt iudei qñ xp̄s in au
rea hierl̄m regnabit nō erūt idola nec diuerſa cultura: ſ; vnꝰ dñs: et
reuertet᷑ oīs terra ad hoc ꝙ deſeruerat vt oēs vnū deū colēt: ⁊ ponit
noīa locoꝝ a quo vſq; ad quē locū hierl̄m ſit
edificāda. In q̄ dicūt circūciſionē exercēdā: ⁊
Allego. legales hoſtias offerendas. Allego. Cū do
minꝰ ieſus rex fuerit ſuꝑ oēm terram: tūc erit
Ps.99. vnꝰ dñs de quo ſcribit᷑: Scitote qm̄ dñs ipſe
eſt deꝰ: ⁊ vnū nomē oīm praua religione cal
cata: tunc reuertet᷑ oīs terra in qua habitaue
rūt iudei vſq; ad deſertū: id eſt vſq; ad ppl'm
gētiū q̄ priꝰ deſertꝰ erat: q2 ſine noticia legis ⁊
de colle rēmon.i.ad excelſum: quia de terra et
de deſerto ad colles: ⁊ de collibꝰ vſq; ad mon
tana conſurgemꝰ: ⁊ inde vſq; ad auſtrū plene
C lucis: ⁊ ſic exaltabit᷑ aſcēdendo eccl'ia et habi
Ps.22. tabit in loco vbi ſcriptū eſt: In loco paſcue ibi
me colloca. ⁊ a porta.b.īcipiendo a v̄tute quā
dextra ſignificat ꝑueniēt ad portā priorē vt ꝑ
eā ingrediant᷑ ad ceteras. Poſt occurrit por
ta.an.vbi ē lapis angularis q̄ cōiungit duos
parietes in vnū. Poſt occurrit turris anana
hel q̄ d͛r gratiſſimꝰ dei: de hac turre dicit ſāctꝰ
Ps.60. ad dñm: Factꝰ ē ſpes mea turris.f.a.f.i.q̄ tur
re nihil gratiꝰ eſt hoī de laboribꝰ mūdi ad de
um ſuſpirāti. Inde venit᷑ ad torcularia reg. vt
imitatores paſſionis xp̄i bibāt vinū qđ letifi
cat cor introducti ī cellā vinariā dei: ⁊ q̄ hmōi
torcularibꝰ inebriabūt᷑: habitabūt ī celeſti hie
ruſalē ī q̄ nō erit anathema.i.maledictio.i.ſe
ꝑatio a deo: ſ; ſecura quies cōfidētibꝰ in deo.
a Et hec erit pla. Deſcribit penas q̄s paſſu
ri ſūt q̄ ꝯ vrbē dei pugnabūt: ſtabūt ſuꝑ pedes ⁊
caro eoꝝ tabeſcet ⁊ defluet ⁊ ocl'i eoꝝ putridi
de ſuis foraminibꝰ excidēt ⁊ lingua q̄ dei po
pulū blaſphemabat ītra dētes cōputreſcet: ar
bitrātur iudei gētes q̄ hierl̄m īpugnabūt tꝑe
xp̄i ſui talia mala paſſuras. Iuxta lr̄am ī hi
ſtorijs legimꝰ hec mala ꝑſecutoribꝰ cōtigiſſe.
Caro herodis et oculi eiꝰ cōtabuerūt: lingue
multoꝝ ī fetorē ⁊ ſaniē diſſolute ſunt: preterea
Allego. reſtāt eis tormēta in futuro. Allego. Defici
entibꝰ malis ſuccreſcūt bona: q̄ ſtant cū deo il
lis defluūt carnalia: oriunt᷑ ſpūalia defluenti
bus oculis q̄ terrena cōcupierāt: ponunt᷑ alij
q̄s ꝓpheta leuat ad habitantē ī celis putreſcē
te lingua blaſphema: naſcit᷑ illa q̄ tota die me
ditabit᷑ iuſticiā dei et laudē. b In die illa tu
multus. Cūcti q̄ in eccleſia fuerint mirabunt᷑
ſubiectionē hoſtiū ⁊ ſuā felicitatē: ⁊ manꝰ mu
tua fide et neceſſitudine copulabūt ⁊ iudas q̄
prius cōfeſſus nomē dei: ⁊ poſtea coactus a ꝑ
ſecutoribꝰ dei ppl'm eſt ꝑſecutus ⁊ ipſe poſtea
vertet᷑ ad leticiā: ⁊ cōgregabit diuitias gētiū:
aurū ſenſus ſpiritualis: argētū diuine eloquē
tie: ⁊ veſtes diuerſarū virtutū quibus induat
populum dei. Hec ſibi infelix iudea ꝓmittit
ſperās accipere aurū q̄ dñm triginta argēteis
appreciauit. c Sic erit ru. Hec iudei carna
liter implēda cōtēdūt ꝙ ꝑ dñi victoriā admi
rabilē ſicut hoīes corruerūt: ſic etiā bruta ani
malia in caſtris ſuperent᷑. Iumenta q̄ vno
noīe cōꝑhendit ꝓ ſinguloꝝ peccantiū natura
interꝑtanda ſunt. Corruētibus a priori ſta
tu ⁊ in meliorē cōſurgentibus qui prius erat
equus hinniens ad vxorez ꝓximi ſui ꝑbebat
mollia terga chriſto equiti. Qui mulus.i.ſterilis virgo carne nō ſpi
ritu: cōuerſus ad deū nō erit lignū aridū: ſed habebit locuz in domo
dei ⁊ muris eiꝰ. Qui camelus.i.grauibus peccatis depreſſus medi
tans legē dei: ſed q2 vngulā nō findit negligēs q̄ legit portabit onera
chriſti. Qui aſinus in frenis multos dños prius ferebat: ſtratꝰ veſti
bus apl'orū ſaluatorē portat ī hierl̄m. d Et celebrent feſta. hec q̄;
iudei ī mille annoꝝ regno futura ꝓmittūt ꝙ debeat celebrari feſtiui
tas tabernaculoꝝ in memoriā beneficioꝝ dei q̄ facta patribꝰ eoꝝ ſūt
habitantibꝰ in tabernaculis in deſerto. Qui eſt in ꝓfectu ⁊ certa
mine: habitat in tabernaculo tāq; aduena ⁊ peregrinꝰ: ſed ſubmerſo
pharao

eius vnum. Et reuertet᷑ omnis a
terra vſq; ad deſertum: de colle b
a ſ vbi ē arbor maligranati. b ſ vſq; ad auſtra
lem plagā.
remmōn ad auſtrum hieruſalez.
a ſ extēdet᷑. b ſ in loco priſtino edificabit᷑.
Et exaltabit᷑ ⁊ habitabit᷑ in loco c d
ſuo a porta beniamin vſq; ad lo
ſ orientalis.
cū porte prioris: ⁊ vſq; ad portā
anguloꝝ: ⁊ a turre ananehel vſq;
ad torcularia regl. Et habitabūt
ſ hieruſalem.
ſ nullus imperꝰ hoſtilis nulla formido.
in ea: ⁊ anathema non erit am e f
a pliꝰ: ſ; ſedebit hierl̄m ſecura. Et g h
erit plaga qua ꝑcutiet dñs oēs
gentes q̄ pugnauerūt aduerſus
hierl̄m. Tabeſcet caro vniuſcu i
iuſq; ſtātis ſuꝑ pedes ſuos: ⁊ ocu k
li eiꝰ cōtabeſcēt ī foraminibꝰ ſu l
is: ⁊ lingua eoꝝ cōtabeſcet ī ore
a ſ cū hec miracula in cōfuſione oſtiū fuerint ex
pleta. b ſ vel ſtupor.
b ſuo. In diē illa erit tumultꝰ dñi m
magnꝰ ī eis: ⁊ apphēdet vir ma n
a ſ ꝑ formidine maloꝝ pōdere q̄ ſuꝑuenient.
num ꝓximi ſui: et cōſeretur ma
nus eiꝰ ſuꝑ manū ꝓximi ſui. Sed o
a ſ cōtra metropolim ſuā: de quo ſupradictū eſt.
⁊ iudas pugnabit aduerſū hieru
a ſ et dño cōceſſa victoria.
ſalē. Et cōgregabūt᷑ diuitie oīm p
a ſ que militauerūt cōtra hierl̄m. b ſ hec in di
uitijs precioſiora reputant᷑.
gētiū ī circuitu: aurū ⁊ argētū ve
ſ et.
c ſtes multe ſatl. Sic erit ruina eq̄ q
a ſ populus iudeoꝝ eſt camelus qui legē dei ru
minat: ſed nō findit vngulā vt credat in patrē et
filiū: nec diuidit litterā a ſpū et onere legis ꝑmit᷑.
⁊ muli ⁊ cameli ⁊ aſini: ⁊ oīm iu
mētorū q̄ fuerint ī caſtris illis ſi
a ſ hominum.
cut ruinā hec. Et oēs q̄ reliqui fu r
erint de vniuerſis gētibꝰ q̄ vene
rūt ꝯtra hierl̄m: aſcēdent ab an s
a ſ per ſingulos annos.
no in annū vt adorent regē do t
d minū exercituū: ⁊ celebrent feſti v

in patria videt᷑ ꝑ ſeipſum immediate: ⁊ ſic noīat᷑ vno
ſimplici noīe ab vna ſimplici ꝑfectione. a Et reuer
tet᷑. Hic ꝯñr ponit᷑ tertiū.ſ.ſtatꝰ eccleſie poſt mortē an
tichriſti: q̄ l; ꝑcedat iudiciū ⁊ beatoꝝ ꝑmiū: tñ ponit᷑
hic poſt: q2 ſacra ſcriptura nō ſemꝑ ſeq̄t᷑ ordinē tꝑis:
ſ; frequēter prius facta vlti
mo narrant᷑: ⁊ diuidit᷑ ī tres
ꝑtes: q2 primo ꝓpheta deſcri
bit hūc ſtatū. Scđo reſumit
penā antichriſti ⁊ ſui exercitꝰ
vt addat aliq̄d qđ.ſ.nō ē ex
plicatū.ibi: Et hec erit plaga
Tertio redit ad ꝓpoſitū.ibi:
Et oēs. Circa primū dicit: Et
reuertet᷑ oīs terra.i.oēs habi
tantes ī terra ad dñm ieſum
xp̄m mortuo āntichriſto. vt.ſ.
dictū eſt. b Uſq; ad deſer
tū ⁊c̄.i.a quocūq; loco quātū
cūq; parū ab hoībus habita
to. c Et exaltabit᷑.ſ.eccle
ſia que fuerat ab antichriſto
⁊ ſuis depꝛeſſa: vt.ſ.dictū eſt:
pōt etiā ītelligi de hierl̄m ad
litterā q̄ capiet᷑ ⁊ deprimetur
ab antichriſto. vt ꝑdictū eſt:
⁊ poſt mortē eiꝰ exaltabit᷑.
d Et habitabit᷑ in loco ſuo
⁊c̄. q2 multi de hierl̄m capti
uabunt᷑ ꝑ antichriſtū: ⁊ timo
re eiꝰ fugiēt multi: q̄ ipſo mor
tuo reuertent᷑ ita ꝙ ciuitas ī
oībus ſuis ꝑtibꝰ habitabit᷑.
e Et anathema.i.maledi
ctio: f Nō erit ampliꝰ. q̄
lis fuit tꝑe antichriſti.
g S; ſe.hie.ſe. q2 ꝑſecutio
antichriſti erit vltima.
h Et hec. Hic ꝓpha reſumit
exercitꝰ antixp̄i exterminiū.
cū d͛r: Et hec erit plaga ⁊c̄.ſ.
antichriſti ⁊ ſui exercitꝰ q̄ pu
gnabūt ꝯtra hierl̄m. vt dictū
ē.ſ.ī principio huiꝰ ca.
i Tabeſcet caro vniuſcuiuſ
q;.i.deficiet peſtilentia ⁊ mor
te. k Et oculi eiꝰ contabe
ſcēt. deficiēte v̄tute viſiua.
l In fora.ſuis.i.in locis ſuis
q̄ ſunt quedā foramina in ca
pite. m In die illa erit tu.
dñi.i.īmiſſus a dño: ⁊ q̄s ille
ſit ſubdit᷑: n Et apphē. vir
ma.ꝓxi.ſui. q2 mutuis gladijſ
ſe interficiēt quātū ad aliquā
ꝑtē illꝰ exercitꝰ ſicut de phili
ſteis turbatꝰ d͛r.j.Reg.xiiij.
o S; et iudas pug. aduer.
hierl̄m. exponat᷑ vt.ſ.xij.ca.
p Et ꝯgregabūt᷑ ⁊c̄.ſ.hierl̄m
ibi em̄ apportabūt᷑ diuitie q̄s
alibi rapiet antichriſtꝰ ⁊ eiꝰ ex
ercitꝰ: ⁊ ibi erit ſue vite termi
nus. vt dictū eſt. q Sic erit
rui.eq̄. ⁊ muli ⁊ cameli ⁊ aſini
⁊c̄. q2 aīalia exercitꝰ antixp̄i ꝑ
cutiet᷑ peſtilētia: ſicut ⁊ hoīes
⁊ iſta duo nō fuerūt ſuperiꝰ ex
plicata. r Et oēs. Hic ꝓpheta reſumit ꝓpoſitum.ſ.
ſtatū eccl'ie poſt antichriſtū qñ oēs generaliter cōuer
tent᷑ ad xp̄m: vt.ſ.dictū eſt. ⁊ iō dicit᷑: Et oēs q̄ reliq̄
fuerint de vniuerſis gētibꝰ q̄ venerūt ꝯ hierl̄m: q2 alí
q̄ venient cū antichriſto magis coacti q̄; volūtarie: et
iſti cōuertent᷑ ad xp̄m viſa alioꝝ morte. iō ſubdit᷑:
s Aſcēdēt ab anno in annū.i.ſingulis annis diebꝰ
ſolennibꝰ ad hoc ſtatutis ab eccl'ia. t Ut adorēt re
gē dñm exercituū.i.xp̄m qui eſt rex nō ſolū hoīm ſed
etiā angeloꝝ. v Et celebrent feſti. tabernaculoꝝ.
non acci

¶ pharaone ꝑueniet in terrā ꝓmiſſionis: hic debet celebꝛare ſolēnitatē tabernacloꝝ vt: ď tabernaculo ad atria dei: ⁊ de atrijs ad domū: ⁊ a domo ad tēplū feſtinet. a Et erit ꝙ nō aſcēderit. Hierl'm.i.eccl'ia nō ē in locis humilibꝰ: ſꝫ in monte ſita: vt vndecūq; poſſit videri. Qui ꝙ vult adoꝛare dn̄m aſcēdat ad mōtana. Qui vero ď familijs terre eſt.i. aliꝗ occupatione terrene vite depꝛeſſus: ⁊ iō deum nō pōt adoꝛare ī mōtibꝰ terra illius non irrigat̃ celi imbꝛibꝰ. b Qꝫ et ſi fa. Hec oīa iudei carnaliter ſperāt futura circūciſionē ſibi ⁊ cōiugia ī mille annoꝝ īperio ꝓmittētes: ne impleatur in illis maledictio ꝙ ſterilibꝰ ꝑ legē indicit̃. Qꝫdiu aliꝗs ꝑmanet egyptius vl' ethnicus: nō pōt ſubrigere gradū ad celſa. ideo caret imbꝛe dei: ⁊ hoc peccatum erit maximū egyptio et aſſyrio: chaldeo: ſyro: moabite: ⁊ ceteris gētibꝰ ſi noluerit exire de terris ſuis: vt deſiſtāt eſſe hoīes et effecti iſraelite ī ꝗbꝰ dolꝰ nō ē: aſcēdāt ī hierl'm: vt ꝑ tabernacula veniāt ad domū eternam. c In die erit. Juxta l'ram tpe ꝑpetue ſolennitatꝭ ⁊ regni hierl'm pacatꝭ oībꝰ nō erit opꝰ eꝗtatui: ſꝫ oīs oꝛnatꝰ ⁊ decoꝛ phalerarum ad cultū dei eſt cōferēdus: ⁊ multis vndiq; confluentibꝰ ad ſacrificia aſſidue erūt lebetes in cultu ſacrificioꝛum: ſicut phiale ſolent aſſidue lucere coꝛam altari: nec erit aliquis lebes ad alium vſum dedicatus.

Cum lebetes fuerint verſi ī phialas: tūc qui relicti fuerint de vniuerſis gētibus carnes coquent victimarum ne crudam comedant carnem: ſed omnis humoꝛ excoquat̃: nec erit neceſſarius mercatoꝛ qui de loco ad locum merces deferat. Per equos inſania libidinis intelligitur. per frenos ſermo dei auro ſapientie et argento eloquij compoſitus. Hoc freno retinet̃ libidinoſus ne in preceps coꝛruat: ſed recto itinere pergens mollia terga domino ad ſedendum pꝛebeat et cultui illius pꝛone ſit cōſecratus: et lebetes in ꝗbus coquebant̃ carnes ſacrificioꝛū vertūtur ī phialas: quia illi qui carnaliter intelligebant de ſacrificijs legalibus verſi in ſpiritualem intelligentiam: fiunt lampades ardentes ⁊ lucētes in domo dei.

Cum mentes credentium erunt verſe in ſpirituales phialas ad ſuſcipienda diuerſa aromata virtutum. tunc immolantes deo ſacrificium laudis coquent illud igne ſpiritusſancti: nec erit in domo oꝛatiōis mercatoꝛ: quia dominus de eccleſia ſua ementes et vendentes eiecit ⁊c̄. Mat.21.b

¶ Onus

a uitatē tabernaculoꝛum. Et erit a
qui nō aſcenderit de familijs ter-
re ad hieruſalē vt adoꝛent regeꝫ
dominū exercituū: nō erit ſuper b

a ſ dn̄ice benedictionis.

b eos imbēr. Qꝫ et ſi familia egy- c
pti nō aſcenderit ⁊ non venerit:

a ſ imber. b ſ repurabitur.

nec ſuper eos ērit. Sed ērit ruina d
qua percutiet dominus oēs gen
tes que nō aſcēderint ad celebrā
dam feſtiuitatē tabernaculoꝛuꝫ.

ſ reputabitur.

Hoc erit peccatum egypti: ⁊ hoc e
peccatum oīm gentium que non
aſcenderint ad celebꝛādam feſti-
c uitatem tabernaculoꝛuꝫ. In die f

a ſ aurū et argentū quo frenū ſolet oꝛnari

illa erit quod ſupēr frenū equi eſt

a ſ mētes pꝛius ſacrificia legalia carnaliter affectātes ꝓ virulentia carniū guſtabūt floꝛes virtutū et ita cōſecrabunt̃ dn̄o in viſione pacis ⁊ confeſſione veritatis.

ſanctū domino: ⁊ ērūt lebetes in g
domo dn̄i quaſi phiale coꝛā alta h
ri. Et erit oīs lebes in hierl'm ⁊ in
iuda ſanctificatꝰ dn̄o exercituū.
Et veniēt oēs imolātes ⁊ ſumēt i

ſ lebetibus.

ex eis: ⁊ coquēt in eis. Et nō erit k l
mercatoꝛ vltra in domo dn̄i exer
cituum in die illa.

Finit zacharias ꝓpheta.

nō accipit̃ hic feſtū tabernaculoꝝ ꝓut iudei celebꝛabāt: qꝛ cultꝰ ille ceſſauit a tpe publicationis euāgelij. ex tūc ei ille cultus fuit moꝛtiferus: ⁊ eſt ī cultū ſpiritualē mutatꝰ. illa aūt feſtiuitas tabernaculoꝝ fiebat in lege in memoꝛiā ꝙ filij iſrl' in deſerto habitauerūt ī tabernaculis: ⁊ ſic ꝓcedēdo intrauerūt terrā ꝓmiſſionis: ⁊ figurabat̃ ꝑ hoc futurū tpe noue legis ꝙ fideles ꝓcedēdo de virtute ī virtutē tpe peregrinationis huiꝰ vite intrarent terrā viuētiū apta ianua ꝑ xp̄m: ⁊ hoc mō celebꝛāt boni chꝛiſtiani ꝑ hūc mūdū trāſeuntes tāq; ꝑegrini vt deueniāt ad patriā paradiſi: ⁊ magis celebꝛabit̃ poſt moꝛtē antichꝛiſti oībus gētibꝰ ad fidē xp̄i conuerſis: pōt etiā dici ꝙ ſicut xp̄iani celebꝛāt feſtū paſce et pentecoſtes: alio tn̄ mō ꝙ̄ iudei: ſic etiā feſtū tabernaculorū celebꝛādo officiū et ieiunia quattuoꝛ tēpoꝝ in ſeptēbꝛi ī quo mēſe a iudeis celebꝛat̃ feſtū tabernaculorū.xv.die mēſis: ⁊ iſta obſeruatio chꝛiſtianoꝝ magis vigebit poſt moꝛtē antichꝛiſti: ſicut ⁊ alie obſeruātie noue legis: vt dictū eſt. a Et erit ꝙ nō aſcen. de fa. ter. ad hierl'm: ptꝫ ꝙ nō loquit̃ hic de hierl'm hiſtoꝛice ſꝫ metaphoꝛice inquātū ꝑ hierl'm ſignificat̃ militans eccl'ia: ſicut dictū fuit diffuſe Eſa.ij. Nō eni poterunt cōuenire oēs familie terre in ciuitate hierl'm hiſtoꝛice qꝛ de oībus partibꝰ mūdi nō poſſent ſic ſingulis ānis cōuenire: nec etiā ibi capi. ꝓpt̃ qđ quedā glo. hebꝛaica ſuꝑ iſtud capl'm dicit ꝙ ciuitas in aduētu meſſie dilatabit̃ vſq; ad fines terre: qđ nō pōt intelligi de aliꝗ ciuitate materiali: ſed iā adimpletum: qꝛ eccleſia noīe hierl'm eſt ſignificata ⁊ vſq; ad fines terre eſt dilatata qꝛ in oībus terre ſunt aliꝗ chꝛiſtiani: ⁊ magis implebit̃ moꝛtuo antichꝛiſto: qꝛ tūc oēs veniēt ad fidē xp̄i. b Nō erit ſuꝑ eos imber.ſ. diuine gratie et euāgelice doctrine eo mō loquēdi quo dicit̃ Deu.xxxij. Concreſcat vt pluuia doctrina mea: fluat vt ros eloquiū meū: ꝗſi imber ſuꝑ terrā ⁊c̄. c Qꝫ ⁊ ſi familia ꝙ egypti.i. gētiles: qꝛ ꝑ egyptios intelligunt̃ etiā alij. d Sed erit ruina.ſcꝫ imbꝛis ꝑdicti carētia: ⁊ ꝑ egyptios intelligant̃ alij gētiles. ſubdit̃: e Hoc erit peccatū egypti ⁊ hoc pct̄m oīm gētiū.q.d. hoc qđ dictuꝫ eſt de egypto extēdit̃ ad alias gētes. f In die illa erit qđ ſuꝑ frenū equi eſt ſanctū dn̄o. qđ exponit glo. qꝛ moꝛtuo antichꝛiſto tāta erit pax ꝙ nō erit neceſſarius vſus armoꝛū et equoꝛū: ⁊ ideo aurū et argentū qđ ante ponebat̃ ī frenis offeret̃ ad cultū diuinū ꝗ valde augmētabit̃ moꝛtuo antichꝛiſto: vt dictū eſt. g Et erūt lebetes ī domo dn̄i.i. vaſa ad diuinū cultū apta vt calices ⁊ hmōi ꝗ hic vocant̃ lebetes: qꝛ hic ꝓpheta metaphoꝛice loquēs exp̄mit cultū noui teſtamēti ꝑ ea ꝙ erant ī cultu veteris teſtamēti vt dictū eſt de feſto tabernaculoꝝ hierl'm: ⁊ ad hoc deſignādum ſubdit̃: h Quaſi phiale coꝛā altari. phiale ſūt vaſa ad vini poculū apta: Amos vj. Bibētes in phialis vinū. i Et ve. oēs imolantes. ſacrificiū noue legis qđ eſt euchariſtia. k Et coquēt in eis.i. hꝯ ſacrificiū offerēt in ardoꝛe charitatis ꝗ tūc vigebit in chꝛiſtianis: ⁊ eſt hic metaphoꝛica locutio. ſicut. ſ. l Et nō erit mercatoꝛ ⁊c̄. qꝛ vitiuꝫ ſimonie totaliter ceſſabit in eccl'ia. Sciēdū aūt ꝙ expoſitoꝛes nr̄i cōiter tres vltimas ꝑtes huiꝰ ca. exponūt aliter. ab illo em̄ loco: Et reuertet̃ oīs terra ⁊c̄. vſq; ibi: Sed ſedebit hierl'm ſecura. incluſiue exponūt de ꝑmio beatoꝛū poſt iudiciū cōiūgendo l'r̄e ꝑcedenti. ⁊ qđ ſubdit̃: Et hec erit plaga vſq; ad locū illū incluſiue. Sicut ruina exponūt de ſupplicio repꝛoboꝝ: ⁊ qđ ſubdit̃: Et oēs ꝗ reliqui fuerint ⁊c̄. vſq; ad finē ca. exponūt de ꝓfectu eccl'ie poſt moꝛtē xp̄i: ita qđ illud quod dꝛ: In die illa erit qđ ſuꝑ frenū equi eſt ſanctū dn̄o. exponunt de tpe cōſtātini ī ꝗ multū fuit dilatata eccl'ia: in cuiꝰ freno mater eiꝰ helena dꝛ feciſſe poni vnū de clauis xp̄i ⁊ aliū in eiꝰ galea: vt ſic eſſet ſecurus īter ꝑlioꝝ ꝑicula. Iſtas expoſitiones nō ꝓſequoꝛ in ꝑticulari: qꝛ in gloſis ⁊ alioꝛū poſtillis poſſunt a quolibet videri: videt̃ tn̄ mihi ſaluo melioꝛi iudicio ꝙ expoſitio quā poſui ſuꝑ iſtas tres ꝑtes magis l'r̄e iſtaꝝ ꝑtiū cōſonat ⁊ etiā ꝑcedēti. Ca.XIIII

Moꝛaliter. k† Ecce dies veniūt. Iſtud capl'm ad l'ram expoſui ď antichꝛiſti ꝑſecutione cuiꝰ figura fuit ⁊ eſt oīm fideliū ꝑſecutoꝛ: ꝓpter qđ exponi pōt de ꝑſecutione facta ſub Coſdroe rege ꝑſarū: ⁊ de ꝑſecutiōe Homar rege arabū. nā vterq; cepit hierl'm ſucceſſiue tn̄: et ppl'm bonis ſpoliauit: ⁊ partim occidit et captiuauit: ꝑtē tn̄ in ciuitate dimiſit ſub afflictione graui ⁊ ſeruitute. iō ſequit̃: y Et reliquū ppl'i nō auferet̃ ex vrbe. ⁊ hec ſeruitus grauis durauit vſq; ad tp̄s Godefridi de bullone et alioꝝ ꝑncipū ꝗ ciuitatē et populū liberauerūt a ſeruitute dicta cū auxilio diuino vi armoꝝ. ideo ſubdit̃: z† Et egrediet̃ dn̄s ⁊ ꝑliabit cōtra gētes illas.ſ. ſaracenicas quas debellauit ꝑ pꝛincipes chꝛiſtianos. b† Sicut ꝑliatus eſt in die certaminis. qn̄ in vltionē moꝛtis chꝛiſti capta fuit hierl'm a romanis. a† Et ſtabūt pedes eiꝰ in die illa ſuꝑ mōtē oliuarū. illa nāq; die ꝙ dicti pꝛincipes chꝛiſtiani ceperunt hierl'm ⁊ ꝑ laboꝛe fatigati vellent ceſſare ab inſultu viſus fuit vnꝰ in ſpecie mili

tis ſuꝑ mōtē oliueti q̄ cū clypeo faciebat ſignū ne diſcederent ſʒ fortiꝰ inſultarent ⁊ illud ſignū fuit a deo datū: nā eadē die ciuitas fuit capta. b† Et ſcindet. Iſtud pōt exponi de ſciſmate grecoꝝ: ꝑ montē em̄ oliuarū pōt eccleſia militās intelligi d̄ qua d̄r Eſa. ij. In nouiſſimis diebus erit mōs dñi ſuꝑ verticē montiū ⁊c̄. ⁊ ſic d̄r: † Et ſcindet mons oliuaꝝ ex media parte ſui ad orientē: in qua habitāt greci. † Et ad occidētē. vbi ſunt latini. † Et fugietis ad vallem montiū meoꝝ ⁊c̄. i. fugere debetis ad obediētiā eccl̄ie romane cuiꝰ montes magni ſcʒ Petrus ⁊ paulus ſunt patroni. k† Et veniet dñs deus meꝰ ⁊ oēs ſancti eiꝰ cū eo ⁊c̄. hoc ad litterā exponit de aduentu ad iudiciū finale: nec occurrit mihi alia ſpiritualis expoſitio conuenientior hic ponenda.

In ca. xiiij. vbi d̄r in poſtil. Et ſcindet mons oliuarū.

Additio. j. Prout littera ſonat plane ſciſſure montis oliueti in quattuor partes eſt intelligenda: dicit enī ſcindet mons oliuarū ex media ꝑte ſui ad orientē et ad occidentē: ⁊ ſic in hac ſciſſura media pars mōtis oliueti erit orientalis ⁊ media ꝑs occidentalis. Non enī dixit ab oriente in occidentē: ſed ad orientē ⁊ ad occidētē ⁊ ſequit. Separabit montis mediū ad aquilonē ⁊ mediū eiꝰ ad meridiē. Ex quo habet alia ſciſſura: ſm̄ quā media ꝑs montis erit aquilonaris ⁊ media meridionalis: ⁊ ſic patet manifeſte ꝙ hec diuiſio fiet ī quattuor ꝑtes ad modū crucis. Ra. Sa. vero fugit hanc planā expoſitionē ne intelligat mōs oliueti in forma crucis ſcindi: fugit eī ſignū crucis: ſicut et diabolus pater eius.

In eodem ca. vbi dicit in poſtilla: Poteſt etiā dici ꝙ ſicut chriſtiani celebrant feſta paſce.

Additio. ij. Quidā expoſitores hebreoꝝ dicunt ꝙ bellum de quo hic loquit erit tempore feſti tabernaculorū: ⁊ ꝓpter hoc illud feſtum celebrabit poſtea cū multo maiori ſolennitate ꝗ̄ antea: ⁊ hoc pōt applicari ad ꝓpoſitū noſtrū: quia ſi iſta miracula fient tēpore huius feſti fideles remanētes inter tempus huiꝰ belli ⁊ diē iudicij rationabiliter debent ſtatuere ꝙ fiat illud feſtum de nouo celeberrimum ſic ꝙ omnes teneant ad eccleſiam venire que eſt hieruſalem ſpiritualis ⁊c̄.

Replica. In capitulo. xiiij. vbi dicit: Et ſcindet mōs oliuaꝝ vbi poſtillator allegat quoſdā qui exponūt de ſciſſura montis in quattuor partes ꝑ modum crucis. allegat etiaʒ Ra. Sa. qui dicit ſciſſurā ſolū fieri ab oriente in occidentē: cui videt littera conſonare vt ꝑʒ in poſtil. Sed Burgeñ. motus contra Ra. Sa. dicit euʒ fugere planam expoſitionem: quia fugit ſignum crucis ſicut et diabolus pater eius: ſed tamen intentioni Burgeñ. videt obuiare fuga de qua dicit in littera quia crucis myſterium quod ad litteram putat Burgeñ. deſcribere non eſt materia fuge ſed refugij.

Additiōes Pauli epiſcopi Bur. ac replice magiſtri Mathie doringk ſuꝑ Zachariā ꝓphetā finiunt.

Incipit ꝓlogus in Malachiam prophetam.

a † Deus per moyſen populo iſrael ꝓ̄ceperat ſacerdotes tabernaculi ſui omni corporali vitio liberos: hoſti- b

as om̄i vitio vacuas ſibi offerri.

c Quibꝰ legē ſuā ad regēdū pplm̄ ob hoc dederat vt ꝑ ſacrificiorū oblationē iternūcij dei ⁊ hoim̄ facti: pplm̄ ꝓ̄ceptis celeſtibꝰ facerēt obedire. † Unde ſacerdotes angelos dei eē: hoc ī loco ſcriptura teſtat. Sed qr tāti muneris gratiā cōtēnētes ſupradictꝰ ppl̄s ac ſacerdotes ſacrificia vitio deturpata: ipīs criminibꝰ atq; ipietatibꝰ macłati deo offerre ceꝑūt. Ideo d e f g h i

Nico. de lyra

Incipit expoſitio ꝓlogi in Malachiam ꝓphetā ꝑ fratrē Britonem.

Deus ꝑ moyſen ⁊c̄. In iſto ꝓlogo iuxta ea q̄ in ꝓ̄phia dicunt oñdit ppl̄i iſraelitici īgratitudo: ⁊ eiuſdē increpatio. Procedit aūt ī iſto ꝓlogo ꝑ hūc moduʒ. Primo exprimit bñficiū dei ꝓ̄ſtitū ppl̄o. ſcđo oſtēdit ppl̄i ingratitudo. ibi: Sed qr tāti muneris. tertio ſubdit diuina increpatio. ibi: Ideo ꝑ malachiā ꝓphetā ⁊c̄. Beneficiū aūt dñi exprimit in duobꝰ. primo ī officio ꝓ̄ſtito ſacerdotibꝰ. ſcđo ī dignitate officij ipīus: ⁊ iſta dignitas notat. ibi: Uñ ⁊ ſacerdotes ⁊c̄. Officiū aūt ē mediationis: qđ ē duplex. ſ. ppl̄i ad deuʒ qđ notat primo: ⁊ dei ad pplm̄ quod notat ſcđo. ibi: Quibꝰ legē ⁊c̄. ī h̄ eī ꝙ inſtituit ſacerdotes ī officio offerēdi ſacrificia dat officiū meditationis ppl̄i ad deū: ⁊ ī hoc ꝙ dedit legē ſm̄ quā debebāt regere pplm̄ dat officiū meditatiōis dei ad pplm̄. Dicit igit: Deꝰ ꝑ moyſen. Nota ꝙ poſt reditum iuda de captiuitate babylonica q̄ fuerāt reuerſi edificabant ſibi domos et habitabāt ī illis nōdū tēplo reedificato. vt hr̄ Aggei. j. B. Miſſi ſūt ḡa dño Aggeꝰ ⁊ Zacharias ꝓ̄phe ad increpādū eos ꝓpter negligētiā ⁊ morā reedificatiōis tēpli: ⁊ ad exhortādū ad edificandū: q̄ taliter exhortati ſtatim tēplū ⁊ altare reedificauerūt quibꝰ reedificatis emerſit aliud pctm̄. ſ. ꝙ ſacerdotes maculā habētes ſacrificabāt ꝯ̄ illā ꝓhibitionē Leui. xxj. D. Homo d̄ ſemine tuo ꝑ familias q̄ habuerit maculā nō offerret panes domino deo ſuo: nec accedet ad miniſteriū eiꝰ. Itē offerebāt ſacrificia maculā habētia ꝯ̄ illā ꝓhibitionē Leui. xxij. C. Si maculā habuerit nō offeret ⁊c̄. ꝓpter qđ dñs ſubtraxit illis tꝑalia bñficia. Uñ miſſus fuit malachias a dño ad icrepādū eos ⁊ oñdit diuina bñficia ⁊ eorū ingratitudineʒ ex hoc ꝙ ꝓ̄cepta dñi cōtēnebāt: ⁊ hec tangunt hic. dicit igit: Deꝰ ꝑ moyſen populo iſraeli ꝓ̄ceperat ſacerdotes taberculi ſui oī corꝑali vitio liberos Leuit. xxij. b Hoſtias oī vitio va. ſibi offerre. Leui. xxij. Qui obtulerit oblationē ſuā vel vota ſoluēs vel ſpōte offerēs q̄cq̄d illud obtulerit ī holocauſtū dñi vt offerat: maſculꝰ īmaculatꝰ erit ex bobꝰ vel ouibꝰ vel ex capris: ſi maculā habuerit nō offeretis ⁊c̄. Duo ḡ ꝓ̄cepat dñs. ſ. ſacerdotes eſſe ſine macula. ſicut d̄r. j. Machab. iiij. E. Et elegit ſacerdotes ſine macula volūtatē habētes ī lege dei offerre etiā hoſtias carētes macula: ſicut ſcribit Leui. xxij. ī multis locis. c Quibꝰ legē ſuā. Hic tāgit de officio meditationis ꝓut erat dñi ad pplm̄

Nico. de lyra

pplm̄: qđ q̄dē officiū erat vt intimando ppl̄o legē ⁊ ꝓ̄cepta dñi: ppl̄s viueret ī obediētia dei: primo ḡ exprimit officiū. ſcđo vtilitas ſiue finis officij ibi: Ut ꝑ ſacrificioꝝ. dicit igit: Quibꝰ ſacerdotibꝰ. d Legē ſuā ad reg. po. ob h̄ dederat Ezech. xliiij. F. Populū meū docebūt q̄d ſit īter ſanctū ⁊ pollutū: īter mūdū ⁊ imūdū: ⁊ oñdēt eis: ⁊ cū fuerit cōtrouerſia ſtabūt ī iudicijs meis ⁊ iudicabūt leges meas. Sʒ Dañ. xiij. dicit: Egreſſa ē iniq̄tas de babylone a ſenioribꝰ iudicibꝰ q̄ videbant regere pplm̄. e Ut ꝑ ſacrificioruʒ obla. inter. dei ⁊ ho. facti ⁊c̄. Deut. v. A. Ego ſequeſter ⁊ mediꝰ fui inter deū ⁊ vos. ad Heb. v. A. oīs pōtifex ex hoībꝰ aſſūptꝰ ꝓ hoībus cōſtituit ī his q̄ ſūt ad deū: vt offerat dona ⁊ ſacrificia ꝓ pctīs. f Populū ꝓ̄ce. ⁊c̄. Iudith. viij. C. Qm̄ vos qui eſtis ꝓ̄ſbyteri ī ppl̄o dei ⁊ ex vobis pēdet aīa illoꝝ ad eloquiū veſtrū corda illoꝝ erigite. g Uñ ſacerdotes an. ⁊c̄. Malach. ij. B. Labia ſacerdotꝭ cuſtodiūt ſciētiā ⁊ legē requirent ex ore eiꝰ: qr angelus dñi exercituū eſt. Sed Ezech. vij. d̄r: Querēt viſionē d̄ ꝓ̄pheta ⁊ lex peribit a ſacerdote: ⁊ cōſiliū a ſenioribꝰ. h Sʒ qr tāti muneris gratiā. Hic exprimit igratitudo ppl̄i ex duobꝰ. ſ. ex cōtēptu diuini muneris. ibi: Sʒ qr tanti muneris ⁊c̄. ⁊ ex inobediētia diuini ꝓ̄cepti. ibi: Supradictꝰ ppl̄s ⁊c̄. vbi notat inobediētia ppl̄i: ⁊ etiā ſacerdotū in duobꝰ. ī h̄ ꝙ aīalia maculā habētia offerebāt. ibi: Sacrificia vitio deturpata: ⁊ ī h̄ ꝙ ipſi offerētes maculoſi erāt. ibi: Ipſis criminibꝰ ⁊c̄. dicit igit: Sʒ qr tāti muneris gratiā cōtēnētes ſupradictꝰ ppl̄s ac ſacerdotes ſacrificia vitio deturpata. Malach. j. D. Intuliſtis de rapinis claudū ⁊ lāguidū: ⁊ intuliſtis munꝰ: ⁊ iō d̄r eodē. C. Nō mihi volūtas in vobis dicit dñs exercituū: ⁊ munꝰ nō ſuſcipiā de manu veſtra. Ipſis criminibꝰ atq; īpietatibꝰ macłati deo offerre ceperūt Malach. ij. Uos receſſiſtꝭ de via ⁊ ſcādalizaſtꝭ plurimos ī lege. Itē eodē. Operiebatꝭ lachrymis altare dñi fletu ⁊ gemitu: ita vt vltra nō reſpiciā ad ſacrificiū: nec accipiā placabile q̄d de manu vr̄a. i Ideo ꝑ malachiā ⁊c̄. Hic ſubiūgit diuina increpatio ꝓpt̄ eoꝝ ingratitudinē: fit aūt hic duplex icrepatio. primo eī fit īproperatio diuīe bñficētie. ſcđo fit īproꝑatio ꝓ̄uaricatiōiſ eoꝝ ⁊ malicie. ibi: Nā reliq̄ lectiōe cōꝓ̄hēſa. Itē ī ꝓ̄ma ꝑte notāt duo. ſ. actꝰ ſiue v̄ba īproperatiōis: ⁊ iuſticia īproperātis. ſcđm tāgit ibi: Et dixiſtis. ⁊ ibi tangit ꝓ̄mo queſtio ppl̄i. ſcđo r̄ñſio dñi. ibi: Nōne frat fuit eſau ⁊c̄. queſtio ē indicium

† Leui. 21. a
Ibi. 22. a

† Mala. 2. b